

The book cover features a close-up of a woman's face with her eyes closed, set against a background of various colorful butterflies. A dark blue horizontal band at the top contains the text 'ЖЕНСКИ ТАЙНИ' in white capital letters. The main title is written in large, stylized blue and pink letters with a 3D effect.

ЖЕНСКИ ТАЙНИ

**БАРБАРА
УУД**

ПРОКЪЛНАТА ЛЮБОВ

ТОМ 2

**ТАЙНИТЕ
НА ХАРЕМА**

БАРБАРА УУД
ПРОКЪЛНАТА ЛЮБОВ
ТОМ 2: ТАЙНИТЕ НА ХАРЕМА

Превод: Младен Пенев

chitanka.info

Тайните на харема разкрива истинската причина за драматичната съдба на видната египетска фамилия Рашид. Прокълната и отлъчена от своя род за престъпление, което не е извършила, Жасмина избягва в САЩ, за да започне нов живот. Но загадъчните пътища на сърцето я връщат назад: ще може ли някога да види отново своя син? Ще успее ли дръзката Камелия да намери любовта в жестокия мъжки свят? Ще разбере ли Захария коя е истинската му майка? Ще има ли Ибрахим най-сетне син? И какви тайни е разкрила мъдрата Амира, потъвайки в бездната на забравения харем?

Като в замайващ погледа ориенталски килим се преплитат фигурите на съдбата, багрите на любовта и коварството, нишките на истината и лъжата. Животът тъче неумолимо и вплита щастие и болка, смях и сълзи, отчаяние и надежда. В една ужасяваща и прекрасна история, която разтърсва и трогва.

ТРЕТА ЧАСТ
1973

ШЕСТНАДЕСЕТА ГЛАВА

Домът на астроложката се намираше в един забутан сокак с романтичното име „Улицата на розовия водоскок“. Само че нито имаше водоскок, нито изглеждаше особено розово, защото къщите от песъчливи тухли, с които преди векове е бил изграден старият град, бяха мръснокафяви. Някога е имало и тротоари, и калдъръм, но в течение на вековете върху тях се бе напластила такава мръсотия, че улицата значително бе повишила нивото си и в средата ѝ имаше нещо като широка бразда. Хората от квартала носеха избелели, дрипави галабии и прашни черни шалове — мелаи. Децата си играеха сред боклуците. Жените седяха на полусрутени балкони, които бяха толкова издадени над улицата, че почти не пропускаха слънчевата светлина.

Към тази древна уличка се отправи Амира, след като пресече каменната порта на стария град. Никой не ѝ обръщаше внимание. Кварталът бе преживял своя разцвет още преди нахлуването на кръстоносците и оттогава непрекъснато западаше. В гъмжилото Амира бе само една от многото жени, забулени от главата до петите в черно. Най-сетне стигна до джамията на светицата Зейнаб, молейки се от все сърце Квета да разгадае тайнствените ѝ видения.

Отново се бе върнала в миналото си чрез един сън, който силно я развълнува. Доколкото разбра, сънят ѝ подсказваше, че трябва да открие под коя звезда е родена. Насън видя с удивителна отчетливост как я сгодяват. Ако можеше да се вярва на сънищата, значи тя бе принцеса. Годеникът ѝ, младият мъж, в когото бе така безпаметно влюбена, я напусна след тържествата. Той пое заедно, с група верни бедуини през пустинята, за да си възвърне страната, която му бяха отнели чрез измяна. Преди да тръгне двамата поседнаха до шадравана с бистрата, чиста вода...

Гръмък кръсък я изтръгна от мислите ѝ. Тя уплашено се дръпна пред магарето, чийто път бе запречила. Собственикът му гневно размахваше сопа и я ругаеше. Тя се поклони, за да му се извини и забърза към астроложката.

Из цяло Кайро напоследък ставаха свръхестествени събития — злокобни явления и необясними инциденти. Почти всяка нощ като фойерверк се сипеха падащи звезди по небосклона. На границата със Судан, където никога не валеше, падна проливен дъжд. В продължение на няколко седмици образът на Дева Мария се явяваше над една от най-древните и почитани коптски църкви в Кайро. Хиляди хора се стичаха да го гледат. Патриархът обяви, че след завземането на Източен Ерусалим от израелците Божията майка се преселила в Кайро, защото християните-копти вече не можели да правят поклонения дотам.

В Египет се разпространяваше една нарастваща истерия. Всички страдаха от тежкото икономическо положение и говореха за страшни поличби. Хората бяха загубили вяра в бъдещето.

Истинската причина за това бе позорното поражение, претърпяно от Египет в шестдневната война, при която загинаха петнайсет хиляди египетски войници и хиляди други бяха тежко ранени. Оттогава изминаха шест години. Официално не бяха във война, но не бе сключен и мирен договор и около Суецкия канал непрекъснато имаше сблъсъци. Израелците продължаваха да бомбардират обекти в Горен Египет и военните им самолети стигаха чак до Асуан. Заплашваха даже да разрушат Асуанския язовир. Ако се срутеше стената, по долината на Нил щеше да се понесе четириметрова вълна, която би заляла всички села и би наводнила Кайро.

Хората се страхуваха, бяха загубили и куража, и гордостта си, настроението бе паднало до мъртвата точка. Всички виждаха във военното поражение доказателство за това, че Аллах се е отвърнал от Египет.

Амира си прокара път сред човешкото гъмжило пред джамията на света Зейнаб, мислейки отново за сънищата си. Докато се бореше с всички сили за благоденствието на Рашидовия род, тя все повече се убеждаваше, че фамилията им е прокълната и че проклятието е свързано по някакъв необясним начин със собствената ѝ съдба. Трябваше да си изясни миналото и да намери начин да отмени трагичния им жребий, който се осъществяваше с безмилостна последователност.

Множеството пред джамията бе толкова голямо, че магарешките каруци не можеха да минат през него. От векове тук се събираха просяци и слепци, вдовици и сираци, разчитайки на милосърдието на ближните и на застъпничеството на светицата.

След войната броят на хората, тълпящи се пред древните стени, се увеличи още повече. Още по-ужасен от поражението бе фактът, че скалният манастир, от който Мохамед бе възлязъл на небето — едно от светите места на исляма — се намираще вече на израелска територия. За да измият този позор, имамите призоваваха правоверните да засилят вярата си в Аллах. Теzakлеймяваха американските телевизори и японските радиоапарати, изложени във витрините. Осъждаха модерния, прогресивен дух на Кайро, обявявайки града за разсадник на разюздани нрави, довели дотам, жените да ходят на работа и сами да си избират съпрузи или дори да живеят в отделна квартира, без закрилата на семействата си. Това, заявяваха имамите, били греховни прояви на безбожие. Според тях израелците спечелили войната само защото били набожни.

Те говореха за хаоса и за всеобщия душевен смут и поставяха правоверните пред въпроса: „Какво ще стане с нашата страна, с Египет?“

В черната си мелая Амира не се различаваше от заобикалящите я дрипльовци. Тя мина покрай млада жена в черно памучно фередже, седнала зад старателно подредена пирамидка от дребни, изсъхнали глави лук и край старица, която продаваше жасминови клонки, като клечеше на мръсната земя и човъркаше малкото останали й пожълтели зъби.

„Светът се обърка“, помисли си Амира. По нейно време фереджето бе символ на заможност. Чрез него жената показваше, че мъжът ѝ е богат и бди над нея, че тя има много слуги и не ѝ се налага да си мърда и малкото пръстче. Тогава жените на бедняците не носеха фереджета, защото им пречеха по време на работа. Но сега бе въпрос на престиж да ходиш незабулена, докато низшите класи наподобяваха някогашните богаташи и носеха мелая.

Амира притисна крайчеца на копринения си шал към брадичката и устата и погледна нагоре към лазурносиньото небе. Пясъкът, навяван от топлия вятър, щипеше бузите ѝ. Тя си помисли, че утре започва пролетта и вече се долавя хамсинът! Главата ѝ се замая от острия

мирис на дим, човешка пот, животински изпражнения и омайващ жасминов аромат. Стори й се, че в целия град се усеща присъствието на Аллаха. Той бе сред тях и наблюдаваше какво вършат хората.

Най-сетне успя да се измъкне от множеството. Тръгна забързано между малките тъмни дюкянчета, които изглеждаха като порти към отвъдния свят и стигна до началото на уличката, където под полусрутена каменна арка съзря търсената порта. Амира почука, вратата се отвори и се появи добре познатото й лице на старата Квета.

Само че това не бе оная Квета, която тя повика преди близо трийсет години при раждането на Камелия, а нейната дъщеря. Тя бе стара още по времето, когато след смъртта на майка си пое нейния занаят. Онази, другата Квета, бе казала веднъж на Амира, че изкуството им водело началото си от лудостта, отпреди времето на исляма и се предаваше от поколение на поколение. Всяка астроложка се казвала Квета, тя раждала дъщеря и я посвещавали в тайните науки, за да я подготви за деня, в който те заеме мястото й. Още от времето на фараоните всички те се казвали Квета.

Амира влезе в сумрачния пруст и промърмори:

— Аллах да прати покой и благослов на този дом.

Астроложката отговори:

— Нека теб да споходи милостта и благословията му. За мен е чест да те посрещна в дома си.

Амира не бе стъпвала досега в тази къща, но обстановката отговори на очакванията й. Навсякъде бяха разпръснати астроложки карти, загадъчни инструменти, папирусни свитъци и чудновати древни амулети.

Седнаха на масата и Квета взе ръката на Амира. Тя огледа внимателно гладките й длани и попита:

— Под коя звезда си родена?

Амира се поколеба. Единственият човек, който знаеше тайната й, бе Мириам Мизрахи, а тя живееше в далечната Калифорния.

— Не знам, почитаема Квета — отвърна тихо тя.

— А под коя звезда е родена майка ти?

— И това не знам — каза Амира и добави едва чути. — Не познавам майка си.

Квета се облегна назад. Ставите й изпукаха също тъй силно както столът.

— Много жалко, госпожо. Защото ако не знаем нищо за миналото, не можем да научим и какво ще е бъдещето. Всичко е в ръцете на Аллах. Съдбата ти е написана в неговата книга. Но не мога да прочета какво пише там за теб.

— Не съм дошла да ми предсказваш бъдещето. Потърсих те, за да ми изтълкуваш един сън. Надявам се чрез него да разбере някои неща за миналото си.

— Разкажи ми съня си.

Квета притвори очи и Амира започна:

— Седя до един шадраван. Виждам едно момиченце и сериозното лице на млад мъж. Той има красиви, ясни очи, зелени като водата в кладенеца. Двамата са сгодени. Той държи в ръка пръстен с печат и се кани да ѝ го подари. Убожда пръста си, напоява с кръвта печата и го притиска към челото на момичето. Усмивва му се. Облечен е в красиви одежди и с любов протяга ръка към него.

Кръвта започва да пари върху челото ми. Вече не виждам младия мъж. Той казва, че моята звезда ще го закриля и че не бива да го забравям, защото иначе е загубен. Вече не го виждам, но усещам, че иска да ми довери нещо. Струва ми се, че се опитва да ме достигне, да ми каже...

— Сещаш ли се кой е?

— Не.

— Често ли ти се явява този сън?

— Напоследък непрекъснато сънувам младия мъж.

— Страхуваш ли се от него?

— Тъкмо това е най-странното, уважаема Квета. Аз съм влюбена в него — Амира сведе пламналото си лице. После запита — Кой е той? Дали не е някой човек от миналото, което съм забравила? Той ме вика с този жест, сякаш ме призовава да го потърся и намеря.

Квета погледна изпитателно Амира:

— Мислиш ли, че идва от миналото ти?

— Имам такова усещане, и то много силно. Но не мога да си спомня кой е. Възможно ли е да съм го срещала в дома на Улицата на бисерното дърво, където живеех като малка? Или в него се е въплътил духът на някой син, който не съм родила? Дали ми е приятел или идва от онова тъмно кътче на моето минало, в което все не мога да надзърна?

— Може и да е нещо съвсем друго, госпожо. Може да е символ на нещо от сегашния ти живот. Ще видим.

Квета наля малко чай в една чашка и каза на Амира да отпие от него. Когато вътре остана само една глътка, тя подаде чашката на астроложката, която я взе с лявата си ръка и описа с нея три големи кръга във въздуха. После я обърна върху чинийката, вдигна я и се загледа в чаените листенца по дъното.

В стаята цареше пълна тишина, нарушавана от време на време от подрънкването на старата решетка на прозореца, блъскана от вятъра. Амира усети как под напора му подгъвът на копринената мелая прилепна към кокалчетата ѝ. Погледна набръчканото лице на Квета и си помисли, че всяка черешка по него бе като глава от живота на старата жена. Астроложката изследваше с непроницаемо изражение чаените листчета. Най-сетне вдигна глава и каза:

— Наистина ти се явява млад мъж, госпожо. Срещала си го в далечното си минало.

— Жив ли е още? Къде е?

— Присънвал ли ти се е град или къща? Някакъв белег, по който да познаем откъде иде?

— Спомням си само едно четириъгълно минаре.

— Аха. Да не е на джамията ал-Назир Мохамед?

— Не, не. Опасявам се, че минарето, което виждам насън, не се намира в Кайро, а в някакво далечно място.

Квета огледа още веднъж листчетата и кимна утвърдително.

— Казваш, че си вдовица, така ли?

— От много години. Кой е този момък? Да не би да ми е брат?

— Не — рече сериозно Квета, — не ти е брат, той е твой годеник.

Амира усети пробождане в сърцето и притисна ръка към гърдите си.

— Но... как е възможно? Аз нищо не си спомням!

Квета остави чашата и чинийката, взе един месингов флакон и го сложи в ръката на Амира. После преброи до седем и изля съдържанието му в купичка с вода. Внезапно стаята се изпълни с аромат на рози. Към него бе примесено и друго ухание, което Амира не можа да определи, но някак ѝ напомни за изгрева на слънцето.

Квета впи поглед в етеричното масло, което се разля кръгообразно върху водната повърхност, и каза:

— Предстои ти дълъг път.

— Накъде?

— На Изток. А, ето го твоят годеник.

Амира погледна купата, но видя само седефени нишки да проблясват във водата.

Квета вдигна глава и опря ръце на масата.

— Знаците показват, че по някакъв начин си се отклонила от истинския си път. Попаднала си там, където не е трябвало да ходиш. Първоначалният ти път е водел към друга цел.

„Значи сънят ми за нападението над кервана не е просто сън, а спомен...“ — помисли си Амира. Сърцето ѝ се разтупка.

— И аз така си мислех, но не бях сигурна. Често ми се присънва как ни нападат. Може би сме отивали заедно с майка ми при моя годеник, но черните мъже от съня ми са ни отвлекли от лагера в пустинята.

— Това не е трябвало да става. Отреден ти е бил друг живот.

— Какво мога да направя сега?

— Младият мъж те вика. Иди при него. Тръгни на Изток.

— Но накъде по-точно?

— Прости ми, не знам. Иди на поклонение в Мека — после добави с усмивка, от която по лицето ѝ се появиха хиляди бръчици — Понякога Аллах ни открива истината, когато се молим.

Амира се опита да овладее вълнението си. Тя тръгна бавно по извитите улички на стария град, които постепенно се разширяваха и най-сетне стигна до район с модерни пострройки и несекващ поток от коли. И тук личаха белезите на изгубената война: пред много от входовете имаше струпани чували с пясък, а прозорците бяха засенчени с тъмносиня хартия.

„Страната върви към пропаст — помисли си тя и потръпна. — Чака ни Армагедон, катастрофата.“

На Площада на свободата погледът ѝ падна върху рекламен плакат. Една блондинка в бял бански костюм пиеше със сламка кока-кола от шишето. Съседният плакат рекламираше филм: едър мъж в смокинг стискаше пистолет, а зад него се виждаха съблазнителните силуети на две красавици. Когато светофарът даде зелено, Амира

придърпа по-плътно мелята си и бързо прекоси улицата. Тъй като не можеше да чете, не разбра, че това бе филм на Хаким Рауф, в който главните роли се изпълняваха от Дахиба и Камелия Рашид.

Преди да достигне широките, потънали в зеленина улици на Гардън сити, трябваше да прекоси широкия Площад на свободата и да мине по гъмжащия от коли и минувачи мост Ал-Тахрир, пазен от два големи каменни лъва.

Спря се над Нил и се загледа във водата. Утре щяха да празнуват Дъха на бриза — първият ден на пролетта бе единственият празник, който мюсюлмани, копти и дори атеисти празнуваха заедно. Семействата идваха на брега на реката, носейки храна в кошници, а децата търсеха пъстрите яйца. На следващия ден се съобщаваше поне за един удавник.

Докато стоеше над реката, осъзна, че вълнението ѝ се усилва от предчувствието за надвиснало нещастие. Всички разправяха, че президентът Садат се стремил към нов военен конфликт с Израел. Колко ли хора ще загинат този път? Кой ли млади мъже от рода Рашид ще пролеят кръвта си в пустинята? Дали не ги чакаше ново нещастие?

Амира си помисли отново за младия мъж, явяващ ѝ се насън. Вече не се съмняваше, че само с негова помощ ще може да разреши загадката на своя живот. Той държеше ключа към нейното минало, към нейната идентичност. Но къде ли бе той сега?

— Дай да ти помогна, Сара — рече Захария, взе от огнището тежкия съд с твърдо сварените яйца и го постави в умивалника.

Сара се зарадва на жеста му и каза:

— Аллах да те благослови, господарю. Днес нещо не съм добре, но ако рече Господ, до утре ще се оправя.

В кухнята бе шумно, всеки търчеше насам-натам. Децата седяха около голямата кръгла маса, боядисваха яйцата и връзваха панделки на шоколадовите зайци. Под наблюдението на Тахия и останалите жени те се подготвяха за утрешния голям празник. Тахия погледна замислено Сара, защото се сети, че на закуска и леля Дория се оплака от някакво неразположение. „Дано не е плъзнала някаква епидемия в къщата“ — помисли си тя. — „Един зимен грип ще развали празника на децата.“

Изведнъж шестгодишната Асмахан ревна, две други деца също избухнаха в сълзи, заплакаха и най-малките. Двете осеммесечни близначета на Омар нададоха рев до бога.

— Ей, стига, стига — опита се да ги усмири Тахия. — Мохамед, не биваше да правиш така. Как може толкова голямо и силно момче като теб да бие малката си братовчедка — тя сложи ръка на кръста, който я наболяваше, и стана. Беше бременна в седмия месец.

Нефиса, която седеше с децата на масата, веднага защити Мохамед.

— Не се карай на момчето, Тахия. Асмахан беше виновна — тя погали по косите своя любимец и му пъкна парче шоколад в устата. В нейните очи той бе просто копие на Омар. Тя се усмихна и притисна към гърдите си своя навъсен внук.

Тахия сви рамене и се спогледа със Захария. И той като нея смяташе, че Мохамед има нужда от по-твърда ръка. Баща му бе повечето време в чужбина. Мащехата му Нала, втората жена на Омар, възпитаваше четирите си деца с много любов и пълна всеотдайност, но Мохамед се ползваше с покровителството на Нефиса. Тя го глезеше по същия начин, по който постъпваше някога с Омар.

— Като бях още дете — рече Сара, като сложи на масата съда с охладените яйца, — най-богатият мъж в селото ни, шейх Хамид, раздаваше на децата захарни петлета и патета с бадеми. Който имаше късмет, получаваше от родителите си даже нови дрехи за празника. На този ден никой не работеше на полето. Излизахме да похапнем край канала и гледахме как момчетата хвърляха бомбички от двата бряга. В нашето село, Ал Тафла, имаше няколко християнски семейства и си спомням, че само на този ден всички празнувахме заедно.

Тя се върна до умивалника, хвана се с ръка за корема и тихо изстена.

Захария постави едно яйце върху салфетката и започна да показва на малкия Абдул как да го изрисува с восъчни бои.

— Връщала ли си се някога в родното си село да видиш роднините си, Сара? — запита той, като следеше Тахия с угълчетата на очите си. Щом я погледнеше, в него лумваше едно неугасващо желание. Някога девствената ѝ чистота го привличаше неудържимо, но сега му се струваше, че е още по-съблазнителна като зряла жена.

— Не, млади ми господарю — отвърна Сара и изпи голяма чаша вода. Никога не бе изпитвала такава остра жажда.

— Не съм си ходила на село, откак го напуснах като младо момиче.

— Не ти ли е мъчно за близките?

Сара си помисли за Абду, бащата на Захария — момчето направо му бе одрало кожата.

— Тук е моето семейство — рече усмихнато тя.

— Мамо! — извика един от малчуганите. — Искам на гърнето!

— Пак ли?

— Ще го изведа вънка — рече Басима, взе момчето на ръце и бързо излезе с него.

Фадила изпроводи с поглед леля си. Тя бе на двацет години и още не бе омъжена, макар че бе истинска красавица — също като баба й Зузу на младини.

— Цяла нощ не можах да мигна от разстройство — каза тя. — Да не сме хванали някаква инфекция?

— Ти си шестия човек в къщата, който се оплаква от това — рече Тахия. — Мисля, че баба има някакъв лек.

Тя отвори шкафа и заоглежда подредените бурканчета, шишенца и флакони, обозначени със загадъчните символи на Амира. Захария не я изпускаше от очи. В деня преди сватбата ѝ с далеч по-стария от нея Джамал Рашид Захария се бе закълел, че няма да докосне друга жена. И бе удържал на думата си. Но той се бе зарекъл също, че ще чака, докато тя овдолее. Защото знаеше, че двамата са родени един за друг. Съзря го в онова видение, което му се яви, докато лежеше мъртъв в Синайската пустиня.

Тахия усети погледа му, обърна се и му се усмихна.

„Горкият Заки“ — помисли си тя. — „Ужасно пострада във войната. Косите му оредяха, раменете му се смъкнаха, вече носи очила с големи диоптри. На двацет и осем години е, а изглежда като старец. Едно от децата ми веднъж му каза «дядо Заки». Да беше си запазил поне службата! Ако всеки ден общуваше с млади хора в училище, може би и той щеше да се запази млад. Но като получи в час един от ужасните си припадъци, децата се изплашиха до смърт и директорът го уволни.“ Сега цялото семейство се грижеше за него. Жените направо трепереха над Захария. Амира бе обяснила на всички как да се държат,

ако получи припадък. Това се случваше рядко — за последен път стана преди повече от година. Но по време на пристъп той бе безпомощен като бебе.

Тахия нямаше представа какво му се привижда в такъв момент. Само веднъж, малко след завръщането си от Синай той се опита да ѝ обясни как изглежда неговата „халюцинация“. Видението бе ужасяващо: пустиня, осеяна с изгорели танкове, овъглени трупове, сипещи се от небето бомби и фонтани от пясък, изригващи под градушката от шрапнели — истински ад под небето.

Лекарите твърдяха, че Захария е умрял на бойното поле. Сърцето му спряло, вече не дишал и затова го помислили за мъртъв. Но след малко пулсът му се възстановил — като по чудо.

Никой не знаеше къде е бил в тези няколко мига.

Само Захария си знаеше. Озовал се бе в рая.

Като се върна от войната, той бе обзет от такъв блажен вътрешен покой, че със самото си присъствие успокояваше и омиротворяваше околните. Тахия често си мислеше, че всичко у него — очите, гласът, ръцете — излъчва една свръхестествена благодат, сякаш човешката му душа наистина бе напуснала тялото и в него се бе вселила душата на някой ангел. Понякога дотолкова изглеждаше като пришълец от друг свят, че направо я плашеше. Но в такива мигове се разтапяше от любов към него. Войната го бе променила, тъй както бе променила и Египет, и самата Тахия. На двадесет и седем години тя криеше в сърцето си своята първа тайна — макар да бе съпруга на Джамал Рашид, тя бе влюбена в Захария.

Амира влезе в кухнята и рече „Добро утро“. Децата станаха, поздравиха я почтително и после отново се разбъбриха и се заеха със зайците и яйцата.

След посещениято си при Квета Амира отиде право в стаята си, свали прашната мелая и се поосвежи. Затова не ѝ личеше, че иде от бедняшкия, пренаселен квартал. Елегантната черна вълнена пола, черната копринена блуза, чорапите и обувките с високи токове, златните гривни, диамантените, и смарагдови пръстени я бяха превърнали отново в истинска аристократка. Тя не само внушаваше на момичетата от най-крехка възраст, че красотата е второто най-ценно качество на жената след добродетелта, но и сама се гримираше най-старателно. Веждите бяха изписани в съвършена дъга, а контурът, с

който бе очертала все още пълните си устни, бе с един тон по-тъмен от червилото и подчертаваше тяхната сочност. Сложила бе малко руж на гладката, опъната кожа на лицето, която никога не миеше със сапун, а само почистваше с най-фини кремове и тоалетни млека. Някога черната ѝ коса бе придобила от къната червеникав оттенък и бе привдигната с диамантени шноли. Движенията ѝ бяха грациозни, но и достолепни и тъй като бе леко закръглена — като майка на много деца, която живее в охолство — никой не би предположил, че приближава седемдесетте.

Тя спря, усмихна се и се загледа в децата, които чуруликаха като птичета. Хихикаха се, смееха се, защото боядисваха не само яйцата, но и себе си. Тя виждаше в тях надежда за бъдещето. Като клончета бяха поникнали от родовото дърво на Рашидови. Девет от внуците ѝ имаха нейните бадемови очи, които не бяха характерни за Рашидови. Запита се от кои ли предци са ги унаследили. Чия ли кръв съм пренесла в техните жили? Може би ще успея да разбера, след като науча кой е мъжът, който ме вика в съня...

Залп от смях я върна към действителността. „Ех, да беше тъй всеки ден“ — помисли си тя. — „Да ми е все тъй пълна къщата с деца и смях!“ Но младите семейства вече почнаха да живеят отделно и дори неомъжените жени си вземаха самостоятелни жилища. Намаляха обитателите в дома на Райската улица. Петте деца на Омар — синът на Жасмина, почти десетгодишният Мохамед и четирите по-малки, от втората му жена, както и децата на Тахия, най-голяма, от които бе шестгодишната Асмахан, вече не живееха при нея. Също както и трите млади родственици, които сега помагаша на малчуганите да изрисуват яйцата. „Всичките са такива хубавички, ама умът им е пълен с разни модерни възгледи“ — помисли си Амира. Само Нарие, седемнайсетгодишната дъщеря на племенницата ѝ Зубайда, носеше „ислямските одежди“, които бяха почнали да се мяркат вече дори и из университетите.

Амира носеше отговорност за бъдещето на децата и младите жени, независимо дали живееха в дома им или извън него. Вече бе ходила при жената на Абдел Рахман, за да уговори женитбата на Закина с техния син, който тази година трябваше да положи държавния си изпит. За Залма бе избрала Хаким Валид — висш служител в министерството на образованието. За буйната шестнайсетгодишна

Раджия, която тъкмо подреждаше яйцата в кошничка, ще трябва да намери някой авторитетен мъж, който здраво да ѝ държи юздите. Не знаеше само какво да прави с красивата Фадила, която категорично бе заявила, че сама ще си избере съпруг.

— Още пет души ще дойдат на вечеря — каза Амира и огледа внимателно единайсетте тлъсти кокошки, които Сара тъкмо набучваше на шиш. Щяха да се съберат общо петдесет гости — какво по-хубаво от това. В тежки времена обичаше да вижда близките около себе си.

Погледна през прозореца и забеляза, че жасминът бе цъфнал през нощта. Сети се за Жасмина, прогонената ѝ внучка. През изминалите шест години Ибрахим нито веднъж не бе споменал името ѝ.

„Синът ми каза, че ние няма да тъжим за теб, детето ми. Но ти не ми излизаш от ума и от онази ужасна нощ непрекъснато тъгувам за теб, Жасмина.“

Амира чу Захария да казва:

— Поседни, Сара, ти наистина изглеждаш зле.

Учуди се, че толкова време тайната им не излезе наяве. Когато преди двайсет и осем години Ибрахим доведе просякинчето вкъщи, Амира се страхуваше, че един ден Сара ще каже истината и ще обяви, че Захария е неин син. Но тя оправда доверието им. До ден-дневен всички мислеха, че тя е просто готвачка, а Захария — единственият наследник на Рашидовия род.

Алис влезе в кухнята, облечена като за излизане. Мина покрай Амира и целуна внука си Мохамед.

— Виж какво ти нося, миличко — рече тя и му подаде един плик. — Майка ти е пратила картичка за Великден.

Другите деца веднага поискаха да видят красивата картичка, пристигнала от Америка, а Алис каза на Мохамед:

— Знаеш ли, някога в Англия на Великден ставахме рано и хуквахме към езерото. Впивахме поглед във водата и гледахме как слънцето танцува.

Мохамед я погледна с широко разтворени очи.

— Бабо, как може слънцето да танцува?

— Танцува, защото се радва на пролетта — нежно усмихната, Алис избърса с кърпичка омацаните му с шоколад бузи.

Нефиса му взе картичката от ръцете и рече:

— Ела с мен, момчето ми. Баба ще ти даде подарък.

Алис погледна сестрата на Ибрахим. Дори гримът не можеше да прикрие огорчението и озлоблението, изписани на лицето ѝ. Алис помисли с тъга: „На времето бяхме приятелки. А сега сме само две съперничещи си баби.“

— Уговорих се с Камелия да излезем заедно на покупки, мамо Амира — обърна се тя към свекърва си.

— Алис, мила, изглеждаш ми малко пребледняла. Не ти ли е добре?

— Имам леко разстройство — отвърна тя и си сложи ръкавиците. Амира въздъхна.

— Май че цялото семейство е болно. Сега ще сваря джоджен. Изпий го, ще ти помогне...

От години Алис пиеше покорно чайовете на Амира — мащерка срещу главоболие, шафран при безсъние и мента при менструални болки. Но откакто прогониха дъщеря ѝ, тя се опълчи вътрешно срещу Амира. Защо не защити Жасмина? Защо не се опита да отмени несправедливото решение на Ибрахим? Така че макар и двете да се държаха вежливо, помежду им бе израсла стена. Алис погледна хладно Амира и каза:

— Нищо ми няма. Ще си купя от аптеката ломотил.

Залата на Женския съюз беше препълнена. Над хиляда жени бяха дошли да чуят речта на либийския президент Муамар Кадафи за бъдещето на арабките.

Камелия влезе със закъснение в голямата зала и веднага привлече вниманието. Като танцьорка имаше гъвкаво тяло. Носеше обувки с високи токове и затова изглеждаше доста висока. Подчертала бе с туш кехлибарените си очи и бе привдигнала с шнола буйните си черни къдри, които обграждаха лицето ѝ като тъмен облак. Жените я огледаха завистливо, защото тя отговаряше на идеала на мъжете, които често я наричаха „богиня“.

Вече толкова години бе под светлините на рампата, но въпреки успеха и красотата ѝ не се бе чуло да има любовна история или да е извършила нещо скандално. Но доброто ѝ име само разпалваше завистта на жените и желанията на мъжете.

Камелия седна на запазеното ѝ място на първия ред между председателя на Червения полумесец и жената на министъра на здравеопазването. По времето на президента Садат Египет се бе превърнал в културен център на арабския свят, а Камелия бе една от големите му звезди.

Няколко жени дойдоха да я поздравят за най-новия ѝ филм. Казаха ѝ:

— Семейството ви сигурно много се гордее с вас.

Но доколкото знаеше, никой роднина не бе гледал нито филмите ѝ, нито представленията ѝ в нощните клубове. Наистина, в дома на Райската улица я посрещаха сърдечно, но отношенията ѝ с Амира още не бяха изгладени.

— Ти си от фамилията Рашид — повтаряше непрекъснато баба ѝ. — Жените от нашия род не танцуват пред чужди мъже.

Така и не успя да сдобри старицата и Дахиба. И двете упорито държаха другата да направи първата крачка.

Камелия съжали, че Дахиба няма да чуе тази реч, очаквана с такъв интерес. Наложило ѝ се бе да потърси чуждестранно издателство за стиховете, които пишеше, защото въпреки либерализирането на културния живот в Египет все още бе немислимо да излязат в родината ѝ. Затова бе заминала да се срещне с един издател в Бейрут. Други авторки бяха в още по-тежко положение. Миналата година правителството нападна доктор Науал ал Саадуи, голямата египетска феминистка и писателка, конфискува книгите и ръкописите ѝ и я включи в черния списък. Някои от жените в залата бяха феминистки, други — не. Много от тях се колебаеха, защото не знаеха как могат да пренесат идеите на съвременния западен феминизъм в една страна, чиито ценности и традиции бяха съвсем различни.

Камелия бе убедена, че е настъпил моментът египтянките да навлязат най-сетне в двадесети век, да издигнат глас за човешки права и равенство. Като си помислеше само за приятелката си, която току-що бе претърпяла тежките последици от един нелегален аборт, тя смяташе, че преди всичко, трябва да се извоюва правото на жената да разполага свободно с тялото си.

Срещата започна. Когато президентът Садат представи оратора, в залата настъпи пълна тишина. Кадафи излезе на подиума. Вместо да

започне речта си, той изненада всички, като застана с гръб към аудиторията и написа нещо на черната дъска.

Първо публиката онемява после се понесе мърморене, което прерасна в неодобрителен шум. Не вярвайки на очите си, Камелия прочете какво бе написал либийският президент: „Девственост, менструация, раждане.“

Кадафи се обърна към смаяната публика и заяви, че жените не могат да бъдат равни на мъжете поради своята анатомия и физиология. Той ги сравни с крави и каза, че задачата им на този свят не е да работят наравно с мъжете, а да раждат деца и да ги кърмят.

В залата избухна брожение.

Много жени наскочаха възмутени и обидени и когато той се опита да защити тезата си с аргумента, че жените били физически по-слаби и не могли да понесат болки и големи натоварвания — например горещината във фабриките или тежкия физически труд в строителството, една известна журналистка стана и каза с интонация, която накара всички да замлъкнат:

— Господин президент! Знаете ли какво е бърбрен камък? Мъжете са ме уверявали, че нямало нищо по-мъчително от камъни в бърбреците. Представете си, господин президент, какво означава да изхвърлиш един стократно по-голям бърбрен камък, да речем с размера на диня. Бихте ли могли вие, физически силните, да понесете подобна болка?

Жените заръкопляскаха и нададоха одобрителни викове. Камелия погледна часовника си. Срещата бе започнала късно и Алис сигурно я чакаше вече отвън.

Таксито спря пред сградата на Женския съюз. Когато слезе от него, Алис чу отвътре гневни викове. Поклати глава и си помисли, че в Египет всичко се върши с много шум и емоции. Потръпна като си представи колко народ се е събрал в залата и си зададе въпроса, който повтаряше почти всеки ден: „Защо останах в Египет? Трябваше да напусна страната заедно с Жасмина.“ През изминалите шест години отношенията им с Ибрахим не бяха се подобрили. Той се държеше вежливо, сдържано, с ням упрек. Знаеше, че за него всяка измината година е още една пропусната възможност да си имат син.

Не можеше да упражнява никакво влияние и върху Мохамед, защото той живееше на другия край на града под зоркото око на Нефиса. Горкото момче. Всички близки го уверяваха, че майка му е умряла. Само Алис му повтаряше при всеки повод, че тя живее в Калифорния. Връзката ѝ с Амира също доста поохладня. Тогава защо стоеше още тук?

Алис завиждаше на Амира, че управлява цяло едно царство на Райската улица, заобиколена от куп деца. Тя вече нямаше семейство и гледаше на себе си като на дисхармоничен тон в шумното многогласие на Рашидовата фамилия.

Откакто Жасмина си отиде, депресията ѝ се усили. Онова, което някога си представяше като леденостуден подземен поток, който отнасяше късчета от вкаменената ѝ душа в една бавна, но непрестанна ерозия, вече бе нараснало до буйна река, течаща под самата ѝ кожа. Понякога дочуваше бученето ѝ като грохот на два водопада в ушите си.

— Това е от високото кръвно — заяви доктор Санки, английският лекар от улица Езбекия, и ѝ предписа таблетки, които тя не вземаше. Алис знаеше, че не е от кръвното, а от меланхолия — тази старомодна дума, която бе посочена като причина в смъртния акт на майка ѝ.

Преди минути Алис мерна през прозореца на таксито нещо, което още не ѝ излизаше от ума. Колата спря наедно кръстовище и погледът ѝ попадна на реклама за Севън ъп, залепена на порутена стена до една стара джамия. Изведнъж осъзна, че в Кайро се води невидима война — тиха, подмолна, но война на живот и смърт между миналото и бъдещето, между Ориента и Запада. Американските безалкохолни напитки ставаха все по-популярни, но в същото време религиозните водачи проповядваха завръщането към старите нрави. Таксито тръгна, но образът се запечата в съзнанието ѝ: съжителството на плаката, който въпреки яркочервените и зелени цветове изглеждаше безжизнен, и средновековното минаре, заплашено от срутване. Колкото по-дълбоко се запечатваше у нея това впечатление, толкова повече тя виждаше в него обективната картина на своя живот. „Аз съм като плаката“ — помисли си Алис.

Може би трябваше да отиде на гости при Жасмина. Навярно едно такова пътуване щеше да я излекува. Необходимо ѝ бе да прекара няколко седмици далеч от Райската улица, далеч от Ибрахим... Така вероятно ще успее да осмисли живота си по-обективно, от дистанция.

Таксито замина. В следващия момент до бордюра спря голяма черна лимузина и хората на улицата я загледаха с любопитство.

Откак Насър почина преди три години и Садат се отдръпна от Съветския съюз като подкани руснаците да напуснат Египет, хората вече можеха да изваждат на показ богатството си. Лимузината принадлежеше на Дахиба. По време на режима на Насър я криеха в гаража. Сега Дахиба бе по-прочута от всякога. Мъжете бяха щастливи, ако успеяха да намерят билет поне за правостоящо място на нейните представления. Хората се редяха на опашка, за да гледат филмите ѝ. Дахиба бе богиня, кралица. А египтяните държаха кралицата им да живее луксозно.

Но от елегантната кола не слезе Дахиба. Оттам се измъкна една кукличка с дълги плитки и липсващо предно зъбче и извика радостно:

— Лельо Алис! Лельо Алис!

Алис отиде при шестгодишното момиче и го притисна до гърдите си.

— Искаш ли да ходим на покупки, миличко? — запита тя, след като се изправи и махна на Хаким Рауф, който слезе от другата врата на колата.

Малката Зейнаб заподскача от крак на крак, без да изпуска ръката на Алис.

— Мама каза, че ще ми купите нова рокля! Може ли да е червена, лельо Алис? — тя наричаше Камелия „мама“. Всъщност малката Зейнаб с металната шина на крачето бе дъщеря на Жасмина и Алис не ѝ беше леля, а баба.

— Аллах да ви благослови! — поздрави Хаким, като се приближи. Бе напълнял от годините и охолния живот. Но все още изглеждаше добре в скъпите си италиански костюми, шити по мярка. От него лъхаше на одеколон, пури и шотландско уиски, макар че бе още обед. Пълните му румени бузи се разтегнаха в усмивка, но не прегърна Алис, както, би направил у дома, за да не предизвика негодуванието на околните.

— Добър ден, Хаким. Надявам се, че сте добре.

Той разпери ръце.

— Отлично, както виждате. Но си имам грижи. Правителството не ми позволява да правя такива филми, каквито искам. Може би ще

трябва и аз като жена ми да отида в Ливан, където има по-голяма свобода.

Хаким се бе опитал да направи филм за една жена, убила съпруга и любовника си. Правителството му нареди да прекрати снимките. Идеята на филма бе следната: един мъж може да убие жена си, без да пострада заради това, докато за същото престъпление жената се наказва най-сурово от закона. Цензорът се аргументира така: „Когато един мъж убие жена си, той го прави, за да защити своята чест. А жените нямат чест.“

— Леля Дахиба ни се обади по телефона — каза Зейнаб и дръпна Алис за ръкава. — От Бейрут.

Сърцето на Алис се свиваше винаги, когато виждаше малкото, красиво и като изключим крачето — просто съвършено момиченце, което бе принудено да крачи непохватно заради недъга си. Зейнаб бе пълно подобие на шестгодишната Жасмина, само че в негатив; защото освен сините очи на майка си бе наследила и мургавата кожа на Хасан ал-Сабир.

Алис тъкмо искаше да запита какво е казала Дахиба, когато видяха Камелия да излиза от сградата. Тръгнаха към нея.

— Здравей, лельо — каза Камелия и целуна Алис по бузата. — Срещата започна късно и затова се измъкнах, преди да свърши. Чуваш ли жените в залата? Готови са да набучат Кадафи на кол.

Камелия вдигна Зейнаб и я целуна.

— А какво прави моята кукличка?

Зейнаб хихикаше и се въртеше в прегръдките на Камелия.

— Ама нали се видяхме само преди час, мамо! Леля Алис каза, че ще ми купи шоколадово яйце. Нали може? Моля те, мамо!

Камелия погледна Алис. Никоя от тях не мислеше за шоколадовото яйце. В ума им бе само тайната, която ги свързваше.

Когато преди шест години Камелия се върна от Порт Саид и попита къде е Жасмина, Амира я дръпна настрана и ѝ разказа какво се е случило. Камелия се опита да защити сестра си:

— Хасан я изнасилил. Тя го е направила само за да спаси семейството ни — но като видя клетото, недъгаво, изоставено от Жасмина бебе, състраданието ѝ прерасна в гняв.

— Вземи детето — рече ѝ Амира. — Ти не можеш да имаш деца, но ето че Аллах ти прати дъщеричка.

Така тя осинови племенницата си и я нарече Зейнаб, по името на светицата, закрилница на сакатите.

Зейнаб стана смисъла на живота ѝ. Заради сирачето държеше името ѝ да е неопетнено. Камелия нямаше любовници и никога не се явяваше на публични места в компанията на мъж. За да обясни ситуацията на детето; тя измисли една трагична история: каза, че баща ѝ бил загинал като герой в последната война.

Заради малката престана да танцува и в бар Каж д'Ор. А и вече не ѝ се налагаше да го прави, защото ориенталските танци ставаха все по-популярни и първокласните танцьорки участваха само в програмите на хотели с пет звезди като „Хилтън“. Останалите, притежаващи по-малък талант, и съмнителна слава, танцуваха в нощни клубове и кабарета. Пак заради Зейнаб бе ангажирала Хаким Рауф за свой мениджър, от което само печелеше. Управата на хотелите оцеляваше танцьорките, които нямаха мъжка закрила, а и мъжете проявяваха твърде неприкрито сексуалните си апетити спрямо тях. А Хаким Рауф бе идеален закрилник.

Поеха бавно към лимузината. Хаким съобщи, че Дахиба се обадила от Бейрут и му каза, че книгата ѝ ще излезе през октомври. Както винаги, когато се събираха трите — Алис, Камелия и Зейнаб като връзка с миналото им, англичанката усети колко притеснена е младата жена.

Тя така и не каза никому истината. Научила се бе от Амира да пази тайни. Както излъга всички, че Жасмина е изоставила детето си, както излъга и нея, че детето е умряло, така продължаваше да лъже и във всяко писмо до дъщеря си. Разказваше ѝ за роднините, но никога не споменаваше за дъщерята и Жасмина дори не подозираше, че тя съществува. Алис правеше всичко това по една-единствена причина. Искаше да даде на Жасмина шанса да се откъсне от семейството и от Египет — нещо, което тя самата никога не успя да направи.

Понечи да влезе в колата, но внезапно залитна и се блъсна в нея.

Хаким я прихвана за лакътя.

— Какво ви е, мила моя?

— От сутринта не се чувствам добре, а сега... — тя притисна корема си и каза с изкривено лице:

— Ще повърна!

— Ще ви откараме в болницата. Хайде, качвайте се.

— Не! Не искам да ходя в болница... Отсреща кабинетът на Ибрахим...

Ибрахим погледна часовника си. Медицинската му сестра работеше днес само до обяд и скоро щеше да си тръгне. Запита се дали младата Худа е разбрала, че когато нея я няма, той води там проститутки.

И както винаги изпита угризения на съвестта. Той бе женен и имаше невероятно красива жена. Но отдавна вече не си разменяха любовни ласки. Не разбираше как Алис понася пълната липса на секс. Той поне не можеше. Дали жените не губят с времето интерес към секса? Като си помислеше за някои свои пациентки на средна възраст, които му правеха повече или по-малко ясни намеци, решаваше, че едва ли е така.

Ибрахим осъзна, че бе почнал да предпочита младите момичета. Худа бе не само прекрасна медицинска сестра, но и съблазнителна, хубава млада жена.

Той проследи крадешком как тя изтиква количката с инструментите в кабинета за прегледи и си помисли отново за жена си. Алис като че ли не се бе променила през шестте години, изминали откакто Жасмина напусна Египет. Може би бе само по-мълчалива от обикновено. Ден след ден работеше в английската си градина под палещите лъчи на египетското слънце и продължаваше да ходи веднъж седмично във „Фифи“, за да поддържа русия цвят на косите си. Вече имаше и няколко приятелки — жената на един професор от Американския университет, една англичанка на име Мадлен, която също бе омъжена за египтянин, но водеше свой личен живот, и канадката Флорной, вдовица, останала в Кайро, след като съпругът ѝ бе починал тук от малария. Четирите чужденки се срещаха два пъти седмично вечер, играеха бридж, отдаваха се на спомени и си отдъхваха от неизбежното господство на египетските обичаи и нрави във всекидневието им. Но Ибрахим знаеше, че Алис само крие истинските си настроения зад тези светски ритуали. Предполагаше, че те се бяха превърнали за нея в привични, постоянни занимания, които не ѝ позволяваха да се отдаде напълно на гнева и голямата мъка, породени

от проваления им брак. Сам той изпитваше същото и затова живееше също така дисциплинирано като нея.

Ставаше още с изгрева на слънцето, казваше си молитвата, закусваше, отиваше на работа в кабинета, подремваше на обед и отново се молеше. След вечеря приемаше пациенти, готови да платят чувствителни суми, за да се консултират с бившия личен лекар на краля. През свободното си време четеше книги, пишеше писма и слушаше радио. Рядко виждаше Алис и след онази вечер, в която прогони Жасмина, престана да я кани в леглото си. Външно като че ли нищо вече не ги свързваше. И все пак между тях съществуваше една неразривна връзка: Жасмина. Когато погледите им случайно се срещнеха, той имаше чувството, че долавя в очите ѝ мълчалив упрек. Те сякаш му казваха: „Ти си виновен за всичко. По твоя вина дъщеря ни живее в чужбина.“

Ибрахим тъгуваше за дъщеря си не по-малко от Алис. Знаеше, че след раждането на Зейнаб тя щеше да остане в страната, ако ѝ бе простил историята с Хасан. Но нея вече я нямаше и той дори не знаеше къде се намира в момента.

Докато поставяше картоната на последната си пациентка в картотеката, погледът му падна върху снимката на Зейнаб на бюрото му. Как бе могла Жасмина да изостави детето си? Дали не е искала да накаже и него, и Амира? Не, изключено. Тя не бе от жените, които захвърлят децата си. Всъщност Ибрахим се радваше, че дъщеря му бе оставила детето при тях. Той обожаваше внучката си. Тъй като тя бе наследила трапчинките на Жасмина и високомерния блясък в очите, характерен за Хасан, малката му приличаше на онези двама души, които бе обичал най-силно в живота си...

Худа деликатно му напомни за пациентите, които щеше да приеме тази вечер. Тя занесе картотеката в съседната, стая. Той я проследи леко усмихнат. Имаше съблазнителна походка. Ибрахим въздъхна и отново се замисли за Жасмина. Защо се бе случило това нещастие, което я прогони от живота му?

Никога не говореха за онази ужасна юнска вечер и Ибрахим обикновено не си позволяваше дори да мисли за нея. Но имаше дни, в които споменът за приятеля му Хасан, загинал при неизяснени обстоятелства, не му излизаше от ума. Вестниците съобщиха, че е бил

убит, но премълчаха факта, че бе и кастриран. Полицията така и не намери извършителя.

Колко по-различно щеше да протече животът му, ако Амира не го бе принудила да разтрогне брачния договор между Жасмина и Хасан.

— Готова съм, доктор Рашид! — рече весело Худа. Тя бе на двадесет и две години и всеки ден трябваше да готви на баща си и на петимата си по-малки братя. Веднъж бе разказала с шеговит тон на Ибрахим: „Баща ми така се разочаровал, като разбрал, че първото му дете е момиче, че заплашил майка ми да се разведе с нея, ако не го дари със син. И изглежда наистина здравата я уплашил, защото от този момент нататък тя раждаше само синове!“

Ибрахим я запита как баща ѝ изхранва такова голямо семейство. „Продава украшения, главно на туристи“ — отвърна тя. Ибрахим му завидя. Макар че след смъртта на майка си Худа въртеше сама домакинството, тя се смяташе за съвременна жена и обожаваше своя работодател, доктор Рашид.

Говорителят прочете със сериозен тон новините: „Последните руски съветници напуснали страната, полицията отново се справила със студентските демонстрации в университета, двама служители на Белия дом били обвинени, че са знаели предварително за аферата «Уотъргейт».“

Ибрахим затвори прозореца. Новините винаги бяха лоши. И вестниците не бяха по-добри, всекидневно му напомняха, че спада износът на памук, а заедно с това — и неговите приходи от акции. Тежки времена настъпиха в Египет, дори Наджиб Махфуз, най-значителният жив египетски писател, пишеше само за смъртта и отчаянието. Ибрахим все по-често си мислеше за времето на крал Фарук. Наистина ли изминаха двайсет и осем години откак двамата с Хасан като безгрижни млади мъже на двайсет години се мъкнеха заедно с краля от казино на казино?

— Ще ходите ли утре със семейството си на брега на Нил? — запита Худа.

Ибрахим се сепна. Някой почука на вратата.

— Моля, отворете...

Алис влезе със сетни сили вътре, опирайки се на ръката на Хаким Рауф.

— Какво има? — запита Ибрахим и се устреми към нея. — Какво ти е?

— Нищо, нищо. Трябва да отида до тоалетната. Веднага...

— Худа — рече той.

Младата жена веднага подхвана Алис и ѝ помогна да излезе от стаята.

Ибрахим се обърна към Камелия, която тъкмо влизаше.

— Какво ти каза? Да няма температура?

— Не, татко, няма. Но не мигнала цяла нощ от разстройство... И други хора вкъщи се оплаквали от същото.

Худа се върна.

— Елате бързо, докторе. Жена ви повръща.

Камелия и Хаким засноваха из стаята. След няколко минути Ибрахим се появи на вратата.

— Не знам какво ѝ е — рече той. — Изхвърли много течности, но в момента си почива. Взех проба. Микроскопският анализ ще ни покаже причината.

В килерчето, което използваше за лаборатория, Ибрахим много съвестно подготви предметното стъкло, молейки се да не сбърка диагнозата.

— Какво ѝ е, татко? — запита Камелия, докато баща ѝ гледаше през микроскопа.

— Дано да е само някакво хранително отравяне, което ще мине бързо — отвърна той. Но когато видя ясно приличащите на запетаи бацили, които се движеха тъй бързо, че приличаха на звездопад, той вдигна глава и простена: „О, Аллах!“

СЕДЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА

— Какво да правя сега? Остават ми само три месеца до държавния изпит. Редно ли е точно сега да ме пращат вкъщи?

Джасмин погледна разширените от страх очи на съседката си, студентка от Сирия и видя в тях отражението на собствените си опасения. Съединените щати бяха прекъснали дипломатическите си отношения с няколко страни от Близкия изток. Отнеха на студентите от Сирия, Йордания и Египет разрешителните за пребиваване и ги отпратиха в родината им. Джасмин още не бе получила официалното известие, но живееше в непрекъснат страх. Не можеше да се върне в Египет. Семейството ѝ я бе обявило за мъртва. През последните шест години получаваше само писма от майка си и нито ред — от другите роднини.

— Бисмиллях, те ни изпращат всичките вкъщи! — каза студентката. Тя стоеше на прага на стаята ѝ и зиморничаво разтриваше ръцете си. — Ти вече получи ли известието?

Джасмин поклати глава, но знаеше, че рано или късно то ще дойде. И тя смяташе да положи държавен изпит след три месеца, а и току-що бе получила място за специализация.

— Познаваш ли Хюсеин Шукри, който живееше в апартамента до мен? Замина си миналата седмица. Надяваше се, че като дипломиран инженер-химик ще може да изхранва семейството си. А сега се върна в Аман — без диплома и без работа. Какво да правим? Ако чуеш за някаква вратичка, обади ми се! Аллах да ни закриля — тя прекоси под дъжда двора на общежитието и зъзнейки тръгна със забързана стъпка покрай басейна, чиято повърхност бе леко набраздена от падащите капки.

Джасмин се опита да потисне обзелата я паника и си погледна часовника. Ако не побърза, ще закъснее за срещата. Грабна чантата си, пуловера, якето и ключовете за колата и затръшна вратата след себе си.

От няколко дни над малкия южнокалифорнийски университетски град на Тихоокеанското крайбрежие бяха надвиснали сиви, оловни

облаци. Докато тичаше към асансьора на паркинга, тя хвърли поглед към небето и си помисли, че напълно отговаря на настроението ѝ.

Откакто почнаха да пристигат писмата от Имигрантската служба, малката група от мюсюлмански студенти в университета изпадна в пълно униние. Защо ги наказваха заради политиката на техните страни? Какво общо имаше конфликтът между Израел и Египет с хората, които живееха извън техните граници?

Когато пристъпи от ръмящия дъжд в асансьора, Джасмин си помисли, че в Египет скоро ще завее хамсинът, пустинният вятър, който винаги предвещаваше два рождени дни — нейния и на сестра ѝ. През тази година тя щеше да стане на дваисет и седем, а Камелия — на дваисет и осем.

Вратите на асансьора се отвориха, тя се втурна навън и се сблъска с някакъв младеж.

— Прощавайте — промърмори тя смутено, докато двамата събираха книгите и записките, разпилени на земята. — Не ви видях.

— Няма нищо — отвърна той и ѝ подаде кожената папка. — Чакайте, вие не сте ли Джасмин? Живеете там отпред, нали така?

Джасмин отметна русите кичури от лицето си и установи, че усмивката му ѝ е позната. Срещу нея стоеше брадат млад мъж с рижави коси, очила в рогова рамка, кърпени джинси и сандали. Казваше: се Грег ван Кърк и живееше в същото общежитие.

— Да, аз съм Джасмин Рашид — отвърна тя. Когато преди пет години подаде молба за виза за Съединените щати, тя попромени малкото си име.

— Съжалявам, едва не ви съборих.

— О, какво по-хубаво бих могъл да си пожелаая? Може би само едно: колата ми да е в движение — той посочи един очукан фолксваген. — През студените месеци изобщо не пали. Ако щете ми вярвайте, но днес е единственият ден от месеца, в който наистина трябва да отида в института — той погледна към ключовете за кола, които тя стискаше. — Предполагам, че и вие сте тръгнали натам...

Джасмин се поколеба. Двамата с Грег ван Кърк бяха съседни от година, понякога разменяха две-три приказки при пощенските кутии, казваха си „здравей“, като се срещнеха по коридорите, но всъщност не го познаваше. Макар да живееше от шест години на Запад, още не бе

свикнала да се държи непринудено в компанията на мъж, който не ѝ е роднина.

Ядоса се на своята затвореност и за кой ли път си напомни: това е друга страна, с други нрави. Човекът има нужда от помощ...

— Ако искате — ще ви закарам. След две минути вече се носеха по магистралата покрай Тихия океан към възвишението, където над прибоя, разбиващ се живописно в стръмните скали, се издигаше университетът.

— Никак не прилича на пролет — рече Грег след продължително мълчание. — Кога се е случвало в Калифорния да вали толкова силно и толкова дълго?

„Дойде пролетта — помисли си Джасмин — и празникът Шамселнасим.“ Тя стисна по-здраво кормилото. Семейството ѝ сигурно ще отиде на пикник край Нил, всички ще се радват на новите си дрехи, на множеството лакомства и на пъстрите яйца. А след три дни синът ѝ Мохамед ще навърши десет години.

— Страхотна кола — рече Грег и прокара пръст по арматурното табло на новичкия шевролет.

Джасмин се сети, че Грег живее в един от най-евтините апартаменти и се хваща за всякаква работа, за да си плаща таксата за университета. Като си помисли за очукания му фолксваген, кърпените джинси и дупките на лактите на пуловера му, тя осъзна колко е облагодетелствана. Къщата в Англия и ценните книжа, които дядо ѝ бе завещал, ѝ осигуряваха стабилни доходи. Предполагаше, че дължи това наследство на чувството за вина у стария херцог, който бе изоставил дъщеря си на произвола на съдбата.

Попаднаха на задръстване, а някъде отпред видяха сините лампи на полицейските коли.

— Ах — простена Грег. — Достатъчно е да паднат няколко капки дъжд и калифорнийците си изтърват нервите...

— Бисмиллях! — промърмори Джасмин, като си помисли, че може да изпусне срещата.

— Моля?

— Казах: „За Бога!“. На арабски.

— Така ли? — той я погледна смяян. — Вярно, някой ми беше казал, че сте египтянка. Но съвсем не приличате на човек от Близкия изток.

Една година след пристигането ѝ в Англия Джасмин отиде в Калифорния по покана на Мириам Мизрахи и установи, че американците никак не обичат арабите. Атмосферата след Шестдневната война бе просто нажежена. В университетите непрекъснато избухваха сблъсъци между израелски и арабски студенти, а стените бяха изписани с анти египетски лозунги. В първите дни на гостуването ѝ в дома на семейство Мизрахи в Сан Фернандо вали тя чу случайно една разправия между Рейчъл, внучката на Мириам и брат ѝ. Той бе ционист и не искаше в дома им да живее египтянка.

— Татко е роден в Кайро! — заяви възмутена Рейчъл. — Ние сме египтяни, Харун!

— Казвам се Арон — кресна той — и ние сме преди всичко евреи!

Джасмин си намери жилище и се премести там. Сега положението отново се влоши и от двете страни на канала пак дрънчаха оръжия. Тя се радваше, че не бие на очи сред обкръжението си — като хамелеон, който се приспособява към околната среда.

— Чух, че по нареждане на Външното министерство всички студенти от Близкия изток трябвало да напуснат Щатите. Това и за вас ли се отнася? — запита Грег, докато чакаха да се възстанови трафикът.

— Още не знам. Надявам се, че не.

Грег забеляза как тя стисна толкова силно волана, че кокалчетата на пръстите ѝ побеляха и се запита дали е поради мокрия асфалт на магистралата, катастрофата, станала пред тях или заради искането на Външното министерство.

— Сигурно се чувствате някак чужда тук. Искам да кажа, че вероятно има голяма разлика между Америка и Египет.

Джасмин установи, че ѝ допада гласът му и се опита да се държи по-непринудено. Но тя нямаше много опит в общуването с чужди мъже. Погледна бегло Грег. Той по-скоро лежеше, отколкото седеше в седалката си — поведението му бе „безгрижно“, както обичаха да казват американците. Ясно усещаше, че той не представлява заплаха за нея и за добродетелността ѝ. Спомни си как баба ѝ непрекъснато я предупреждаваше: „Останат ли мъж и жена насаме, дяволът веднага идва да им прави компания.“ Замисли се къде ли дебне в колата ѝ

сатаната, докато едва-едва напредват по претоварената магистрала в дъждовната утрин.

„Дяволът е в Египет. Той измъчва баща ми...“

Сякаш отново чу думите му: „Все едно, че си мъртва...“ Но тя прогони както винаги спомена за проклятието, тегнещо върху нея.

— Да, Америка е доста по-различна от Египет — рече тя, когато полицаят ѝ нареди да заобиколи покрай светещите алармени знаци.

Джасмин замълча и Грег се загледа по-внимателно в младата жена на волана. За пръв път забеляза, че очите ѝ са наситено сини, а косите имат цвят на мед.

— Харесва ми произношението ви — рече той накрая. — Имате английски акцент с някакъв интересен под тон.

— Преди да дойда тук, живях известно време в Англия. Майка ми е англичанка.

— Как изругахте преди малко? — тя го погледна учудено и той добави: — Исках да кажа, каква беше онази арабска дума...

— Бисмиллях не е проклятие. Коранът ни учи да споменаваме непрекъснато Божието име. Американците не обичат да споменават господата. За мюсюлманите това е доста странно, тъй като пророкът ни учи да призоваваме Бога колкото може по-често и непрекъснато да мислим за него. Повтаряме непрекъснато името му, за да се пазим от злите духове — те се боят от него.

Грег я погледна смаяно:

— Да не би да вярвате в зли духове?

— Да, също като повечето египтяни — като видя как се усмихва Грег, тя пламна и ѝ стана горещо.

— Каква специалност си избрахте? — запита той.

— Искам да лекувам хора, които иначе нямат достъп до медицинското обслужване. Баща ми има кабинет в Кайро... при него идват не само богаташи, но и бедни хора, които се страхуват от лекарите в държавните поликлиники, защото те обикновено вземат подкупи. Баща ми често ги лекува безплатно, а те му носят я зеленчуци, я по някоя кокошка...

— Значи смятате да се върнете у дома и да работите при него?

— Не. Навсякъде по света има нужда от лекари — тя се усмихна смутено и добави. — Аз май нещо се разбъбрих.

— А, не, не — възрази той. — Много ми е интересно да ви слушам. Аз съм антрополог... е, още си пиша дипломната работа.

— Малко съм стеснителна — призна си тя и ромоленето на дъжда почти заглуши гласа ѝ. — В моята страна жените не разговарят с мъже, които не са им роднини. В Египет неомъжената жена може много лесно да се компрометира.

Джасмин погледна към пенливите сиви вълни и видя над морето нова стена от дъжд, приближаваща се към брега. Усети, че Грег очаква да продължи.

— В Америка — рече тя — жената може да живее и сама, стига да иска. А египтяните са убедени, че всяка жена умира от желание да се омъжи. Не могат да си представят, че някоя може и да не иска да се жени — помисли си за Камелия. В последното си писмо Алис споменаваше, че още е неомъжена. — Тук, в Калифорния, срещнах дори жени, които тичат след мъжете. В Египет това е позволено само на мъжа. Жената, на която е хвърлил око, трябва да действа безкрайно предпазливо. Ако мъжът я покани на среща и тя приеме, той веднага престава да я уважава и загубва всякакъв интерес към нея. Ако му откаже, той ще опитва отново и отново да я спечели и ако тя продължава да го отхвърля, много му се издига в очите и той започва да я желае все по-силно. Най-сетне ѝ предлага да се омъжи за него. Това е критичният момент. Ако отхвърли предложението му, той побеснява, започва да я ругае и обижда. Даже пуска слухове, че била лека жена и тя не може по никакъв начин да го опровергае — Джасмин добави тихо — Египет е страна на мъжете. Грег се загледа в нея:

— Като че ли родината много ви липсва.

„Не е въпросът в това, че ми липсва“ — помисли си тя. Изпитваше някакъв непрекъснат физически и психически глад. Копнееше за онази култура, при която молитвите разделяха деня на пет части. Липсваха ѝ уличните търговци по оживените кръстовища, димът и ароматите, буйните празници и хората, които лесно се размиваха, разплакваха или избухваха. Джасмин живееше сама в малкия си апартамент и ѝ липсваше утешителното усещане, че живее в голям дом, закрияна от духа на много поколения предци. Липсваше ѝ къщата, изпълнена със смеха на деца, братовчеди и братовчедки. Копнееше за хората, които носеха една и съща фамилия — Рашид и споделяха мненията, страховете и радостите си. В Калифорния се

усещаше като отломка от една монолитна цялост. Понякога наистина се чувстваше като привидение. Сякаш смъртната присъда, произнесена от баща ѝ, се бе осъществила.

— Значи тук сте сама? — запита Грег — Искам да кажа, семейството ви е останало в Египет, така ли?

Как би могла да обясни на Грег ван Кърк, че баща ѝ я осъди на смърт? С какви думи да му опише, че баща ѝ би могъл да я убие заради това, че един мъж я е изнасилител? Дали този безгрижен американец би разбрал колко се страхува от завръщането в Египет, където семейството ѝ я смята за мъртва, където ще бъде една отлъчена жена, забравена от рода Рашид? У дома я чакаше още по-голяма самота и изолация, отколкото в Англия или Америка.

Най-сетне пред тях изникнаха сградите на университета, заобиколени от високи борове и Джасмин си помисли: „Дали и мъртъвците изпитват тъга?“ Не минаваше и ден, без да си помисли с болка за сина си и за мъртвороденото си дете.

Алис наистина полагаше усилия да запази някаква връзка между нея и Мохамед, но Джасмин се страхуваше, че синът ѝ полека-лека ще я забрави. Винаги му пращаше картички и подаръци за рождения ден. А от Алис получаваше негови снимки — Мохамед в зоологическата градина, в училището, качен на камила пред пирамидите. Но все още не бе получила онова писмо, за което копнееше: „Мила моя мамо...“

„Мохамед никога не е бил мой“ — помисли си горчиво тя и подкара колата към паркинга. — „Принадлежеше не на мен, а на Омар и на Рашидовия род.“

„Аз ще прогоня спомена за всички тях от сърцето си, тъй както татко ме прогони.“

— Да — отвърна тя, — семейството ми остана в Египет.

Преди да слезе Грег я погледна замислено. Русата студентка му направи впечатление още преди година, когато се настани в един от скъпите апартаменти в предната част на общежитието. Тя живееше там сама, странеше от всички и никога не идваше на купоните около басейна. В началото си мислеше, че е високомерна. Но след няколко бегли срещи на стълбището той промени мнението си и реши, че е просто свенлива. Осъзна, че никога не бе срещал човек като нея.

Освен красотата ѝ, английският акцент и загадъчността, която я обгръщаше, го привличаше безкрайната ѝ печал. Изглеждаше потънала

в нея и обгърнатата от някакво необяснимо страдание. За пръв път забрави за миг, че отдавна не си е плащал наема, че фолксвагенът му не ще да върви и е закъсал с дипломната си работа, която професорът му направо съсипа от критика, и искрено се интересува какъв ли удар на съдбата бе съсипал тази млада жена.

— Искате ли някой път да отидем заедно на кино или на вечеря?

Тя го погледна уплашено.

— Благодаря, много сте любезен... но едва ли ще мога. Трябва да се подготвям за сесията и за специализацията си.

— Ясно, разбирам. Благодаря ви, че ме докарахте — каза той. — И какво смятате да правите?

— Моля?

— Ами като дойде известието и ви се наложи да напуснете САЩ? Какво ще правите тогава?

— След пет минути имам среща с декана на факултета — отвърна тя, — вече ме записаха за зимния семестър. Дано деканът да ми помогне, иншаллах.

— Иншаллах — промърмори Грег и се загледа след нея. Тя прекоси забързано зелената морава и се отправи към червено тухлената сграда на медицинския факултет.

Тъй като бе закъсняла, Джасмин реши да мине за по-напряко през административното крило на университетската болница. На партера имаше дълъг коридор, по който се стигаше в централната сграда. От асансьорите се изсипваха лекари в бели престилки със стетоскопи на шията и се отправяха забързано към различните стаи или разговаряха оживено с колегите си. Вратите на лабораториите се отваряха и затваряха, Джасмин плъзна поглед по табелките: паразитология, имунология, диетология, бактериология. Тук сякаш всеки имаше точно определена задача и важна функция. В този свят тя се чувстваше като у дома си.

„Ако деканът не ми помогне — помисли си Джасмин — може тук да се намери някой влиятелен застъпник.“ Естествено, не можеше да почука на коя да е врата и да си изложи проблема, но вероятно някой от професорите ѝ щеше да я подкрепи, защото тя бе отлична студентка.

В края на коридора погледът ѝ се спря на написано на ръка съобщение, залепено на една отворена врата. Видя думата „арабски“ и

с любопитство се приближи.

„Спешно търся сътрудник/сътрудничка за осъществяването на едно издание. Отнася се за медицински наръчник за Третия свят. Изисква се владеене на машинопис, основни медицински познания, умение да се води кореспонденция. Знаенето на арабски е желателно, но не и задължително. Работно време: вечер и през почивните дни.

Подпис: Д-р Деклан Конър, Институт по тропическа медицина“

Джасмин надникна в миниатюрния кабинет, в който едва се бяха побрали едно бюро, два стола и шкаф с документи. Навсякъде имаше купища медицински списания, книги и папки. На бюрото имаше пишеща машина и картотека. Доктор Конър говореше по телефона и жестикулираше, опитвайки се да обясни на някого, че му се налага в определени часове да ползва компютъра.

Като я видя да стои на прага, той ѝ махна да влезе и каза:

— След малко пак ще ми звъннат, но с две думи ще ви обясня за какво става дума. За съжаление сроковете ни притискат, защото издателството реши да пусне книгата по-рано, а Световната здравна организация ни съобщи, че всичките ѝ представителства в Близкия изток са поръчали вече книгата.

Джасмин установи с учудване две неща: доктор Конър имаше английски акцент и ѝ бе много симпатичен.

— Докато чакате — рече той и заклеци слушалката между брадичката и рамото си, — можете да хвърлите един поглед — той измъкна от купа една книга и ѝ я подаде. Преди да успее да му каже и дума, телефонът отново иззвъня.

Книгата се казваше „Какво значи да си лекар“ и имаше обема на телефонен указател. На корицата бе изобразена африканка с дете на ръце, застанала пред сламена колиба. Джасмин разлисти книгата. Тя съдържа снимки на болни, на рани и бактерии, указания за първа помощ при наранявания, предписания за вземане на лекарства и архитектурни проекти на болници. Текстът бе прост и разбираем, но и

него имаше както медицински термини, така и названия на най-употребяваните лекарства. Някой бе правил бележки в полето. В главата за едрата шарка видях, че бе написана думата „mazla“ с въпросителен знак след нея.

Джасмин огледа множеството отличия и грамоти, окачени по стените. Засмя се на един плакат: млад африканец по риза и панталони в напреднала бременност. Над него прочете провокативният въпрос: „Какво ще кажеш, а?“

Както разбра от думите, изписани със ситен шрифт в долния ъгъл, това бе плакат на кенийската служба за контрол върху раждаемостта.

Над бюрото висеше надпис: „Въпрос: Какво представлява имунизационното средство? Отговор: Средство, което се инжектира на бял плъх с цел публикуване на научен труд.“

На телефона бе залепена мъдрата фраза: „Професорите не остаряват, не умират и вечно отсъстват...“

После забеляза снимка на мъж, жена и дете пред някаква порта, на която пишеше с едри букви: „Мисия Грейс Тревертън“.

В дъното се виждаше ниска постройка с ламаринен покрив и африканки с кошове на главата.

Доктор Конър продължаваше да говори по телефона. Изглеждаше малко над трийсетте, носеше ленено яке, кафява вратовръзка и имаше тъмнокестеняви коси. Старомодната къса подстрижка го състаряваше. Изглеждаше като човек от друга епоха. Повечето мъже в студентското градче носеха също като Грег джинси, тениски и имаха дълги коси. Очевидно американското хипи движение бе минало незабелязано покрай доктор Конър.

Джасмин взе да се върти на стола, защото закъсняваше. Но като понечи да стане, доктор Конър ѝ направи знак с ръка: трябваше непременно да почака малко. Тя погледна часовника. Вече трябваше да е при декана. Помисли дали все пак да не тръгне, но после реши да остане от любопитство.

— Момент — рече доктор Конър в слушалката, — не ме свързвайте с него. Искам само да... — той погледна Джасмин, молейки за извинение. — Чувствам се като в лабиринт. — Да? Ало? Не ме свързвайте. Вижте, аз съм доктор Конър от Института по тропическа медицина...

Джасмин го наблюдаваше с нарастващ възторг. Необузданата му енергия превръщаше кабинета в команден център. Той бе като навита пружина, говореше изразително и подчертаваше думите си с бурни жестикулации. Отзад яката му бе извадена над якето, сякаш го бе надянал тичешком. Докато говореше по телефона, непрекъснато прелистяше из разни папки по бюрото. Джасмин имаше чувството, че непрекъснато върши поне по две неща едновременно. Явно при него всичко течеше с бясна скорост, но без той да губи търпение или чувство за хумор.

Стори ѝ се много привлекателен. Имаше дълъг прав нос, изпъкнали скули и волева брадичка. „Всъщност чертите му издават агресивност“ — помисли си тя. Лицето му също излъчваше решителност, но по него нямаше и следа от ожесточение или амбициозност. Замахна бурно с ръка и събори на пода куп книги, после погледна смутено Джасмин и тя усети, че се изчервява.

— Предавам се — рече той най-сетне, въздъхна примирено и остави слушалката. — Не мога да изляза наглава с бюрокрацията! — той ѝ се усмихна топло. — Но вие не му мислете. Даже и да не ни освободят компютъра, ще можем да работим на добрата стара електрическа пишеща машина. Как ви се стори? — запита той и посочи книгата, която тя държеше. — Написана е през четиридесетте години от доктор Грейс Тревертън, една изключителна жена. Оттогава, разбира се, многократно е преработвана. Но досега има издания само на английски и суахили. Фондацията „Тревертън“ ми възложи да разработя арабска версия за лекарите от Близкия изток. Както виждате, вече съм нахвърлил някои бележки по полетата.

— Да — каза тя и отвори на главата „Здравословно хранене“, където на селяните се обясняваше как да комбинират и използват хранителните продукти. — Може би няма да имате нужда от тази част — рече Джасмин и посочи раздела, където с едър шрифт бе написано в никакъв случай да не се яде сурово или полусурово свинско месо. — Мюсюлманите изобщо не ядат свинско.

— Знам, но там живеят и християни.

— А, ето и това — рече тя и отгърна няколко страници назад, стигайки до раздела за едрата шарка. Ако имате предвид арабската дума за шарка, тя е „nazla“, а не „mazla“, както сте написали в полето.

— Прекрасно! Като говорихме по телефона, вие не споменахте, че знаете арабски — внезапно той я огледа изпитателно и запитва. — Всъщност вие ли сте студентката, с която се уговорихме?

— Простете, доктор Конър — отвърна Джасмин и му върна книгата, — за първи път имам възможността да...

— О, вие сте англичанка, нали? От коя част на Англия идвате?

— Не съм родена в Англия. Израснах в Кайро и съм само наполовина англичанка.

— Кайро! Държах там курс лекции в Американския университет... Имах един Хабиб, който ми гладеше ризите. Пълнеше си устата с вода и после навлажняваше ризите. Гладеше ги с краката си. Много искаше да ме ожени за дъщеря си. Казах му, че вече съм женен, но той ми отговори, че е по-добре да имаш две жени, отколкото една! Интересно, дали продължава още да глади ризи. Синът ни без малко да се роди в Кайро. Но предпочете атинското летище. Пет години има оттогава. Повече не сме ходили в Близкия изток. Светът е малък. Какво мога да направя за вас?

Джасмин му разказа, че предстои да я отпратят у дома.

— Да, — кимна Конър, — глупава работа и абсолютно абсурдна! Загубих вече трима студенти. Получихте ли вече известието? Може да имате късмет и да минете между капките — той я погледна замислено, хвърли поглед на часовника си и каза. — Студентката, с която се уговорихме, изглежда няма да дойде. Често става така — просто намират някоя по-добре платена работа. Вие бихте ли се хванали? Направо сте идеалният човек за нас — отгоре на всичко знаете и арабски.

Сърцето ѝ се разтупка. Много, много би искала да работи заедно с доктор Конър.

— Но ако ми се наложи да замина... — промълви тя.

— Вижте, ако получите известие, аз ще ви дам писмо. Не мога да гарантирам, че ще ви помогне, но няма и да навреди. Сериозно ви предлагам да почнете работа. Плащането наистина е мизерно; Фондацията не продава книгата, а я предоставя безплатно на всички, които се интересуват. Но ще ми е безкрайно приятно да работя с вас по това издание — той ѝ се усмихна и каза. — Да се надяваме, че ще ви оставят в Щатите, иншаллах.

Джасмин едва сдържа усмивката си — произношението му бе ужасно.

Измъчвана от угризения, Рейчъл Мизрахи си пробиваше път сред демонстрантите пред сградата на студентския съюз. Ако не бе посъветвала Джасмин да посочи техния адрес за официална кореспонденция — „за да не ти налага да се пререгистрираш при всяка смяна на квартирата“ — сега нямаше тя да ѝ носи лошата вест — писмото от вашингтонската имигрантска служба.

Рейчъл Мизрахи бе двацет и пет годишна, едра жена. Тя енергично си проби път между жените с плакати, на които пишеше: „Оставете тлъстите търтеи да гладуват! Защо жените трябва да готвят?“.

Рейчъл не можеше да се примири с мисълта, че изселват Джасмин в Египет. Тя препоръча на най-близката си приятелка университета, която сама бе завършила. В момента нямаше време да се вслуша в призивите на феминистките, но взе от листовките и им каза: „Горе главата!“ Стигна най-сетне до ресторанчето и затърси с поглед Джасмин, която обядваше тук в понеделник и вторник, през почивката между лекциите по биохимия и икономика. Рейчъл си взе чай и сметанова торта. После тържествено се закле от утре да спазва диета и седна на една маса до входа.

Загледа се в демонстрантките, които стояха упорито въпреки проливния дъжд, раздаваха листовки и стискаха плакатите. Това ѝ напомни колко пъти се бе опитвала напразно да обсъжда с Джасмин феминистки проблеми. Та нали идваш от страна, където жените са потиснати, отколкото където и да е другаде по света. „Не разбирам защо не си в предните редици на борбата за женски права.“ Но щом зачекнеше тази тема, приятелката ѝ се затваряше в себе си. Изобщо тя кой знае защо винаги се умълчаваше, когато станеше дума за Египет или за семейството ѝ. Рейчъл предполагаше, че като повечето чуждестранни студенти страда от носталгия. Но те непрекъснато разказваха за родните си страни, докато Джасмин никога не отваряше дума за Кайро или за близките си.

Когато тя се появи най-сетне до масата ѝ с табла в ръце, очите ѝ бяха насълзени.

— Никой не може да ми помогне — съобщи отчаяно тя, — деканът каза, че ако не ми продължат визата, няма да мога да се запиша за зимния семестър. Ще трябва да напусна страната. Какво да правя?

— Да можех някак да ти помогна, Джасмин... Татко даже говори с един познат адвокат. И той не му дал никакви надежди. Ако избухне война между Египет и Израел, няма да те оставят тук...

— Един доцент предложи да ми помогне. Доктор Конър...

— Да не е от Института по тропическа медицина?

— предложи да ми даде писмо, но май и той не очаква да постигне кой знае какво...

Рейчъл забеляза какъв страх е изписан на лицето ѝ и се запита защо Джасмин се страхува толкова да се прибере у дома. Тя я смяташе почти за роднина. Баба ѝ умираше за Джасмин, а тя пък ѝ викаше „лельо“. И все пак египтянката оставаше истинска загадка за нея. Тя бе тъй... невинна. Как е възможно. Рейчъл знаеше, че е била женена и има син, който живее в Египет. Как може една разведена жена да бъде тъй плаха и да се държи като девица? Веднъж я заведе при приятели, които живееха в комуна в Малибу. Джасмин се шокира, като разбра, че никой от тях не е женен за никого. Дали всичко се дължеше на възпитанието, както твърдеше баба ѝ Мириам? Нима никога нямаше да свикне с американския начин на живот? Но защо не искаше за нищо на света да се върне у дома?

Изведнъж на вратата се появи един студент и им се усмихна. Той запита Джасмин:

— Е, да не са ти потънали гемеите?

Рейчъл го погледна и приятелката ѝ го представи като Грег ван Кърк. Тя съвсем се смая. Откога Джасмин си имаше гадже?

— Може ли да седна при вас? — запита той, след като Джасмин отговори на въпроса му. — И какво ще правиш, като опре ножът до кокала? — запита той и по тона му пролича, че са близки.

— Ще трябва да измисля нещо — отвърна тя, — но засега просто се моля онова писмо да не пристигне.

— Ах, Боже. Та аз още не съм ти казала... — рече с въздишка Рейчъл и измъкна от чантата си препоръчаното писмо. — Моля те, не забравяй, че приносителите на лоши вести не отговарят за съдържанието им.

Джасмин се втренчи в синия плик.

— Е, — промълви тя и пребледня, — ето че пристигна.

— Ей — каза Грег, — не бързай да се отчайваш! Вътре може да пише точно обратното.

Рейчъл разкъса плика, извади писмото и го подаде на Джасмин. Тя не го взе, само плъзна поглед по оскъдните редове и видя, че вестите не бяха добри.

Впи поглед в демонстрантките, стоящи под дъжда. В Египет подобно нещо бе невъзможно. Бащите и братята на младите жени веднага щяха да пристигнат, да сложат край на демонстрацията и да ги отведат по домовете им.

През големите прозорци на ресторанчето можеше ясно да се види колко гневни и възмутени бяха жените. Те се чувстваха предадени и измамани. Спояваше ги гневът и омразата срещу мъжете, които ги потискат. Джасмин знаеше много добре какво значи да си безпомощен. Омар я биеше и измъчваше, преди да спи с нея. Хасан ал-Сабир я изнасили. А сега милитаристичната политика, водена от мъжете, заплашваше отново да съсипе живота ѝ.

Точно затова искаше да стане лекарка. Лекарят имаше власт — власт над живота и смъртта. Един ден тя ще стане жена с власт. Не желаше никога вече да се превръща в жертва на мъжете, да бъде преследвана от проклятие и прогонена от дома.

— Ах, Джасмин — рече Рейчъл, — май ще трябва да се примириш с положението. Както казва баба Мириам, иншаллах, нека бъде волята на Аллаха върни се в Египет, а като се оправи политическото положение, ще продължиш следването си.

— Не мога да се върна там — промълви Джасмин.

— Ами тогава... — намеси се Грег и протегна дългите си крака под масата — аз ще ви предложа едно решение. Мисля, че има една вратичка...

Рейчъл и Джасмин запитаха в един глас:

— Каква вратичка?

— Трябва да се омъжиш за американец.

— Така ли? Възможно ли е? — запита Джасмин.

— Момент — възрази Рейчъл, — имигрантските власти не са толкова прости и внимателно проучват тези случаи. Джасмин никога няма да успее да ги заблуди.

— Не казвам да отиде в Лас Вегас и да се омъжи за първия срещнат. Ако се изпипа всичко, номерът може да мине. Естествено, ония чиновници ще почнат да проучват и разследват. Ще разпитат приятелите и съседите дали бракът не е фиктивен, сключен с цел придобиване на виза. Вероятно Джасмин няма да може да се разведе, преди да изтекат две години. Иначе няма да признаят брака ѝ и ще я изхвърлят от страната.

Джасмин запитва Рейчъл:

— Мислиш ли, че трябва да се омъжа за някой непознат, само за да остана в Щатите?

— Че защо не? Нали сама ми разказа, че в Египет жените обикновено се омъжват за човек, когото не познават.

— Но това е друго нещо, Рейчъл. А кой би направил подобен жест заради мен?

Грег разкърши рамене, ризата му се измъкна от панталоните, но той я втъкна обратно и каза:

— Още нямам други планове за този уикенд.

Джасмин го погледна с широко отворени очи.

Като видя, че говори сериозно, запитва:

— Може ли да се уреди толкова бързо? Днес получавам писмото, а утре се женя за американец. Няма ли да заподозрат нещо?

— Не, стига да се разберете и умело да ги баламосвате. А и никой не може да докаже, че си получила писмото преди сватбата.

— Но това е лъжа...

— Я стига! Не е никаква лъжа. Нали не ти дадох писмото. Отворих го, показах ти го, но не ти го връчих. Слушай, Джасмин. Ти имаш вероятно най-сериозния мотив за брак.

— Разбира се, ако имаш някакви възражения от нравствено естество, ако смяташ брака за нещо свято и тъй нататък...

— Не — махна тя с ръка, — в Египет бракът не е свято нещо. Той е просто един договор между двама души.

— Точно това ти предлагам и аз — да сключим договор.

Тя сбърчи чело.

— Но как така? Бракът е нещо обвързващо...

— В момента жените не се избиват за мен! — засмя се той. — Трябва първо да си завърши дипломната работа, после да направя дисертация... Не искам вечно да живея като беден студент. Искаш ли

да чуеш какъв е моят мотив? Харесвам коли, които са в движение. И ако ми позволиш като твой съпруг да ползвам от време на време твоята.

— Сериозно ли говориш?

— Напълно сериозно. Финансовото ти положение не изглежда плачевно. При мен е точно обратното. Един такъв договор е изгоден и за двамата ни. Аз няма да имам вече проблеми с наема, а на теб няма да ти се наложи да се връщаш в Египет.

Джасмин се замисли. Дали щеше да мине номерът? Дали ще успее да предотврати ужасната катастрофа — завръщането в Египет?

— Ако държиш на моминското си име, можеш да го запазиш, но... не бих те посъветвал да го правиш. Бракът ни трябва да изглежда колкото може по-стабилен и истински.

Джасмин бе готова на драго сърце да зачеркне фамилията Рашид, да я отхвърли като було или изличи като белег. И все пак продължаваше да се колебае. Като забеляза това, Грег рече:

— Всъщност ти не знаеш нищо за мен. Слушай сега: роден съм в Сейнт Луис. Сестра Мери Тереза ми предрече още в най-ранно детство, че няма да прокопсам в живота. Като диабетик ме освободиха от военна служба и затова не съм ходил във Виетнам. Обичам котките и децата и мечтая да открия в Нова Гвинея някое племе, за което още никой не подозира. Сам се грижа за себе си, нямам нужда от бавачка, сам си готвя и т.н. Родителите ми са геолози и непрекъснато пътуват. Затова и аз не израснах в традиционното семейство, където мястото на жената е до печката. Ако щеш вярвай, аз напълно симпатизирам на тези жени отвън... — Той посочи демонстрантките.

„Може би това е най-добрата форма на брак — помисли си Джасмин — едно разумно споразумение между двама равностойни партньори без разпределяне на ролите, борба за надмощие, без откуп за булката и страх, че мъжът ще те напусне, ако не му родиш син“. Тя се вгледа в Грег. Харесаха ѝ червеникавите му коси, които се виеха на къдри над яката на износения му пуловер. За пръв път имаше чувството, че някой мъж я възприема като човешко същество, а не като сексуален обект, чиято задача е да ражда деца.

— Преди да направим каквото и да било — рече тя — държа да ти кажа, че веднъж вече съм се омъжвала. Едното ми дете почина при раждане, а другото — синът ми, живее в Египет.

Грег се учуди.

— Но аз няма да се върна там — заяви тя. — По закон синът ми вече не ми принадлежи и аз не мога да имам никакви претенции спрямо него.

— Това си е твоя работа.

— Изпаднах в немилост пред семейството си и затова напуснах Египет. За мен вече няма път назад.

Ти си харам, отлъчена.

Джасмин пропъди спомените и продължи:

— Заминах за Англия, където получих наследство по майчина линия. Тамошните ми роднини, Уестфолови, постъпиха добре с мен и се опитаха да ми помогнат. Но аз дълго боледувах. Преминах през психотерапия... имах тежка депресия.

Тя замълча. След малко продължи:

— Тогава леля Мириам, бабата на Рейчъл, — ме покани да дойда при нея в Калифорния. Искам да стана лекарка. Но след като смятаме да живеем заедно, според мен е редно да знаеш, че още не съм преодоляла травмите от миналото си...

— Знам — каза Грег. — Забелязах колко си потисната. Може би имаш нужда от някой, който да ти помогне да забравиш всичко.

— И още нещо — Джасмин се поколеба как да продължи. — Пред закона ще сме мъж и жена, но аз не бих могла...

— Не се тревожи за това. Просто ще живеем заедно и ще следваме. На мен ми стига и разтегателната кушетка. Службите не могат да ни пратят шпионин и в спалнята!

— Знаете ли какво? — възкликна доволна Рейчъл. — Тази вечер ще ни дойдете на гости. Семейството ни е голямо, но ще покана и някои приятели. Там ще обявите, че смятате да се ожените. Ако чиновниците заподозрат нещо, ще трябва да си поговорят с баба ми и с майка! Така спокойно ще можете да се ожените в събота.

Щастливи й възбудени, тримата съзаклятници обсъдиха подробностите около осъществяването на плана им. Страхът на Джасмин се изпари и тя изпита огромно облекчение. После се сети за доктор Деклан Конър и неговото предложение за съвместна работа. Дано другата студентка да се е отказала!

Вятърът набиваше пясък в голямата шатра, издигната на улица „Фахми паша“ за погребението. През целия ден там се стичаха хора, слушаха как четат от Корана и отдаваха последна почит на покойния. Процесията до гробищата бе достойна за държавник или филмова звезда. Президентът Садат бе изпратил представител на правителството, който да съпроводи умрелия в последния му път. Когато вдигна на рамене заедно с още трима мъже тежкия ковчег, Захария се зачуди: „Кой би помислил, че Джамал Рашид се е ползвал с такъв авторитет, че толкова хора са го обичали и уважавали?“

Той бе единият от двамата роднини на вдовицата, участващи в погребението. Когато на Райската улица пристигна вестта, че Джамал е получил инфаркт, младата бременна жена лежеше болна от холера като почти всички обитатели на дома.

По някаква необяснима причина холерата бе пощадила само двама души: Ибрахим и Захария. Министерството на здравеопазването постави къщата им под карантина и подложи Захария на медицинско изследване. Но той нито бе болен, нито бе преносител на заразата и затова му позволиха да участва в погребението.

Той би предпочел да остане при Тахия, но като мъж бе длъжен да изпрати покойника до гроба и да носи ковчега. Огъваше се под тежестта му, защото бе изтощен от изнурителните грижи за многобройните болни у дома. Но с учудване установи, че с най-голяма почит отнася към гроба мъжа, който му бе отнел Тахия. Тя бе щастлива през близо десетгодишния си брак с него. Дори призна на Захария, че искрено харесва Джамал. Затова и той не можеше да му откаже сега последната почит. Тахия остана сама с четири деца, а петото бе на път. Трябваше да се погрижи за тях.

„Аз ще я взема“, закле се безмълвно Захария. — „Сега тя е свободна и аз мога да се оженя за нея.“ Спомни си видението, явило му се в пустинята, внезапната пролука към рая — тогава не му се искаше да се връща на земята. Само мисълта за Тахия го тласна да поеме отново на плещите си бремето на земното битие. Реши да се ожени за нея още преди следващия Рамазан.

Вятърът набиваше бодливи песъчинки в ковчега и носачите. Мъжете, които изпровождаха Джамал Рашид до последното му

жилище, притискаха носни кърпички към устните си и много от тях кашляха. Жените не участваха в процесията, защото по правило не изпровождаха покойника до гробищата.

Ибрахим, който крачеше пред Захария, продължаваше да умува над причината за внезапното избухване на холерата. От целия град само те се бяха разболели. В дома му страдаха двадесет и четири човека, за които се грижеха само няколко жени. Откакто Алис припадна преди три дни в кабинета му, чиновниците от здравното министерство правеха всичко възможно, за да открият преносителя на заразата, но засега без успех.

Ибрахим не можеше да си обясни защо бе засегнато единствено неговото семейство. Още по-странно бе, че болестта пощади тъкмо него и Захария.

Захария... неговият „син“... Той му напомняше непрекъснато за онова, което искаше да забрави. Във всяка негова постъпка Ибрахим виждаше Божията казън. За разлика от Омар момчето даже не участва истински във войната. Той бе получил някакво откровение в пустинята, изпаднал в клинична смърт и се озовал на небето. Оттогава почна да получава припадъци и се превърна в неприятно бреме за семейството.

На гробището носачите положиха ковчега в семейната гробница. Джамал намери сетен покой сред родителите и братята си. Изтърколиха големия камък пред входа. Имамът хвърли пясък и го поръси с вода. После зачете от Корана и Ибрахим се опомни. На погребение мъжът трябваше да мисли единствено за Аллах.

Прости се с Джамал и си помисли за болната Тахия. Тя още не знаеше, че мъжът ѝ е умрял. Ибрахим бе длъжен да ѝ го съобщи. Но той предпочете да изчака, докато оздравее. Тя бе дъщеря на сестра му и затова бе негов дълг да я приюти заедно с децата в дома си. Джамал остави огромно наследство, част от което щеше да получи жена му. В тия тежки икономически времена сигурно бързо щяха да ѝ намерят съпруг...

Ибрахим присви очи и погледна към небето. Видя един рядък феномен — „синьо слънце“, появяващ се понякога докато вее вятърът

от пустинята. Реши да помоли Амира да потърси мъж на Тахия веднага след идния Рамазан.

Група репортери очакваха на летището в Кайро Дахиба — най-популярната египетска танцьорка. Никой не знаеше защо е ходила в Ливан. Из града плъзнаха какви ли не слухове — дали е заради някаква операция или заради скандална любовна история? Всъщност тя бе намерила в Бейрут издател, готов да публикува стихосбирка с нейната лирика, която египетската цензура никога не би допуснала на пазара.

Дахиба мина бързешком покрай журналистите, отговаряйки на въпросите им само с иронична усмивка, и отиде право при Камелия, Хаким и Зейнаб. Прегърна мъжа си, целуна първо него, после малката Зейнаб. Накрая запита Камелия:

— Е, какво става? Какво е сполетяло рода?

Тя ѝ разказа за холерата и добави:

— За тях се грижат само две медицински сестри: татковата помощничка от кабинета и една от здравното министерство. Баба не иска да пусне никой друг. Леля Назира дойде с дъщерите си от Асиут, но тя я отпрати. И Хосния предложи помощта си. Даже мен ме изгони. Не иска никой друг да пострада.

— Какво друго чакаш от нея? Исква всичко сама да прави — каза Дахиба, докато вървяха бързо към чакащата ги лимузина, за да избегнат въпросите на репортерите.

— Баба също е болна — съобщи Камелия, — видях я само за кратко на прага. Само че не иска да легне. Нали я знаеш...

— Да, такъв твърдоглав човек като нея не съм виждала. Къде е Ибрахим?

— Тази сутрин отиде на погребението на Джамал Рашид. Нали ти казах по телефона, че се спомина внезапно от инфаркт.

— Да, спомням си.

— След това смяташе да посети леля Алис. Като припадна преди три дни в кабинета му и той разбра, че има холера, веднага я откара в една частна болница. Тъй като почти всички жители на дома са болни, къщата е под карантина. За празника беше дошъл кажи-речи целият род. Едно свободно легло не остана!

— Къде е тази частна болница? — запита Дахиба. И когато Камелия ѝ каза адреса, тя нареди на шофьора да кара бързо натам.

Алис отвори очи. Стори ѝ се, че сънува: Ибрахим се наведе над нея, усмихна ѝ се с любов и нежно я погали по косите. Сякаш бе останала без сили, като след дълго, изтощително пътуване. Имаше само откъслечни спомени — една медицинска сестра пъхна под нея подлогата, някой обтри тялото ѝ с гъба, тя чу нежен глас да чете от Корана...

Огледа мъжа си. Сложил бе бяла манта над костюма и гумени ръкавици. Стори ѝ се внезапно състарен. Огледа се объркано наоколо:

— Какво... — гласът ѝ изневери.

— Опасността премина, мила моя — промърмори галовно той.

— От колко време съм тук?

— От три дни. Но вече се оправяш. Болестта продължава общо шест дни.

Тя забеляза системата над леглото и иглата, забита в ръката ѝ.

— Какво ми има? Какво стана всъщност?

— Болна си от холера. Но ще оздравееш. Наредих да те лекуват с антибиотици.

— Холера! — повтори тя и се надигна да седне, но нямаше сили.

— А другите? Близките? Мохамед! Как е момчето ми?

— Добре е, Алис. Всички в къщата се заразиха. Само Захария остана здрав.

— Откъде дойде това?

— Още не знаем, но здравното министерство проучва случая. Изследваха водата, взеха проба от храната в кухнята. Холерата се предава или от заразоболни, или чрез храната. Но засега всички резултати са отрицателни. Най-странното е, че само нашата къща е пламнала от холера — той взе ръката ѝ и я стисна. — Добре, че навреме поставихме диагнозата. Като се установи рано заболяването, има шанс всички да оздравеят.

— Кога ще мога да се прибера у дома?

— Като се посъвземеш — той я погали по косите и му се прииска да свали ръкавиците, за да усети с кожата си мекото им, русо великолепиe.

Когато Алис припадна в кабинета му, той изпита истински ужас. Мисълта, че може да я загуби, го прониза като шок. Затова я настани в тази частна болница, където можеха да ѝ осигурят най-доброто лечение. В държавните болници пациентите трябваше, да дават подкупи на сестрите, за да се грижат за тях. И все пак той горчиво се упрекуваше, че бе позабравил колко скъпа му е тя.

Алис стисна ръката му. Присъствието на Ибрахим я успокояваше. Вероятно поради опасността от зараза я бяха настанили в самостоятелна стая и не ѝ разрешаваха да посреща гости. Видя на масата цветя и картички.

— Приятелките ти ги пратиха — кимна Ибрахим. — Мадлен и мисис Флорной стояха долу във фоайето. Отпратих ги да си ходят. Розите са от онази дама от Мичиган... забравих ѝ името. Мама искаше да ти прати цветя от твоята градина, но аз я разубедих. Цветята също могат да пренасят бактерии. Алис, Алис, как ме изплаши!

Тя леко се усмихна. Полека-лека си спомни, че Ибрахим не се отделяше от леглото ѝ. Даваше нареждания на сестрите, биеше ѝ инжекции и ѝ оправяше възглавницата. Дори и сега в погледа му се четеше загриженост. След онова, което преживя през последните дни, можеше да си обясни защо някога се бе влюбила в него. И в Монте Карло той бе тъй нежен и отзивчив. Отгатваше по очите ѝ всяка нейна мисъл и всяко желание. Напълно бе забравила това. Нямаше нищо против любовта им да възкръсне чрез болестта като феникс от пепелта. Но за разлика от митичната птица тяхната любов бе лишена от цел.

„Дали Ибрахим ме обича или се държи така с всичките си пациенти?“ — запита се тя.

— Трябва да си починеш — рече той, целуна я по челото и напусна стаята.

Навън в коридори с изненада видя Дахиба и Камелия.

Втренчи се в сестра си като в привидение. Семейството бе научило, че Камелия живее при прогонената Фатима, но той не я бе виждал откак баща им я изпъди от къщи — а това бе преди повече от трийсет години. Вътрешно бе готов за подобна среща, но сега му дойде някак неочаквано.

Дахиба запретна ръкава на блузата си и каза:

— Не ме гледай така, Ибрахим, ами ми бий една инжекция против холера!

Кайро бе покрит с белезникаво пясъчно було, което вятърът вдигаше на вихрушки. От минаретата, които стърчаха като тайнствени, призрачни пръсти на великани, моллите призоваха правоверните на молитва.

Худа, медицинската сестра на Ибрахим, премина забързано по коридора с подлога в ръка. Тъй като стаята на Амира бе отворена, тя видя старицата да се моли, макар че всеки момент можеше да се строполи. Младата жена не се впечатляваше от такива работи. Всеки можеше да се прави на набожен, без всъщност да вярва. Също като баща ѝ и братята. Худа се радваше, че успя поне веднъж да се измъкне от безкрайните им прищевки и нареждания. Следобед шестимата мъже висяха мързеливо по кафенетата, докато тя не сядаше от сутрин до вечер — първо се блъскаше в кабинета на доктор Рашид, а после готвеше у дома. Неволно се засмя, като си помисли, че сега старият и синовете му ще трябва някак да се оправят сами. Вероятно ще трябва да се грижи за семейството на доктора поне една седмица, ако не и повече. За толкова време нейните мъже все трябваше да разберат колко са ѝ задължени.

Малкият Мохамед бе седнал в леглото. Кръстосал ръце на гърдите си, той я гледаше гневно. Холерата не го засегна така тежко като другите и той бързо се оправяше. Ядосан бе, че явно никой не се сеца за рождения му ден и не му подготвят никакъв празник.

Като видя, че нищо не е хапнал, Худа поднесе лъжичката към устата му. Но той поиска със заповеден тон баба му да дойде при него.

— Баба ти е много болна — обясни му раздразнено Худа. Беше доста уморена и искаше да си почине. Имаше да върши толкова неща от сутрин до вечер. Само някои от жените можеха да ѝ помагат в грижите за болните. Щом стъпеха на крака, тя трябваше да им обясни най-подробно какво да правят. Имаше опасност от вторична инфекция. Затова подлогите трябваше да се почистват най-основно. Замърсените чаршафи или се изваряваха, или се изгаряха, за да се унищожат бактериите.

Худа накара всички да запомнят опасните симптоми, придружаващи избухването на болестта: силна жажда, хлътнали очи, ускорен пулс, тежко дишане и температура. Трябваше да я известяват

още при първите признаци. Истинското лечение и най-вече дехидрирането, което можеше да се извърши само от правоспособна медицинска сестра, бе истинска надпревара с времето. За целта използваха солни разтвори с натриев бикарбонат и добавка на калий. Приемането на течности се съизмерваше с количеството на урината, тъй като при холерата съществува опасност от силно обезводняване.

Худа бе горда, че има такава отговорна задача. Тя даваше напътствия на жените в къщата като главната сестра в болницата, където бе стажувала. Но гледането на болните си имаше и неприятни страни.

Всички пациенти имаха диария и повръщаха. Непрекъснато сменяха спалното бельо, но все пак не можеха да прогонят неприятната миризма. Тъй като духаше пустинният вятър, Амира не позволяваше да отворят прозорците, за да не би джиновете да влязат в къщата. Поне доктор Рашид да ѝ бе позволил да им дава ломотил или някой от лековете на майка му срещу диария. Но той заяви, че трябва да дадат на организма възможността сам да се справи с холерата.

Худа помоли доктор Рашид да ангажират повече медицински персонал, тъй като сестрата, предоставена им от здравното министерство, бе невероятно мързелива. Но майка му отказа. Тази твърдоглава жена отхвърляше всякаква външна помощ, защото се страхуваше да не се разрасне заразата. Това бе глупаво. Ако човек се имунизира, няма от какво да се плаши.

Въпреки всичко Худа не съжеляваше, че дойде на Райската улица. Когато Ибрахим я помоли да поеме грижата за болните от семейството му, тя прие, че е длъжна да не го оставя сам в това тежко положение. Отдавна бе влюбена в него, а случаят ѝ даваше възможността да види как живее. Знаеше, че не е беден, но господарският дом, изпълнен с ценни предмети, надмина всичките ѝ очаквания. Доктор Рашид живееше в истински дворец! Не се съмняваше, че щедро ще я възнагради за оказаната помощ. Може да ѝ направи даже подарък...

Докато напразно се опитваше да напъха в устата на момчето боб и яйца, тя се загледа в портрета над леглото. На него се виждаше една много красива млада жена. Худа знаеше, че това е дъщерята на доктор Рашид Жасмина, която един ден по неизвестни причини внезапно замина за чужбина. Мохамед бе чернокос, но иначе напълно

приличаше на майка си — същото лице, същите трапчинки, същите очи. Не бяха тъй наситено сини като очите на майка му, но отсега си личеше, че ще стане голям хубавец.

— Като не щеш — недей! — рече тя накрая и стана. — Щом не искаш да ядеш, няма да те карам насила. Като искаш — умри от глад. Ще видиш ти...

Когато взе таблата от нощното шкафче, изведнъж я прониза остра болка в корема. В следващия миг краката ѝ омаляха. Тя се строполи на пода и повърна.

Мохамед се развика с все сили. Амира влезе в стаята, помогна на Худа да стане и запита:

— Прилоша ли ви?

Худа поклати тъжно глава. Повръщането без прилошаване бе един от първите симптоми на болестта. Ето че и тя хвана холера.

Пясъкът се бе набил в черната лимузина. Когато колата спря пред къщата, вече бе загубила блясъка си. Дахиба и Камелия слязоха още преди окончателно да е спряла. Хаким проследи с тревога как двете жени минаха покрай табелката за карантина, поставена от здравното министерство, но си замълча. Обещал бе да се грижи за малката Зейнаб. Дахиба не позвъни на входната порта, а се отправи по алеята към къщата, сякаш никога не я бе напускала.

— Бисмиллях — промърмори тя — тук ужасно вони!

Двете изтичаха нагоре по стълбата към женските стаи. Пред спалните видяха купчини чисти чаршафи, сапуни, легени, кани, бели престилки и маски за лицето. Острият мирис на дезинфекционни средства не можеше да прогони всепроникващата воня. В коридора срещнаха Амира. Тя бе сложила бяла престилка върху нощницата си и бе скрила косите си под сестринска касинка. Носеше мръсно бельо. Челото ѝ бе покрито с капчици пот и двете жени забелязаха, че едва се държи на краката си.

Дахиба поклати глава.

— Майка ми е като света Зейнаб.

Амира погледна учудено дъщеря си и рече:

— Фатима! Слава на Аллаха, че си отново при нас!

— Брат ми каза, че си забранила да се отварят прозорците, мамо.

— Вятърът разнася болестта. Джинове от пустинята нападнаха дома ни и го заразиха с холера.

— Ами, глупости. Болестта се предизвиква от вирус. Той е толкова малък, че се вижда само под микроскоп.

— Да не би джиновете да се виждат? — Амира пусна изнемощяла вързопа и избърса с длан навлажненото си чело. — Моля те, дъще, напусни къщата, преди да си се разболяла и ти.

— Ибрахим ни имунизира срещу холера, бабо.

— Той и медицинската сестра имунизира, но тя все пак се разболя.

— Имунизацията не действа при всички. Аз се осланям на Аллаха и настоявам веднага да си легнеш.

— По-добре си иди — възрази ѝ Амира, но думите ѝ не прозвучаха много убедително.

Дахиба я прегърна през рамо и я отведе в стаята ѝ. Камелия взе вързопа и заслиза с него към пералнята.

— Откога е забранено на дъщерите да се грижат за семейството си? — запита Дахиба. — В такива моменти проличава кой държи на близките. Сега важното е да си обединим силите — Дахиба свали палтото си и помогна на майка си да легне. — Аз ще се погрижа за всичко, мамо — заяви решително тя — и ще започна от теб... Не ми противоречи.

Амира се подчини. Тя положи изнурено глава на възглавницата, притвори очи и си помисли: „Слава на Всевишния. Дъщеря ми най-сетне се прибра у дома...“

Когато си дойде в къщи, Ибрахим първо обиколи спалните, прояви как се развива болестта при всеки и където бе необходимо, инжектира тетрациклин. Изтръпна, като разбра, че и Худа е легнала болна. Успокои се, че поне понася спокойно всичко. Накрая слезе в кухнята. Там в големите тенджери вреше вода — вече я пиеха само преварена.

В кухнята бе само Сара. Каза, че всички слуги били в пералнята, където гладели изпраните чаршафи. Застанала до масата, тя подреждаше яденето за болните върху табли. Бе съвсем бледа и още

много слаба, макар че добре се бе справила с холерата, тъй като антибиотикът ѝ подейства веднага.

Ибрахим рядко стъпваше в кухнята, защото това бе царството на майка му. Сега обаче бе негово задължение като лекар да инспектира това помещение, за да може ефективно да се боли със заразата.

Разочарован бе, че здравното министерство все още не бе открило причинителя на заболяването. Лекарят му съобщи, че междуременно заразата е обхванала още шест семейства от техния квартал. Но Ибрахим не можеше да разбере, защо, освен него и Захария пострадаха всички възрастни възрастни. Децата също не се разболяха. Защо? Какво не бяха яли той, Захария и малките?

Огледа изпитателно кухнята, сякаш можеше да съзре виновника — един от джиновете, в които вярваше майка му. Отиде при готвачката и запита:

— Сара, миеш ли си ръцете със сапун, преди да почнеш да готвиш, както ти казах?

— Да, господарю. Непрекъснато ги мия — отвърна тя и показа дясната си ръка, зачервена и загрубяла от прекалено търкане. Погледна тенджерите, чието съдържание се разпределяше в чиниите на болните.

— Какво е това?

— Кибех, господарю. Много е полезен за болните. А и те го харесват.

Ибрахим сбърчи чело.

— Да, но месото за кибеха се пече.

— Направих го по нова рецепта, господарю. Според нея не трябва да се пече месото. Месарят ми я даде. Казва, че в Сирия го ядели прясно, защото било много по-вкусно. Месарят има много хубаво месо. Мога да разчитам на него. Тази сутрин лично ми го донесе.

Ибрахим вдигна тенджерата и помириса сместа от агнешко месо, лук, чушки и стрита пшеница.

— Не се безпокойте — рече въодушевено Сара — всички го харесват. Нищо не остава.

— Какво? Да не би да си го правила и друг път?

— За пръв път го приготвих преди четири дни, господарю, на вечерта преди празника. Искан да направя нещо специално...

— Вечерта преди жена ми да се разболеет?

Когато тя кимна, Ибрахим се опита да си спомни какво бе правил в онази вечер. Изведнъж се сети, че не може да се прибере за вечеря, защото имаше спешен случай. А Захария сигурно не е ял от него — нали не вкусва месо.

Извъртя се и бързешком напусна кухнята, за да позвъни в здравното министерство.

— Доктор Рашид, тъкмо се канех да ви позвъня — каза колегата му. — Открихме причината за избухването на холерата. Във вашия район е отворил магазин един нов месар, сириец. Дошъл е преди седмица от Дамаск. Той е преносителят на болестта. Месото, което продава, е заразено с вируса. Купували ли сте месо от него?

Ибрахим изгърча обратно в кухнята и изтръгна тенджерата от ръцете на Сара.

— Не съм ли ти казвал хиляда пъти, че месото трябва или да се вари, или да се пече?

— Но аз... исках да приготвя нещо... специално... и... новият месар...

— Той е преносителят на заразата, Сара. Той ни е докарал холерата!

Тя се втренчи в него с широко отворени очи.

— Но Гамал не е болен!

— Преносителят не е болен, той само прехвърля вируса на другите. Всички можехме да измрем заради твоята непредпазливост!

Тя се разплака.

— Колко е ужасно, господарю... — прошепна тя и захлупи лице в шепи. — Та аз... не исках нищо лошо... само най-доброто...

Ибрахим я изгледа с презрение и си помисли: „Тази глупачка е вкарала холерата в дома ни. Тя е майка на Захария! Аллах отново ни наказва за моя грях.“

Сара прочете гнева и обвинението в очите му. Макар да не ѝ каза нищо, тя разбра какво си мисли.

Ибрахим седна на леглото на майка си и ѝ разказа какво е станало. Амира взе ръката му и рече:

— В името на Аллаха, недей да виниш горката жена, синко. Вината е само твоя. Трябва да се помириш с Бога, Ибрахим.

Той сведе глава и промълви:

— Ще направя поклонение до Мека и ще помоля Аллах да снесе проклятието от нашия род.

Захария се събуди много преди съмване. Не можа повече да заспи. Днес Тахия щеше да научи, че мъжът ѝ е починал. Знаеше, че баща му смята да ѝ предаде тъжната вест, но реши, че ще е по-добре сам да ѝ го съобщи по най-деликатния начин.

Стана да ѝ занесе закуската в леглото и слезе в кухнята. В огнището не гореше огън. Хлябовете не бяха омесени, масата не бе разтребена.

Захария знаеше, че Сара сама се грижи за тези неща. Сутрин винаги ставаше преди всички. Отиде разтревожен да види дали не е в стажа до кухнята, където спеше. Да не би болестта отново да я е повалила?

Отвори вратата и с изненада видя, че леглото не беше пипнато. Отвори гардероба — беше празен. Липсваха и снимките от стената. Сара си бе отишла.

ОСЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА

— Плашилото действа! — каза Деклан Конър, хвърляйки поглед през прозореца. — Никога студентският град не е бил толкова пуст.

Топъл вятър духаше през евкалиптите. Есенни листа се носеха във вихрушка на площадката пред кабинета. Халоуин бе едва след седмица, но на прозореца на кабинета по анатомия висеше зелен череп, осветен отвътре като фенер — студентите си бяха направили шега.

Джасмин вдигна глава от пишещата машина. Сърцето ѝ се разтупка, като видя отражението на доктор Конър в стъклото на прозореца и усети, че е застанал плътно до нея. Този мъж изглеждаше прекалено сериозен и консервативен за либерален университет като този, но както винаги умееше да наелектризира всички около себе си. „Може би просто си го въобразявам“, помисли си тя, „защото очаквам да видя подобни черти у мъжа, когото уважавам.“

— Така — каза той — започваме последната глава — Джасмин потръпна. Последната глава. Това означаваше, че шестте месеца на съвместна работа приближаваха невъзвратимо към своя край.

— Идеята наистина е страхотна — заяви Конър, като застана точно зад нея и погледна написаното. — Ще добавя подобна глава и в африканското издание.

Допълнителната глава бе предложена от Джасмин. Тя се казваше: „Зачитане на местните обичаи“.

В тях читателите се запознаваха с малко на брой, но основни принципи, които гарантираха успешния контакт на чужденеца с жителите на арабските села. Освен съвети като например „Не влизайте в спор с местния знахар“ Джасмин бе включила и някои правила на поведение, които са извънредно важни за арабите. Например: никога не питайте един мъж как се чувства жена му; не яжте с лявата ръка; никога не хвалете децата пред майка им.

— Не можете да си представите — рече доктор Конър, сложи ръка на облегалката на стола и се наведе над нея, така че Джасмин усети аромата на „Олд спайс“ — какви проблеми възникват, когато

ентузиазирани новаци допускат грешки в общуването с болните и без да подозират нарушават обичаите на племето. Негрите кикую например смятат за голяма чест да сложиш ръка на главата на детето им. Не го ли направиш, те се обиждат. Пишете тук, че не бива да хвалим децата пред майка им...

Джасмин му обясни, че фелахите се страхуват от урочасване, но мислите ѝ бяха другаде. Тръпки я побиха, като си помисли какво би изпитала, ако случайно я докосне — както имаше навика да жестикулира, докато говори...

Помисли си за мъжа си, Грег. Но той не ѝ бе истински мъж.

Както и очакваха, имигрантските власти започнаха да душат наоколо веднага след като се ожениха. Задаваха въпроси-капани на хазаина им, на професорите, на приятелите на Грег и на роднините на Рейчъл. Редовно ги посещаваха и си водеха бележки. Джасмин и Грег се държаха любезно и отзивчиво. Засега успяваха да разсеят подозренията им и да опазят тайната си. Все пак бяха женени вече седем месеца и Джасмин носеше името Ван Кърк. Както се уговориха, те просто живееха заедно, а властите, както правилно отбеляза Грег, не можеха да пратят шпиони в спалнята им.

Той спеше на разтегателния диван в дневната и Джасмин чуваше само как пружините изскърцваха под тежестта му. Връзката им бе приятелска, защото Грег бе интелигентен и любезен партньор. Спасил я бе от експулсиране и с това бе спечелил безграничното ѝ уважение.

„Ако можех само да се влюбя в него“ — помисли си тя.

Но Джасмин се бе омъжил за един, а се влюби в друг.

Деклан се върна на мястото си зад бюрото. Джасмин видя, че отново преглежда ръкописа. Неволно сравни двамата мъже. Деклан притежаваше главозамайваща енергичност, която заразяваше и останалите, докато Грег бе по-скоро ленив и бе избрал девиза: „Отлагам за утре“.

Той ѝ напомняше за житейската философия на древните египтяни. Деклан държеше на външността си, Грег бе нехаен към нея. Деклан бе преуспяващ и амбициозен. Грег бе пълен неудачник и все още не бе завършил дипломната си работа. И двамата мъже бяха мили, често се смееха и разсмиваха Джасмин. Тя харесваше Грег, но се бе влюбила в Деклан. Въздъхна и си помисли, че обратното би било по-добре.

Нямаше представа какво изпитва Деклан към нея. Но това и без друго нямаше значение — повтаряше си непрекъснато тя, когато мислите ѝ започваха да кръжат около него и тя се опитваше да си представи какво ли ще е да живее с него. Той бе женен, животът му вървеше поутъпкани коловози. Джасмин не знаеше как ще се развият отношенията им с Грег, но имаше една голяма цел: да стане лекарка и да работи там, където има нужда от уменията ѝ.

Вече бе получила толкова неща от Деклан Конър. В хода на съвместната им работа се бе научила да съсредоточава всичките си сили върху набелязаната цел. Сега вече виждаше много по-ясно върху какво трябва да се съсредоточи.

Упражняваше волята си, когато се чувстваше сломена. Конър увеличаваше мъката ѝ, защото знаеше, че след края на семестъра той ще напусне университета.

— Двамата със Сибил не се задържаме дълго на едно място — заяви той още в началото на сътрудничеството им. — Запознахме се на един кораб-лазарет. Знаем, че е важно да се подготвят млади лекари и работата със студентите ми носи удоволствие. Но с времето почна да ми се струва прекалено теоретична. Липсва ми практиката. Като свършим превода, двамата със Сибил заминаваме за Мароко.

Жена му бе доцентка по имунология — Джасмин я срещна веднъж в кабинета, където дойде с малкия си син. Петгодишният Дейвид имаше охлузено коляно, говореше с английски акцент и напомни на Джасмин за Мохамед. Завидя на Сибил Конър.

Стиснал в ръка последната страница от ръкописа, съдържаща показалец на арабските понятия, Конър каза:

— Това е! Al hamdu lillah! Благодарение на Аллаха!

Джасмин се засмя както винаги, когато той заговореше на арабски, защото наистина звучеше много смешно. Веднъж той ѝ разказа как бе успял да извлече капитал от всеобщото преплитане на езиците. „В една мисия в Кения присъствах на важен обяд с висши църковни дейци. Предложиха аз да прочета молитвата преди хранене и ми казаха, че я произнасяли на латински. Не знаех нито една молитва и се наложи бързо да измисля нещо. Сбрах ръце, сведох глава и промърморих: «Lavator labil superiors alaque nasi, Amen.» Всички повториха «Амин» и разбрах, че никой не е схванал как съм пробутал за молитва латинското название на малкия мускул на носа.“

Да, книгата бе готова. Оставаше да фотокопират само последната глава, след което можеха да изпратят текста на лондонското издателство. На път за Мароко Деклан ще спре в Лондон и ще обсъди с редакторите евентуално възникналите проблеми.

— Имам една идея — каза той. — Мога ли да ви поканя на вечеря? Хонорарът, който ще получите, просто не може да се сравни със свършената работа. Ако искате да пооблекчите гузната ми съвест, приемете поне да хапнете с мен.

Джасмин впи поглед в пишещата машина. Той я канеше на вечеря! Цели шест месеца бяха работили в тесния кабинет върху това издание — главно вечер, понякога досред нощ. Въпреки близостта работата непрекъснато създаваше известна дистанция между тях и Джасмин умееше да я спазва. Ако вечерят заедно, това ще прехвърли отношенията им в друга, твърде рискована плоскост.

— Не можете да ми откажете — рече Конър, стана и решително изтегли щекера на пишещата машина от контакта. — От сутринта не сте яли нищо, защото сега е Рамазан — той ѝ си усмихна. — Не знам как издържате. Евреите подхождат много по-разумно към постите, Йом Кипур продължава само един ден. Трийсет дена ми изглеждат малко множко.

Тя скръсти ръце в скута си, за да прикрие нервността си.

— Рамазанът е още по-тежък през лятото, защото тогава дните са по-дълги.

— Да, знам. Даже Хабиб, който винаги бе в добро настроение, ставаше раздражителен като изгладнял лъв. Тогава се зарекох, че никога вече няма да ходя в Египет по време на Рамазана. И така, имате възможността да изберете в кой ресторант да отидем — каза той, — но държа да е скъп, защото наистина си заслужихме едно луксозно прекарване.

— Жена ви ще дойде ли?

— Тази вечер Сибил ще изнася доклад.

Джасмин се поколеба. Не знаеше какво да каже. Не беше редно омъжена жена да ходи по ресторанти с мъж, който не ѝ е роднина. Но всъщност тя не бе омъжена. Просто двамата с Грег подписаха в гражданското един документ и тя прие неговото фамилно име. Нищо повече. Джасмин се опита да си внуши, че Конър я кани на съвсем безобидна вечеря в ресторант, където ще има и много други хора. Но

тя се страхуваше от собствените си чувства. Ами ако той се досети колко е влюбена в него...

— Освен това имам една изненада за вас — заяви той с горда усмивка.

— Изненада ли?

Мъжът мина зад бюрото, отвори чекмеджето и извади един плик.

— Запазих го за някой важен момент. Сега този момент настъпи. Погледнете вътре.

Джасмин видя английските пощенски марки и домашния адрес на Деклан. Като го отвори, той рече:

— Поисках да ми го пратят вкъщи, за да не го намерите сред останалата служебна кореспонденция на бюрото.

Джасмин видя, че вътре има фотокопие на корица на книга. С едри букви бе написано: „Доктор Грейс Тревертън: КАКВО ЗНАЧИ ДА СИ ЛЕКАР. Практически наричник за работещите в Близкия изток.“

— Направих различни предложения за оформлението, защото не можехме да използваме корицата на оригиналното издание. Както виждате, те избраха арабка с дете пред тръстикова колиба, а в дъното се вижда кирпичена къща. Това ще е обложката.

После Джасмин забеляза с огромна изненада надписа под картината: „Преработена и преведена от доктор Деклан Конър и Джасмин ван Кърк.“

— Това, за съжаление, няма да ви донесе допълнителен хонорар — каза той. — Но ще запомнят името ви. Корпусът на мира вече поръча книгата, Малтийската фондация и международният Червен кръст — също.

Джасмин заби поглед в корицата. Не смееше да вдигне очи към него.

— Не знам как да ви благодаря — промърмори смутено тя.

— Няма за какво да благодарите. Аз трябва да благодаря на Бога, че другата студентка не се яви — той замълча и тя усети, че я гледа. После Конър добави — Много разумно постъпихте, като се омъжихте.

Джасмин не му бе разказвала никакви подробности. Той не знаеше, че двамата с Грег почти не се познаваха преди сватбата. Вероятно мислеше, че са ходели отпреди. Предпочиташе да запази тази илюзия. Тя ѝ помагаше да спазва дистанцията спрямо него и да държи чувствата си под контрол.

— Разбрахме ли се? Отиваме да вечеряме в града.

Най-сетне тя вдигна глава и като видя радостната му усмивка, каза:

— Да, би било прекрасно — но сърцето ѝ се качи чак до гърлото.

Когато събраха нещата си и се приготвиха да напуснат кабинета, телефонът иззвъня. Джасмин вдигна слушалката и чу гласа на Рейчъл:

— Прощавай за безпокойството, Джасмин. Знам, че работиш с професора над тази книга. Но би ли могла все пак да дойдеш тук веднага? Баба ми иска непременно да те види.

Джасмин погледна Конър.

— Но сега е Йом Кипур, Рейчъл. Редно ли е външни хора да ви идват на гости?

— Тя не се чувства добре, Джасмин. От седмица е на легло. Каза, че трябвало още днес да поговори с теб. Можеш ли да дойдеш?

Младата жена се поколеба.

— Момент — сложи длан върху слушалката. — Доктор Конър, една моя близка се е разболяла. Исква да отида час по-скоро при нея.

— Тогава идете. Можем да отложим вечерята за друг път.

— Добре, Рейчъл. Кажете на леля Мириам, че идвам.

Затвори телефона с облекчение, но и с разочарование, защото знаеше, че никога няма да вечерят заедно. Взе си чантата и тръгна да излиза, но Конър я спря:

— Момент, Джасмин. Имам да ви казвам нещо. Смятах да го направя по време на вечерята, но сега предпочитам да ви го кажа, защото може и да не ни се удаде друга възможност. Не мога да ви опиша колко ценна бе за мен съвместната ни работа върху тази книга. Вие ще станете чудесна лекарка, Джасмин. И знам, че някога ще прилагате знанията си там, където имат най-много нужда от вас. Надявам се... искрено се надявам, че някога отново ще имаме възможност да работим заедно.

— О, благодаря ви, доктор Конър. И аз се надявам.

Тя се обърна, но той я хвана за ръката.

— Джасмин — прошепна тихо мъжът.

Погледнаха се в очите и се заслушаха в октомврийския вятър, който гонеше сухите листи по площадката. Конър привдигна брадичката ѝ. Сърцето ѝ биеше лудо.

Но преди да я целуне, той се отдръпна и каза:

— Господи, Джасмин, да знаеш само се измъчвах през последните седмици. Не бива да ти казвам, нямам право. Но онова, което изпитвам към теб...

— Недейте... — прошепна тях. — Може би някой ден пътищата ни отново ще се кръстосат... ако такава е волята на Аллаха. Ма salaama. Всичко хубаво.

— Ма salaama — повтори беззвучно той. — Довиждане.

Отвори й Рейчъл.

— Какво й е? — запита Джасмин.

— Не мога да разбера. Много се тревожа за баба. Никак не е добре. Но явно иска нещо да ти каже. Не знам само какво.

В сърцето й трепна надежда. Дали не й носи някаква вест от родината? Ами ако баща й е простил и я вика у дома?

Рейчъл не поддържаше никакви връзки с Египет. Не беше ходила там и знаеше малко за родината на баща си. Затова баба й бе особено привързана към Джасмин.

В къщата цареше тишина.

— Другите отидоха в синагогата — каза Рейчъл. — Но аз не исках да оставям баба сама. Много е отпаднала, Джасмин. Тя е на седемдесет и две и не бих казала, че е болна. Всъщност от нищо не страда, но...

Джасмин влизаше за първи път в стаята на Мириам Мизрахи. Видя някои вещи, които си бе донесла от Кайро, макар че след смъртта на Сюлейман не й позволиха да вземе почти нищо. С учудване забеляза една снимка, окачена на стената. На нея бяха Амира и Мириам — две млади жени от висшето общество. Редом до сдържаната Амира с прекрасните големи очи Мириам изглеждаше много темпераментна и жизнерадостна. Амира не бе в неизменните черни одежди, както я бе запомнила Джасмин, а в бяла рокля, с която — приличаше на принцеса.

— Ти приличаш на нея — долетя глас от леглото. — Като изключим русите ти коси, ти си направо нейно копие.

Джасмин не съзнаваше, че египетската кръв личи така ясно във външността й. Русите коси, сините очи и светлата кожа доминираха

чисто външно. Но сега усети, че двете с младата жена на портрета си приличат като близначки.

Пристъпи усмихната до леглото, но изтръпна като видя как се бе състарила леля Мириам изведнъж.

— Какво ти е, лельо? — запита тя и седна на ръба на леглото. — Боли ли те нещо?

Мириам ѝ отговори на арабски, без да отвърща на въпроса ѝ:

— Аз присъствах при твоето раждане. Двете с баба ти винаги се подкрепяхме. Аз ѝ помогнах да роди леля ти Нефиса, а тя на мен — при раждането на Исаак. Колко време мина оттогава... Да, Райската улица... сега ми изглежда като от друг свят.

Джасмин кимна мълчаливо и си спомни големия турски шадраван в градината и приказния павилион, в който Амира посрещаше обикновено гостите си на чай и приличаше на кралица, заобиколена от свитата си.

— Допада ли ти следването? — запита Мириам.

— Много трябва да чета, лельо. За нищо друго не ми остава време — отвърна тя и ѝ се прииска да ѝ разкаже за доктор Конър. Но дори на приятелката си Рейчъл не бе доверила своята тайна и безнадеждна любов.

— Сигурна съм, че от теб ще излезе добра лекарка. Нали си дъщеря на Ибрахим Рашид, а и баба ти, Амира, е голяма лечителка — Мириам замълча и внимателно се загледа в Джасмин. — Имаш ли вест от къщи? Отдавна не съм чувала нищо за баба ти.

Джасмин и разказа за заболяването от холера, което Алис ѝ бе описала в последното си писмо.

— Страхуват се да не би детето на Тахия да се роди с потъмнели зъби заради тетрациклина. Освен това готвачката ни Сара изчезнала безследно. Никой не знае защо и къде е заминала.

Не ѝ каза колко се тревожи за Мохамед въпреки уверенията на Алис, че се е справил бързо и благополучно с болестта. Мисълта, че е болен и би могъл да умре, без тя да се грижи за него и да го утешава, я преследваше като кошмар.

— Защо ме повика, лельо?

— Не бива да се отричаш от миналото, Жасмина. — Виждам, че не искаш да говориш за близките си... — тя въздъхна и продължи с настойчив тон. — Помолих да те повикат, защото днес е денят на

прошката. Искам да се помириш с баща си, Жасмина. Семейството е най-важното нещо в живота. Амира ми писа... така де, Захария го пише под нейна диктовка... Пита за тебе. Не знам какво е станало между теб и баща ти, Жасмина. Но оттогава мина много време. Трябва да се сдобриш с близките си.

— Лельо Мириам, ние с баща ми... — тя се поколеба и после категорично каза — Ние не можем вече да се сдобрим. Той не ме обича вече...

— Не те обичал ли? Детето ми, ти не знаеш какво е любов — тя взе ръката на Джасмин. — Разбрах защо си се омъжила за този американец. Искаш на всяка цена да останеш тук. Моля те, не забравяй какво съм ти казала. Нито ти, нито аз се чувстваме тук у дома си. За нас има само едно място на света — на Райската улица. Имаш син. Момчето има нужда от майка.

— Никога няма да ми позволят да го видя — рече Джасмин и измъчено погледна бледото, сбръчкано лице. — Омар взе Мохамед при себе си. Законът е на негова страна. Никога вече няма да видя сина си.

За семейството ми аз съм мъртва.

— Как може законът да заповядва на майчиното сърце? Прибери се в Египет, Жасмина. Господ ще ти помогне — Мириам се надигна и затърси нещо на нощното шкафче. Подаде ѝ една книга — Прати ми я сестра ми от Бейрут.

Джасмин прочете заглавието: „Наказаната жена“.

Написано бе на арабски. Авторката се казваше Дахиба Рауф.

— Знаеше ли, че Дахиба е всъщност твоята леля Фатима?

— Да — промърмори Джасмин и отвори книгата. Беше стихосбирка. Послесловът бе от Камелия Рашид. Като видя това, Джасмин се смая.

Мириам въздъхна.

— Вие, жените от рода Рашид, винаги сте били твърдоглави. Интересно дали Амира знае за излизането на тази книга.

Джасмин се зачете в написаното от сестра ѝ:

„Като стане дума за секс мъжът излиза на бой в пълно снаряжение. Неговата ризница е общото социално одобрение на поведението му, неговото оръжие е законът.

Жената не разполага с нищо. Тя не може да се защитава. В борбата между половете не притежава даже щит. Осъдена е да бъде победена.

Мъжете са подчинили цялата земя. Те претендират за собственост върху тревата, морето и звездите. На тях принадлежат жените и въздухът, който те дишат. Те ни оплождат със семето си и обявяват децата ни за своя собственост. Ние нямаме право на нищо — дори и на слънцето, което свети над нас.“

Джасмин не можеше да повярва на очите си. Откога Камелия е започнала да мисли така? Как би могла да отстоява подобни възгледи в Египет и откъде е взела куража да ги облече в думи?

Продължи да чете:

„Мъжът има право на избор. Той може да признае едно дете за свое или да не го признае. Може да каже: «Това дете не е мое.» От къде на къде мъжете си присвояват това право, след като новият живот покълва в тялото на жената? Тя го храни с кръвта си. Тя носи в себе си зараждащия се живот. Тя го усеща. Тя отваря пред духа на детето портите към света. И въпреки всичко мъжът, за когото половият акт не е нищо друго, освен кратко удоволствие, предявява собственически права върху детето. Той разполага дори с възможността да не признае новороденото, да го отхвърли и осъди на смърт.“

Джасмин погледна настрани. Дали Камелия няма предвид сина й Мохамед? Или докато е писала това е мислела за Хасан ал-Сабир и за това, че осъдиха Жасмина, задето не Омар, а Хасан бе баща на детето й? Джасмин затвори очи и си спомни чернокосата си сестра с кехлибарените очи. Трябва да е много смела, за да напише подобно нещо! Но как бе възможно така открито и храбро да отстоява убежденията си и същевременно така коварно да предаде собствената

си сестра? Може да е била още влюбена в Хасан и да я е издала от ревност на Нефиса.

От страниците изпадна изрезка от вестник. Беше от някакъв бейрутски всекидневник. В полето бе написано: „Препечатка от «Пари мач».“

Представляваше интервю с Камелия, озаглавено: „Новата звезда на Египет!“

— Би ли ми го прочела? — каза Мириам. — Очите ми много отслабнаха. А в това семейство никой не може да чете арабски.

Камелия бе заявила пред журналистката от „Пари Мач“:

„Не е лесно да бъдеш неомъжена жена в Египет. Когато на улицата непознат мъж заговори жена и тя го отблъсне, той възприема това като предизвикателство и започва да я ухажда. Ако не искаш да постъпи така, трябва да го подминеш, без да му обръщаш внимание. Той разбира, че си почтена. Затова се отнася към подобна жена с уважение. Но не е лесно да се отнасяш с жив човек така, сякаш е въздух. Във Франция това би се приело като неучтивост.“

— Жасмина — прекъсна я Мириам, — помня, че като малки двете с Камелия бяхте неразделни. Защо се отчуждихте после?

Джасмин усети пронизателния поглед на старата жена. Но не искаше да говори за случилото се, защото самата мисъл за него я изгаряше. Единственият начин да се спаси от миналото си бе да се отрече от него. Сякаш изобщо не е било.

— Камелия издаде една тайна. Затова семейството ме отлъчи и ми отнеха сина.

— Тайни... — Мириам поклати глава. Помисли си за сина си, бащата на Рейчъл, който бе сега със семейството си в синагогата. Той смяташе Сюлейман за свой баща, а Муса — за „чичо“. Сложи ръка на книгата и кимна. — Знам от личен опит колко важно нещо може да се крие в една тайна, Жасмина. Но повярвай ми, днес е денят на помирието. Върни се в Египет. Ибрахим ще те прегърне и целуне за добре дошла. Той ще ти прости.

— Късно е вече — отвърна Джасмин. — Време е да вървя. Но скоро пак ще дойда да те видя, леляо.

Мириам поклати глава:

— Твърде дълго накарах Сюлейман да ме чака. Време е да го последвам... Не разбирам сегашния свят. Араби и евреи се мразят, воюват... убиват се. В този свят вече няма място за мен. Сбогом, Жасмина. Ramadan tubarak ateikum, благословен да е твоят Рамазан.

По пътя до дома Джасмин едва успяваше да преглъща сълзите си. Искаше само да се прибере и веднага да си легне. Но завари Грег да готви. Миришеше на чесън и чушки. Той излезе в коридора, избърса си ръцете с една кърпа и запита:

— Какво има? Как е леля ти?

— Искаше само да ми даде нещо.

— Между другото, пристигна един чиновник от имигрантската служба. Те сякаш си нямат друга работа — непрекъснато ни досаждат. Постави обичайните въпроси и... — той я погледна изпитателно — Ей, какво ти е?

Тя въздъхна.

— Прощавай, че посещениято при леля Мизрахи просто ме извади от равновесие.

— Почини си малко в дневната. Вечерята е почти готова. Пека хляб с чесън. Седни пред телевизора да се поразсееш и ми позволи да те погледа.

Той включи апарата. Говорителят тъкмо четеше новините: „Египетските войски са обърнали в бяг израелските части, разположени на източния бряг на Суецкия канал.“

Джасмин захлупи лицето си в шепи и се разрида.

— Ей — извика Грег, — какво ти става?

— Тази ужасна война...

Той изключи телевизора, седна до нея и я прегърна през рамо.

— Сигурно се тревожиш за близките си.

— Близките ми ли! — извика тя толкова ядно, че той подскочи.
— Изобщо не се тревожа за тях. Мразя ги!

Една нощ тя му бе признала: „Не знам къде ми е мястото. Никога не съм знаела. От цялото семейство само двете с майка ми имахме

руси коси и сини очи. Не им подхождахме. Непознатите ни гледаха с учудване. Мислех си, че ще си намеря мястото, като отида в Англия, при родителите на мама. Но там се почувствах още по-самотна. Просто не можах да намеря никакъв контакт с англичаните. Външно може да изглеждам като човек от Запада, но в душата си принадлежа на Изтока. Но никога не ще мога да се върна там. Има ли на тая земя място за мен?“

Сърцето на Грег се сви като я гледаше толкова отчаяна. Искаше да ѝ помогне. Тя трябваше да намери своето място в света. А може би той ще може да го замести. За пръв път в живота си държеше толкова много на някого, че да изпитва силни чувства към него. Като дете на вечно странстващи родители, отдадени единствено на науката, той бе израснал в католически пансиони. Не знаеше какво е някой наистина да има нужда от теб. До този момент за него съществуваше само студеният свят на науката и строгата религия с нейните заплахи, повели и безкраен списък от изисквания. Общуването със „семейството“ се изразяваше само в картички от екзотични места, пристигащи на Коледа и за рождения му ден, по които личеше, че геологията бе несравнимо по-важна от собствения им син. Той я прегърна през рамо и с учудване усети, че тя зарови лице в гърдите му. Взе я в обятията си и я притисна към себе си.

Устните им се сляха в целувка със соления вкус на сълзите. Целуваха се с цялата страстност на дълго потисканите чувства и неудовлетворения копнеж. Книги по антропология и медицина изпопадаха от дивана. Една бутилка кока-кола се изтърколи по килима и остави кафява следа върху тревистозеления килим. Между жадните целувки двамата мълвяха несвързано. „Не мога повече да понасям...“, „Толкова те искам...“

Паднаха на пода, но Джасмин не усети влажното петно под голия си гръб. В страстта си забраниха всичко около себе си. Блъснаха масичката и тя се удари в библиотеката.

Таванът над Джасмин се завъртя. Грег вършеше с нея неща, за които не би дръзнала и да мечтае — Омар никога не бе правил така. Изведнъж той спря и попита:

— Откъде ти е този белег?

В първия момент не разбра какво има предвид. После не знаеше какво да му отговори. Един египтянин никога не би попитал такова

нещо.

— Ах — каза той, — не знаех, че в Египет обрязват жените.

Лицето ѝ пламна. Каза го така, сякаш констатира антропологичен факт, и тя се почувства като опитно зайче.

— Ей — прошепна нежно Грег и отново я целуна по белега, — прощавай. Не исках да те засегна. Просто се учудих.

Тя притвори очи и се отпусна в ръцете му. Но таванът вече не се въртеше и тя отново бе външен човек, за когото няма място на този свят.

После, докато лежаха на килима, Грег се вдигна на лакът, опря главата си на дланта и каза със смях:

— Не мислиш ли, че сега е моментът да повикаме хората от имиграционната служба.

Джасмин не знаеше дали да се смее или да плаче.

Хората танцуваха по улиците. Навсякъде избухваха фойерверки, носеха се викове: „Да живее Садат! Да живее победителят!“

Войната свърши. Египет победи. На Площада на свободата имаше огромен плакат с танкове, прекосяващи Суецкия канал. Войници забиваха на източния бряг египетското знаме. Над всичко това бе портретът на Садат. Той бе възвърнал честта на Египет. Народът му отново можеше да ходи с вдигната глава.

Празнуваха всички — от най-бедните до най-богатите, защото Аллах отново гледаше благосклонно към тях. В градините и по зида, опасващ къщата на Райската улица, светеха фенери. Музика и бурен смях долитаха от отворените прозорци. В топлата ноемврийска нощ семейството празнуваше подписването на примирието между Египет и Израел.

Мъжете бяха насядали в големия салон. Пушеха хашиш, говореха за политика и си разказваха вицове, докато жените редяха отбрани гозби в големите подноси и носеха в салона чаши чай. Почти цялото семейство се беше събрало. Отсъстваше само Ибрахим, защото го бяха извикали при едно момче, на което фойерверките бяха откъснали ръката. Захария слушаше внимателно братовчед си Тефлик, който се възмущаваше гръмко от западането на памукопроизводството.

— Планът на Насър се провали! — извика той. — Правителството плаща такива мизерни цени на памукопроизводителите, че те предпочитат да отглеждат други култури, чиито цени не са фиксирани от правителството, например зимна детелина. И какво прави то, за да спре спада на производството? Вдига цената му на международния пазар, така че сега нашият памук струва два пъти по-скъпо от американския! Нищо чудно да банкрутираме!

Захария отпи замислено от горещия, сладък ментов чай, но всъщност не го вълнуваше нито производството на памук, нито политиката. Мислеше си за Сара и се питаше какво ли е станало с нея. Явно никой не знаеше защо готвачката ги напусна така внезапно и къде е отишла. Липсваха му великолепните ѝ гозби. Винаги измисляше специално за него вкусни вегетариански ястия. Разправяше, че така готвели на село, където рядко можели да хапнат месо. Разказваше му и често за Ал Тафла. Защо ги напусна? Да не би да се е уплашила от холерата? А може би нещо я е накарало да се върне в родното си село? Когато гълчавата около него се усили, той се стана незабелязано и излезе. Предпочиташе спокойствието и усамотението — дори военната победа събуждаше у него тъжни и потискащи спомени. Всъщност не му беше до празнуване. „Победата и поражението — помисли си той са двете страни на една и съща монета.“

Малката Зейнаб седеше на детската маса и ровеше в една кутия, в която майка ѝ събираше всякакви неща. Разглеждаше с удивление снимките и интервютата на Камелия, изрязани от различни вестници и списания. Беше на шест години и още не можеше много добре да чете, но знаеше какво пише вътре.

Посочи с пръст една снимка и каза на братовчед си, седнал до нея:

— Един ден и аз ще стана танцьорка като мама.

— Да, да, на куково лято — възрази Мохамед. — Как ще станеш, като си саката.

Зарадва се като видя как очите ѝ се напълниха със сълзи. Голямо удоволствие му доставяше да разплаква братовчедките си и особено Зейнаб. Чувстваше се като баща си, който биеше мащехата му, докато

се разреве. Понякога дърпаше силно за косите малката Асмахан, докато тя закрепши, а после я принуждаваше да го целува по бузата. Татко му изискваше същото от Нала. Първо я измъчваше, а после искаше да го гали. Мохамед смяташе жените за глупави, макар че някои неща у тях го привличаха: например големите гърди на леля Базима или бедрата, които зърваше понякога по време на танците. За съжаление вече бе твърде голям, за да седи с лелите и братовчедките си в кухнята. Скоро и без друго щеше да се премести при мъжете в другата част на къщата. Тогава вече не ще може да пипа момичетата, когато си поиска. И жените няма да го вземат в скута си. Ще трябва първо да порасне, преди да му дадат жена. Но това му изглеждаше безкрайно далеч.

От време на време се сещаше за една красива руса жена — майка му. Всички разправяха, че била умряла, но той продължаваше да получава от нея картички за рождения си ден. Понякога си спомняше откъслечни картини. Тя стоеше в големия салон, плачеше и молеше за прошка. Но всичко около нея бяха гневни. Наистина ли бе видял това или само си го въобразяваше? Е, няма значение. Той отсега си знаеше: да имаш власт над някога означава да го докараш до плач.

Камелия влезе в салона, носейки голяма, чиния с печени пилешки бутчета. Като видя сълзите по бузите на Зейнаб и триумфираният поглед на Мохамед, тя смъмри племенника си:

— Мохамед, ти си лошо момче! Как може така да мъчиш братовчедката си?

Тя погледна крадешком към Нефиса, която обикновено веднага се втурваше да защити внука си. Но тя украсяваше в момента десертите върху бюфета, посипвайки ги в печени бадеми и захаросани плодове.

Забеляза, че горчивата гънка около устата на леля й бе станала още по-дълбока. На четиридесет и осем години тя изглеждаше като разочарована от живота старица. Сестра й Дахиба бе с една година по-голяма от нея, но бе далеч по-млада на вид. Тя бе темпераментна и все още привлекателна. Дали Нефиса не се озлоби съвсем, откак прогонената за дълго Фатима се върна отново в семейството им. А може би неудовлетвореността и разочарованието, излъчващи се от нея, имаха съвсем друга причина.

Камелия знаеше, че Нефиса е издала ужасната тайна на Жасмина пред брат си Ибрахим. Тя бе накарала Амира да се закълне, че никога вече няма да спомене за това, за да не причинят болка на малката Зейнаб. В семейството знаеха кои са родителите на детето, но чуждите хора не биваше да научат това, да не говорим за самата Зейнаб. Нефиса бе издала тайната, но оттогава всички пазеха ревностно мълчание. Децата също не знаеха, че Жасмина, а не Камелия е нейна майка. Затова Зейнаб смяташе Мохамед за свой братовчед.

Камелия я утеши с парченце шоколад и си помисли: „Кой би повярвал, че в едно семейство може да има толкова много тайни?“ Почти никой от Рашидовия род не знаеше за книгата „Осъдената жена“. Тя бе забранена в Египет. Амира не биваше в никакъв случай да научи за нея. „Колко е жалко“ — помисли си Камелия — „дори между близките роднини няма такова разбиране и доверие, че да могат открито да говорят за всичко.“ Чрез мълчанието и табутата те прикриваха конфликтите, за да запазят някакво съмнително единство. Но когато нещо се превърнеше в тайна, от гълбините се надигаше опасна и унищожителна сила, защото никой от засегнатите не намираще смелост да изясни въпроса, да поеме отговорността и да осъзнае истината. Дали това не бе проклятието, за което говореше Амира? Аллах ли ни наказва или ние се наказваме сами?

Когато къщата се изпълваше като в тази нощ със смях, оживление и ликуване, съпровождащо арабските трапези, Алис имаше чувството, че ще потъне в морето от думи, аромати и чувства. Главата я заболя и тя се оттегли в стаята си. На леглото ѝ лежеше още последното писмо от Жасмина. Тя пишеше:

„Мамо! Вече знам, че мъжката сперма определя пола на детето. Помисли си само, в Египет мъжът може да прогони жена си, задето не му е родила син, а откак свят светува полът зависи всъщност от него самия!“

Алис се втрени в писмото и се замисли: „Колко по-различно би било всичко, ако ти не се бе родила момиче, а момче...“

Сложи ръка на челото си и с въздишка се изтегна на леглото. Не искаше повече да се вглежда в миналото. След две години щеше да навърши петдесет. Време бе за равносметка. Зейнаб бе под най-сигурната закрила — на Камелия. Въпреки недъга си момичето беше очарователно. Мохамед скоро ще се премести при Омар, в света на мъжете. Какво повече я задържа в Египет?

Нежните звуци на любовта, предизвикани от грижовното отношение на Ибрахим по време на боледуването ѝ, утихнаха рязко, когато той тръгна на поклонение в Мека. Пътешествието му продължи три месеца, а след като се завърна, започна да говори само за Аллаха.

Оттогава у Алис непрекъснато нарастваше желанието да напусне завинаги Египет. Искаше да замине за Калифорния и да живее заедно с Жасмина. „Да — помисли си тя, — точно това ще направя. Щом се измъкна от този златен кафез, животът ми отново ще придобие смисъл. Отлъчената ми дъщеря има нужда от мен.“

Вратата изведнъж се отвори рязко и Ибрахим влетя в стаята.

— Алис, любима! Всичко е така прекрасно! Кайро е направо преобразен! Тази нощ е истински празник. Ела да отидем на покривната тераса. Днес е исторически ден...

— Ибрахим... — рече тя. Но в изблик на радост той я взе на ръце и я изнесе навън.

По стълбите ѝ разказа за инцидента:

— Не беше чак толкова тежко ранен, не се наложи да ампутираме ръката. Но така го болеше, че сигурно до края на живота си няма да си играе с огъня.

Той впи щастлив поглед в нея, а когато стъпиха на терасата, пред очите им се разкри приказна гледка: над града сияеше огромен фойерверк в златно, сребристо, синьо, червено и зелено. Небето сякаш разтваряше съкровищниците си и върху куполи, минарета и хора се сипеха рой блестящи звезди.

Завладян от тази гледка, Ибрахим прошепна:

— Не е ли победата над враговете ни най-убедителното доказателство за това, че Аллах отново се обърна към нас? Да, той прости на народа ни. Прости и на мен.

Алис го погледна смаяно. Ибрахим сякаш се бе подмладил с двайсет години.

— Какво значи това? Какво има да ти прощава Господ?

— Преди много години, в нощта, когато се роди дъщеря ни Жасмина, аз извърших ужасен грях. Мила ми Алис! Какви страшни страдания изтърпях след този ден! Сега имам чувството, че смазващото бреме е паднало от плещите ми. Чувствам се като новороден.

— Ибрахим, не разбирам за какво говориш!

— За Захария — отвърна той и я взе в прегръдките си. — Всъщност ти нищо не знаеш. Съвсем бях забравил.

„Не — помисли си тя горчиво, — не знаех, че имаш вече син от друга жена.“

— Разбираш ли, ислямът забранява да се осиновява чужд син — обясни той малко по-спокойно. — Но аз дръзнах да направя точно това.

По улицата премина колона от коли. Мъжете надуваха клаксоните и викаха: „Да живее Садат! Да живее Садат!“ Алис се отскубна от обятията на Ибрахим и отстъпи крачка назад.

— Не те разбирам. Как така си осиновил чужд син?

— Толкова бях нещастен, че и второто ми дете е момиче... Алис, аз обичам Жасмина, но исках на всяка цена да имам син. Затова осинових извънбрачното дете на една просякиня! Майка му е Сара, бившата ни готвачка. Тя бе нарекла детето си Измаил, но аз поисках да се казва Захария.

Алис притисна длани към слепоочията си.

— Ибрахим — прошепна тя, — вече нищо не разбирам.

— Тогава майка ми и Квета ми казаха да изляза навън и да извърша някое добро дело. Аз си въобразих, че ще мога да надхитря Аллаха, като приема в дома си детето на просякинята и го възпитам като мой син.

Очите на Алис се разшириха.

— Значи Заки не ти е син? Не може да бъде. Толкова прилича на теб!

— Да, Сара ми разказа, че баща му изглеждал досущ като мен. Майка ми ме умоляваше да не осиновявам детето. Напомни ми, че Аллах забранява подобни неща. Но аз не я послушах. И затова причиних всички беди, които оттогава насетне се стовариха върху нашето семейство!

— Значи... не си бил женен за друга по времето, когато се запознахме в Монте Карло.

— Не! — отвърна той с щастлива усмивка и се почувства лек и безгрижен. — Просто исках всички да смятат Захария за мой син — и добави малко по-тихо — Алис, заклевам ти се, че дори не знам кой е баща му.

Фойерверкът заслепи Алис. Тя притвори очи и си помисли: „Толкова години пропиляхме. С каква радост бих идвала в постелята ти... Може би щях да те даря със сина, за който толкова копнееш...“

— Нали си спомняш, че майка ми спомена за проклятието, когато отмыщението на Хасан ми нанесе такъв тежък удар, че се принудих да прогоня Жасмина? Тя говореше за моя грях.

— Но прозвуча така, сякаш Жасмина е виновна за всичко!

Той поклати глава.

— Проклятието се осъществява чрез Захария. Осъзнах, че не бива да се намесвам в промисъла на Аллаха. Нямах право да променям съдбата на Сара и нейния син. Но господ вече ми прости, Алис. Утре започвам нов живот. Това ще бъде нашето прекрасно, ново начало.

Той я притисна нежно към себе си. Сърцето ѝ се разтупка. Не можеше да повярва: любовта ѝ към Ибрахим възкръсна.

Взе лицето ѝ в шепи и я целуна.

— Налага ми се пак да изляза. Иди при жените и празнувай с тях. Ще има и танци. Радвай се, Алис. Ти го заслужаваш повече от всеки друг.

Двамата слязоха долу. Когато изчезнаха, от тъмното излезе Захария. Той също бе решил да погледа фойерверките.

Тахия погледна с тъга Захария. Седяха на същата мраморна пейка както в нощта след сватбата на Жасмина и Омар, когато признаха един пред друг любовта си.

— Какво искаш да кажеш? — запита тя уплашено. — Как така ни напускаш? Защо? Къде смяташ да отидеш?

— Тахия, тази вечер разбрах, че баща ми всъщност не ми бил баща. Целият ми живот е почивал върху лъжа — той ѝ предаде разговора между Ибрахим и Алис.

— За Бога! — извика тя. — Не може да бъде! Сигурно не си чул добре.

Захария не бе така разстроен като нея. Той изпитваше някакво странно успокоение, сякаш в него бе утихнала една продължителна, тежка битка.

— Сега почвам да разбирам някои неща — отвърна спокойно той. — Ясно ми е защо татко не ме обича, защо понякога ме отблъскваше с отвращение. Разбрах също защо Сара не откъсваше поглед от мен, защо непрекъснато ми разправяше разни истории за своето село. Искала е посвоему да ми подсказва къде е истинският ми род — той взе ръцете на Тахия и целуна връхчетата на пръстите ѝ. — Тахия, обичам те от все сърце. Но не мога да се ожения за теб, преди да науча цялата истина за себе си. Ще тръгна да търся майка си. Искам да видя селото, в което съм бил заченат. Може да имам там братя и сестри, едно истинско семейство, което ме очаква.

Тахия се страхуваше за него. През последния месец бе Рамазан и Захария постеше толкова ревностно, че отново получи припадък. Падна на пода, цялото му тяло се затресе и на устата му излезе пяна. Какво ще стане, ако получи такъв пристъп на пътя?

— Моля те, Заки! — прошепна тя. — Нека Тефлик или Ахмед да те придружи...

— Този път трябва да измина сам — отвърна той и ѝ се усмихна. — Не се тревожи за мен. Аз тръгвам към Бога. Може би тогава по-добре ще разбере откровението в пустинята. Може би тогава съм получил поръчението да тръгна да търся истината. Никой не може да ме придружи в този път, Тахия, даже и ти, макар че те обичам повече от всичко на света — той нежно я целуна по челото. — Бъди щастлива. Заради мен. Аз ще намеря Сара и ще я прегърна като син. Може да видя дори баща си...

Тахия се разрида и леко го погали по бузата.

— Ще се завърнеш ли при мен, Заки?

— Ще се върна, Тахия. Заклевам се в Аллаха и пророка, във всички светии и в ангелите, че ще се върна.

Алис очакваше Ибрахим. Отишла бе в неговата дневна в мъжката част на къщата. Ухаеше на рози и бадеми и бе облякла една от

елегантните си вечерни рокли от времето, когато ходеха в кралското казино. Тя бе кремава, с дълбоко деколте. Изненадата щеше да бъде пълна. Какво ли ще каже, като я завари тук отново, след толкова години...

Алис се засмя весело. Главоболието и депресията изчезнаха изведнъж, сякаш някой бе запалил сияйна светлина, прогонила напълно мрака. Тя се рееше на топлия, златен блясък на чудотворния светлик.

Чу стъпки и се надигна с нетърпение. Сама себе си не можеше да познае. Никога досега не бе изпитала сексуална жажда.

Ибрахим отвори вратата. Изпита огромна радост и удовлетворение като видя колко се учуди. Тя разтвори обятия и пристъпи към него. Наистина не бе очаквал подобно нещо.

— Любими! — промълви тя.

Но после на свой ред се изненада, защото след мъжа ѝ в стаята пристъпи медицинската му сестра Худа.

— Алис — смотолели той, — просто не знам какво да кажа. Не очаквах да те заваря тук...

Алис изгледа свъсено Худа, която носеше шит по мярка копирен костюм с орхидея на ревера.

— Какво означава това, Ибрахим? — запита тя.

— Съжалявам, Алис — Ибрахим бе силно смутен. — Смятах утре да ти кажа...

— Какво да ми кажеш? — запита тя и усмивката ѝ угасна.

Той погледна младата жена до себе си, после заби поглед в килима. Накрая промърмори:

— Тази вечер ние с Худа се оженихме.

Алис не помръдна.

— Трябва да ме разбереш — побърза да добави той, — на мен ми трябва син, а в семейството на Худа се раждат почти само момчета. Вече знам, че Аллах ми прости. Той ще ме дари със син. Аз те обичам и уважавам, Алис. В дома ми винаги ще има място за теб. Но вече си твърде стара, за да имаш деца...

Сияйната светлина угасна. Златният блясък умря.

— Ах — възкликна Алис, напусна стаята и пое към широкото стълбище. Пътюм мина покрай стаята, в която някога бе живял брат ѝ. Ясно си спомни как два, пъти го бе заварвала там: първия път с Хасан

ал-Сабир, който го бе използвал, за да ѝ отмъсти, и втория — с куршум в главата. Не се учуди, че го вижда на прага. Едуард бе с бял фланелен панталон и стик за голф. Изглеждаше все тъй млад, макар че оттогава бяха минали вече двайсет години.

— Навън е топло, макар да е ноември — рече ѝ той. — Ела да се поразходим.

— Да, Еди — усмихна му се тя.

Алис излезе от къщата и когато спря, за да затвори вратата, чу как депресията бушува в главата ѝ. Подземната река се пенеше и беснееше, отнасяйки я надалеч.

Тя се забърза сред минавачите. На Площада на свободата все още се тълпеше празнуващото множество. Опиянените от победата хора не обръщаха внимание на жената в бяла вечерна рокля, запътила се към реката. По бреговете на Нил рибарите пееха весело, насядали край огньовете.

Алис видя светлинен лъч, отразен във водата, и разбра, че е отблясък от Каж д'Ор. Спомни си каква бе като млада.

Стоеше на терасата, опиянена от щастливата си любов, напълно в плен на приказките от Хиляда и една нощ, на блестящия Кайро, града на нейните мечти.

Затича се по брега и отмина рибарските лодки и яхтите. Човешката гълчава се смесваше с ромона на вълните. За нейна изненада водата се оказа студена, а краката ѝ се плъзнаха неприятно по тинестото дъно. Винаги бе мислила, че Нил е топъл и гальовен. Нали Амира твърдеше, че бил майка на всички реки. Роклята ѝ се изду от водата и заплува като бял октопод. Когато вълните я удариха в гърдите, мократа дреха потъна надолу и прилепна около краката ѝ, щом течението я понесе. Водата заплиска около раменете ѝ, достигна до брадичката. „Странно, помисли си тя, каква оптическа измама — сякаш потъвам не аз, а Каж д'Ор“.

Вълните изплюяха над главата ѝ и тя видя как русите ѝ коси се носят като пипала на октопод. Чу гласа на Амира: „Мразиш ли ме за това, че прогониха дъщеря ти?“ Алис отвърна най-искрено: „Не, защото по този начин ти я освободи от затвора, от който аз не успях да избягам. Благодаря ти, Амира ти помогна на дъщеря ми да намери свободата.“

Алис отвори уста. Тя преглътна студената вода, разтвори ръце и се отпусна по течението. Струваше ѝ се, че лети. Тялото ѝ бавно се въртеше около оста си, а тя поглъщаше все повече и повече вода. После главата ѝ се блъсна в нещо твърдо.

Прониза я остра болка. Тя видя как звездите избухнаха и си помисли, че е фойерверкът, с който Египет празнуваше победата.

ДЕВЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА

Хората бяха възмутени от кощунството. Само за това говореха. Първо убива брат си, после си слага фалшива брада и си приписва ролята и правата на мъж. Може ли да остане ненаказано такова престъпление срещу природните закони? Тя е достигнала до върха на безсрамието и ще ни навлече гнева на Аллаха!

— Тая женска е луда — заяви един данъчен агент и отпи глътка вода. — Отказва се от пола си и се бунтува срещу ролята, която природата ѝ е отредила.

— Тя за каква се мисли? — възкликна един селянин. — Иска ѝ се да бъде мъж и ламти за права, дето не подобават на жените. Докъде ще я докараме, ако всички жени почнат да мислят като нея?

Един бояджия вдигна юмрук:

— Помнете ми думата, скоро жените ще поискат ние да им раждаме децата!

Дахиба прехапа устни, но не можа да се сдържи и се засмя.

Хаким прекъсна снимачния епизод, обърна се и я погледна с високо вдигнати вежди.

— Прощавай — каза тя. — Но представата, че някой мъж може да роди с толкова... е смешна.

Актьорите, застанали пред живописните кулиси на село от Древния Египет, изградено пред музея, използваша почивката, за да запалят по една цигара. Зрителите, наобиколили преградните възета, заподсвиркваха като видяха как египтяни в набедрени препаски и дълги, скъпоценни одежди запушиха цигари.

— Не ми се сърди — рече Дахиба, отиде при мъжа си и нежно го погали по голото теме. — Хайде да повторим епизода. Този път обещавам да не се смея.

Дахиба знаеше колко държи той на този филм и какви рискове поема. Цензорите още не бяха го забранили, но зорко следяха всичко.

Дали ще им стигне умът, за да прозрат хитрината на Хаким?

— Това е филм за славното ни минало! — бе заявил той. — Какво нередно може да има в един филм за нашите фараони? Сюжетът

не е политически и ви обещавам да заснема всички танцови сцени така, че да се безупречни в морално отношение.

Но цензорите нямаха представа за истинската идея на филма. В него се разказваше за една млада жена, която заспива в Египетския музей и ѝ се присънва, че е Хачепсут, единствената жена фараон в Египет. Сънят трябваше да се превърне в притча. Младата жена е омъжена за човек, който я измъчва и бие, но законът не ѝ дава никаква възможност да се защити. В съня ролите са разменени. Тя разполага с власт и нарежда да кастрират мъжа. Цензорите не знаеха, че един и същ съпруг играе ролята и на съпруга, и на кастрирания роб.

Хаким засне първия епизод в ранно утро, преди да се надигне дневната шумотевица. Опънаха въжета, за да спрат наплива на зяпачите. Но множеството растеше от минута на минута. Хаким бе помолил вече да му пратят униформени бодигардове с палки, за да осигурят спокойствие по време на снимките, уведомил бе и полицията.

Налагаше се да действа безкрайно предпазливо. Напоследък филмовите режисьори бяха взети на прицел от ислямските фундаменталисти, които протестираха срещу създаването на „развращаващи филми“, защото „нарушавали законите на исляма“. Критикуваха Хаким, че показвал във филмите си жени със самочувствие, които предпочитат да живеят сами, вместо да се омъжат и вземат в свои ръце възпитанието на децата, а не оставят бащата да прави с тях каквото му хрумне.

След войната през 1973 година фундаментализмът се превърна в мощно движение. Привържениците му изискваха жената да се възвърне към традиционната си, „естествена“ роля. Най-консервативните сили твърдяха, че филмите на Хаким Рауф създавали у младите момичета погрешни представи за живота.

Хаким, както и други режисьори, имаха врагове не само сред мюсюлманите. Коптите също изразяваха силното си недоволство от това, че във филмите християните винаги се показваха в неблагоприятна светлина.

А Хаким Рауф бе изложен на най-остри нападки от страна на копти и ислямисти, защото в последния си филм разказваше историята на любовта между мюсюлманин и християнка, завършила трагично

поради религиозните бариери. И двете страни бяха разгневени, защото го възприемаха като подигравка с тях.

— Не мога да угодя на всички — заяви Хаким. — Отговорен съм единствено пред Аллаха и съвестта си. Ако искам да ме оставят на мира, трябва да снимам само мюзикли и съзливни любовни истории. Като режисьор съм длъжен да следвам възгледите си.

Дахиба го обичаше за гражданската му смелост. Но като погледна към разкрещелите се зрители, разбра, че днес няма да му се размине без някой инцидент.

Предишната вечер се бе стигнало до изблици на насилие в християнския квартал, защото плъзна слух, че някакъв християнин бил изнасилвил петгодишно мюсюлманско момиченце. Седем души загинаха. Подпалиха много къщи и само неколкостотин полицаи успяха да възстановят реда.

Заплашително свъсени хора наобиколиха филмовия екип. Дахиба настръхна, макар че бе горещо.

— Хаким — рече тихо тя. — Струва ми се, че трябва да прекъснем снимките. Прекалено много свъсени лица има в тълпата. Не забравяй, че с онзи коптски кръст те заплашиха със смърт.

Заплахите не отминаха и Дахиба. Нейната книга — „Осъдената жена“ — бе забранена в Египет, но бе породила буря от възмущение в целия арабски свят и бе проникнала тайно и в родината ѝ. Преди шест години, като навърши петдесетте, Дахиба слезе от сцената. Оттогава работеше главно върху феминистките си съчинения. Но вече дори и в Ливан не можеше да намери човек, готов да ги издаде.

— Да не искаш да се заровим като къртици и да се крием от слънцето? — отвърна Хаким и поклати глава. — Аллах ни е дарил със съзнание, разум и уменията да изразяваме мислите си. Ако позволя да ме сплашат, и другите ще се отчаят. Тогава Египет скоро ще се превърне в културна пустош.

Дахиба знаеше, че е прав, но се страхуваше за него.

Във фургона гримьорна, разположен в края на градската автогара, до хотел „Хилтън“, Камелия се гримираше като Хачепсут. Тя играеше две роли: на измъчваната жена и на властната фараонка и бе звездата на филма. Когато посегна към брадата — символ на

владетелското могъщество, тя погледна навън през малкото прозорче до огледалото. Видя да пристигат камиони с побеснели млади мъже, които бързо наскочаха и се смесиха с множеството. Някои от тях носеха транспаранти с коптския кръст. Камелия сбърчи чело и погледна към дъщеря си, която седеше на една масичка и си пишеше домашните.

Като видя металната шина на крачето ѝ, сърцето ѝ се изпълни с любов. Преди четиринадесет години ѝ бяха дали в ръцете нежеланото бебе и така тя, осъдена да няма свои деца, изведнъж придоби дъщеричка. Сети се за сестра си. Така и не можа да повярва, че Жасмина е способна на подобно безсърдечие. Как е намерила сили да си изостави детето? „Каза, че не го иска“ — съобщи Алис, след като младата жена напусна Египет. — Опитах се да я уговоря, но тя заяви, че прекалено много ѝ напомняло за Хаким. Бисмиллях! Не бива да наказваме едно дете заради бащините му грехове! Но във възмущението на Камелия се примесваше и страх. Ами ако сестра ѝ се върне някой ден и си поиска дъщерята? Тогава ще трябва да се подготви за тежка борба, защото Зейнаб е вече моя дъщеря.

— Зейнаб, съкровище — рече тя — иди да извикаш Радван. Кажи, че трябва да говоря спешно с него.

Радван — як, едър сириец — бе бодигард на Камелия. Охраняваше я вече седем години. Когато влезе в гримьорната, тя му каза:

— Моля те, заведи Зейнаб при майка ми на Райската улица.

— Но мамо — запротестира малката, — защо не ми даваш да остана тук? Искам да гледам като те снимат!

Камелия прегърна дъщеря си. Красивата Зейнаб бе твърде дребна за възрастта си. От година на годината косите ѝ изсветляваха и я правеха да изглежда още по-крехка.

— Снимките ще продължат до късно, миличко. Тук не можеш спокойно да си пишеш домашните, а и баба ти ще се радва да те види. Като свършим, ще мина да те взема.

После прошепна на Радван, сочейки към Нил:

— Мини оттам и побързай! Нямаме време за губене!

Той кимна и тя прочете по тъмните му очи, че споделя опасенията ѝ.

Без да свали наметката, предпазваща при гримиране скъпия ѝ костюм, Камелия излезе от фургона и тръгна сред ранната утринна омара. Зяпачите, все млади мъже, ставаха все по-буйни. Виковете и подсвиркванията им съвсем не звучаха приятелски. Явно крояха нещо.

— Бисмиллях! — прошепна уплашено Камелия. При подобна агресивност всичко можеше да се случи.

Как можа да се стигне дотам, след като Египет най-сетне бе отбелязал известен напредък? Жената на Ануар Садат настоя парламентът да приеме най-сетне законите, гарантиращи женското равноправие. Новите закони даваха повече права на жените и дори им предоставяха шанса да участват в правителството. Но в последните седмици отново настъпи тревожно разбунване на най-консервативните сили, които искаха да наложат с насилие своите възгледи. Подкрепяха ги и някои млади жени, които доброволно надянаха фереджето.

Камелия видя как Радван се качи заедно със Зейнаб в бялата лимузина. Колата изчезна сред човешкото множество. Тя въздъхна с облекчение. Поне дъщеря ѝ бе в безопасност. Когато се запъти към камерите, внимавайки да не настъпи някой кабел, Камелия усети как събра очите на мъжете наоколо. Тя бе станала вече прочута танцьорка и имаше много обожатели. В представленията ѝ участваше и балет от двайсет млади танцьорки и голям оркестър. Неизменно отблъскваше с любезна категоричност всички почитатели, които я обсаждаха с дръзки предложения. Не искаше да я въвличат в любовни афери, не искаше да се влюбва. А онези, които не искаха да се примирят с това, си имаха работа с Радван.

Макар вестниците често да я обявяваха за „Богиня на любовта“, Камелия не знаеше що е любов. Разбира се, журналистите употребяваха този израз чисто метафорично, защото всички знаеха колко целомъдрен живот води. Но пресата дори не подозираше, че Зейнаб не е нейна дъщеря и че Камелия никога не се е омъжвала за измисления герой, загинал във войната. Тя пазеше зорко тези тайни. Никой не биваше да узнае, че макар да е вече на трийсет и пет години, още е девствена.

— Чичо Хаким — каза тя спокойно, като се доближи до Дахиба и мъжа ѝ, — видях преди малко млади мъже да пристигат тук с камиони. Прилича ми на демонстрация, която явно е насочена срещу нас.

— Да, трябва да прекъснем снимките и да изчезваме, докато още можем — подкрепи я Дахиба.

Дори Хаким трябваше да признае, че се събират тъмни облаци над главите им.

— Добре де, не бива да ги дразним и да се стигне до някой инцидент. Както се казва: Колкото по-храбър е врабецът, толкова по-доволна е котката. Съгласен съм с вас. Можем да заснемем останалото и в студио.

Но когато даде знак на оператора, че свършват, някой в тълпата извика:

— Долу изкуителя! Той е оръжие на сатаната! Мъжете изведнъж се люшнаха напред и прекатуриха бариерите. Те размахваха юмруци и сопи. Охраната не успя да ги спре. В следващия миг започнаха да прекатурва прожектори, кулиси и камери. Когато снимачният екип се опита да ги отблъсне, настъпи ръкопашен бой. Няколко младежи се нахвърлиха върху асистент-режисьора и го заудряха със сопите. Хаким му се притича на помощ. Един от нападателите грабна въже и го метна като примка около врата на режисьора. Други го хванаха така, че да не може да мърда. После останалите преметнаха въжето върху една щанга и започнаха да дърпат. Хаким се съпротивляваше отчаяно.

— Престанете! Спрете! — викаха Дахиба и Камелия, борейки се с тълпата.

— Хаким! О, Боже... Хаким!

Мохамед усети как лицето му пламна от възбуда. Толкова млади мъже в бели галабии се бяха събрали за молитва в университетското градче. Колко ли са на брой? Стотици? Макар че бяха несравнимо по-малко от хилядите студенти, чийто път към аудиториите бяха препречили.

— Всеки ден правят така — каза някой до него. — Молят се тук, точно на пътя. Никой не може да ги накара да се махнат. Всички закъсняваме заради тях и после си имаме неприятности с професорите!

Мохамед също бързаше за лекция, защото вече бе първокурсник в Каирския университет. Седемнайсетгодишният младеж тайно

симпатизираше на молещите се студенти и съжаляваше, че няма куража да се присъедини към тях. Допадаха му и на вид: с бели галабии, бради и черни шапчици. Мохамед завиждаше на тези млади, строго религиозни мъже, които отстояваха страстно и решително своите принципи. Те удряха например силно по вратите по време на лекции и призоваваха всички на молитва. Опълчваха се на професорите, видели се в чудо, и всяваха смут сред студентите. Но нима не се бореха за едно благородно дело и една възвишена цел? Да, Мохамед също бе обзет от тяхната страст.

Когато молитвата свърши и фундаменталистите се разотидоха, Мохамед хукна към аудиториите. Мина покрай маси, на които се предлагаха евтино различни религиозни четива. Мюсюлмани, обзети от искрена набожност, раздаваха галабии и фереджета на всички, които поспираха да ги слушат. Между тях имаше и забулени жени в дълги роби, които раздаваха позиви и апели. Те призоваваха всички правоверни мюсюлмани да се откажат от корумпирания европейски и американски начин на живот.

— Ние трябва да се възвърнем към Аллах и исляма!

Пускаха по високоговорителите проповеди на най-ревностните имами. Като видеха мъж и жена заедно, питаха веднага дали са женени или роднини. Брататите млади студенти биеха момичетата с пръчки по краката, ако полите им не падаха до земята. Настояваха по време на молитва да се затварят магазините и никой нищо да не върши. Призоваваха да се изгонят израелците от Ерусалим. Твърдяха, че музиката, и най-вече западната, била богохулство и издигаха настойчиви искания за разделно обучение на момичетата и момчетата в училищата и университетите, защото ергените не бивало да седят до девственици. Фундаменталистите — студенти по медицина отказваха да изучават анатомията на другия пол. Те твърдяха, че войната през 1973 година била спечелена само благодарение на правоверните египтяни. Нима това не бе знак от Аллаха, сочещ им пътя към рая?

„Напълно са прави“ — помисли си Мохамед, приемайки, че и неговата страст е насочена към Бога.

Когато привечер се прибра у дома и седна при близките си в големия салон, той все още вярваше, че възбудата, която не му даваше покой, представлява религиозен плам. Но мислите му не кръжаха около Аллаха, а около една студентка с блестящи тъмни очи. За Бога,

как може да си мислиш за дългия, трънлив път към рая, когато жените имат такива очи, лъскави черни коси и изкусителни бедра? Прави бяха фундаменталистите, жените трябваше да си стоят затворени у дома. Налагаше се да им стягат здраво юздите, за да не дразнят мъжете с разюзданата си сексуалност.

Мохамед седна на дивана и се замисли: „На жени вяра да нямаш. Особено на хубавиците. Нали и майка ми беше хубава? Да, ама ме заряза, без да й мигне окоето.“

Никога не й писа. Не искаше да има нищо общо с нея. След като семейството я е обявило за мъртва, сигурно е извършила някой смъртен грях. Напълно заслужаваше да я отлъчат от рода.

Но щом пристигнеш писмо от Калифорния, той тайно го четеше и препрочиташе. Късно нощем ронеше сълзи над снимката ѝ. Така копнееше да докосне светлата ѝ кожа и русите ѝ коси! После я проклинаше.

Зачака някое от момичетата да му поднесе чая. Погледна към другия край на салона, където мащехата му Нала седеше мълчаливо и плетеше. Отново бе бременна. Родила бе седем деца от баща му, Омар, претърпя един спонтанен аборт и едно ѝ умря, защото се бе появило на бял свят с порок на сърцето. Нала понасяше безропотно многобройните си бременности и не се съпротивляваше срещу бруталността на мъжа си. Мохамед смяташе това за правилно и съвсем естествено, защото презираше всички жени на света.

Когато Зейнаб му донесе чая, той не посмя да я погледне в очите. Горкото дете, майка му танцуваше полугола пред чужди хора. Но щом се озовеше в близост до малката, по гърба му пролазваша горещи тръпки. Тя така приличаше на майка му! Затова я избягваше и винаги се държеше грубо с нея.

Горещият, сладък ментов чай му замая главата. Привидяха му се тъмните очи и заоблените бедра на студентката и той изведнъж осъзна какво трябва да направи.

Утре ще надяна върху джинсите си бялата галабия на Мюсюлманското братство. Така ще се опазя от греха, който се крие в жените и ме дебне оттам.

Амира работеше в градината. Тя изправи гръб и погледна да види къде е слънцето. Младите вече трябваше да са се прибрали от училище и от университета. Наближаваше време за вечерната молитва. Наведе се, взе кошницата с билките и бавно се запъти към къщи, минавайки покрай някогашните лехи на Алис.

Нищо не бе останало от английската градина. Папирусът, макът и дивите египетски лилии си бяха възвърнали територията, на която някога като по чудо цъфтяха бегонии, карамфили и алпийски теменужки. През изминалите седем години мъката ѝ по Алис и Захария не бе утихнала. Утешаваше я само мисълта, че всички човешки пътища са предназначени. Техните се бяха кръстосали малко след раждането на Жасмина. Когато Ибрахим осинови детето на просякинята, бедите се засипаха върху тях като градушка.

И всичко това стана само защото Алис бе родила дъщеря, а не син!

Амира влезе в кухнята. Вътре миришеше приятно. Пържеха риба. Докато сортираше билките, тя се заслуша в разговорите на момичетата и жените. Нямаше от какво да се оплаче. На седемдесет и шест години тя бе все още здрава и умът ѝ бе на място. Имаше осемнайсет правнуци и други два бяха на път. Имаше за какво да благодари на Аллах. Нито една стая в къщата не беше празна. При нея живееше Тахия с шестте си деца и жената на Омар с осемте си отрочета. Омар бе почти непрекъснато в чужбина — работата му го налагаше. За всички домашни — от най-малките до най-големите — Амира бе като родна майка. Затова и имаше за задача да намира подходящ съпруг за порасналите девойки. Много проблеми трябваше да се решат, преди да се стигне до сватба. Но Амира изпитваше голяма радост, когато скоро след сватбата научеше, че се чака поколение и установяваше със задоволство, че Рашидовият род ще заема и в бъдеще достойно място в обществото.

Най-много се тревожеше за Тахия. Минаха повече от седем години, откак бе овдовяла. Дори и на трийсет и пет тя беше хубава жена и сигурно би направила някой мъж щастлив. Но щом Амира я заговореше на тази тема, тя ѝ заявяваше спокойно и категорично, че чака Заки. През изминалите години нищо не се чу за него. Но Тахия твърдо вярваше, че той ще се завърне някой ден.

Амира не бе толкова сигурна. Където и да бе отишло момчето, то бе последвало повика на Аллаха, а хората с ограничения си ум не можеха прозрат Божията воля. Заки беше особено дете. Неведом бе житейският му път.

Амира отиде в салона, където семейството се бе събрало да чуе новините по телевизията. Говорителят съобщи за нарастващото напрежение между християни и мюсюлмани. В някакво село християните убили един шейх. За отмъщение мюсюлманите подпалили църквата им и убили десет човека.

Амира забеляза с тревога мрачното изражение на Мохамед. Разположил се като паша, той караше Зейнаб да му носи чая. Брат и сестра са, а дори не го подозират, помисли си тя. Двамата много си приличат, но по характер се различават като слънцето от луната. Амира се тревожеше за Мохамед. Забелязала бе как хвърля страстни погледи на братовчедките си. Само за секс си мислеше. В това отношение беше същи бащичко — и той на неговите години не можеше да се владее. Амира още си спомняше как Омар поиска от нея да му намери жена. Но Мохамед излъчваше и нещо друго, враждебно и агресивно. Дали не се дължеше на това, че още като дете го бяха лишили от майка му? След като Жасмина неочаквано изчезна, Мохамед плака седмици наред. Стигна чак до опасна хистерия и се наложи Ибрахим да му даде успокоителни. Добре ще е да го оженим млад, помисли си Амира, преди жаждата за секс да е избила в нещо по-лошо.

А ето я и нещастната саката Зейнаб. Какво ли ще стане с нея?

Толкова неща имаше да върши Амира. Но сега ѝ се струваше, че е най-важно да последва призива на своите сънища и да направи поклонение до Мека. След заболяването от холера някогашният годеник кой знае защо престана да ѝ се явява насън. Може би е бил жив, докато го е виждала в съня си, а после е умрял. Затова пък сега започнаха да ѝ се явяват други образи. Напоследък един глас от миналото не ѝ даваше мира. „Ние следваме пътя, по който Мойсей е минал през пустинята, извеждайки своя народ от Египет. Ще направим лагер до извора, където той срещнал жена си...“ Там ли е станало нападението, донесло толкова беди? Ще намери ли там отговор на своите въпроси?

Амира не бе ходила в Мека. Първо умря Алис, после търсиха дълго Захария, а тя не искаше да тръгне, преди да разбере къде е

отишъл той. Една грипна епидемия едва не отнесе някое от децата и Амира трябваше да остане, за да контролира лечението им. На следващата година астроложката Квета обяви, че моментът не е подходящ за поклонничество. Но сега признаците бяха благоприятни и Квета заяви, че Амира трябва да се възползва от обстоятелствата и да поеме към Мека. На връщане смяташе да мине по пътя на Мойсей. Може би щеше да успее все пак да намери четириъгълното минаре и гроба на майка си...

Ибрахим излезе тронаво от колата и отчаяно поклати глава. Може ли на шейсет и три години човек да се чувства като грохнал старец? Може би чувството, че е неудачник, го бе състарило преждевременно. Мъж, който няма син, е неудачник. Няма лек за тази болка.

Чувството за вина също състаряваше бързо човека. Откакто Алис се самоуби, той се измъчваше от страшни угризения. Не биваше да се стига дотам. Майка ѝ и брат ѝ бяха завършили живота си със самоубийство. Той знаеше това и сигурно би могъл да я спаси от подобна участ.

Освен това бе принуден да признае, че бракът му с Худа беше грешка. Тя му роди четири дъщери.

Ибрахим се облегна на колата и въздъхна.

След четири дни се навършваха седем години от смъртта на жена му. Преследваше го бледото ѝ, безжизнено лице, моравите клепачи русата ѝ коса, по която бе полепнала тиня. Туристи, разхождащи се с лодка, я бяха извадили от Нил.

Алис, по-любима от всичко на света. Алис, моя Алис. Защо бях така заслепен?

Тя го обичаше, но той не съзнаваше това. И детето им, Жасмина, бе далеч от него. Изгони я, когато се отдаде на Хасан, за да спаси семейството им. В тревогата си не бе и помислила да се обърне за съвет към него, към баща си, не му се бе доверила, защото още тогава беше вече пречупен. Колко често се бе заричал да ѝ пише в Калифорния и да я помоли да се завърне у дома. Но все не можеше да намери верните думи.

„Прости ми, Жасмина, където и да си.“

Но сигурно най-силно е разочаровал баща си. Али Рашид имаше един-единствен внук: Омар, сина на Нефиса. Е, да, има правнуци от Омар и Тахия, но синът му Ибрахим не го дари с наследник, защото имаше само дъщери.

И други тревоги си имаше. Богатството на Рашидовия род се топеше. Египетският памук, наричан някога „бялото злато“, бе загубил напълно значението си на световните пазари. Експертите предричаха пълен крах на египетското памукопроизводство. Ибрахим имаше сравнително ограничени доходи, а разходите на семейството непрекъснато растяха.

Когато пристъпи през двукрилата порта, докарана преди един век от Индия, той се вгледа във фоайето с мраморния под и месинговите лампи, сякаш го виждаше за първи път. Никога досега не бе съзнавал колко огромен е домът му. При първия етаж широкото стълбище се раздвояваше на две спирали, отвеждащи в мъжката и женската част от къщата. Това го наведе на една идея.

— Добре дошъл, синко — каза Амира и слезе по стълбата да го посрещне. За годините си тя бе все още хубава и все така енергично и дейно управляваше голямата фамилия. Устните ѝ бяха начервени безупречно. Вчесала бе белите си коси назад и по френски маниер ги бе закрепила с диадема. Тя го прегърна.

— Мамо, искам да те помоля за една услуга.

— Как можеш да говориш така? Нали си ми син... Ще направя всичко, което поискаш, защото сърце не ми дава да ти откажа.

— Потърси ми друга жена. Трябва да имам син.

Амира го погледна сериозно.

— Забрави ли какви нещастия докара и на себе си, и на семейството ни, като осинови Захария?

— Ако имам жена, тя ще ми роди законен син — отвърна спокойно той. Не му се говореше за Захария, когото така и не успяха да открият, макар че направиха всичко възможно. — Ти владееш тайни познания мамо, разполагаш с особени сили. Намери ми жена, способна да ми народи синове.

— Аллах възнаграждава търпеливите. Худа е бременна. Нека изчакаме, да не прибързваме.

Той пое в ръце дланите ѝ.

— Мамо, знаеш, че те почитам дълбоко, но този път държа да стане на моето — тъй като тя не отговори, той продължи — Прощавай, че ти го казвам, но понякога и ти грешиш.

— Какво имаш предвид?

— Камелия. Никога ли не си се замисляла как би протекъл живота ѝ, ако не я бе завела тогава при оная знахарка?

— Не съм го забравила, синко. И аз като тебе мисля, че ако не беше онази злополучна операция, сега Камелия щеше да има щастлив брак и много деца. Повярвай ми, дълбоко съжалявам за случилото се.

— Жена без мъж за никъде не е, мамо. И не е редно едно младо момиче да расте из разни нощни клубове и филмови студия. Зейнаб трябва да получи истинско възпитание. Има нужда от баща. Чувствам се отговорен за Камелия и Зейнаб. Моля те, помогни ми да намерим мъж за дъщеря ми.

— Време е за вечерната молитва — рече тихо Амира. — Би ли водил семейната молитва? Аз бих искала да остана за малко сама.

Тя се качи на покривната тераса и се загледа в залязващото слънце. Куполи и минарета проблясваха с оранжев блясък преди спускането на мрака. Времето течеше във вечния ритъм на съзвездията, ала тайната на нейния живот оставаше все така забулена. Къде бе сгрещила?

Като прозвуча призивът за молитва, тя разстла молитвеното килимче и започна да се моли.

„Аллах е велик.“

Но други неща вълнуваха сърцето ѝ и мислите ѝ бяха далеч от Бога.

Тя коленичи и удари чело в килимчето. Мислеше за упрека, който ѝ отправи Ибрахим. Прав беше. Трябваше да помогне на Камелия да намери щастието, което досега не бе изпитала.

„Няма друг Бог, освен Аллах.“

Не споделяше натрапчивата идея на Ибрахим, че на всяка цена трябва да има син. Защо бащината му линия трябваше да бъде задължително продължена? Имаха дъщери, внучки и внуци — но всички тези прекрасни жени и момичета не му бяха достатъчни. И защо? С какво толкова бе по-ценно момчето?

„И Мохамед е неговият пророк.“

За пръв път в живота си се запита защо наследството се предава само по мъжка линия, след като единствено майката може да се установи със сигурност. Знаеше толкова случаи, в които мъжът дори и не подозираше, че не той е бащата. Колко лъжи, заблуди и грешки са се натрупали през вековете, помисли си Амира. И само защото фамилното име не се предава по женска линия. Правилно ли е това, след като бащинството почива в най-добрия случай на някакво предположение?

Ако не беше така, Жасмина щеше спокойно да роди второто си дете и семейството да го приеме с най-големи почести. Зейнаб би израснала при родната си майка и семейството нямаше да се разпокъса.

Амира се уплаши от собствените си мисли и си наложи да повтори молитвата, макар че моллите вече бяха замлъкнали.

Но мислите ѝ отново се насочиха към настойчивата молба на Ибрахим — да намери жена за него и мъж за Камелия...

Отидоха в жилището на Камелия, защото Дахиба категорично отказа да закара мъжа си в болница, дори и частна. Полицията бързо разпръсна тълпата и един лекар от Бърза помощ прегледа Хаким в гримьорната. Отървал се бе само с уплаха, но имаше силни болки. Двете жени веднага го откараха в мезонета с надеждата, че там ще е на сигурно място. Камелия живееше на осемнайсетия етаж, високо над покривите на Кайро. От там се откриваше прекрасна гледка към града, реката и дори пирамидите се виждаха в далечината. „Раят“ на Камелия се състоеше от дванайсет стаи, обзаведени не само луксозно, но и много уютно. Цяла свита от слуги обслужваше нея и Зейнаб в добре охранявания им дом.

Хаким си почиваше на един диван. В нозете му се простираше грейналият от светлини град, над който сияеха звездите.

— Умрях от страх за теб, чичо. Помислих, че наистина ще те обесят — рече Камелия, цялата разтреперана.

Той я потупа по ръката, но нищо не каза. Въжето, впило се в шията и врата му, бе оставило червен белег.

— Ах, чичо, как може да нападнат човек като теб? Християните са кръвожадни! Те почитат човек, който е бил разпънат на кръста! Явно

изпитват удоволствие от страданията и мъченията на хората! Ненавиждам ги заради всичко, което ти причиниха!

Една прислужница донесе чай и бисквити. Дахиба знаеше, че Хаким държи да гледа сериала „Далас“ и включи телевизора. Филмът се излъчваше всеки четвъртък вечер и тъй като бе събитие за цял Кайро, преди него предаваха новини и реклами. По това време аудиторията бе най-голяма. Дахиба разлисти вечерните вестници, търсейки информация за инцидента пред музея.

— Ето — каза тя. — Тук има нещо.

„Покушението е извършено от студенти и християни-копти, но никой не знае кой е бил истинският им подбудител.“

— Чичо Хаким не е причинил зло на никой християнин! — заяви възмутено Камелия.

— О, Боже! — прошепна изведнъж Дахиба.

— Какво има?

— Виж тук, това е един от културните вестници с малък тираж — рече тя и подаде на Камелия страницата с уводната статия. — Виж какво пише...

Камелия зачете: „Мъжете имат власт над нас, защото се страхуваме от тях. Те ни ненавиждат, защото ни желаят.“

Тя вдигна глава.

— Бисмиллях! Та това е от моя послеслов към твоята книга!

Продължи да чете на глас редовете, които бе написала преди десет години: „Нашата сексуалност заплашва тяхната мъжественост. Затова ни оставят само три възможности да бъдем почитани: като девственици, като съпруги и като жени, минали критическата възраст. Всичко друго ни е забранено. Ако неомъжена жена има любовник, тя минава за развратна. Ако не допуска мъжете до себе си, я охуват като лесбийка, защото мъжката гордост не може да изтърпи подобно поражение. В същността на мъжа е заложена склонността да потиска онова, което го застрашава или плаши.“

Хаким мъчително изпъшка и простена:

— Защо ме е наказал Аллах да общувам с такива интелигентни жени?

— Текстът е препечатан дума по дума — каза Дахиба. — Посочват ли името на авторката?

— Не — отвърна Камелия и като погледна кой е издателят. Името му ѝ се стори познато — Якоб Мансур.

— А, Мансур ли — простена Хаким с изкривено от болка лице, — чувал съм за него. Преди време лежа в затвора, защото публикувал някаква произраелска статия.

— Значи е евреин — Дахиба поклати замислено глава. — Не им е лесно днес на евреите у нас.

— Евреите — прокашля се Хаким — май са единствените, които не са ми взели мярката.

Камелия сбърчи чело и се замисли. Откъде ѝ бе известно това име? После се сети. Излезе от стаята и скоро се върна, носейки една от кутиите, в които съхраняваше всевъзможни неща. Порови малко из нея и изрови пожълтяла изрезка от вестник. Беше възторжена рецензия за нея, публикувана през ноември 1966 година. Думите „газела“ и „пеперуда“ бяха подчертани с по-едър шрифт. Автор на този хвалебствен химн бе Якоб Мансур.

— Бисмиллях! — възкликна тя, не вярвайки на очите си. — Та това е същият човек! Защо е препечатал есето ми?

— За това се изисква смелост — рече Дахиба.

Камелия хвърли поглед на часовника си.

— Къде се намира редакцията на този вестник?

Хаким отпи предпазливо глътка чай и едва чуто каза:

— На една тясна пресечка зад улица „Ал Бустан“... близо до Търговската камара.

— Смяташ ли да отидеш там? — запита Дахиба.

— Радван ще ме придружи. Нищо няма да ми се случи, не се безпокойте.

Редакцията на малкия вестник бе скромна — състоеше се от две тесни, претъпкани стаички, почти нямаше пътечки между бюрата. Прозорецът към улицата бе разбит и на мястото на стъклото бяха сложили картон. На отсрещната страна на улицата се намираще магазин за килими.

Камелия каза на Радван да я почака при входа и влезе. Двама мъже тракаха на пишещите машини, млада жена стоеше пред шкаф с папки. И тримата вдигнаха глави и я погледнаха учудено.

— Не може да бъде! — възкликна жената. Тя побърза да предложи на Камелия стол и я покани да седне, като каза:

— Вашето посещение тук е голяма чест за нас! — после се провикна през рамо към коридорчето, прикрито зад завеса: — Азиз! Изтичай до Шафик и ни донеси чай!

— Благодаря ви — отвърна Камелия — Дойдох да поговоря с Якоб Мансур. Бихте ли ми казали дали е тук?

Единият от мъжете стана и се поклони. Беше около четиридесет годишен, възпълен, със силно оредяла коса, носеше очила в златна рамка, а на ризата му липсваше едно копче. Като го видя, Камелия се сети за семейство Мизрахи. Да, малко евреи бяха останали в Кайро.

— Щастливи сме да ви видим тук — заяви усмихнато той.

— Радвам се да се запозная с вас.

— Знаете ли, че още преди четиринадесет години съм писал рецензии за вашите представления? Тогава бях на трийсет и ви смятах за най-добрата танцьорка на света — той хвърли поглед към застаналия на прага Радван и тихо добави. — И още съм убеден в това.

Камелия също се обърна към телохранителя. Дано не бе чул комплимента на Мансур, защото само една дръзка дума би накарала сириец да защити честта ѝ с юмруци.

Едно момче изтърча от редакцията и скоро се върна с поднос, върху който димяха две чаши ментов чай. Макар че много ѝ се искаше да узнае защо журналистът е публикувал есето ѝ, тя заговори от учтивост за времето. Накрая бръкна в дамската си чанта и извади изрезката с уводната статия на Мансур.

— Откъде се сдобихте с този текст? — запита тя.

— Взех го от книгата на леля ви — отвърна той. — Знам, че вие сте го писали и понеже идеите ви ми се сториха извънредно важни, реших да го отпечатам. Може би това ще накара някои хора да се замислят...

— Но не знаехте ли, че е забранено книгата да се разпространява в Египет?

Мансур дръпва чекмеджето на бюрото си и извади от него един екземпляр на „Осъдената жена“. Камелия се стъписа:

— Могат да ви арестуват за това, че притежавате тази книга!

Той се усмихна, вдигна очилата си и се потърка между веждите.

— Президентът Садат заяви, че се стреми към демокрация и гарантира свободата на словото. От време навреме е добре думите му да се възприемат буквално.

Камелия се удиви, че разговаря така прямо с жена, която не познава. Странно, този остро езичен журналист-дисидент, беше по-скоро мек и много приятен човек. Като четеше полемичните му статии, тя си представяше някакъв темпераментен, а може би и фанатизиран мъж.

— Но така се излагате на риск — отвърна тя.

— Слушах веднъж една реч на Индира Ганди. Вярно е, каза тя, че понякога жените отиват твърде далеч. Но само тогава се вслушват в гласа им.

— Не сте посочили името ми.

— Не исках да ви създавам неприятности с екстремистите — той посочи към счупения прозорец. — От членовете на Мюсюлманското братство, тези млади фанатици в бели галабии, може всичко да се очаква, ако не дай Боже научат, че е писано от жена... Но аз не съм мюсюлманин и затова не ми обръщат такова внимание. Така вашите идеи ще стигнат до читателите, без да рискувате нищо.

Той се усмихна и топлата усмивка на кафявите му очи сгръб сърцето ѝ. Никой не я бе поглеждал с такава любов. Тя си спомни изведнъж за цензора, в който се бе влюбила на седемнайсет години.

Интересно дали Мансур е женен, помисли си тя.

Джасмин слезе от автобуса и се позабави на спирката, преди да поеме към дома си.

В ума ѝ бушуваха тревожни мисли. Как по дяволите да каже на Грег какво се е случило? И за нея дойде като гръм от ясно небе. А той вероятно ще си глътне езика.

Когато отключи вратата, навън паднаха първите капки дъжд. Беше ноември и дните ставаха все по-къси. Както обикновено той не бе сам. Тя изпита облекчение, като видя, че в дневната са се събрали само мъже. Понякога колегите му идваха с приятелките или жените си. Тогава тя непрекъснато имаше чувството, че трябва да отведе жените в кухнята, за да остави мъжете сами в хола — просто не можеше да се откаже от този навик. Жените обикновено държаха да останат заедно с

мъжете и тя трябваше волю-неволю да се подчини, но не се чувстваше много удобно.

Джасмин поговори за това с Рейчъл, която вече бе отворила свой лекарски кабинет.

— Ти си образована жена, Джасмин — каза приятелката ѝ — и при това — лекарка. Господи, трябва най-сетне да се приспособиш към духа на времето да осъзнаеш, че мъжете и жените са равноправни. Слава богу, днес вече го няма това традиционно разпределение на ролите.

Грег разговаряше с колегите си от Института по антропология. Всички те бяха завършили семестриално, оставаше им само да вземат държавния си изпит, но всъщност бяха нещо като вечни студенти. Грег я посрещна с грейнало лице. Джасмин остави до телефона лекарската си чанта, отиде в кухнята, свали бялата престилка и си свари кафе.

Забеляза червените и бели карамфили на масата и се усмихна тъжно. Милият Грег, всяка година на този ден ѝ подаряваше карамфили в памет на майка ѝ. Всеки път тя би предпочела да не го прави; макар че се радваше на жеста.

Милият Грег... Джасмин въздъхна. Искрата на любовта така и не се превърна в огън. Не изпитваше никакви чувства към него.

Взе пощата — сметки, покани за семинар за следдипломна квалификация, предложения за работа от две болници, призив за дарения от университета и картичка от Рейчъл от Флорида, но нито ред — от Египет.

Преди седем години се върна писмото, което бе пратила на майка си. Камелия бе прибавила няколко реда: „Милата ти майчица почина. Дано Бог я е приел при себе си. Загина при катастрофа.“

Като послепис бе добавила, че Захария е заминал да търси готвачката Сара, която преди време напуснала къщата им.

Със смъртта на майка ѝ се разкъса последната брънка, свързваща я с Рашидовия род. Вече не можеше да се надява, че някой ще напомня на сина ѝ Мохамед коя е истинската му майка. Знаеше, че там вече не я споменават и че са махнали снимките ѝ от албумите. За Мохамед Жасмина бе умряла заедно с Алис. Миналата пролет Камелия ѝ изпрати снимка на Мохамед от абитуриентската му вечер. На нея тя вида един изключително привлекателен младеж с големи мечтателни

очи. Той не се усмихваше, сякаш не искаше да разкрие пред камерата колко е чувствителен.

През тринайсетте години, изтекли откак напусна Египет, той не й бе написал нито ред.

С радост откри сред писмата едно пакетче от Деклан Конър. Изпратил й бе сигнален екземпляр от книгата „Какво значи да си лекар“. Сложил бе и една семейна снимка — той, Сибил и сина им — и бе написал, че борбата с маларията в Малайзия наистина се води на живот и смърт. Фразите бяха просто учтиви, нищо не загатваше за някогашната им близост. Не го беше виждала оттогава, но все намираще повод да поддържа контакт с него.

Вратата на кухнята се отвори и Джасмин видя, че показват по телевизията американските зложници, освободени от Иран.

— Здравей — рече Грег и я целуна, — как мина днес?

Джасмин бе капнала от умора. Като начинаеща лекарка в една детска клиника тя работеше с максимално напрежение на силите от сутрин до вечер. И все пак работата й доставяше удоволствие. Тя разсейваше тревогите на майките за болните им деца и така по-лесно се откъсваше от мислите за собствения си син, който не можеше да види отново.

Тя прегърна Грег през кръста и каза:

— Благодаря ти за цветята. Прекрасни са.

Той я притисна за миг.

— Надявам се, че момчетата не ти пречат. Събрали сме се да обмислим един план.

Тя кимна, опряла глава на рамото му. Грег непрекъснато ковеше разни планове, които обикновено не се осъществяваха. Джасмин отдавна бе престанала да го съветва как да завърши по-бързо дипломната си работа.

— Хубаво — промърмори тя, — налага ми се да се върна в клиниката. Искях просто да взема един душ, да се преоблека и после да се върна с колата.

Грег отиде до хладилника, извади една кутия бира и рече:

— Радвам се, че си дойде. Имам една новина за теб.

— Виж ти, и аз също — хвърляйки поглед на книгата, Джасмин отново си помисли за иронията на своя живот — омъжена бе за един мъж, а обичаше друг.

Седем години изминаха оттогава, а тя продължаваше да е омъжена за единия и влюбена в другия. Грег ѝ допадеше. Отношенията им бяха толкова безконфликтни, че понякога дори спяха заедно. Предполагаше, че ги движеше елементарната потребност от интимна близост. Но голямата страст така и не избухна. Никога не изпита онази възбуда, която Конър пораждаше у нея само с един поглед или усмивка.

Признала бе пред Рейчъл, че бракът им почива на взаимно уважение, а не на любов. Приятелката ѝ най-сериозно заяви, че такъв бил истински равноправният брак — без старомодни илюзии, претенции и напрежение между двамата. Но Джасмин копнееше за старомоден брак и завиждаше на Сибил Конър.

— Бременна съм — каза тя.

Грег преглътна на сухо и се закашля.

— Боже Господи! — простена той. — Ти ме съсипа.

— Съжалявам. Как иначе да ти го кажа? — тя го изгледа изпитателно. — Радваш ли се?

— Каква ти радост! Чакай, че ми се замая главата. И как е станало?

— Нали знаеш, че спрях хапчетата, защото получавах от тях главоболие.

— Да, вярно, но има и други начини... искам да кажа, кога е станало?

— След последното парти — тогава за последен път спаха заедно. Грег пийна доста бира, а приятелите печаха месо и хамбургери. Вечерта настоя непременно да спи с Джасмин...

— Е, страхотно... — той отново я прегърна. — Разбира се, че е страхотно. Знам колко обичаш децата. Просто никога не сме говорили за това — пусна я и отстъпи назад. — Ще се наложи ли да напуснеш работа? Ами как ще плащаме тогава наема? — доста пари похарчиха около дипломирането ѝ и специализацията. Наложил се Джасмин да продаде къщата в Англия. Вече седем години живееше с мъж, който не работеше никъде. С парите, които изкарваше като лекарка, едва покриваха ежедневните разходи. Бременността заплашваше финансовата им обезпеченост.

Джасмин изведнъж усети, че съвсем не е свободна и необвързана в този „равноправен“ брак. Но се постара думите ѝ да прозвучат

нежно:

— Сега е твой ред да печелиш пари. В бъдеще ти ще трябва да се грижиш за семейството.

Той отиде до прозореца, заби поглед в дъжда и отпи от бирата си.

— Виж какво, Джасмин, сега не му е времето. Първо трябва да си стъпя на краката, пък тогава ще мислим за деца. Не знам даже кой съм и какво искам.

— Вече си на трийсет и седем.

— Виж ти, на същата възраст е бил и баща ми, когато ме е зачнал. Странно съвпадение, нали? — той се обърна и сериозно каза — Джасмин, честно казано, не бих искал детето да израсте като мен... по разни интернати, без да вижда родителите си.

Джасмин притвори очи. Един египтянин би реагирал по друг начин на нейната вест. Дори и да не обича жената, пак би се зарадвал на детето.

— Какво предлагаш? — попита тя.

Той повъртя в длан празната бирена кутийка и най-сетне я изхвърли в кошчето.

Джасмин сведе глава.

— А ти какво искаше да ми кажеш?

— Заедно с приятелите ми смятахме да направим експедиция до Кения. Роджър иска да пише за масаите...

— Аха — отвърна тя. Миналия път си бяха избрали Австралия, а предишната година — Огнена земя. Но така и не тръгнаха. Може би тази година щяха най-сетне да се организират. Беше й все едно.

— Трябва да се връщам в клиниката — каза тя. — Къде са ключовете от колата?

— Закарах я тази сутрин на годишен преглед. Нали ти казах.

— А, да спомних си. Трябваше да е готова към пет. Отиде ли да я вземеш?

— Мислех, че ти ще го направиш... Нали обикновено аз я закарвам, а ти я прибираш.

„Да — помисли си тя, — пълно равноправие. Уговорката си е уговорка.“

— Добре, тогава ще взема автобуса.

— Джасмин — рече той смутено, пристъпвайки от крак на крак. — Просто не знам какво да кажа...

Тя стана и отиде до вратата.

— После ще поговорим. Трябва да побързам, за да стигна навреме в сервиза.

Когато излезе на магистралата, дъждът биеше безмилостно по предното стъкло. Мислеше си за Грег. Постарала се бе да надникне под повърхността му, в по-дълбоките слоеве на неговата душа. За своя изненада установи, че там е пълна пустош. В началото ѝ допадаше безгрижието и любезността му, но под тях нямаше нищо.

Отдаде му се напълно, дори и в секса, но при него всичко бе механично, лишено от истинска страст.

Запозна се с майка му. Доктор Мери ван Кърк ги посети при едно междинно кацане на път от проучванията в индийски пещери към изследванията в австралийски пещери. Джасмин видя пред себе си жена, твърда като скалите, които обработваше. Майката и синът нямаха никакви допирни точки. Толкова бяха чужди, сякаш изобщо нямаха обща кръв.

Джасмин неволно започна да сравнява Грег с египетските мъже. Мислеше си за тяхното жизнелюбие, за спонтанността и дръзкия им хумор. Славеха се като страстни и нежни любовници, способни да положат целия свят в нозете на любимата жена. В Египет мъжете плачеха на публични места, целуваха се в прилив на чувства и се смееха с пълно гърло. Грижата за децата бе за тях въпрос на дълг и чест и те бяха готови дори да се жертват за семейството си.

Джасмин опря длан на корема си и се учуди. Преодоляла бе вече първия шок. С изненада установи, че е щастлива. Отдавна вече, чак от времето на първата ѝ бременност, не се бе чувствала толкова добре. „Може този път да е момиче“, помисли си тя и се изпълни с радост. — „Ще я нарека Айша — на името на любимата жена на пророка. Даже Грег да замине за Кения, все ще намеря начин да отгледам дъщеря си.“

Посегна да включи радиото, но чу тъп звук. В следващия момент колата занесе надясно и стана почти неуправляема. Тя натисна спирачката и мина в аварийната лента. Нямаше чадър, затова вдигна едно списание над главата си и слезе. Предната дясна гума беше спукана.

Ритна я ядосано и се огледа, търсейки помощ. Но при този проливен дъжд никой не спираше. Ако искаше да стигне навреме в клиниката, трябваше сама да смени гумата.

Докато се мъчеше с крика, тя побесня. Съоръжението изобщо не функционираше. Лостът не помръдваше. Натисна го, скочи отгоре му, но не постигна никакъв резултат. В гнева си почна да ругае първо Грег, а после и Хасан. Тия мъже мислеха само за собственото си удоволствие и безсъвестно използваша жените. По лицето ѝ потекоха сълзи и се смесиха с дъждовните капки.

Скочи побесняла върху крика, подхлъзна се и падна по гръб на асфалта.

— Аллах! — изкрещя тя и остра болка я прониза.

Джасмин дълго се вира в прозореца на болничната стая. Навън цареше мрак. В стъклото се отразяваше светлината на крушката над леглото ѝ и приглушената светлина, идеща от отворената врата към коридора.

Стигнала бе навреме в клиниката, но като пациентка в линейка. Един мотоциклетист спрял да ѝ помогне. После повикал полицията от най-близката колонка за пътна помощ. Наложил се незабавно да я оперират. Загуби детето. След като се събуди от наркозата, потъна в размисъл. Разполагаше с много време за това.

Джасмин осъзна, че заедно с русите коси, сините очи и английското произношение, които ѝ служеха като прикритие и средство да скъса завинаги с миналото си, в нея живееше една душа, една сила, породена от вековната традиция на ислямската култура. Въпреки усилията на Алис гените на Амира се бяха оказали по-силни; и макар законите на исляма да я осъдиха на изгнание, в душата си тя принадлежеше на Ориента, а не на Запада.

Слушаше как дъждът бие в прозореца и чакаше раните ѝ да заздравеят. Как може мъртъв човек да изпитва толкова силни болки? Мислите, които дотогава кръжаха смътно в главата ѝ, сега прераснаха в ясни убеждения: мъжът и жената имат различни роли. Те трябва да се ползват с еднакво уважение, но житейските им отговорности са различни. Жените трябва да се грижат за семейството и за дома.

Задължение на мъжете е да работят, да обезпечават издръжката и сигурността на семейството. Оттук Джасмин стигна и до друг извод: Феминизмът означава да поемеш отговорност и за двата пола.

Джасмин не искаше нито да се държи като мъж, нито да живее по този начин. Искаше да бъде майка, която храни близките си и се грижи за тях. Като лекарка лекуваше пациентите, а като жена имаше нужда от мъж, който да обезпечи живота ѝ.

Когато Грег дойде с букет цветя в ръка и застана до леглото ѝ, измъчван от угризения, ядът на Джасмин бе попреминал. Той бе просто чужд човек, присъстващ случайно в живота ѝ — нищо повече. Никаква любов не би могла да съществува между тях.

Дълго стоя до постелята ѝ, без да продума. Най-сетне измърмори:

— Ужасно съжалявам, че изгуби детето.

— Така ми било писано. Такава е волята на Аллаха — тя намираще утешение в убеждението, че съдбата на всички ни е предначертана. Изведнъж си спомни, че думата „ислям“ означава „осланям се“. Тя се осланяше на Божествения план и това ѝ носеше душевен покой.

Грег загриза ноктите си.

— Ти съвсем наскоро беше научила, че ще имаш бебе — той я погледна умолително. — Искам да кажа, още не бяхме му купили дрешки и изобщо... Не бяхме си представяли какво ще е...

Сълзи напълниха очите му. Тя усети колко е объркан. Чувстваше се виновен и я молеше да му прости, без да знае всъщност за какво. Джасмин разбра, че нещо обременява живота му и той моли да бъде освободен от това бреме. Добре го разбираше.

— Виж какво, ние се оженихме заради нещо съвсем определено. Нали не си забравил? Не се оженихме по любов или от желание да създадем семейство. Искахме само да предотвратим изселването ми от Щатите. И успяхме. Но сега положението се промени и това нещастие е Божия поличба, че е настъпил моментът да се разделим.

Той запротестира, но по-скоро проформа Джасмин продължи:

— Смятам, че съдбата не ми е отредила нито да имам семейство, нито да гледам деца, защото Аллах ми отне децата. Не знам какво ме чака още. Но аз се оставям в ръцете му и вярвам, че той ще ми посочи верния път, иншаллах.

— Разбирам те, Джасмин — промърмори Грег. — Като оздравееш и излезеш от болницата, аз ще напусна жилището. Предоставям ти го.

Всъщност то си беше нейно. Грег бе просто гост в него.

— Ще поговорим по този въпрос, като се пооправя. Сега още нямам сили.

Той се поколеба. Объркването му го парализираше, приковаваше го към това легло. Просто не можеше да проумее какво се е случило. Едно дете — неговото дете — никога нямаше да види бял свят. Трябваше ли да изпитва някакви чувства? Какво бе редно да каже в такъв момент? Вгълби се в себе си, търсейки някаква скрита програма, съчувствие или утешение. Вероятно майка му бе пропуснала да му вдъхне тези чувства, когато му е било времето. Сега не можеше нищо да намери.

Наведе се над Джасмин ѝ я целуна по челото.

— Ето нещата, които поиска да ти донеса — каза той.

Когато тихичко се изниза от стаята, тя разтвори чантата. Над тоалетните си принадлежности намери книгата „Какво значи да си лекар“, която Конър ѝ бе изпратил от Малайзия. Отвори я и прочете какво бе написал на титулната страница:

„Джасмин, ако някога спешно ги потрябва молитва,
спомни си за малкия мускул на носа.

Твой Деклан“

Тя се усмихна.

После отново бръкна в чантата и извади подвързания с кожа Коран, който си бе донесла от Египет. Беше на арабски. Отдавна не го беше чела.

Сега се потопи в него.

ДВАДЕСЕТА ГЛАВА

Якоб я плашеше. По-точно казано, плашеше я мисълта, че може да се влюби в него и той да отвърна на чувствата ѝ.

Камелия направи всичко възможно, за да потисне зараждащата се страст. С часове репетираше, съсредоточаваше се върху хореографията и така се трудеше от сутрин до вечер, че накрая падаше от умора в леглото и потъваше в дълбок сън без съновидения, в който не можеше да проникне дори Якоб Мансур. Но като се събуждаше на сутринта, първата ѝ мисъл бе за него. Пред погледа ѝ изникваше образът на един скромен, леко пълен мъж с очила в златна рамка и оредяла коса. А вечер, когато танцуваше в Хилтън и усмихната приемаше аплодисментите, тя го търсеше с поглед сред публиката, докато най-сетне го откриеше някъде в дъното на залата. Той не заставаше под полилеите и сред възторженото множество, а в полумрака и я наблюдаваше, без да се помръдне.

„Дали и той изпитва същото към мен?“ — питаше се Камелия. Сигурно не му бе безразлична, иначе защо ще идва на всичките ѝ представления? Но нито веднъж не бе идвал зад сцената, не ѝ бе пращал цветя, нито ѝ бе подхвърлял банкноти като другите мъже.

Така или иначе, след онази първа среща в редакцията на вестника тя не бе разменила и дума с него.

Нищо не знаеше за този мъж. Фактът, че винаги идваше на представленията ѝ с един и същ демодиран костюм и че вестникът му живееше само от спонсорство, показваше, че не е заможен. Не знаеше даже дали има жена и деца. Не щеше и да знае, защото се надяваше, че ще се отърси от това увлечение. Затова не се и опитваше да научи нещо за него. Но въпреки всичко трябваше да си признае, че любовта ѝ не угасваше, а се задълбочаваше.

Години наред тя успяваше благодарение на желязната си дисциплина да не допуска любовта в сърцето си. Редките случаи, в които някой мъж успяваше да привлече вниманието ѝ, никога не минаваха границите на обикновеното любопитство. Но Якоб Мансур

някак си бе успял да прескочи крепостната ѝ стена. И сега Камелия не знаеше какво да прави.

Разумът ѝ нашепваше, че в такова политически несигурно време не бива да се влюбва в евреин. Преди година, преди войните с Израел, египетските евреи и мюсюлмани живееха в мир и съгласие. Нима семействата Мизрахи и Рашид не бяха най-близки приятели? Но след като претърпяха няколко унижително поражения от Израел, египтяните се настроиха срещу братята си — семити. Гледаше се с лошо око на приятелските или роднински връзки между представителите на двата лагера и остро се осъждаха опитите за брак между евреин и мюсюлманка.

Но Камелия не можеше да прогони Якоб Мансур от мислите си. Тя бе влюбена в него.

Всеки ден си купуваше вестника му и четеше неговите статии. Възхищаваше се на блестящия му стил и на куража, с който поставяше и разглеждаше най-парливите въпроси. Той призоваваше правителството с убедителни аргументи и недвусмислен език да проведе необходимите реформи. Насочваше вниманието върху отговорните лица, назоваваше имена, без да се съобразява със заплахата от репресии и заклеяваше конкретни прояви на несправедливост. Освен това Мансур редовно пишеше възторжени рецензии за нейните представления. Той намираще пламенни, но не и обидни думи за възхвала на красотата ѝ, възхваляваше таланта ѝ и пластично описваше нейния танц. Не му убягваха и най-дребните детайли — тя просто се удивляваше на изключително набитото му око.

Дали не се прокрадваше и нещо друго между редовете на тези хвалебствени химни? Може би рецензиите му бяха просто низ от любовни обяснения? Кой бе този мъж, който я омагьосваше с думите, характера и скромността си? Наистина ли я бе влюбена в него? Но как да разбере, след като никога не бе познала любовта?

Искаше ѝ се да се обърне към баба си за съвет, но знаеше непоклатимия ѝ принцип: „Първо се омъжи, а после любовта ще дойде от само себе си.“

Лимузината напредваше едва-едва по задръстените улици на Кайро. Телохранителят Радван седеше отпред до шофьора. Камелия се загледа навън през прозорците с тъмни стъкла. Учудваше се сама на себе си — вълнуваше се като ученичка. Не знаеше какво е сценична

треска, защото обичаше и публиката, и танцуването. Но сега сърцето ѝ стигна чак до гърлото и челото ѝ пламтеше, защото отиваше в редакцията на Мансур. Имаше повод за посещение и бе отделила три часа, за да се наконти и гримира.

Нервно поклати глава и си помисли: „Вече съм на трийсет и пет, а още не съм спала с мъж. Изпитвам същата възбуда, като при някогашните посещения на Хасан в дома на Райската улица. Бях още малка, но си мислех, че умирам от любов.“

Хасан ал-Сабир... Полицията така и не разкри кой е убиецът. Той изнасили Жасмина и разби живота ѝ. С жестокостта си напълно бе заслужил своя ужасен край...

Камелия прогони мрачните спомени щом лимузината спря пред голяма сива сграда, от която се изсипа ято ученички в сини униформи. Откакто християните бяха отвлекли едно мюсюлманско девойче Камелия лично прибираше дъщеря си от училище.

Застанала до вратата на училището, Зейнаб тъкмо се сбогуваше с едно червенокосо момиче. Като изключим шината на крака, тя изглеждаше като всяко младо момиче — малко непохватно, с две дълги плитки, спускащи се по гърба ѝ. Тя закуцука към колата.

— Здравсти, мамо! — извика Зейнаб, бързо влезе вътре и целуна Камелия.

— С кого си приказваше, миличко?

— С най-добрата ми приятелка — Ангелина! Знаеш ли, тя ме покани да ѝ отида на гости. Нали ще ме пуснеш?

— Ангелина ли? Много странно име. Да не е чужденка?

— Египтянка е, мамо — засмя се Зейнаб. — И е единственото момиче в училище, което не ми се присмива и си говори с мен.

Болка прониза сърцето на Камелия. Обичаше дъщеря си и страдаше заедно с нея. Колкото повече порастваше, толкова по-ясно осъзнаваше какво означава нейният недъг. След два месеца щеше да навърши петнайсет. След две години ще е абитуриентка. И после? Какво бъдеще я чака? Какво може да получи от живота едно недъгаво момиче? Сигурно никога няма да си намери мъж и ще има нужда от човек, който да я закриля. Хаким Рауф бе безценен, но вече остаряваше.

„Тя има нужда от баща“ — помисли си Камелия.

— Мамо — рече Зейнаб, когато лимузината навлезе в оживеното движение по улица Ал Бустан и шофьорът занатиска по египетски маниер клаксона вместо спирачката — Може ли да отида на гости у Ангелина?

— Къде живее тя?

— В Шубра.

Камелия сбърчи чело.

— Че това е християнски квартал. Може би няма да е съвсем безопасно да ходиш там.

— А, нищо няма да ми се случи. Ангелина е християнка!

Камелия прехапа устни и се загледа през прозореца на колата. Какво да ѝ каже? Опитваше се да опази дъщеря си омразата, която разделяше Кайро на два враждуващи лагера. След покушението върху чичо ѝ Хаким тя осъзна колко основателна може да бъде омразата, когато видиш как измъчват или убиват твой близък, без нищо да е сторил. В безопасния мезонет на осемнайсетия етаж тя гледаше по телевизията ужасяващи репортажи за палежи на джамии и убийства на християни. Всички те бяха жертви на една вражда, която се разпалваше по кървавите закони на отмъщението. Откак президентът Садат призова коптския патриарх да вземе участие в една конференция за мир, а той отказа да участва в каквито и да било преговори, християните минаваха за непримирими фанатици и им приписваха основната вина за кръвопролитията. Всичко, включително и Камелия, твърдяха: „Те просто искат да убиват!“ Затова през последните месеци недоверието и страхът спрямо тях нараснаха.

— Предпочитам да не ходиш, миличкото ми — каза тя и гальовно отметна косите, паднали на челото на Зейнаб. — Напоследък е рисковано за мюсюлманите да ходят в този квартал.

Дъщеря ѝ се опасяваше, че точно така ще ѝ отговори. Но Ангелина не беше зла. Тя бе добра и весела и имаше страхотен брат, който понякога я вземаше от училище.

— Ти не обичаш християните, нали, мамо? — запита тя.

Камелия подбра внимателно думите си, защото не искаше да ѝ вдъхва собствените си предразсъдъци. Ако някой имаше шанса да постигне помирение, това беше младото поколение. Затова се опита да обясни на Зейнаб защо постъпва така.

— Въпросът не е дали ги обичам или не, момичето ми. В момента враждите и изстъпленията са факт, с който трябва да се съобразяваме. Докато правителството не разреши конфликта между християни и мюсюлмани, никой не може да се чувства сигурен. Затова не искам да общуваш с Ангелина и въобще с християни до момента, в който вече няма опасност от вашата дружба да произтекат недоразумения или дори нещо по-лошо. Разбираш ли ме?

Като видя колко е разочарована дъщеря ѝ, тя я прегърна през рамо и я притисна до себе си.

Горката Зейнаб. Толкова се притесняваше от шината на крака си, че не успяваше да се сприятели с никого. Камелия добре разбираше жаждата за приятелство и признание, спотаена в очите на момичето. Ние с дъщеря ми си приличаме, помисли си тя. Зейнаб се е сприятелила с християнска, а аз съм влюбена в евреин.

— Знаеш ли какво? Трябва да се отбия тук за малко и после ще отидем в сладкарницата „Гропи“. Искаш ли да хапнем нещо сладичко?

— О, страхотно, мамо!

Но с радостния си възглас тя не успя да прикрие разочарованието. „Не е правилно няколко ужасни хора да отравят на другите радостта от живота“ — помисли си момичето.

Държеше на всяка цена да отиде на гости у Ангелина. Въпреки изричната забрана на майка си тя се замисли по какъв начин да осъществи все пак плана си. Ако нищо не научи, няма да се тревожи, реши Зейнаб.

В началото на уличката шофьорът ловко паркира голямата кола между щанда на един продавач на фалафели и една магарешка каручка, натоварена с портокали. Камелия се поколеба дали да слезе.

„Длъжна съм да го направя заради Дахиба“ — помисли си тя. Носеше в чантата най-новото есе на леля си и искаше да го предложи на Якоб Мансур.

Отиде при него в името на социалната справедливост и реформаторската идея.

Искам да помогна на потиснатите си сестри.

Но когато за последен път огледа дали се е гримирала добре и усети как бясно препуска сърцето ѝ, Камелия си призна, че предложи на Дахиба да отнесе лично есето в редакцията, водена от най-егоистични мотиви.

Радван ѝ отвори вратата на колата. Хората на улицата спряха и любопитно я загледаха как слиза. Тя помоли бодигарда си да остане вътре при Зейнаб. Радван сбърчи чело, но се подчини. Камелия знаеше, че никак не му се искаше да я пуска без придружител по тази уличка. Той скръсти мускулестите си ръце, облегна се на колата и я проследи с поглед. В този квартал Камелия много биеше на очи. Тя бе висока, елегантна съвременна жена, с обувки на високи токчета, с начервени устни и гъсти черни коси, прибрани само с една шнола. Нищо чудно, че приковаваше погледите и на мъжете, и на жените.

Още не бяха сменили стъклото на амириния прозорец, покрит с картон. Камелия установи с безпокойство, че и вратата бе изтръгната от пантите. Щом влезе, пред очите ѝ се разкри картина на пълно опустошение. Сякаш някой бе насякъл бюрата с брадва. Подът бе настлан с разпилени листове хартия, залят и с червена боя.

Завари Якоб Мансур да подрежда разбъркани страници в задната стаичка.

— Бисмиллях! — възкликна тя. — Добре че поне вие не сте пострадали!

Той вдигна глава.

— Камелия Рашид!

— Кой е направил това? Християните ли?

Той вдигна рамене:

— Може и те да са. И от двата лагера искат да ми запушат устата. Този път като че ли наистина успяха — поне за известно време. Унищожиха архива ни, откраднаха пишещите машини и насякоха всичко останало.

Камелия усети как пламва от гняв. Първо пострада Хаким, а сега — и Якоб. В никакъв случай няма да позволи на Зейнаб да ходи на гости у Ангелина.

— Може би наистина трябва да спрете вестника за известно време — рече загрижено тя. — Рискувате живота си. Помислете за семейството си за жена ви и за децата.

— Нямам деца — отвърна усмихнато той, погледна я и намести очилата си, сякаш не вярваше на очите си. — Не съм женен.

Камелия бързо извърна глава и се престори, че гледа портрета на президента Садат, окачен на стената.

„Бисмиллях, помисли си тя, неведоми и велики са пътищата на Аллаха!“

Нали в колата преди малко си помисли, че Зейнаб има нужда от баща?

Погледна Мансур и забеляза, че на ризата му пак липсва копче. Той безспорно се различаваше твърде много от богатите бизнесмени и принцовете от Саудитска Арабия, които идваха на представленията ѝ и я почитаха като предмет на изкуството.

Бих ли могла да се омъжа за такъв човек?

А защо не?

— Няма да се предам — каза Мансур. — Аз обичам тази страна. Някога Египет е бил велик. И днес може да възвърне величието си — той замислено поклати глава. — Ако имахте невъзпитано дете, щяхте да се заемете с възпитанието му, нали? Нямахте да се отречете от него, дори и да застане срещу вас, нали така? — той взе един стол, за да я покани да седне, но като видя, че единият му крак е счупен, го остави настрана. — Аз съм журналист — продължи Мансур и се огледа да види къде другаде може да се седне. — Известно време работих за големите вестници. Но там ми нареждаха какво и как да пиша. Съвестта ми не позволяваше да върша подобни неща. Трябва да се кажат някои истини — той се загледа в нея. Светлината бе приглушена, защото проникваше само от съседното помещение.

— Вие ще ме разберете. Двете с леля си бяхте принудени да публикувате съчиненията си в Ливан. Но аз като египтянин държа да издавам произведенията си в Египет.

В тясното помещение тя усети физическата им близост, като нещо обезпокояващо, но същевременно приятно и хубаво.

— И сте готов да рискувате дори живота си? — запита тя.

— Каква полза има да живея, без да следвам своите убеждения? Докато мога да пиша и все още се намира печатар, готов да ги отпечата, аз няма да спра.

Камелия кимна.

— Тогава аз ще ви подкрепя. Споменахте, че живеете от спонсорство. Ще се погрижа утре да получите нови пишешци машини и бюро. Ще имате всичко, за да възобновите излизането на вестника. Обещавам ви.

Погледите им се срещнаха и за миг им се стори, че шумният стар град, който ги заобикаля, потъна в небитието.

— Простете, аз съм лош домакин — рече тихо той и ѝ се усмихна. — Елате, ще наредя да донесат чай — той протегна ръка и посочи към коридорчето. — Да отидем горе. Там има къде да седнем, фанатиците не успяха да стигнат чак до него.

Ръкавът му се дръпна нагоре и Камелия каза:

— О, имате синина на китката... — но като се взря по-внимателно, замръзна от ужас. Не беше синьо петно, а татуировка: коптски кръст.

Амира вътрешно се бунтуваше срещу собствения си план. Но нищо друго не ѝ оставаше. Тя мушна ръка под грижливо сгънатите одежди, предназначени за поклонничеството до Мека и извади ковчежето, инкрустирано със слонова кост. Върху капачето бяха изрязани думите: „Аллах е милостив.“

Аллах явно бе още сърдит на Ибрахим. Поличбите бяха ясни: Худа му роди отново дъщеря, пета по ред. Фадила направи спонтанен аборт и въпреки всичките си усилия Амира не успя да намери нито подходяща жена за Ибрахим, нито съпруг за Камелия. Синът ѝ бе толкова потиснат, че бе загубил вяра в себе си и виждаше бъдещето само в черни краски. Искаше да раздели къщата на две, за да подсигури финансово бъдещето им. Смяташе да дава половината под наем, а семейството да се събере в другата половина.

Амира нямаше да допусне да се стигне дотам. Затова се готвеше сега да посрещне един гост, който сама бе поканила.

Затвори с въздишка раклата с поклонническите дрехи и занесе ковчежето в малката си дневна, разположена до големия салон. Стаята, подредена с много вкус, се използваше за посрещане на гости на четири очи. Амира сама бе приготвила храните и напитките. Близките ѝ не биваше да научат за тази среща. Докато огледа внимателно месинговата кана за кафе, чинията с бисквитите и пресните плодове, чу да се звъни на вратата. Само след миг една прислужница въведе госта ѝ в стаята, оттегли се и затвори вратата.

Без да го оглежда натрапчиво, Амира веднага си създаде представа за Набил ел-Фахед. Той бе петдесетгодишен, елегантен, с

леко посребрени черни коси и добра фигура, подчертана от ушития по мярка костюм. Той бе представителен мъж и с едрия си нос и масивната брадичка ѝ напомняше за президента Насър. Заможен е, помисли си тя, може даже да е много богат. Няма никакви финансови проблеми.

Амира го приветства вежливо и го покани да седне.

— Благодаря ви, че удостоихте с присъствието си нашия дом.

— Това е висока чест за мен, госпожо — поклони се той.

Амира бе научила за него от жената на Абдел Рахман, която го похвали, след като купи от него няколко старинни кресла. Минаваше за един от най-добрите познавачи на антикварни вещи в Кайро и бе експерт по редките и скъпоценни бижута. Освен това се славеше с честност и почтеност. Затова в отчаяните си опити да предотврати разделянето на къщата и нахлуването на чужди хора в нея Амира реши, че е дошъл моментът да се раздели със скъпоценностите си, включително и с древния пръстен и с гривната от времето на Рамзес II — макар някога да се бе зарекла, че завинаги ще останат семейна собственост. С парите от продажбата възнамеряваше да купи ценни книжа, носещи сигурна печалба, да увеличи по този начин собствения си капитал и да убеди Ибрахим, че нейното, състояние е достатъчно, за да обезпечи бъдещето на Рашидовия дом.

— Скоро ще задуха пустинният вятър — рече Амира, докато му наливаше кафе.

— Така е, уважаема Амира — отвърна той и си взе парче баклава и резен озахарен портокал.

— Цялата къща ще се напълни с пясък и прах — въздъхна тя.

Той поклати съчувствено глава:

— Този вятър е истинска напаст за домакините.

Като професионален оценител той също си състави светкавично мнение за нея. Тази Амира Рашид, която седеше срещу него като кралица в позлатеното и тапицирано с брокат кресло, бе силна жена с несломима воля, чиято красота се излъчваше от вътрешната ѝ сила. Дрехите ѝ бяха скъпи и добре ушити. Носеше точно толкова бижута, колкото да покаже вкус и стил. Тя принадлежеше към онези аристократки, които бяха познали още епохата на харема и фереджето — едно измиращото вече поколение, чието постепенно изчезване

Набил ел-Фахед като любител на антикварните ценности и добрите стари времена, наблюдаваше с искрено съжаление.

При влизането си бе забелязал на отсрещната страна портрет на крал Фарук. До краля стоеше привлекателен млад мъж. Ако се съди по външната прилика, той вероятно бе син на Амира Рашид.

Търговецът на антикварни ценности потри ръце, представяйки си скъпоценните и редки предмети, които му предстоеше да оцени. Вероятно Амира Рашид го бе поканила тук с намерението да му продаде нещо. Резиденцията на Рашидови бе огромна и стара. Портретът на краля красноречиво свидетелстваше, че фамилията бе познала времена на могъщество и разкош. Може би в разговора им щеше да стане дума за вещи, принадлежали някога на кралското семейство? Такива предмети бяха вече рядкост и стойността им растеше от година на година. Колекционерите се биеха за тези атрибути на скандалното, славно минало, защото те бяха символ на култура, лукс и разхищение. Докато дъвчеше бавно особено вкусната баклава и отпиваше от сладкото кафе, Набил ел-Фахед се питаше с нарастващо любопитство с каква ли скъпоценност ще го изненада Амира Рашид.

Спазвайки етикета, те говореха за всичко друго, само не и за същинската цел на срещата им. Фахед дискретно разгледа и останалите снимки по стените. Като съгледа портрета на Камелия, той неволно възкликна: „О, Аллах!“ После се поклони извинително и каза усмихнато:

— Хилядократно ви моля за прошка, госпожо, но да не би да сте роднина с тази дама?

— Тя ми е внучка — отвърна Амира, вдигайки високо вежди.

Той поклати глава с възхищение.

— Тя е светлината, която хвърля своя блясък върху цялото ви семейство, госпожо.

Амира го прониза с поглед:

— Виждали ли сте я да танцува?

— Аллах ме дари с това удоволствие. Простете ми, че говоря така пряко, макар да се познаваме само от няколко минути. Но виждали ли сте някога как танцуват слънчевите лъчи по Нил или как се реят птиците в небето? Те дори не могат да се сравняват с танца на вашата внучка.

Амира стана и пое дълбоко дъх. Съвсем не бе готова за такова емоционално излияние. Фахед продължи.

— Чух, че мъжът ѝ загинал във войната. Надявам се, че Аллах го е прибрал в рая. Семейството сигурно много съжалява, че е оставил красивата Камелия сама с дъщеря ѝ.

— Слава на Аллах, Зейнаб е добро дете — рече бавно Амира. Неделикатният начин, по който разговорът се прехвърли върху Камелия, я обърка. За всяко общуване си имаше твърди правила и форми, съответстващи на повода и вида на срещата. С безкрайните си възхвали Фахед нарушаваше нормите на учтивостта.

— Отдавна мечтая да се запозная с внучката ви, но не исках да я обиждам, като съм направя опит за запознанство, без да сме били представени един на друг, както си му е редът.

Клепачите на Амира потрепнаха. „Бисмиллях, този мъж наистина ли мислеше така или тя не го бе разбрала добре?“ Тя се облегна, реши да изчака и дипломатично да се възползва от неочаквания обрат.

— Жена ви сигурно е много толерантна, господине.

— Жена ми е съвършена, госпожо. Но вече не съм женен за нея. Преди пет години, когато най-големият ми син се ожени и се премести с жена си в друго жилище, ние се разведохме по взаимно желание. Аллах ме е дарил с осем добри деца, но вече всичките са стъпили на краката си. След като приключи тази част от живота ми и все още се радвах на добро здраве, аз реших да се посветя на красивите неща — той остави празната чашка от кафе и я погледна сериозно. — Учудвам се, госпожо, че красивата ви внучка не се омъжила повторно.

„Значи не се лъжа“, помисли си Амира. Фахед започна преговорите за женитба, спазвайки всички формалности.

Докато оставяше чашката върху чинийката, тя обобщи наум основните данни, които бе посочил Фахед: „Не беше женен и не търсеше жена, за да му ражда деца. Освен това бе здрав, доста заможен и луд по Камелия“. Тя рече предпазливо:

— Да, мъжете обичат да гледат танцьорките на сцената, но малцина се омъжват за тях.

— Ревността ни прави слаби, госпожо! Аз... в името на пророка... да го благослови Аллах... не съм от тези мъже! Когато

притежавам нещо красиво, скъпоценно и рядко, не бих го скрил от очите на света!

Амира посегна усмихнато към каната за кафе и допълни списъка с още две точки в плюс за Фахед: не е ревнив и ще позволи на Камелия да продължи кариерата си.

Очите му отново се впиха в портрета и той добави:

— Камелия е жена с невероятна хубост и безупречно име, вдовица на герой от войната и велика актриса. Това естествено означава, че откупът ще е голям. Да предложи по-малко би било равностойно на обида — в това време Амира наливаше кафе в прозрачните порцеланови чашки и си мислеше: „Това е решаващият момент. Значи ще плати добре.“

Замисли се от коя ли зодия е Фахед и незабелязано мушна ковчежето под една сатенена възглавница.

— Скъпи господин Набил, много ще се радвам да ви запозная с внучката си, стига да желаете...

Якоб забеляза колко шокирано го гледа Камелия.

— Не знаехте ли, че съм християнин? — запита той.

Още се намираха в задната стаичка. Тя просто бе замръзнала на мястото си.

— Аз... мислех, че сте еврейин.

— Какво значение има?

Тя се поколеба за миг, преди да отвърне:

— Разбира се, че няма никакво значение. Подобни неща не бива да пречат на деловите отношения.

— Какви делови отношения?

Тя бръкна в чантичката си с разтреперана ръка.

Как е могла така да се заблуди?

— Не съм дошла просто да ви видя. Леля ми ме помоли да ви покажа една нейна статия. Иска да знае дали бихте я отпечатали във вашия вестник.

Тъй като не гледаше към него, докато говореше, затова не забеляза разочарованието, изписало се на лицето му.

— Ще го прочета с удоволствие — каза тихо той и взе ръкописа от ръцете ѝ.

Забила поглед в пода, Камелия се опитваше да преглътне новия, ужасяващ факт — Якоб Мансур бе християнин, един от онези фанатици, които се опитаха да убият чичо Хаким.

Той зачете на глас:

„Жените не се опитват да обезсмислят свещения закон, записан в Корана. Тя искат да премахнат онези несправедливости, които са извън закона. Онова, което пише в Корана, е свещено за нас. Но ние настояваме да се оправят неща, които не са фиксирани там. Египтянките изискват да се приеме закон, задължаващ мъжа незабавно да уведоми жена си в случай, че се развежда с него. Законът трябва да го задължава да ѝ съобщава, че си е взел втора или трета жена. Първата жена трябва да има правото да поиска развод, когато мъжът ѝ си вземе втора жена или когато съпругът ѝ я бие. Освен това настояваме да сложи край на бруталната практика да се обрязват жените.“

Якоб погледна замислено Камелия.

— Леля ви издига само разумни искания — каза той, — но повечето хора няма да ги възприемат така. Някои мъже твърдят, че феминизмът бил оръжие на западния империализъм, с който той се опитва да разврати арабското общество и да разруши националната ни културна идентичност.

— И вие ли така мислите?

— Не, иначе не бих публикувал вашия послеслов. Знаете ли, онзи ноемврийски брой се разпродаде така бързо, че трябваше да го допечатваме. Телефонът ни направо загоря. Търсеха го предимно жени, но имаше и няколко мъже.

Той замълча и тъй като тя не отговори, продължи:

— Защо воюваме помежду си? Независимо дали сме мюсюлмани или християни, всичките сме араби.

— Прощавайте — рече Камелия, която нямаше сили да го погледне в очите, — но християните нападناха чичо ми. Опитаха се да го обесят. Беше ужасно.

— И в двата лагера има негодници. Нима мислите, че всички християни са убийци? Християнството е миролюбива религия...

— Трябва да си вървя — рече тя и бързешком мина покрай него, отивайки в предната стая. Моля, простете ме, но...

Изведнъж двама младежи в бели галабии се затичаха по улицата покрай тях, викайки: „Християните са кучета!“ Камелия се отдръпна само миг преди да започнат да замерят редакцията с камъни. Строши се и последният прозорец, остриите стъкла се разхвърчаха във въздуха. Камелия извика от ужас и Якоб бързо я издърпа в задната стаичка. Двамата се вкопчиха един в друг и със затаен дъх се заслушаха в заглъхващите стъпки по уличката. Но дори когато отново настъпи тишина, те не се откъснаха от прегръдката си.

— Има ли ви нещо? — промърмори Якоб и загрижено я притисна към себе си.

— Не — прошепна тя и усети как сърцето му бие до нейното. После устните му потърсиха устните ѝ. Той я целуна и Камелия отвърна на целувката му.

Внезапно се дръпна от него:

— Зейнаб! Дъщеря ми Зейнаб е там, отвън!

Срещна Радван на улицата. Тъкмо се бе упътил към нея. Държеше едната си ръка върху пистолета, скрит под сакото му.

— Нищо ми няма! — рече тя, останала без дъх. — Нищо ми няма! Беше само... лоша шега.

Сириецът огледа подозрително Якоб и сърцето на Камелия подскочи. Останала бе насаме с мъж, който не ѝ е роднина. Позволила му бе да я целуне. Ако знаеше, Радван би убил Мансур.

— Всичко е наред, Радван — повтори тя. — Господин Якоб Мансур е мой стар приятел. Наистина нищо ми няма. Върни се при колата. Кажете на Зейнаб, че ей сега идвам.

Телохранителят си тръгна и Камелия се обърна към Якоб.

— Няма да идвам вече тук — каза тя. — И ви моля... да не посещавате повече моите представления. Нищо не може да има между нас. Рискът е прекалено голям и... — гласът ѝ изневери. — Трябва да мисля за дъщеря си. Аллах да ви пази, Якоб. Господ да ви закриля.

Над пустинята Невада се загоряваше. Рейчъл се обърна към Джасмин, която караше колата и каза:

— Не издържам повече. Ще ми кажеш ли най-сетне къде отиваме?

Приятелката ѝ се усмихва, погледна си часовника и натисна педала за газта.

— Ще видиш. Скоро ще пристигнем.

„Да, но къде“ — помисли си Рейчъл и сънено се загледа в унилия пейзаж. Когато преди два часа пред тях изгряха светлините на Лас Вегас, тя поклати глава и си каза, че Джасмин очевидно има пари в излишък и смята да ги пропилее на хазарт. Но се оказа, че спряха там само колкото да закусят.

След час вече летяха по магистралата на север, пресичайки някаква безлесна, скалиста област. Първите лъчи на слънцето проникнаха зад хълмовете вдясно от нея и обагриха в червено пустинята. Призрачните кактуси и голите планини, чиито северни склонове бяха прорязани от тъмни сенки, продължаваха догдето поглед стига. Беше красиво, но и някак плашещо, защото Рейчъл нямаше представа къде се намират и защо.

— Напоследък се държиш доста откачено, Джасмин — каза тя, прозявайки се, на приятелката си. — А аз съм два пъти по-луда, че ти се вода по акъла. Къде отиваме, по дяволите?

Джасмин се засмя.

— Хайде, не разваляй играта. От седмици ми плачеш, че имаш нужда да смениш обстановката — поне за един ден. Признай си, че всъщност ти харесва.

Рейчъл се съгласи, че дългото пътуване кой знае защо ѝ поддейства успокоително. Фаровете на колата се плъзгаха по магистралата, построена с единствената цел да свърже Лос Анжелис и Лас Вегас. Нямаше много коли по пътя: патрулни автомобили на калифорнийската пътна полиция, няколко камиони, които пренасяха лодки до Колорадо ривър и автобуси с туристи, тръгнали на едnodневна екскурзия или комарджии, поели към Лас Вегас с надеждата за големи печалби.

Джасмин и Рейчъл минаха през малки, сиви градчета, които през нощта изглеждаха като измрели и от време на време минаваха край ярко осветени отклонения за почивка. Но повечето време се носеха в

тихия мрак към обсипания със звезди хоризонт, която бе все така далечен. Рейчъл и Джасмин почти не си говореха. В началото, докато минаваха през лабиринта на Лос Анжелис, те поприказваха за пациентите и медицината, за новия съпруг на Рейчъл — адвокат по професия, за живота в Сан Франциско и джогинга на плажа. Когато къщите и признаците на живот започнаха да оредяват, Рейчъл се зарадва, че прие предложението на Джасмин за това нощно пътуване през пустинята. Поне днес не ѝ се налагаше да работи, а Морт обеща да се грижи за детето. „Обещаваме, че ще се върнем преди вечерната емисия на новините“ — каза ѝ Джасмин.

След като прекараха цялата нощ, прекосявайки по черния асфалт пустинята, най-сетне видяха слънцето, което се издигна над червените хълмове като голям жълт балон. В следващия момент светът бе окъпан вече в ярка дневна светлина. Рейчъл забеляза на няколко метра встрани от шосето телена мрежа, на която бяха окачени табели. „ДЪРЖАВНА СОБСТВЕНОСТ: ВХОД ЗАБРАНЕН“.

Скоро след това настигнаха колона от коли. Джасмин не ги изпревари, само намали скоростта. На следващото отклонение излязоха от магистралата.

— Къде сме? — запита Рейчъл и свали прозореца. Студеният утринен въздух я удари рязко в лицето.

Джасмин паркира колата сред другите автомобили, спрели върху пясъка и посочи една табела вляво от тях. Рейчъл прочете надписа на глас: „Опитен полигон Невада!“

— Джасмин, какво по дяволите търсим тук? И кои са тези хора?

— Това е демонстрация, Рейчъл! — отвърна весело Джасмин. — Демонстрация срещу атомните оръжия. Прочетох, информацията във вестника. За днес е планиран един подземен ядрен опит и хората са дошли тук, за да го предотвратят. Хайде, ела!

Рейчъл забеляза голяма дупка в оградата. Едно комби мина през нея, последваха го доста коли. От другата страна въпреки студа се бе събрала внушителна група хора.

Двете приятелки слязоха и поеха по каменливия терен. Зъзнейки, те дръпнаха циповете на якетата си и вдигнаха яките. Рейчъл пресметна, че сигурно присъстват стотици хора; броят им непрекъснато се увеличаваше и повечето преминаваха решително през

дупката в оградата от бодлива тел. Някои носеха транспаранти с надпис: „Забрана на ядрените оръжия!“

Множеството бе учудващо спокойно и добре организирано и се състоеше, както предположи, главно от интелектуалци, между които се промъкваха няколко души с фотоапарати, приличащи твърде много на агенти от ЦРУ. Забеляза и колите на няколко телевизионни и радио станции, както и репортери, които вземаха интервюта. Имаше голям брой мъже в униформи — полицаи от щата Невада и от военната полиция. На главите им се появиха първите хеликоптери на противовъздушната отбрана.

Рейчъл също понечи да премине от другата страна на оградата, но Джасмин я дръпна и каза:

— По-добре да останем тук. Теренът е държавен. Забранено е да се влиза и могат да ни арестуват.

— Ами другите защо са вътре?

— Някои искат да ги арестуват, за да станат популярни. Военните не могат да проведат опита, докато вътре има хора. Още не сме стигнали до същинския опитен полигон, но е достатъчно да се минат само няколко метра отвъд оградата, за да се осуети провеждането на теста.

— Тогава защо изобщо дойдохме?

Джасмин се усмихна загадъчно.

— Скоро ще разбереш.

Рейчъл поклати глава. Откакто откри лекарски кабинет, напълня. На трийсет и три години изглеждаше вече като статуя на земята майка, както нежно се шегуваше мъжът ѝ. Той я смяташе за секси.

Джасмин се огледа сред множеството.

— Тук наистина има някои известни личности — рече Рейчъл, забелязала астронома Карл Сейгън, доктор Спок и нобеловия лауреат Линус Полинг. — Кого търсиш? — запита тя. Но още преди Джасмин да отговори тя сама го видя. Стоеше до редакционната кола на един вестник, стискайки пластмасова чашка с димяща течност в ръка.

— Ей, това не е ли доктор Конър? — запита Рейчъл.

— Да — отвърна Джасмин. — От седем години не съм го виждала.

Рейчъл я изгледа смаяно.

— Заради него ли дойде тук?

— Там отсреща е жена му Сибил.

Джасмин се загледа в Конър, който случайно погледна към нея. Погледът му се плъзна нататък, но веднага се върна, тя забеляза как целият грейна от радост и сърцето ѝ се разтупка.

— Здравей! — извика той и тръгна към тях. — Джасмин, няма да повярвате, но днес имах чувството, че ще ви срещна тук.

— Здравейте, доктор Конър. Мисля, че познавате приятелката ми Рейчъл — още докато казваше тези думи, тя се сети, че именно обаждането на Рейчъл по телефона бе осуетило последната им съвместна вечер, когато едва не се целунаха. Запита се какво ли щеше да стане, ако наистина бяха отишли тогава на вечеря. Дали и той си спомни за онази вечер и дали също се пита какво ли би станало, ако...

Стори ѝ се, че почти не се е променил. Даже изглеждаше още по-добре. Лицето му бе станало още по-стегнато и изразително. Беше почернял и имаше бръчици около очите. Но косите му още не бяха посивели и оживените му жестикулации свидетелстваха за неотслабнала енергичност и ентузиазъм. За седем години бе получила от него девет писма от девет различни части на света.

— Къде е синът ви, доктор Конър? — запита тя и се дръпна настрана, защото една група новопристигнали се опитваше да мине през дупката в мрежата.

— Не го взехме със себе си. Двамата със Сибил решихме да ги оставим да ни арестуват — той се усмихна иронично. — Това е единственият начин да накараме медиите да заговорят за проблема — погледна настрана и запита — Мъжът ви не е ли с вас?

— Вече не съм омъжена. Разведохме се с Грег в началото на годината.

Деклан вдигна глава и я изгледа продължително. Впи поглед в очите ѝ, сякаш се опитваше да проникне право в сърцето. Джасмин не сведе поглед.

— Знаех, че ще бъдете тук, доктор Конър — каза тя развълнувано. — Прочетох името ви във вестника. Дойдох, за да ви кажа една новина — тя се обърна към Рейчъл — И ти още не я знаеш.

— Аха, я да видим каква ще е тази изненада?

— Ще работя за фондацията „Тревертън“.

— Какво? — възкликна Конър. — Но това е страхотно! — за миг Джасмин си помисли с надежда, че ще я прегърне. Но той се замисли и

каза. — Дватама със Сибил заминаваме за Ирак. Няколко седмици не съм имал връзка с фондацията и вероятно затова не съм разбрал, че идвате при нас. Значи заминавате за Египет, така ли? В поречието на Нил сега има голяма имунизационна кампания.

— Не — побърза да отвърне тя. — Няма да отида в Египет. Избрах си бежанските лагери в Ливан. Там положението е катастрофално.

— Положението навсякъде е катастрофално, Джасмин — каза той и отново се взря в нея. В очите му се мярна тревога и загриженост, но скоро отново изчезна. — Радвам се, че сте решили да се присъедините към нас. Опасявах се, че конкуренцията ще ви отмъкне. Може би с някой от корабите лазарети, на които човек преживява какви ли не приключения. О, вече почват — той се усмихна. — Хвърляхме чоп, за да определим кой след кой ще говори. Сигурно само първите оратори ще могат да си кажат думата — множеството утихна. Джасмин видя как една жена се покачи върху комбито с микрофон в ръка.

— Това е доктор Хелен Колдикот — заяви Конър, — основателката на движението: „Социално ангажирани физици“. Наричат я майка на движението за унищожаване на атомните оръжия. Според нейната теория ракетите представляват фалически символи, а военните са обзети от мания, която тя определя като „ракетна завист“. Хубава игрословица с тезата на Фройд за завистта към пениса, нали?

Джасмин се приближи до оградата и се заслуша в думите на австралийската педиатърка.

— Трябва да гледаме на нашата планета като на наше дете! — заяви ораторката и гласът ѝ прозвуча силно и отчетливо над главите на слушателите. — Диагнозата гласи, че детето се е разболяло е левкемия! Представете си, че става дума за вашето дете. Няма ли да направите всичко възможно, за да го спасите?

Докато четиридесетгодишната лекарка говореше Джасмин стоеше толкова близо до Конър, че почти се докосваха. Той се държеше с едната ръка за оградата. Пръстите му, впити в мрежата, посиняха от студа. Джасмин едва се въздържа да не сложи длан върху неговата.

— Сега е мой ред — рече той. — Стискайте ми палци! Дано успея да завърша поне първото си изречение! — и така ѝ намигна, че дъхът ѝ секна.

Конър се качи при доктор Колдикот на камионетката и взе микрофона. Със звучния си британски акцент и властната жестикулация той веднага накара всички, дори полицаите и агентите на ЦРУ да се заслушат в него.

— Сегашната надпревара в ядреното въоръжаване е не само безотговорна, тя е чисто безумие. Позорно е за тази нация, че разходите за здравеопазване не достигат и седемнайсет процента от военния бюджет. — Джасмин не откъсваше очи от него. Пустинният вятър рошеше косите му и притискаше сакото от туид към гърдите му. — Какво означава това за бъдещето на нашата планета? Какво наследство ще оставим на децата си? Наследство от бомби, радиация и страх! Страх от унищожение и смърт! Никой не ще може да живее щастливо, независимо дали е беден или богат!

Той насочи погледа си към нея. Джасмин поруменя. Един сокол закръжи над главите им. Той се загледа надолу, реейки се над множеството и после светкавично изчезна пред един хеликоптер.

— Всички ние носим отговорност за децата на света! — гласът на Конър едва не премина във фалцет. Той се опитваше да надвика грохота на хеликоптера. — Дълг на родителите е да оставят на синовете и дъщерите си една здрава, мирна планета, това е дълг на всеки от нас.

Джасмин затаи дъх. Даже не предполагаше, че все още е толкова влюбена в него!

Хеликоптерът закръжи над тях.

Полицай с мегафон, застанал сред множеството, внезапно извика: „Намирате се на забранена територия. Нямаме разрешение за тази демонстрация. Ако не напуснете веднага терена, ще бъдете арестувани.“

Деклан Конър продължи да говори, без да му обръща внимание.

Полицаят повтори предупреждението си и когато ораторът продължи непоколебимо словото си, започнаха арестите. Джасмин се учуди колко организирано и мирно бе разпръсната демонстрацията. Нямаше сблъсъци, насилие и почти никой не оказа съпротива. Когато Конър слезе от колата, един полицай го хвана за ръката и го отведе, а той го последва и спокойно закрачи към военната кола. Сибил Конър го последва.

— Е, стана както искаше — арестуваха го.

Един телевизионен репортер застана пред Конър и пъкна един микрофон пред лицето му.

— Искате ли да кажете нещо на нашите зрители?

Конър го погледна сериозно.

— Чудовищно е, че и в наши дни децата умират от детски паралич. Довеждат ви в Кения някое парализирано дете и вие трябва да му кажете, че до края на живота си ще остане инвалид. Няма извинение за това, че докато се харчат огромни суми за производството на тези проклетни ядрени глави, представляващи чудовищен риск за планетата, всеки ден в Третия свят умират над четиридесет хиляди деца от болести, които лесно могат да се предотвратят чрез имунизация.

Отведоха Конър, а репортерът извика след него:

— Едва ли е възможно да се имунизира всяко дете по света, доктор Конър!

— Ако разполагаме с достатъчно медицински средства и лекари... — отвърна той, но по средата на изречението го набутах в колата, треснаха вратата зад него и я заключиха.

— Добре че ме доведе. Радвам се, че дойдох тук — каза Рейчъл, когато множеството се разпръсна и двете се върнаха при колата. Тя се усмихна леко — Морт ще се радва, че съм проявила достатъчно благоразумие и не съм позволила да ме арестуват — тя застана до вратата, изчаквайки Джасмин да отключи. — Знаеш ли, доктор Конър с право се учуди на решението ти. Защо не отидеш в Египет, след като си избрала да работиш за фондацията „Тревертън“?

— Рейчъл — отвърна Джасмин, — заклех се, че кракът ми няма да стъпи там.

— И защо?

Джасмин седна зад волана и погледна приятелката си.

— Рейчъл, знаеш, че ме изгониха и проклеха. Собственият ми баща ме изхвърли от къщи заради това, че един мъж ме изнасили и аз забременях от това. Не сме се любили, бяхме врагове. Той ме заплаши, че ако откажа да спя с него ще съсипе и моето семейство, и целия ни род, като най-брутално използва властта си. Съпротивлявах се, но той беше по-силен. Семейството, което се опитах да спася, не се застъпи за мен. Баба ми, свекърва ми, мъжът ми и баща ми ме осъдиха. Затова напуснах Египет.

— Близките ти не знаят ли, че не е станало по твоя вина?

— Според тях аз съм виновна. В Египет честта стои над всичко. Жената би трябвало по-скоро да умре, отколкото да опозори своя род. Отнеха ми сина и ми казаха, че за тях аз съм мъртва. Ни кога няма да се върна при семейството си.

— Откъде знаеш, че вече не съжеляват за стореното? — запита Рейчъл. — Откъде знаеш, че не мечтаят да се върнеш при тях? Джасмин, мисля, че трябва поне да разбереш как стоят нещата сега. Не можеш цял живот да бягаш от семейството си, само защото един мъж те е изнасиллил.

Джасмин се загледа в колоната от военни автомобили, преминаваща покрай нея и се запита къде ли ще откарат семейство Конър. Помисли си как той се зарадва, като му каза, че ще работи във Фондацията. Може би наистина искаше да я прегърне, но в последния миг се овладя.

— Не ти ли липсват близките, Джасмин? — запита Рейчъл и загледа приятелката си, чиито руси коси се бяха пръснали по раменете.

— Липсва ми сестра ми — отвърна тя и сведе глава. — Двете с Камелия... бяхме много близки като деца — тя запали, тръгна полека и се подреди в редицата от заминаващи автомобили. — Искаш ли да обядваме в Лас Вегас?

— О, да! — засмя се Рейчъл. — Там ще ми разкажеш всичко за бежанските лагери, в които отиваш доброволно.

Джасмин смъкна прозореца на колата и усети как пустинният вятър прокара невидими пръсти по косите ѝ. Пое си дълбоко дъх и си представи Деклан Конър. Той преливаше от сили и умееше да обайва. Гласът и думите му още звучаха в сърцето ѝ. Изведнъж усети как депресията изчезна като дъждовен облак, пропъден от пролетния вятър. Безжизнеността, изгорената земя, в която се бе превърнала душата и от онази нощ, в която баща ѝ произнесе ужасните думи, сякаш се смъкна от нея като изсъхнала обвивка. Отдолу се появи нещо, което ѝ допаднаше, нещо живо, независимо и свободно от предразсъдъци и парализиращи условности. Тя още имаше шанс да стане господар на живота си и да постъпва така, както смята за правилно. Зарадва се, че бе дошла в пустинята.

Само допреди час бе като призрак сред живите, стоеше на кръстопът и не знаеше накъде да поеме. Сега пътят ѝ се очерта пред

нея — ясен като маркировъчната линия между две ленти на шосето. Този път бе прокаран от призива на Конър да спасят децата на света, от копнежа да има дете, който я бе изгарял цели четиринайсет години. Той отдавна бе живял в нея като жив зародиш, затворен в твърдата черупка на миналото. Вътрешната убеденост, че съдбата ѝ е предначертана, я изпълни с облекчение и всеотдайност, дори с чувство за избавление, сякаш в това утро в пустинята бе отменена смъртната ѝ присъда.

— Рейчъл — каза тя, — мисля, че си права. Ще потърся начин да се сдобря с тях. Първо ще изпратя на Камелия картичка за рождения ѝ ден. Мисля, че сестра ми ще ме разбере.

Джасмин си помисли за книгата, която леля Мириам ѝ беше дала.

Погледна към слънцето и усети как се изпълва с нови сили, със силата, която се надяваше да намери тук, в Америка, заради която бе работила усилено толкова години.

— А после — добави тя — ще направя това, което доктор Конър смята за възможно. Ще тръгна по света да помагам на децата, защото ние, лекарите, наистина можем да им осигурим по-добър живот.

ДВАДЕСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

Цяла сутрин слугите чистиха, бърсаха прах и метоха, докато Амира контролираше разпределението на цветята по вазите, определяше менюто за обяда и вечерята и посочваше на непрекъснато пристигащите роднини в кои стаи да се наставят.

Само Нефиса не бе заразена от общата суетня. Тя обичаше да прекарва сутрините в спалнята си. Гримираше се, сменяше тоалетите и водеше безкрайни разговори по телефона, за да се осведоми за най-новите скандали, клюки и тенденции сред хората от нейния кръг. Непрекъснато споменаваха за племенницата ѝ Камелия, която по време на четиримесечното си турне бе преживяла истински триумфи, особено в Кувейт, Саудитска Арабия, Алжир. С успех минаха дори представленията в Париж и Монте Карло. Тези вечер тя щеше да танцува за първи път сред завръщането си на галапредставлението в полза на УНИЦЕФ. Приятелката ѝ Шариба най-подробно ѝ съобщи кои знаменитости ще присъстват. Това се очакваше да бъде най-голямото светско събитие на сезона, в което щяха да участват всички звезди от арабския свят, а Камелия несъмнено бе между тях.

Мисълта, че нейна близка родственица има такъв успех, ласкаеше Нефиса и засилваше интереса на приятелките ѝ към нея. Но той пораждаше в сърцето ѝ и завист. Защо блясъкът и славата спхождаха все други жени от тяхното семейство? Дахиба и Камелия водеха живот сред светлините на рампата, мъжете ги боготворяха, а Нефиса само гледаше отстрани. Как успяваха другите да живеят истински?

Камелия беше взела на турнето даже и Зейнаб. Представете си само — едно младо девойче да придружава „майка си“ в метрополиите на шоубизнеса, в съмнителния свят на нощния живот! Нищо, че Камелия като истинска звезда даваше представления само в най-скъпите театри, казина, клубове и вариетета. По времето на Нефиса едно сакато момиче като Зейнаб не би си показало носа от къщи и никой не би му обръщал внимание. Но сега то вече беше пътувало по чужбина повече от самата нея, чийто хубост караше майка ѝ да не я

пуска въвн от къщи и да следи всяка нейна крачка. Нефиса винаги бе ощетена. Защо?

Тя слезе надолу, кипяща от негодувание. Със сбръчкано чело и присвити очи влезе във вестибюла до фоайето и взе току-що донесената поща. Без да обръща внимание на суетенето из къщата, на смеха на момичетата, на двата радиоапарата, включени на различни станции, тя разпредели пликовете и картичките, като се стараеше да запомни кой какво от кого е получил. Смяташе този всекидневен ритуал за своя привилегия, съответстваща на ранга ѝ в семейната йерархия. Тя бе дъщеря на Амира и майка на единствения ѝ внук — Омар.

В този горещ августовски ден със задоволство установи, че между писмата имаше и картичка от Омар. Синът ѝ се намираше в момента в Багдад и съобщаваше, че ще си дойде вкъщи в края на идната седмица.

„Слава на Аллаха“, помисли си Нефиса и му пожела да пристигне благополучно.

Завръщането му означаваше, че двете с жена му Нала и децата ще трябва да се преместят в другото жилище.

По принцип нямаше нищо против да живее на Райската улица, докато той е в командировка. Но макар тук развлеченията и удобствата да бяха много повече, тя тайно се ядосваше, че трябва да се подчинява на Амира.

В другото жилище тя бе пълновластна господарка. Тя бдеше над осемте деца, тя контролираше персонала, определяше какво ще се готви и командваше снаха си, която ѝ имаше страха. Но най-много ѝ харесваше да глези Омар така, както и внука си Мохамед, който живееше заедно с тях.

Но имаше и за какво да се безпокои. Забелязала бе, че напоследък майка ѝ скришом наблюдава Мохамед. Тогава придобиваше „сватовническо изражение“. Но момчето бе само на осемнайсет, още следваше! А и Нефиса смяташе, че е нейна работа, а не на майка ѝ, да му потърси жена.

Тя въздъхна. Позициите на Амира като глава на семейството бяха непоклатими и нищо не можеше да ѝ попречи да осъществи плановете си. Но Нефиса не искаше да изгуби Мохамед. „Ще трябва да си

отварям очите, реши тя. Важното е навреме да покажа на Мохамед, че аз ще му реша този проблем“.

Отново запреглежда пощата. Имаше писма от Асиут за Базима и Закина, за Тефлик — сметка от един от най-скъпите шивачи на Кайро, а за Ибрахим — отново един омачкан плик от бащата на Худа. Явно пак го врънкаше за пари. Нефиса смяташе, че брат ѝ е опозорил семейството, вземайки се жена, която бе толкова под неговото равнище — някаква си медицинска сестра! И какво му донесе тази повлекана? Роди му само дъщери!

Нефиса чу камбанката при входа и като надникна навън видя Набил ел-Фахед да минава през градината. Заведоха го в малкия салон. Не за първи път се чудеше какво ли го води насам. Какво ли замисляше майка ѝ? Фахед изглеждаше добра партия за женитба. Нефиса също проявяваше интерес към него. Чула бе, че е заможен търговец на антикварни ценности. За кое ли от многото неомъжени момичета в дома на Рашидови идваше тук този петдесетгодишен мъж? Нефиса се бе примирила с мисълта, че няма шанс да се омъжи, макар да се смяташе за хубава и да бе убедена, че може да направи някой мъж щастлив — като Фахед например. Той бе богат, разведен, като експерт и оценител пътуваше много и се движеше сред висшето общество. Дали един такъв мъж не би могъл да я измъкне от този кафез? Застане ли до него, тя ще може да разкрие най-големите си заложиби...

Почти бе прехвърлила пощата, когато последният плик я накара да замръзне. Адресиран бе до Камелия. Марките бяха американски, а пощенското клеймо — от Калифорния — значи пак бе пристигнало писмо от Жасмина! Ръцете ѝ се свиха в юмруци и тя едва не го смачка.

Тогава тя издаде тайната на Жасмина и с това реши съдбата ѝ. Постигнала бе целта си. Но само щом си помислеше за нея, ревността и омразата пламваха с неугасваща сила.

Причината вероятно бе в това, че Жасмина бе наполовина англичанка. Нефиса ненавиждаше англичаните. Нали те я измамиха и разбиха живота ѝ? Нима всички англичани, които познаваше, не ѝ донесоха само горчиви разочарования? Дори и онзи лейтенант, който я напусна след една-единствена любовна нощ и повече не прати даже вест? А Едуард, братът на Алис, предпочете Хасан пред нея. Никога няма да забрави, че заради русата Жасмина Хасан я унижи по най-

жесток начин. А Алис опозори цялото семейство със самоубийството си.

Нефиса не позволи на Ибрахим да я заблуди. Тя знаеше, че жена му се е удавила в Нил, макар брат ѝ да си въобразяваше, че никой не знае истината, защото бе отишъл в моргата сам, за да идентифицира трупа. Като се върна, им разказа измислицата за някаква катастрофа. Но с течение на времето Нефиса се бе научила как да се добира до истината. Много добре умееше да подслушва. Чу как Ибрахим призна на майка си, че рибарите са я видели нарочно да влиза във водата.

Нефиса заби поглед в плика, който стискаше в ръка. Знаеше какво пише Жасмина на сестра си, защото още през май ѝ бе пратила писмо, пристигнало заедно с традиционната картичка за рождения ден. От него се подразбираше, че Жасмина се кани да се върне в Египет, макар да не го бе заявила направо.

Нефиса трябваше на всяка цена да ѝ попречи. Не искаше племенницата ѝ да се завръща в родината. Направила бе всичко, за да прогони образа на майката полуангличанка от сърцето на своя внук, да го накара да забрави, че и в неговите жили тече английска кръв. Мохамед трябваше да остане само неин. Той ѝ бе любимец, защото бе син на Омар.

Животът се отнасяше като зла мащеха с Нефиса. Голямата ѝ любов се оказа неосъществима и на петдесет и шестгодишна възраст ѝ оставаше само горчилката и унижителното живуркане в сянката на майка ѝ. Но тя няма да позволи да я изтикат. Ще се бори! Останал ѝ бе само внукът и за нищо на света нямаше да го подели с майка му, която толкова години му пращаше само по една картичка за рождения ден, а сега изведнъж реши да се върне. Ибрахим я беше обявил за мъртва. Нека си остане мъртва.

Нефиса подреди пликовете и картичките върху малкия секретар и с учудване видя, че Камелия и Хаким влизат в къщата. Разговаряйки оживено, те влязоха в малкия салон.

Да не би приятелката ѝ Шариба да излезе права? Тя твърдеше, че Камелия се канела да се омъжи, за да не остави детето си без баща. Като чу това, Нефиса се изсмя гръмко. Че кой мъж ще я вземе? Камелия не можеше да ражда деца. Тя няма да се откаже от кариерата си, а и под влиянието на Дахиба бе станала феминистка и имаше доста

странни възгледи. Но като изпроводи двамата с поглед, в душата ѝ се загнезди едно подозрение.

Пъхна писмото на Жасмина в джоба си и излезе от вестибюла. Седна на един диван близо до вратата към малкия салон и горчиво си помисли: „Колко по-различно би протекъл животът ми ако бяха ми позволили да се омъжа за английския лейтенант...“

Докато Хаким дипломатично разпитваше Фахед за неизбежните подробности от неговото житие-битие — за жилището в скъпия квартал Хелиополис, за рода, в който имало двама паши и един бей и за солидното му финансово положение, което удиви дори богатия Рауф — Камелия наблюдаваше търговеца от ъгълчетата на очите си.

Фахед не си търсел жена, за да му ражда деца.

— Аз, заяви той, съм почитател на красотата.

Такъв ли съпруг искаше да има?

За учудване на Дахиба и Хаким тя неочаквано прие поканата да направи турнето, за което отдавна я уговаряха. Искаше да забрави Якоб Мансур. Четири месеца тя танцува пред възторжените зрители в чужбина, дори и в Европа, но така и не успя да забрави усещането, породено от физически допир с него. Копнееше ръцете му отново да я прегърнат закрилно както в мига, когато фанатиците строшиха прозореца на редакцията.

Якоб ухаеше на сапун, тютюн и някаква непозната подправка. И дори сега, като сравняваше мислено набития нисък мъж с оределите коси с елегантния Фахед и безупречните му обноски, който разказваше забавни истории на баба ѝ и на Хаким и умееше да поддържа светски разговор на всякаква тема, тя усещаше целувката на Якоб, която сякаш бе дамгосала устните ѝ. Тялото ѝ, цялото ѝ същество копнееше за него. Камелия бе принудена да си признае, че и турнето не ѝ бе помогнало да се освободи от него.

Но по време на пътуването бе разговаряла надълго и нашироко с Дахиба и Хаким. Посветила бе много часове на Зейнаб. Имаше възможността да наблюдава момичето, да отговаря както може на въпросите му. В непознатата обстановка тя много по-ясно усети какви страхове и копнежи вълнуват дъщеря ѝ и взе решение. Момичето имаше нужда от баща, който да ѝ вдъхне самоувереност и чувство за

сигурност. Затова Камелия реши, че ще е най-разумно да се омъжи за човек, който търси в брака истинско другарство и ще ѝ позволи да продължи кариерата си.

Никога вече нямаше да види Якоб. Той беше християнин и защитаваше възгледите си. Но тя не би могла да приеме подобно нещо.

Пред всяка черква в Кайро имаше полицаи на пост. В нейно отсъствие напрежението между мюсюлмани и християни се бе увеличило още повече. Мюсюлманите демонстративно държаха Корана върху арматурното табло на колите си, християните слагаха лепенки с образа на патриарха върху бронята на автомобилите, а на лепенките на мюсюлманите пишеше: „Няма друг Бог, освен Аллах!“ Докато се връщаха от летището, шофьорът им разказаха, че Кайро бил залят от вълна от арести. „Арестуват хората дори само по подозрението, че имат нещо общо с тези религиозни изстъпления!“

За всички би било най-добре да забрави Якоб Мансур.

Камелия забеляза, че разговорът вървеше към приключване. Хаким и Фахед изглеждаха доволни. Амира ѝ кимна окуражително и ѝ даде думата.

Камелия се усмихна на госта на баба си и каза онова, което очакваха да чуят от нея:

— Ще дойдете ли тази вечер на галаконцерта, господин Набил ел-Фахед?

— В името на пророка! Разбира се, че ще дойда с най-голяма удоволствие — Той се поклони и добави. — Много ще се радвам, ако след това вие и вашите приятели ми окажете честта да вечеряте с мен.

Камелия се поколеба за миг, защото си представи лицето на Якоб Мансур и начина, по който понякога наместваше очилата си, когато се усмихваше. После отвърна.

— За нас ще бъде голяма чест да вечеряме с вас, господин Набил.

Още с излизането си на сцената Камелия завладя публиката. От два часа световноизвестни изпълнители вълнуваха зрителите в залата и пред телевизорите. Но всички очакваха с напрежение кулминацията на вечерта. Камелия беше представителката на Египет! Щом под светлината на прожекторите грейна златото, среброто и перлите по

нейния костюм, избухна буря от възторжени възгласи и аплодисменти. Тя бе истинска богиня, публиката я боготвореше. Започна танца си с пеперудена лекота и омагьоса зрителите със своята нежност и чистота. Сякаш танцуващото ѝ тяло бе напълно безтегловно. Метна воала си във въздуха, сякаш искаше да хване с него сияйната светлина и да я свали на земята. Всички наскочаха от местата си и завикаха: „Аллах! Камелия, ти ни отнесе в Рая!“

Тя се усмихна, разтвори обятия и прегърна цялата публика.

Поддаде се на възторга им и хвърли поглед в залата. Но преди представлението се бе зарекла да не търси Якоб Мансур, а да отправи многозначителна усмивка към Набил ел-Фахед. Не биваше да се оглежда за Якоб.

Камелия свали булото и поде възбуждащ, чувствен танц. Контролираше всяко мускулче, тялото ѝ наподобява бурни морски вълни. Бедрата ѝ описваха бързо все по-тесни кръгове. Ръцете потръпваха и мамеха, играеха и хипнотизираха и вземаха акъла на мъжете.

Камелия не само флиртуваше със зрителите, тя приковаваше погледите им, караше ги да затаяват дъх, да мечтаят и фантазират. Тя им се предлагаше, но после пак се отдръпваше, изчезваше зад воалите и се превръщаше в арабския идеал за женственост: съблазнителна, но недостижима.

Забеляза Фахед. Седеше до Хаким на масата на първия ред, запазена за нейните приятели. Той сияеше и ръкопляскаше възторжено. Усмихна му се. Но в този миг сърцето я подведе. По стар навик погледна към дъното на залата. Макар да не виждаше нищо в препълнения салон, Камелия усети, че Якоб го няма.

Изведнъж музиката замлъкна и зазвуча само флейта, старинният горно египетски дървен най, подел завладяваща, жална мелодия. Светлините угаснаха и Камелия застана под лъчите на единствения прожектор. Когато се разбуди като омагьосано създание от съня и със змийските сили на своята женственост, със скъпоценностите на красотата си се въздигна от земните глъбини до светлината, към слънцето, тя надмина границите на заученото съвършенство. Изпадна в нещо като транс и танцът извираше от сърцето ѝ, което страдеше за изгубената любов. Зрителите затаиха дъх. Те виждаха страданието на една жена, която се бореше със съдбата.

Изпълнението приключи и Камелия се оттегли, сподирена от оглушителни аплодисменти. Дванайсетте танцьорки от състава ѝ излязоха иззад кулисите, облечени в бели галабии и се понесоха по сцената във вихрушката на буен народен танц. Камелия изтича в гримьорната си, където гардеробиерката ѝ помогна да си свали костюма.

Хаким изплаши всички, като неочаквано се появи на прага и запъхтян извика:

— Преди час е избухнала бомба в редакцията на Мансур!

— Аллах! Имало ли е хора? Ранен ли е?

— Нищо не знам. Но историята е ужасна! Той публикува статията на Дахиба и сега...

— Трябва да отида при него — промълви Камелия и грабна една черна меля, която висеше в гардероба ѝ. — Хаким, погрижи се за Зейнаб. Откарай я у вас и кажи на Радван да остане при нея, докато дойда.

— Чакай, Камелия. И аз идвам с теб!

Но тя беше вече излетяла навън.

На уличката цареше хаос. Струпалите се хора препречваха пътя и колата на пожарната напредваше едва-едва. Като видя стълпотворението, Камелия паркира лимузината на централната улица.

В панически страх си запробива с лакти път през множеството. Като видя полуразрушената къща, строшените стъкла и хартиите, пръснати на тротоара пред нея, тя се затича още по-бързо.

Якоб беше в редакцията или по-точно в онова, което бе останало от нея. Той седеше унило сред димящите развалини.

— Слава на Аллаха! — възкликна Камелия, отметна шала и му се хвърли в ръцете.

Околните си смаяха, като я познаха.

— Аллах е велик! — възкликнаха те и скоро името ѝ се понесе сред тълпата. Хората се питаха какво общо може да има прочутата Камелия Рашид с един такъв пропаднал вестникар.

Камелия огледа загрижено лицето му. Очилата му бяха счупени, от неголяма рана на главата му течеше струйка кръв.

— Кой го направи? — запита тя.

— Не знам — отвърна Якоб, все още замаян. — Защо не можем да живеем всички в мир?

— Защото не може да подаваш ръка на човек, стиснал юмрук.

Той се втренчи изведнъж в нея, сякаш чак сега осъзна, че това наистина е тя.

— Камелия, вие сте се върнали! — той забеляза гримираното ѝ лице и розовият шифон, подаващ се изпод шала. — Но вие имате представление! Тази вечер е галаконцертът! Какво правите тук?

— Като чух... — тя докосна челото му. — Ранен сте. Ще ви откарам при някой лекар.

Той взе ръцете ѝ и ги стисна.

— Камелия, чуите ме. Трябва незабавно да се махнете оттук!

Той я дръпна зад една стена и развълнувано заговори.

— След вашето заминаване арестуваха много хора. Садат прави чистки сред интелектуалците и либералите в Кайро. Твърди, че те предизвиквали религиозните сблъсъци. Намериха си на кого да хвърлят вината. Ако останете при мен, ще ви арестуват по закона за защита на морала. Новият закон разрешава всеки да бъде арестуван за неограничено време. Миналата седмица прибраха брат ми! Вчера отведеха писателя Юсуф Хадад. Не знам кой е хвърлил бомбата в редакцията, Камелия. Може да са хора от Мюсюлманското братство. Но може и да е по нареждане от правителството. Знам само, че е опасно да ви заварят тук с мен.

— Не, в името на Аллаха, няма да ви изоставя. Не можете да останете тук, това е чисто безумие. Елате с мен! — заяви решително тя. Хвана го за ръка и двамата напуснаха разрушената къща. Хората се отдръпнаха уплашено и им сториха път. Камелия разбра, че това е единственият им шанс да се изплъзнат от полицията. Тя побягна заедно с объркания Якоб по внезапно опустялата улица.

— Колата ми е паркирана на Ал-Бустан. Да побързаме. Хората от тайната полиция ще дойдат всеки момент.

Якоб стоеше на балкона на мезонета ѝ и усещаше как освежаващият бриз от Нил гали лицето му. Камелия проми и превърза раната му. Сега включи вътре радиото, за да чуят новините. Той се хвана за черния железен парапет и погледна надолу към реката, по

която кръстосваха рибарски лодки със запалени лампи, примамващи рибата.

Якоб простена тихо и съжали, че дойде тук. Толкова хора ги видяха. Сега и Камелия бе в опасност.

— По новините не казаха нищо за атентата — събщи Камелия като излезе от стаята и седна до него. Беше се преоблякла и свалила грима. Носеше бяла ленена галабия, избродирана със сърма по яката и ръкавите. Косите ѝ падаха свободно на гърба.

Надявала се бе, че като се напръска със студена вода, ще се поуспокои, но сякаш имаше треска и августовската жега проникваше през кожата чак до сърцето.

Докато промиваше раната му, двамата седяха на дивана. И когато връхчетата на пръстите ѝ докоснаха челото му, тя потръпна като ударена от ток.

Помисли си за елегантния богат Набил ел-Фахед и осъзна, че той бе породил толкова страст у нея, колкото и някое от старинните му кресла. Докато Якоб Мансур, който не бе успял дори да си зашие липсващото копче...

„И сега какво?“ — помисли си тя, докато оглеждаше лицето му. Това, че го доведе тук, излагаше на опасност и двама им, но връщане назад нямаше.

Той погледна към звездите, разчете загадъчните им предсказания и най-сетне каза:

— Утре за първи път за тази година ще изгрее Сириус. Може да се открие точката на хоризонта, ако се прокара мислена права от трите — звезди на колана на Орион. Те сочат пътя... натам, виждате ли?

Застанал съвсем близо до нея, той сочеше с вдигната ръка съзвездие. Камелия кимна, защото нямаше сили да заговори.

— В древни времена — рече той, а лекият бриз отнесе гласа му — преди раждането на Христа, Сириус била звездата на Хермес, един млад бог-спасител. За египтяните появата на Сириус на хоризонта била знак, че Хермес се е родил отново. Трите звезди на Орион, сочещи мястото, където Сириус ще изгрее на хоризонта, наричали тримата влъхви. А в тази посока — ръката му очерта линията от Орион до хоризонта — откриваме звездата на Хермес — той я погледна. — Обичам те, Камелия. Искам да те прегърна и да се любя с теб.

— Почакай — прошепна тя. — Има неща, които не знаеш...

— Знам всичко, което ме интересува. Искам да се ожения за теб.

— Чуй ме, Якоб — побърза да каже тя, докато още имаше смелост. — Зейнаб не ми е дъщеря. Тя е моя племенница, но никой не знае това. Аз не съм вдовица, никога не съм се омъжвала — тя сведе очи — И никога... не съм била с мъж.

— И защо се срамуваш от това?

— Жена на моята възраст, която толкова хора обявяват за „богиня на любовта“? — тя се засмя смутено. — Чувствам се като измамница...

— Как може да се срамуваш, след като всички светици в историята са били девизици?

— Аз не съм светица.

— Докато беше в чужбина, с мъка броях дните. Обичам те, Камелия и искам да се ожения за теб. Нищо друго не ме интересува.

Тя влезе в хола. Звънкият глас на Фарид ал-Атрах долиташе романтично и влюбено от радиото и се носеше в топлия нощен въздух.

— Има и още нещо — рече Камелия и се обърна към него. — Не се омъжих, защото не мога да имам деца. Като момиче се разболях, имах страшна инфекция...

— Не искам никакви деца — каза той и я хвана за раменете. — Искам теб.

— Но вярата ни е различна — извика тя и се отдръпна чак до стената.

— Дори пророкът си взел християнка за жена.

— Якоб, невъзможно е, не можем да се оженим. Семейството ти никога няма да се примири с факта, че жена ти е танцьорка, а моето — с това, че съм избрала за баща на Зейнаб човек, който не е мюсюлманин. И какво ще си помислят моите зрители или твоите читатели? Всички ще ни обявят за предатели!

— Нима човек става предател, когато следва повика на сърцето си? — запита тихо той, застанал пред нея и отново я притисна към себе си. — Кълна ти се, Камелия, обичам те от деня, в който преди много години те видях на сцената. Рецензията ми бе моето първо любовно обяснение. От този ден те желая и сега, когато най-сетне си при мен, никога повече няма да те пусна.

Той я целуна и тя се отпусна в ръцете му. Впи устни в неговите и се притисна към горещото му тяло. Двамата се свлякоха върху

прекрасния килим, красял някога двореца на крал Фарук. Любиха се стръвно, ненаситно, като хора, които знаят колко бързо лети животът.

После Камелия го отведе в спалнята, където леглото се губеше под сатенената покривка с цвят на изгряващо слънце. Този път се любиха бавно, наслаждавайки се на всяко докосване, със съзнанието, че няма да се разделят до края на дните си. По-късно, когато се изкъпаха, облякоха и поуспокоиха, те се върнаха към действителността и решиха заедно да поемат към бъдещето, въпреки всички трудности и проблеми.

Когато Якоб за трети път я привлече към себе си под лунните лъчи, проникващи през щорите на балконската врата, на входната врата отекнаха удари и раздраха тишината на горещата нощ.

Преди да могат да реагират вратата поддаде и се стовари с трясък на пода. В хола нахлуха униформени мъже с извадени пистолети и белезници и ги арестуваха по закона за защита на морала.

ДВАДЕСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

Като чу призива за молитва, Джасмин бе завладяна от такова усещане за топлина, уют и завръщане у дома, че се засмя на глас. Смехът ѝ я събуди.

Полежа един миг в леглото, без да помръдва и се опита да възкреси усещанията, изпитани по време на съня: утринната омара в Кайро, накацали по покривите птички, които посрещаха утрото с високо чуруликане, улиците, които бързо се задръстваха от коли и магарешки каручки. Над всичко се носеше тежкият, проникващ в порите мирис на Нил.

Макар че никой молла не я призова от Тихия океан да се помоли, тя извърши в банята ритуалните умивания, коленичи в бледото утро с лице към Мека и произнесе молитвите, заемайки съответната поза. После седна на пода и се заслуша в симфонията на чайките и шумящите вълни, подгонени от лек септемврийски бриз. Джасмин знаеше, че ще измине много време, преди да чуе отново призива за молитва в Кайро.

Така и не получи отговор от Камелия. Тя все още бе мъртва за близките си — дори сестра ѝ не ѝ прости. Нищо не можеше да се направи.

Но макар че не можеше да се върне в Египет, тя все пак реши да напусне Съединените щати. Трябваше да побърза с опаковането на багажа, защото Рейчъл щеше да дойде всеки момент, за да я откара на летището.

Сгъна грижливо дрехите си и ги наслага в куфарите. Беше ги подбрала според препоръките на фондацията „Тревертън“. Заминаваше за Близкия изток. Затова багажът ѝ се състоеше от леки памучни дрехи и солидни обувки. Най-отгоре сложи снимката на сина си — Мохамед на седемнайсет години, както и една снимка с Грег в Санта Моника — двама изпълнени с надежда хора, които се питаха кога ще настъпи чудото на любовта. Освен това скъта между нещата си и книгата „Наказаната жена“, която ѝ бе дала Мириам Мизрахи и „Какво значи да си лекар“. Под обложката ѝ бе пъхната една изрезка от вестник „Лос

Анжелис таймс“, в която имаше информация за арестуването на доктор Конър на опитния полигон в Невада, придружена със снимка.

Затвори куфара и в момента, когато го заключваше Рейчъл влезе, без да почука.

— Готова ли си? — запита тя с ключовете на колата в ръка.

— Остава да си взема само шапката и дамската чанта.

Рейчъл влезе след нея в спалнята.

— А тези неща какво ще ги правиш? — запита тя като видя калъфа за възглавница, натъпкан със спално бельо и хавлиени кърпи. В хола бяха пръснати кашони с тенджери, тигани, чинии и един грамофон.

Джасмин закрепил широкополата сламена капела с дълга, старомодна игла за шапки и каза:

— Хазяйката ще предаде всичко на Армията на спасението. Там, където отивам, тия неща няма да ми трябват.

Рейчъл огледа куфара, ръчната и дамската чанта и се зачуди как може една жена, при това лекарка, да сведе багажа си до такъв скромнен обем. Домът, в който живееше с мъжа си, вече се пръскаше от мебели и всевъзможни предмети, така че вече бяха решили да си потърсят по-голямо жилище.

— Ливан — промърмори Рейчъл и поклати глава. — Не мога да разбера защо реши да отидеш тъкмо там и то в бежански лагер.

— Палестинските бежанци са жертви. А можеш да ми повярваш, че знам как се чувства една безпомощна жертва — Джасмин забеляза в огледалото, че Рейчъл неволно се смръщи. Затова добави. — Дори не можеш да си представиш какво означава за един египтянин да го отлъчат от семейството — понякога това е равностойно на смъртна присъда. Жена, лишена от семейство, едва успява да преживее. Палестинците са бежанци. Повечето са били откъснати от рода си. Жените и децата страдат най-тежко. Като научих във Фондацията, че тази инициатива се осъществява съвместно с Организацията за подпомагане на бежанците към ООН, веднага реших. Разбираш ли, не можех да не отида като доброволка там.

Но Рейчъл въздъхна угрижено, явно се тревожеше за Джасмин.

— Не се безпокой, чер гологан не се губи! — отвори практичната ленена торба, която използваше като дамска чанта, защото в нея можеше да се наблъскат толкова неща и посегна да прибере

последните неща, пръснати върху леглото. Между тях имаше и една снимка.

Рейчъл я взе и се вгледа в нея. Вече я беше виждала. На нея имаше пет засмени деца в една градина.

— Кой, кой е? Знам, че ти си едно от момичетата.

Джасмин надникна над рамото ѝ и посочи най-голямото дете:

— Това е братовчед ми Омар. Той беше първият ми съпруг. Това е сестра му Тахия. Трябваше да се омъжи за брат ми Заки. Но баба неизвестно защо реши да я даде на един възрастен роднина, Джамал. А това е Камелия... — Джасмин се съгледа с тъга в чернооката хубавица, прегърнала я през рамо.

— А това брат ти ли е?

— Това е Захария. Ние му викахме Заки. Като деца бяхме неразделни и толкова щастливи.

— Не спомена ли веднъж, че бил изчезнал?

— Тръгнал да търси готвачката ни, която един ден кой знае защо ни напуснала и никога вече не се върнала. Никой не знае какво е станало със Заки.

Рейчъл ѝ върна снимката и тя я сложи в ленената торба. Като видя Корана, който последен изчезна вътре, Рейчъл запитва:

— Сигурна ли си, че постъпваш правилно?

— Никога не съм била толкова уверена в това.

Джасмин се извърна и се загледа през прозореца. Рейчъл застана до нея и ѝ каза тихо, но настойчиво:

— Трябва да преодолееш спомена за миналото си. Мисля, че в теб се е натрупал прекалено много гняв. По-добре се сдобри със семейството си, вместо непрекъснато са скиташ по света и да ходиш точно там, където воюват.

— Рейчъл, ти си гинеколожка, а не психоложка. Повярвай ми, аз вече успях да забравя миналото. Камелия не отговори на нито едно от писмата ми.

— Може би я измъчва прекалено силно чувство на вина за това, че е издала тайната ти и е станала причина да изпаднеш в немилост. Може би трябва да опиташ още веднъж.

— Каквито и да са причините, поради които тя не ми отговаря, а и всичките ми близки изобщо не се сетиха за мен през изминалите

четиринайсет години, аз трябва да следвам своя път. Знам какво искам и съм наясно къде отивам.

— Но там... в Ливан... може да те застрелят!

Джасмин се усмихна и каза:

— Знаеш ли, Рейчъл, абсурдно е да си го представям, но си мисля, че ако бебето беше оцеляло, щеше да се роди някъде около моя рожден ден. Сега би било на около четири месеца и ние щяхме да си говорим за пелени, а не за Ливан.

— Наистина ли мислиш, че Грег щеше да те изостави сама с детето? Според мен той е почтен човек.

— Почтен — да. Но само да беше видяла какъв ужас се изписа в очите му, като му казах, че съм бременна.

— Както и да е — рече Рейчъл и взе куфара, който за нейно учудване се оказа лек. — Все някога ще си намериш друг мъж.

„Аз вече съм го намерила“ — помисли си Джасмин и си представи Деклан, който в момента работеше в Ирак и се опитваше да оказва медицинска помощ на кюрдите. Обичаше го, но той никога нямаше да бъде неин.

Джасмин погледна жената, която я подкрепяше в най-трудните моменти, утешаваше я в мрачните дни след спонтанния аборт, помагаше ѝ да навлезе в новия свят на университета и с практическите си съвети и помогна да преодолее културния шок.

— Благодаря ти, че толкова се тревожиш за мен, Рейчъл — каза тя.

— Знаеш ли — отвърна приятелката ѝ и се спря на прага, — ужасно ще ми липсваш — сълзи напълниха очите ѝ. — Не ме забравяй, Джасмин. И като изпаднеш в затруднение и имаш нужда от помощ, не забравяй, че имаш тук приятелка — тя извади носна кърпичка и изтри носа си. — Как можа да отидеш точно в Ливан! Велики Боже! — те се прегърнаха и Джасмин каза: — Трябва да тръгваме. Не искам да изпусна самолета!

Ибрахим се втурна в салона.

— Намерих ги! — извика той. — Намерих сестра ми и дъщеря ми!

— Слава на Аллаха! — каза Амира и безбройните роднини на Рашидови, насядали по диваните или на килима, повториха думите ѝ като ехо.

Потискащата септемврийска жегга накара Ибрахим да приседне и да избърше потта от челото си. Последните три седмици, в които отчаяно се опитваше да намери Камелия и Дахиба, бяха същински кошмар, който разбуди спомените за времето, прекарано в затвора преди близо трийсет години.

Всички роднини изпаднаха в отчаяние. Като се разнесе вестта за арестуването им, надойдоха роднини чак от Асуан и Порт Саид. Настаниха се в Рашидовия дом, напълниха като в старите времена всички стаи, а кухнята не спираше да работи и денем, и нощем. Чичовците и братовчедите мобилизираха връзките си в Кайро, опитвайки се да открият къде е откарала полицията Дахиба и Камелия. Жените също помагаша — Закина бе приятелка с жената на висш правителствен служител, Фадила се обърна към свекъра си, който бе съдия, а Амира обходи влиятелните си посетителки.

Но след триседмични разследвания, раздаване на бакшиши и многочасово висене пред шефски кабинети, което винаги завършваше с думите: „Елате утре!“, още не бяха успели да се доберат до някаква информация за Камелия и Дахиба. Поне до този момент.

Базима донесе на Ибрахим чаша студена лимонада. Той жадно я изгълта и тогава рече:

— Един от моите пациенти, Ахмед Камал, работи в министерството на правосъдието. Той ме запозна с братовчед си, чиято жена има брат, работещ в управлението на затворите — Ибрахим изпи последните капки и избърса челото си. Жеггата го мъчеше и той усещаше, че вече е мъж на шейсет и четири години. — Откарали са Дахиба и Камелия в женския затвор „Ел Канатир“.

Семейството затаи дъх от ужас. Всеки познаваше голямата жълта сграда в покрайнините на Кайро, която силно контрастирала с цъфтящите градини и зелените поля. Знаеха и ужасяващите истории, които се разказваха за този затвор.

— Бисмиллях! — прошепна Амира Чувала бе слухове за жени, които гниели там с години, без да се заведе дело, без официално да са осъдени като „политически престъпнички“. Защото Камелия и Дахиба бяха арестувани по политически причини.

Нямаше време за губене. Амира незабавно се зае с разпределяне на задачите.

Жените събраха бижутата, които трябваше да се продадат, за да имат пари за подкупи. Жестът бе символичен, защото всяка искаше с нещо лично да допринесе за освобождаването на двете жени в кухнята напълниха кошници с храна, после подредиха в куфари дрехи и спално бельо. Семейството имаше вече стратегическа цел: женският затвор! Рашидовият род, предвождан от Амира, нямаше да се примири, докато не освободи жените от онази ужасна сграда!

Докато Амира нареждаше на племенниците и братовчедите си да пишат протестни писма до президента Садат, Ибрахим ѝ махна да отиде при него и ѝ прошепна: „Мамо, има още нещо, което другите не бива да узнаят. Заловили са Камелия с някакъв мъж.“

Амира вдигна учудено вежди.

— С мъж ли? Какъв мъж?

— Издател на вестник. Има вестник, в който сам пише уводните статии и ги печата. Някакъв малък радикален вестник. Публикувал е няколко есета от Камелия и Дахиба.

— Моля? Какви ги приказваш?

— Те двете... пишели... стихотворения. Това е и една от причините за арестуването им. Камелия и Дахиба били авторки на — той потърси точните думи — на феминистки статии...

Амира го изглежда, без да трепне.

— В редакцията на вестника ли са ги арестували?

— Не — Ибрахим прехапа устни. — Били са в жилището на Камелия. Сами, след полунощ...

Още преди Амира да успее да отговори, чуха гласа на Омар. Застанал в салона, той запита гръмко:

— Къде е чичо Ибрахим? Научих една вест от моя шеф, който е приятел на Ахмед Камал! Тръгваме ли за „Ел Канатир“?

Амира прошепна на сина си:

— После ще говорим за това. Не казвай нищо на другите.

Като видя баба си, Омар възкликна:

— Слава на Аллаха! Не бой се, ще ги измъкнем от онази отвратителна дупка! — Омар приближаваше четиридесетте и прекалената му слабост към нощните заведения в Дамаск, Кувейт и Багдад го бе направила отпуснат и тежък. И понеже от осемнайсет

години раздаваше заповеди на мъжете в петролните полета, дори и у дома си говореше високо и повелително.

— Къде е синът ми? Време е и той да се поразмърда. Нека иде в канцеларията на Самир Шукри. Той е най-добрият адвокат в Кайро...

Осемнайсетгодишният младеж се появи, облечен в бяла галабия и в шапчицата на Мюсюлманското братство. Неотдавна президентът Садат бе забранил тази групировка.

— Какъв е този маскарад, кучи сине? — изрева Омар и го плесна по главата. — Да не искаш всичките да ни арестуват? Майка ти сигурно е спала, като те е зачевала! Я облечи нещо прилично, идиот такъв! — той го удари още веднъж.

Никой не се възпротиви на грубостите на Омар, най-малко — самият Мохамед, който послушно отиде да се преоблече. Как може един баща да накара сина си да го уважава, ако от време на време не му показва кой е сайбията вкъщи? Ибрахим си спомни, че баща му, Али, често му удряше плесници и го хокаше пред чужди хора.

Когато другите хукнаха към колите — някои да търсят правителствени чиновници, готови да подпишат заповедта за освобождаване, Омар и Мохамед — за да се консултират с адвоката, а останалите, за да отидат право в затвора — Амира дръпна сина си във вестибюла до антрето и каза:

— Донеси да видя статиите, заради които са арестували дъщеря ми и внучката ми. Разучи кой е човекът, когато са арестували заедно с Камелия. Искам да знам как се казва, от какво семейство е така нататък. Но гледай работата да не се разчуе. Обещай ми, че никой няма да научи как са ги хванали двамата сами с жилището на Камелия. На карта е заложена не само честта ѝ, но и много по-важни неща. Искам да знам истината, защото само така мога да си съставя мнение.

Натикали ги бяха с още шест жени в килия, предназначена за четири души. Освен тях само една от жените бе арестувана по политически причини. Историите на останалите бяха сходни, макар да ги бяха хвърлили в затвора с различни обвинения. Всички те бяха зарязани от мъжете си, оставени без средства, с които да се издържат. Това ги принудило да крадат, да просят или да продават телата си, за да оцелеят. Една от жените бе осъдена за убийство — беше проститутка,

пречукала сводника си. Щели да я екзекутират, но психоложката на затвора се обърнала лично към президента Садат и присъдата ѝ била смекчена на доживотен затвор. Казваше се Рухия и беше едва на осемнайсет.

В нощта след атентата срещу редакцията на Мансур арестуваха стотици хора. Дахиба и Хаким ги прибраха направо от жилището им. Полицията нахлу с взлом в мезонета, обърна всичко наопаки и конфискува документи и книги. Взе пак позволиха на Радван да отведе Зейнаб в дома на Райската улица. Дахиба видя за последен път мъжа си в полицейския участък, където не им представиха официално обвинение, а им взеха отпечатъци от пръстите за досието. Откараха я с полицейска кола, докато протестните викове на Хаким цепеха нощта. Но никой не му обърна внимание.

Дахиба пристигна в затвора на развиделяване. Там без никакви обяснения ѝ взеха всички дрехи и бижута, дадоха ѝ груба сива роба и едно одеяло и я набутаха в килията при останалите жени. През двайсетте дни, изминали оттогава, не получи никаква вест отвън, не я повикаха да разговаря с адвокат или с някой от служителите на затвора.

По-късно сутринта докараха в килията и Камелия. Още в жилището ѝ я бяха разделили от Якоб. Отведоха ги с различни коли. В затвори ѝ взеха красивата галабия, извезана със сърма и ѝ връчиха също като на Дахиба груба роба и одеяло. Единствената ѝ утеха в тези мъчителни три седмици бе мисълта, че дъщеря ѝ е на сигурно място.

Но какво ли бе станало с Якоб? Ден и нощ си задаваше този въпрос в голата килия, където осем жени трябваше да спят на четири нара. Дали и той бе в същото положение? Може би бе напъхан заедно с други мъже в обща килия? Или са му скалпили един процес по бързата процедура? Ами ако вече е осъден на доживотен затвор за измяна на родината? Дали изобщо е жив? И какво ли е станало с чичо Хаким?

В първите часове на страх и объркване двете с Дахиба си вдъхваха взаимно кураж, утешаваха се и се уповаваха на надеждата, че всеки момент ще дойдат да ги освободят. „Близките няма да ни оставят да гнием в затвора“, казваха си те. Ибрахим и Амира имаха толкова влиятелни приятели.

Но часовете се превърнаха в дни. Двете непрекъснато се уверяваха една друга, че освобождаването им е само въпрос на време. Макар че третата политическа затворничка в килията лежеше там повече от година, без да има никаква връзка с околния свят. Но те не се предаваха. Осланяха се на Аллаха и на близките си и бяха решени да се оправят както могат с ужасното си положение.

Останалите жени познаваха новопристигналите и бяха на мнение, че като звезди би трябвало да са на по-лек режим.

— Те са прочути — заяви със страхопочитание Рухия. — Те са по-горни от нас.

Всички се съгласиха с нея. Надзирателката обаче — една фелахка, която бе убедена, че е била урочасана още при раждането си, не виждаше защо да се отнася по-меко с тях. „Нека и те да кихнат по нещо като другите богаташи, дето ги държим тук“, казваше си тя.

Но тъй като им бяха отнели всички ценности, те трябваше да споделят несгодите на останалите си съкилийнички.

Яденето се състоеше единствено от боб и черен чай — наистина, в големи количества, но почти не ставаше за ядене. В килията нямаше тоалетна и те спяха на смени на одъра, който другите жени им предоставиха. Три пъти дневно ги извеждаха от килията: сутрин за молитва и закуска, по пладне за молитва и обяд, надвечер — за молитва, вечеря и обиколка из двора на затвора. Останалите две молитви трябваше да произнесат в килията. Там трябваше да поддържат и личната си хигиена. Предоставяха на всички общо една кофа вода и малко парченце сапун.

Нощем, когато угасяха осветлението и жените не можеха да заспят, измъчвани от страх и гняв, те убиваха часовете на горещия септември с тихи, отчаяни изповеди. Дахиба и Камелия опознаха полака-лека останалите затворнички. Те бяха изхвърлени от обществото и правосъдието бе абсолютно несправедливо спрямо тях, само защото бяха жени. Много неща научиха от разказите за техните патила. Съдебната практика разкриваше недвусмислено крещящата социална несправедливост.

Ако една жена убие мъж, дори и при самоотбрана, законът я наказва със смърт. Ако обаче мъж убие жена, обикновено дори не го арестуват, защото се приема, че е сторил това, за да защити честта си.

Законът преследва проститутките, но не и мъжете, които се ползват от техните услуги.

Законът си затваря очите пред мъжа, който напуска жена си и децата, но наказва изоставената жена, ако открадне храна за децата си.

Законът е суров спрямо жените, които напускат мъжете си, но дава на съпруга правото да напусне жена си, когато поиска, без да се погрижи за нейната издръжка.

Законът определя, че след като момичето навърши девет години, а момчето — седем баща им може да разполага с тях като със своя собственост, дори и да е разведен вече с майка им. Той има правото да ѝ ги отнеме и да я лиши завинаги от правото да ги вижда.

Законът позволява на мъжа да бие жена си и да използва всички средства, за да я подчини на волята си.

Пет от шестте жени, с които Дахиба и Камелия делеяха килията, не можеха нито да четат, нито да пишат. Не бяха и чували за феминизма и не разбираха защо двете звезди са попаднали в затвора. Но с течение на времето започнаха да се разбират все по-добре.

„Мъжете нямат никакво право, да претендират за власт над жените. Това е проява на безмерна арогантност, която, съчетана с невежеството им, ги превръща в кървави тирани.

В своята безпомощност разгневеното дете руши всичко наоколо. Същото правят и мъжете. Например онези от тях, които бият жените си, защото им раждали само дъщери.

Но полът на детето зависи от спермата на мъжа, а не от женската яйцеклетка. Затова ако един мъж няма синове, «вината» е негова. Но нима той се сърди на самия себе си? Не, той излива яда си върху невинната жена.“

Ибрахим остави вестника, от който четеше, настрана. Амира стана и отиде до стъпалата, които отвеждаха към павилиона. Там поспря и се загледа в градината — там растяха дървета, които бяха стари още когато пристигна тук преди шейсет и пет години.

Притвори очи, вдъхна екзотичните аромати, изпълващи въздуха, и си помисли: „Моята внучка е храбро момиче. За мен оковите на брака бяха неотменна съдба и аз като повечето жени ги превърнах в своя добродетел“. Тревожни мисли я вълнуваха. Откак арестуваха Дахиба и Камелия, почнаха да я мъчат кошмари. Тя преживяваше в пълни подробности нападението в пустинята и редом с предсмъртните викове чуваше и още един глас, който твърдеше, че тя била виновна за кръвопролитията.

Как бе възможно това? Но на душата ѝ наистина тежеше един грях. Насън имаше чувството, че ще се задуши, но дори и като се събудеше, не изчезваше чувството, че не е разбрала нещо важно. Смелите идеи на внучката ѝ я тласнаха към необичайни мисли: „Камелия, да не искаш да кажеш, че ние, жените, сме виновни дори с това, че приемаме мъжките претенции за власт, като вярваме на твърдението им, че сме слаби? Мъжете се обявяват за силни. Но всички знаем, че и най-силният си намира майстора. Зависи какви са последиците от употребата на тази сила. Те могат да обезсилят онзи, който злоупотребява със силата си, а ние ще си останем жертви на тази злоупотреба, докато по вътрешно убеждение не отхвърлим обвинението, че сме слаби. Сърцето ѝ се сви: нима в това се крие вината, в която ме упреква гласът, звучащ в съня ми?“

— Защо досега никой не ми е казал нищо за тези статии? — запита тя и се обърна към Ибрахим. Намираха се в павилиона. Останалите членове на семейството бяха или в затвора, където се опитваха да предадат на Дахиба и Камелия храна и дрехи, или търсеха по тъмните коридори на каирската бюрокрация начин да издействат освобождаването им. — Как може да ме държите в неведение?

— Мамо — рече Ибрахим и застана до нея под свода от рози на входа на павилиона, — дъщеря ми принадлежи към новото поколение. Не разбирам съвременните жени, но те имат друго самочувствие и притежават смелостта да дадат словесен израз на своите идеи.

— А ти се страхуваше да ми кажеш, че пише такива работи, така ли? — Амира се засмя. — Ибрахим, аз се гордея с нея. Като бях млада, аз няхах право устата си да отворя. Отнасяха се с мен като с мъртъв предмет. Но куражът, който проявяват дъщеря ми и внучката ми, изпълва сърцето ми с гордост. А сега ми кажи нещо за мъжа, когото са заловили при Камелия. Къде е той?

— Не знам, мамо.

— Потърси го. Държа непременно да разбере какво е станало с него.

Подрънкването на ключовете в коридора ги събуди от следобедната дрямка. В малкото прозорче на желязната врата се появи лицето на надзирателката. Не беше време за хранене, така че жените напрегнато зачакаха да видят какво ще стане. Случваше се да отведат някоя затворничка без никакво предупреждение, след което тя не се връщаше и никой не узнаваше какво е станало с нея. Вратата се отвори със скърцане и надзирателката, едра жена с лекьосана униформа, рече на Дахиба и Камелия:

— Ей, вие двете! Елате с мен.

На излизане от килията Дахиба хвана Камелия за ръка. Жените извикаха след тях:

— Дано имате късмет! Аллах да ви пази!

За огромна тяхна изненада надзирателката ги отведе в една килия в края на коридора. Макар да бе предназначена за четирима, в нея имаше само две чисто застлани легла, маса и два стола. През прозореца се виждаха палми и зелени поля.

— Това е новата ви килия — каза надзирателката и Дахиба възкликна:

— Слава на Аллаха! Близките са научили къде сме!

След няколко минути им донесоха кошници с храна, дрехи, бельо, тоалетни принадлежности, хартия за писане, химикали и един Коран. В него беше пъхнат плик с банкноти от по десет и петдесет пиастъра и едно писмо от Ибрахим.

Изведнъж разполагаха с толкова много храна! Дахиба зави в една кърпа хляб, сирене, варено пиле и плодове, даде ги заедно с петдесет пиастъра на надзирателката и рече:

— Моля, разпределете ги между жените от предишната ни килия. И предайте на близките ни, че сме добре.

Като останаха насаме, двете прочетоха писмото от Ибрахим. Той им съобщаваше, че Хаким Рауф също бил в някакъв затвор, но се чувствал добре. Адвокатът Шукри правел всичко възможно, за да го освободи.

Но никой не знаел какво е станало с Якоб Мансур.

Роднините им организираха нощни бдения пред затвора. Те пристигаха всеки ден малко преди залез-слънце и паркираха колите си пред вратата, защото се надяваха, че ще ги пуснат вътре. Искаха непременно да видят Дахиба и Камелия и да поговорят с тях. От време на време някой служител от затвора пускаше Амира или Ибрахим вътре, но там ги посрещаха само с учтиви извинения — „политическите нямат право на свиждане“, както и с уверенията, че на следващия ден сигурно ще могат да ги зарадват с по-добри вести. Но срещу съответното заплащане им позволяваха да си разменят писъмца, а освен това всеки ден носеха на Дахиба и Камелия прясно сготвена храна от голямата кухня на Райската улица.

Ибрахим и Омар действаха неуморно за освобождаването на двете жени. Те обикаляха от кабинет на кабинет, настояваха любезно, но категорично да получат отплата за някогашни услуги и се срещаха с различни влиятелни хора по кафенетата или в домовете им. Тъй като Камелия и Дахиба не бяха задържани за криминални престъпления, при които съдебната процедура бе ясна и определена, а бяха обект на политически обвинения — а това понятие бе коварно като тресавище — защитата им бе деликатна и сложна работа. Ако подадяха петиция за освобождаването им, значеше да бъде изложен на голям риск самият ѝ вносител, защото по този начин той сам се причисляваше към политическите врагове. Всеки знаеше, че много адвокати бяха попаднали в затвора само защото бяха подали молби за преразглеждане на присъдите на политически затворници. По тази причина много хора избягваха дори да разговарят с Ибрахим. Караха го да чака пред вратите на кабинетите им с часове, докато се откаже и си тръгне.

Други му съчувстваха, но си признаваха, че ги е страх да се намесят и затова само свиваха рамене и казваха „Много съжалявам“. А онези, които не чакаха никаква изгода в отговорна подобна голяма услуга, свиваха рамене и заявяваха: „Такава е волята на Аллаха! Ще трябва да се примириш.“

Дори търговецът на антикварна ценности Набил ел-Фахед, който имаше толкова приятели в правителствените среди, не пожела да

размени и дума с тях след арестуването на Камелия.

Дахиба и Камелия можеха да бъдат освободени само по чудо.

Амира ръководеше молитвата. Жените разстилаха килимчетата си върху неравния паваж на паркинга пред затвора и коленичеха с лице към Мека. Въпреки октомврийската жега жестовете им бяха в пълна хармония: двайсет и шест жени от рода Рашид, на възраст между дванайсет и осемдесет години. Две от тях носеха традиционните ислямски одежди, Амира бе в черна мелая, останалите бяха сложили поли и блузи или рокли. Най-голямата дъщеря на Омар коленичеше по джинси и тениска.

След молитвата се върнаха при колите, столовете и чадърите и пак започнаха да плетат и да си приказват. Столът на Амира бе поставен под едно голямо дърво. Тя седна и впи поглед в грозните жълти стени на затвора. Днес се навършваха шестдесет и четири дни от арестуването на дъщеря ѝ и внучката ѝ.

Ибрахим паркира колата близо до тях.

— Открих Якоб Мансур — рече той толкова тихо, че никой да не го чуе. Затворили са го в цитаделата. Там, където и аз лежах през петдесет и втора.

Амира се надигна и му подаде ръка.

— Заведи ме при него — рече тя. — Искам да си поговорим.

Камелия се разболя. Тя лежеше и се опитваше да потисне гаденето. С ужас си спомни за холерата. Откакто близките им се грижеха за тях, тя не докосваше затворническата храна. Но двете бяха принудени да се мият с водата, която всеки ден им носеха в кофа и която естествено бе твърде далеч от хигиенните изисквания.

Нямаше как да я преваряват, защото не им позволяваха да използват кибрит. Седнала на ръба на леглото, Дахиба сложи ръка върху челото на племенницата си.

— Ти гориш — каза тя угрижено и също си помисли за холерата.

— Не знам какво е — прошепна с отмалял глас Камелия, — но не мога да си обясня защо само мен ме хвана.

— Сигурно си яла нещо, което аз не съм. Може някоя остра подправка да ти е раздразнила стомаха. Сигурна съм, че не е нещо...

Камелия внезапно се извърна и повърна. Дахиба изтича до вратата и извика надзирателката.

— Имаме нужда от лекар! Побързайте!

Тъй като знаеше, че ще получи бакшиш, жената се появи незабавно. Погледна Камелия и промърмори:

— Лекарят не ходи по килиите. Много е зает. Ще трябва да я отведе в болничното отделение.

Надзирателката подхвана Камелия и избута Дахиба от прага на килията.

— Ти ще останеш тук — нареди ѝ тя.

Директорът на затвора в цитаделата най-неочаквано изрази готовност да им даде разрешение за свиждане. В случая с Якоб Мансур го разчувства щедрата сума, предложена от Ибрахим.

Амира помоли сина си да я почака в кабинета на директора. Един надзирател я отведе в голо помещение с маси, столове и табели по стените, чиито надписи тя не можеше да прочете.

След няколко минути докараха един блед, одрипавял мъж. Той куцаше и имаше вериги на ръцете и краката. Амира се огледа. Кой ли чакаше за свиждане с този затворник? Когато надзирателят го бутна грубо да седне на стола срещу нея, тя загуби ума и дума.

Лицето му бе покрито със синини и гноясали рани. Като отвори уста, тя забеляза, че са му избили два зъба. Очите ѝ се напълниха със сълзи.

— Уважаема Амира — рече той с невероятно дрезгав глас, сякаш умираше от жажда или бе крещял прекалено дълго. — За мен е част да ви видя. Аллах да ви благослови.

— Познавате ли ме? — запита тя.

— Да — отвърна тихо той. — Камелия ми разказа за вас. А и забелязвам приликата... в очите ви свети същата сила — като осъзна, че си присвива очите, той добави — Моля да ме извините. Взеха ми очилата.

— Изтезавали са ви — рече Амира.

— Какво става с Камелия? Моля ви, кажете ми, добре ли е? Освободиха ли я вече?

Вежливостта, нежността и сърдечността, бликащи от очите му въпреки видимото страдание объркаха Амира. Тя погледна ръцете му и забеляза на китката петно от изгаряне, сякаш бяха гасили цигара върху нея. По ръбчето на раната имаше синкав контур, като от татуировка.

— Внучката ми е в затвора „Ел Канатир“ — отвърна тя. — Правим всичко възможно, за да я освободим.

— Добре ли се отнасят там към нея?

— Да. Писа ни, че била добре. Тя... пита за вас.

Раменете му увиснаха.

— Внучката ви е храбра и интелигентна жена, госпожо... Искане да премахне несправедливостта от този свят — той замълча, защото явно бе твърде развълнуван, за да продължи. Амира му даде време да се овладее. Когато отново заговори, тя се принуди да се наведе към него, за да го чува. — Съзнаваше, че върши нещо опасно и все пак бе готова да издигне глас в защита на правдата — той преглътна няколко пъти, раздвижи беззвучно устни и после каза. — Аз обичам Камелия, госпожо, и тя също ме обича. Решихме да се оженим. Щом...

— Как може да говорите за женитба, след като не можете да предложите на внучката ми нищо друго, освен живот, изпълнен с опасности, страх от арести и от полицията? Освен това вие сте християнин, а тя — мюсюлманка.

— Чух, че и синът ви е бил женен за християнка.

— Така е.

Той сведе глава настрана:

— Нима всички ние не признаваме Светото писание, госпожо? Не сме ли преди всичко араби и чак след това — египтяни? Вашият пророк, слава на името му, споменава в Корана за моя Бог. Той съобщава как ангелът се явил пред Мария и ѝ предрекъл, че тя, макар и недокосната от мъж, ще роди скоро дете, което скоро ще нарекат Иисус. Ако вярвате в онова, което пише в Корана, значи ние вярваме в един и същ Бог, нали? — капчици пот обсипаха челото му. Той се задъха и се облегна назад.

Амира се заслуша в приглушените шумове на затвора — една врата се затръшна с дрънчене, отекнаха мъжки смях и гневни викове.

— Да, Якоб Мансур — каза тя, — ние всички вярваме в един и същ Бог?

Дахиба сновеше насам-натам из тясната килия и от време на време спираше, заслушвайки се дали не идва Камелия.

Най-сетне се появи една надзирателка и тя с изненада установи, че не бе познатата ѝ фелакка, а някаква жена, която виждаше за първи път.

— Какво ѝ има на племенницата ми? — запита тревожно тя.

— Хайде, събирайте си нещата — каза жената и погледна часовника си.

— Къде ще ме водите? Процес ли ще има?

— Никакъв процес няма да има. Свободна сте. Можете да си вървите.

Дахиба се втренчи в нея.

— Освобождават ли ме?

— Да, по нареждане на президента. Помилвана сте.

— Но нали Садат нареди да ни арестуват! Защо сега ни помилва? Жената я изгледа учудено.

— Бисмиллях! Никой ли не ви е казал, че преди пет дена убиха Садат? Имаме си нов президент. Казва се Мубарак. Той амнистира всички политически затворници.

Дахиба бързо събра вещите си, като непрекъснато изтърваваше ту едно, ту друго, стремейки се да се махне оттук преди надзирателката или Мубарак да са променили намеренията си.

В коридора срещна Камелия, която идваше от болничното отделение.

— Всичко наред ли е? — запита я Дахиба, пъхайки ѝ един вързоп в ръцете. — Какво каза лекарят? От какво ти е прилошало?

Камелия я изгледа смаяно и запита:

— Лельо, какво става?

— Освободиха ни! Хайде да побързаеме, преди да обявят, че е станала някаква грешка!

Пред вратите на затвора ги чакаше цялата фамилия. Двете слисани жени бяха посрещнати с ликуващи викове и бурни прегръдки.

— Хаким! — извика Дахиба и се втурна към мъжа си. — Как си, за Бога?

Амира отиде при Камелия, взе я в обятията си и промърмори със сълзи на очи:

— Слава на Аллаха!

Но когато Зейнаб се опита да прегърне майка си, Дахиба извика:

— Камелия е болна. Трябва веднага да я заведем на лекар.

— Не, нищо ми няма — отвърна тя за нейно учудване и се усмихна щастливо. — Аз съм бременна! Представи си, бабо, оказа се, че лекарите са се излъгали! Аз мога да имам деца!

Жените я загледаха поразени. Изведнъж настъпи тишина и погледите на всички се насочиха към Амира. Тя хвана ръцете на Камелия и каза:

— Всеки има съдбата, която Аллах му е отредил, детето ми. Радвам се за теб. Нека бъде по волята Божия.

— Мамо, знаеш ли, има един мъж... Казва се Якоб Мансур...

В този момент на паркинга се появи колата на Ибрахим, спирачките изскърцаха и той я закова точно до тях. Камелия видя вътре Якоб — блед, брадясал, с белези по лицето. Изтича и заобиколи колата, като едновременно плачеше и се смееше.

— Ти как се озова тук? — възкликна тя и рязко отвори вратата. Той ѝ се усмихна, но бе твърде слаб, за да слезе.

— Благодарение на баща ти — прошепна беззвучно той. — Ако не беше той, сигурно щях да умра в затвора.

Камелия хвърли благодарен и щастлив поглед към Ибрахим, застанал от другата страна на колата.

— Ние ще се оженим, татко — каза тя.

ЧЕТВЪРТА ЧАСТ
1988

ДВАДЕСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА

Тойотата прелетя сред облак червеникав прах по коларския път покрай канала, подплашвайки гъски и кокошки. Фелахките, застанали до реката с големи делви на главите, се обърнаха и видяха добре познатата им кола с полуизтритата емблема на фондацията „Тревертън“. На волана бе нубиецът Насър и тъй като се носеше като луд, те решиха, че пак карат някой спешен случай при доктора.

Деклан Конър седеше в малката амбулатория сред зелените поля. Недалеч от него тракаха с човки нилските гъски. Тъкмо бе зашил и превързал раната на един мъж, порязал се с мотиката, когато забеляза приближаващата се кола. Двамата си помислиха, че е станало някакво нещастие, като видяха как джипът се носи бясно по непавираното шосе. Фелахът поклати неодобрително глава и каза:

— В името на трите Бога! Тоя май се е забързал за рая!

Тойотата изведнъж спря и от облака прах се появи черното, обляно в пот лице на Насър.

— Господарю, хеликоптерът каца след няколко минути! — извика усмихнато той. — Слава на Аллаха! Новият лекар най-сетне пристигна!

— Заминавай веднага към поляната за кацане. И гледай някой юнак да не пипне товара!

Насър натисна газта и тойотата подскочи назад, обърна посоката и изчезна от погледа им.

— И така, Мохамед, вече си готов — каза доктор Конър. — Опитай се да не цапаш крака си.

Деклан бързо изми ръцете си и взе шапката, окачена на един гвоздей до вратата. На самата врата бе залепен с тиксо един календар. Всеки изминат ден бе зачеркнат с червено кръстче. Конър си помисли със задоволство, че точно след единайсет седмици ще се сбогува завинаги и с Египет, и с медицината.

Куцукайки, фелахът го последва до задния двор, където бе паркиран един джип и запита усмихнато:

— Днес ли пристига новият? Дано ви пратят някоя хубава медицинска сестра с дебел задник!

Конър се засмя и поклати глава:

— В никакъв случай. Този път няма да ми пробутат медицинска сестра — обещаха да пратят лекар, който ще ме замести. Като си замина оттук, той ще поеме работата ми.

Джасмин се питаше дали ѝ е прилошало от болестта или от пътуването с хеликоптера.

Лекарят в Лондон я предупреди, че още не се е възстановила достатъчно, за да предприеме подобно пътуване, но тя искаше час по-скоро да започне отново работа при доктор Конър, така че веднага след като я изписаха от болницата си купи билет за Кайро.

Зарекла се бе никога да не се връща в Египет. Но докато лежеше в лондонската болница, при нея дойде представител на фондацията и ѝ съобщи, че доктор Конър е в момента в едно село край Нил и търси помощник, владеещ арабски език. Без да му мисли много тя се съгласи да замине. Странно преживяване бе да седи в хеликоптера, летящ ниско над плодородни поля, където биволи с превързани очи от памтивека се въртяха в кръг и вадеха вода. Още по-странно ѝ бе да пътува с модерен хеликоптер над тази страна, която бе и много древна, и някак извън времето. С малко въображение можеше да си представи, че се носи на вълшебно килимче. Виждаше децата и жените, клечащи около огнищата, учудваше се на малките колиби и се възхищаваше от минаретата и джамиите — тя плуваше над всичко, но не бе част от него.

Когато самолетът от Лондон кацна на международното летище в Кайро, тя очакваше да изпадне в психичен шок, в гняв и депресия. А като стъпи на пистата и за първи път от двайсет и две години за първи път вдъхна египетски въздух, се зачуди, че не изпита никакъв дълбок потрес или вълнение.

Нищо подобно не стана. Чувстваше се като на кое да е летище по света, отпрати се заедно с другите пътници към лентата за багажа, мина през митницата, поддаде се на всеобщата суетня и се държеше така, сякаш се страхува да не изгърве връзката със следващия полет. Блъсканицата ѝ се стори някак нереална. Не би се учудила, ако всичко

се окаже просто сън и в следващия миг се събуди в болничното легло. Хората около нея говореха високо и бързаха да разкажат преживелиците си внезапно ѝ се стори, че е невидима или прозрачна като стъкло и другите изобщо не я забелязват.

„Сигурно е от лекарствата, помисли си тя, а и доскоро бях болна.“ Когато два часа по-късно седна в хеликоптера, веднага ѝ прилоша и не можеше да гледа през прозореца, докато минаваха над града. А сега, след като отминаха Кайро, тя е чувстваше като призрак.

Неволно се усмихна. Толкова време мина, докато най-сетне полетях над родината си заедно с облаците, птичките, ангелите и духовете на мъртвите.

„Наистина ли се върнах у дома“, запита се тя, като усети, че хеликоптерът изведнъж започна да вибрира. Наистина ли съм в Египет? Или това е една халюцинация, породена от болестта?

Докато лежеше с висока температура в Лондон, тя си мислеше, че отново е студентка и е в час по анатомия, където кой знае защо прави аутопсия на Грег.

Макар че цареше февруарски студ, изведнъж ѝ стана горещо. Тя взе вестника, който бе купила на летището в Кайро — първият арабски всекидневник, който виждаше след двацети една годишното си отсъствие. „НОВ ПОСЛАНИК НА АДМИНИСТРАЦИЯТА НА БУШ В КАЙРО!“

Прочете заглавието без особен интерес и си повее с вестника. После го прехвърли и откри нещо ново: предложения за женитба, написани от жени. Те съдържаха обичайните данни — възраст, образование и произходът. Цветът на кожата бе изглежда особено важен. Бялата кожа явно минаваше за голямо предимство, защото се посочваше с едри букви, докато мургавите или чернокожите отбелязваха това с най-дребен шрифт. На първа страница имаше репортаж за младеж, който се върнал в Кайро, след като завършил висшето си образование в чужбина и открил в стаята на неомъжената си сестра таблетки с неизвестно предназначение. Един аптекар му обяснил, че това е средство за предизвикване на аборт, след което младежът убил сестра си. При аутопсията било установено, че младата не само не била бременна, но и била девствена. Следствието установило, че девойката е купила медикамента, мнимото „средство за абортиране“, по съвет на друг аптекар.

Адвокатът заявил в пледоарията си, че обвиняемият бил невинен, тъй като с действията си искал да защити честта на семейството. Младежът бил оправдан.

Жасмина остави вестника и погледна през прозореца. Тънка зелена нишка прорязваше безбрежното жълто море на Сахара — поречието на Нил. Разделителната линия между пустинята и растителността бе така рязко очертана, че човек имаше чувството, че може да стъпи с единия крак на тревата, а с другия — на пясъка.

„Така е и в душата ми“, помисли си тя. — „Аз съм разполовена на две. Едната ми част се радва, че съм отново в Египет, а другата се страхува.“

Наистина, тя бе успяла да се дистанцира от ужасното си минало и непоносимите спомени. Но няма ли завръщането тук да разкърва всички ѝ рани?

Жасмина се стараеше да не мисли за близките си в Кайро и за Хасан ал-Сабир. Тя се радваше на предстоящата среща с Деклан Конър. Близко петнайсет години бяха изминали от времето, когато заедно подготвяха медицинския наръчник. Сега отново щяха да работят заедно.

През шума на мотора дочу гласа на пилота, който ѝ съобщи, че скоро ще се приземят. Жасмина погледна любопитно надолу. Видя Нил и близо до него — един напоителен канал, колиби, жълтеникави дюни, ниски скали, няколко руини, вероятно развалини от древен град на мъртвите, път, който приличаше на черна лента, изчегъртана в пустинната почва и накрая — барака с покрив от вълнообразна ламарина и бетонирана площадка, обградена от телена ограда с голяма порта.

Две коли се движеха плътно една след друга в посока към площадката за кацане на хеликоптери. Те спряха до самата желязна врата, където имаше тухлена къщичка и табела с олющен надпис на арабски и английски: „Ал Тафла“.

Когато хеликоптерът се спусна почти до асфалта, Жасмина видя как от колите изскочиха двама души и хукнаха към мястото за кацане. Мъжете бяха облечени в дрехи с цвят каки и придържаха с ръка шапките си. Единият бе нубиец, а другият — загорял англичанин. Конър! Жасмина усети как сърцето ѝ се разтупка.

Хеликоптерът кацна и доктор Конър и Насър се отправиха към вратичката за слизане. От къщичката с радиостанцията излезе фелах в бяла галабия и повика с ръка група бедуини, облечени в черно, които клечаха до камилите си в сянката на една скала.

Конър поздрави пилота, който работеше за фондацията „Тревертън“ и пътуваше и до най-отдалечени райони в пустинята или в Горен Египет, когато имаха нужда от персонал или лекарства.

Нубиецът мина отзад, за да отвори товарния люк. Конър зачака, като се молеше наум от хеликоптера да слезе наистина неговият заместник. Но като видя, че от него се появи млада жена в джинси и тениска, вързала русите си коси на конска опашка, той сбърчи чело. Внезапно очите му се разшириха смаяно:

— Джасмин ван Кърк! Какво, по дяволите, търсите тук?

— Лондонската администрация не ви ли извести, че пристигам?

— За съжаление информационните ни канали са доста несигурни и вестите обикновено закъсняват. Вероятно информацията за предстоящото ви пристигане ще дойде след седмица-две! — той й стисна здраво ръцете. — Страхотно! Колко време мина оттогава?

— Седем години. За последен път се видяхме на демонстрацията в пустинята Невада. Спомняте ли си?

— Мога ли да го забравя? — той задържа ръката ѝ малко по-дълго от необходимото, после я пусна и каза — Трябва да се погрижим за пратката. Надявам се, че са ни пратили от новия серум и спринцовките за еднократна употреба, които поисках.

Конър отиде при товарния люк и помогна на Насър да пренесе в джипа алуминиевите сандъци с надпис: „СВЕТОВНА ЗДРАВНА ОРГАНИЗАЦИЯ“.

Жасмина се обърна на изток, в посока към Нил и се наслади на прохладния въздух, облъхнал лицето ѝ.

„Всички Рашидови се намират в Кайро. Тук, в това малко селце, не могат да ми сторят нищо“, рече си тя с разтуптяно сърце.

Конър дойде при нея и запита:

— Това ли всичкият ви багаж?

— Да, имам само един куфар.

Той го качи във втория джип и я подкани:

— Хайде да тръгваме. Трябва час по-скоро да приберем серума в хладилника.

Щом даде газ и обърна колата, Жасмина политна напред и трябваше да се хване за арматурното табло. Поеха по каменливия път, прорязан между дюните.

— Ето че все пак се върнахте в Египет — каза той. — Спомням си, че на времето бяхте готова на всичко, само и само да не се приберете в родината. Близките ви сигурно много се радват да ви видят отново.

— Те изобщо не знаят, че съм тук. Два часа след като пристигнах в Кайро се качих на хеликоптера и пристигнах тук.

— Сериозно? Като се видяхме последния път, вие се канехте да заминавате за Ливан. Как беше там?

— Потискащо — усмихна се горчиво тя. — После работих в бежанските лагери в ивицата Газа, където беше още по-зле. Светът сякаш е отписал палестинците.

— Светът! — изсмя се той на глас. — На света не може да се разчита. Писнало ми е от всички тия...

Жасмина го погледна учудено. Все още бе запазил изисканото английско произношение и звънкия си глас, но той звучеше с неочаквана острота. Вгледа се изпитателно в профила му, докато пътуваха мълчаливо из жълтата, безлесна пустиня и забеляза, че и външно се е променил. Изглеждаше състарен, сякаш бяха изминали повече от седем години от срещата им на опитния полигон в Невада. Явно животът му не е бил лек.

Конър бе по начало висок и строен, но сега бе просто измършавял. Скулите и брадичката му бяха изпъкнали, кожата бе покрита с бръчки. Още бе съхранил омагьосващата си енергичност, с която толкова привличаше Жасмина. Но ѝ се стори, че усеща и някаква уязвеност и агресивност, може би чувство за безсилен гняв — чувства, която самата тя много добре познаваше.

— Радвам се, че ви виждам отново, Джасмин. Добре, че сте решили да дойдете тук. Никак не ми върви на помощници. Лондон непрекъснато ми праща разни неомъжени жени и след време съм принуден да ги връщам обратно. Не че нищо не умеят, но вие знаете какви са фелахите. Появата на неомъжена жена в египетско село поражда само проблеми.

— А как е с мъжете? — запита тя и си помисли дали наистина изпитва толкова силен гняв, колкото прозвуча в думите му. Той стисна

здрaво волана, сякаш бе звяр, който трябва да опитоми и се взря с присвити очи в ослепителната светлина пред тях.

— Имах двама асистенти. Единият бе египтянин, студент по медицина, който дойде на практика при мен. Той презираше фелахите и само след месец ме напусна, уж по здравословни причини. Вторият бе ентузиазизиран американец, доброволец, който се надяваше да покръсти фелахите. Наложил се само след седмица да го изпратят обратно у дома — той поклати глава — Те са прави за себе си. Не е лесно да се оправяш с фелахите. Те са като деца, не бива да ги изпускаш от очи. Понякога решават, че е по-добре да глътнат хапчетата наведнъж, а не както си ги предписал. В наивността си приемат, че ако една имунизация е полезна, то ще е най-добре да си направят пет — той се засмя измъчено. — Представете си само, миналата година един фелaх донесе светена вода от Мека. Излял я в селския кладенец, защото решил, че така ще помогне на цялото село. Водата съдържала холерни бактерии. Имаше опасност да избухне епидемия. Наложил се да имунизираме всички в околността. Но хората тук умират от страх пред инжекциите и правят всичко възможно, за да се изплъзнат. Един нещастник обаче не изпитвал страх от тях. И срещу известно заплащане заставал в редицата на мястото на онези, които искали да си спестят убождането. Когато разбрахме какво става, той бе получил вече двайсет имунизации против холера. Умря на място.

Жасмина свали прозорчето и изложи лицето си на прохладния, сух пустинен вятър. Тя пое дълбоко дъх, за да ѝ се избистри главата.

Изведнъж ѝ дойде много наведнъж — и завръщането в Египет, и срещата с Конър.

— Радвам се, че ще мога да ви бъда от полза — рече официално тя.

— Няма да сте само моя асистентка, Джасмин. Вие ще ме заместите.

— Да ви заместя ли?

— Не ви ли казаха? Като замина, трябва да поемете работата ми.

— Не, дори не споменаха за това. Кога напускате?

— Съжалявам. Мислех, че знаете. Остават ми още единайсет седмици. „Найт ин Скотланд“ ми предложи поста на директор на Института по тропическа медицина.

— Какво означава това? С изследователска работа ли ще се занимавате или с преподаване?

— С администрация. Канцеларска работа с точно установено работно време: от девет до пет. Честно казано, Джасмин, вече се наситих на слънцето и палмите! — заяви го така категорично, че Жасмина потръпна. Замълча си. Конър приличаше на клокочещ вулкан, който всеки момент можеше да избухне. Затова го остави да говори. — Омръзна ми да помагам на хора, които сами не искат да си помогнат. Повечето мъже мечтаят да прекарат старините си в тропиците, но аз жадувам за дъжд и мъгли.

— А жена ви? Тя какво ще прави?

Той стисна по-силно волана на джипа, който се носеше с висока скорост по пътя през пустинята.

— Сибил умря. Почина преди три години в Танзания.

— О, моите съболезнования — Жасмина отново пъхна глава навън. Въздухът миришеше на глина, трева и вода. Не се лъжеше: Конър наистина кипеше от гняв. Личеше по побелелите кокалчета на пръстите и по гласа му. Но защо бе така разочарован? Може би смъртта на жена му го бе извадила от равновесие?

Пустинята свърши и те поеха покрай поля със зимна царевица и люцерна, охранявани от дрипави плашила. Фелахи в галабии се облягаха на мотиките си и им махаха приветливо.

— А какво прави синът ви?

— Вече стана на деветнайсет и следва в Англия. Интелигентно момче е. Чудя се, че се развива толкова добре, след като бе принуден да скита с нас още от дете. Като се установя в Шотландия, ще го взема при мен. Ще ходим да ловил заедно пъстърви.

— Доколкото разбирам, вие не смятате да работите повече за фондацията.

— Така е. Окончателно се отказвам от медицината, Джасмин.

Минаха покрай мъж, който седеше настрани на магарето си и го шибаше с пръчка. Той вдигна ръка за поздрав и попита на арабски:

— Това ли ви е новата булка, докторе? Кога ще е сватбената нощ?

Конър отвърна:

— Утре, като цъфнат прасковите, — „Всъщност“ — помисли си той — „това е много любезен начин да кажеш на някого да си затваря устата.“

Жасмина видя колко напрегнати са мускулите на лицето му. Запита се защо не ѝ каза от какво е умряла Сибил.

— Доста сте понапреднали в арабския, доктор Конър.

— Ами положих много усилия. Добре си спомням как ми се присмивахте на произношението.

— Надявам се, че не съм ви засегнала.

— Не, никак. Обичах да ви гледам как се смеете. А моето произношение наистина е ужасно. И все пак мога по-добре да говоря, отколкото да пиша и чета. Добре, че съм роден в Кения и като дете говорех на суахили, който е силно повлиян от арабския. Прекрасен език. Не споменахте ли веднъж, че арабският звучал като вода, която се плиска в камъните.

— Да, вярно. Но само цитирах един писател. А вие още ли предпочитате малкия мускул на носа за настолната си молитва?

Той се засмя и на Жасмина ѝ се стори, че най-сетне се поотпусна.

— Значи не сте забравили? — запита Конър.

Искаше ѝ се да му каже: „Помня всичко, станало през месеците, когато работихме заедно върху превода. Но най-ясно си спомнят последната вечер, когато едва не се целунахме...“

Стигнаха до селото. Зад железопътната линия се виждаха ниски къщи от тухли, сушени на въздуха. Много от тях имаха боядисани в синьо врати или отпечатъци от длани в синьо, щастливият цвят на Фатима, дъщерята на пророка. По някои фасади бяха изрисувани кораби, самолети или коли; това показваше, че обитателят им е имал възможността да направи пътешествие до Мека. Почти на всички бе изписано „Аллах“, за да ги пази от джинове и уроки. Докато минаваха покрай жените, насядали във входовете и мъжете — отвън на пейките, Жасмина вдъхна познатите миризми — на запържен боб, домашен хляб, оборски тор, разстлан да съхне по покривите — и усети как дългите години на отсъствие полека-лека падат от нея като венчелистчетата на цвете. Египет постепенно се просмукваше в костите, в кръвта и в мускулите ѝ. Какво ли ще стане, когато проникне и в сърцето ми? — запита се Жасмина.

Конър махна с ръка на Насър, който сви от мегдана по друга улица и пое към южния край на селото. Те стигнаха до широк глинест път, по който вървяха магарешки каручки и се клатушкаха камили, натоварени със захарна тръстика.

— Първо ще ви покажа къде ще живеете — каза той.

Край пътя имаше опънат плакат с надпис: „На всеки двамадесет минути се ражда по едно дете.“

Той бе поставен от Министерството на семейното планиране.

— Това им е най-големият проблем — демографският бум — каза Конър. — Докато продължават да раждат по толкова деца няма да се справят с мизерията и болестите. Това е световен проблем, не засяга само Третия свят. Хората се размножават безотговорно. Умереното нарастване на населението означава да се утвърди малкото семейство, в което мъжът и жената се грижат да има кой да ги замести след смъртта им. За това са достатъчни две деца. Какъв смисъл има да се раждат повече? Няма ли чувство за отговорност пред бъдещето? Никой ли не мисли за земята, за това, че ако семейството има повече от две деца, скоро ще свършим ресурсите на планетата?

Той посочи през рамо плаката, който току-що бяха подминали.

— От такава пропаганда полза няма. По телевизията и радиото говорят час по час за контрол над раждаемостта, но няма никакъв ефект, особено тук, на село, където децата се раждат толкова често, че едва смогваме да ги имунизираме. Миналата година службите за контрол върху раждаемостта раздадоха четири милиона презервативи, но хората ги продаваха после като балончета за децата. Един презерватив струва най-много пет пиастъра, а един балон — трийсет.

Конър ловко навлезе в една уличка, по която можеше да мине само едно магаре, натоварено с два коша. Най-сетне излязоха на открито и Жасмина видя как Нил пламти в жаравата на залеза. Конър спря пред малка каменна къща, заобиколена от смокинови дръвчета и каза:

— Лечебницата, в която ще живеете, се намира там отзад. Когато отсъствам, е по-добре да спите тук. Има три стаи, електричество и прислужница.

Той впи за миг очи в нея и тихо добави:

— Толкова ми е хубаво, че ви виждам отново, Джасмин. Съжалявам само, че остава толкова малко време до заминаването ми. Но нека първо да ви заведа в болницата — каза той и посегна да вземе куфара от задната седалка. — Трябва да оставим колата тук.

Докато вървяха покрай реката, слънцето сякаш бе превърнало небето в екран, по който весело си играеше с ярки багри. Жасмина се

зарадва на светлотюркоазните, яркожълтите и нежнорозовите отблясъци. Когато стигнаха до лечебницата, златният диск бе изчезнал вече зад червеникавите хълмове по западния бряг на Нил. Пред трите ниски постройки се бяха събрали множество хора. Видя, че са само мъже, деца и старици. Знаеше, че жените и девойчетата трябва да си стоят у дома. Донесли бяха пейки и маси от кафенето на Валид и бяха опънали жици е лампички, до които имаше голям надпис: „Добре дошъл, докторе!“

В обемисти гърнета димеше варен боб, имаше чинии с пресни зеленчуци и плодове, а до тях — пирамиди от питки. При появата на Жасмина всички замлъкнаха.

— Селото е устроило празник във ваша чест — рече Конър, докато минаваха сред хората, измерващи Жасмина с поглед. Видът на тези жени в черни шалове, около които се трупаха деца и мъже в галабии и шапчици, изведнъж я върна към миналото. В този миг изпита онова вълнение, което очакваше да я обземе на летището.

Сцените преминаваха пред очите ѝ като на филм. Отново бе в Кайро и се разхождаше с Тахия, Заки и Камелия по старинните улици, ядяха сандвичите шварма и си мечтаеха за бъдещето. За миг главата ѝ се замая и тя сложи длан на челото си.

Селяните плахо се отдръпнаха и макар да ѝ се усмихваха, тя прочете по лицата им, че са доста объркани. Един едър, набит фелак в бяла галабия се изстъпи напред и каза:

— Добре дошла в Египет, господарке. Добре дошла в нашето скромно село, което вие огряхте с блясъка си. Аллах да ви благослови — но Жасмина видя съмнението в очите му. И чу селяните да мърморят: „Каква е тая работа? Как може една жена да смени доктора? Я, я виж колко е млада! И къде е, мъжът ѝ?“

— Много ви благодаря — отвърна Жасмина. — За мен е чест да бъда сред вас — хората я загледаха очаквателно. Настана пълна тишина, само транспарантите плющяха над главите им. Знаеше какво искат да я попитат селяните. Търсеше начин да стопи леда помежду им. Обърна се към една жена, която стоеше до входа на болницата с дете на ръце. Беше много стара, за да му е майка. Забеляза под фереджето ѝ посивели коси.

Като забеляза, че тя се вглежда в детето, жената го притисна по-силно към себе си и го покри с мелята.

Жасмина се усмихна и попита на арабски:

— Това внучето ти ли е? Добре че криете малкото грозниче.

Жената пое дълбоко дъх, а другите я изгледаха смаяно, когато старицата ѝ отговори, в думите ѝ прозвуча нотка на уважение:

— Господ ми е пратил само грозни внучета, господарке. Такава е волята му.

— Искрено ви съжалявам, бабо.

После се обърна към най-приказливия фелах и каза:

— Простете, но чух, че ме смятате за много млада. На колко години съм според вас?

— В името на трите бога, господарке! Много, много сте млада. По-млада сте от най-малката ми внучка.

— Ще навърша четиридесет и две, когато задуха пустинният вятър.

Хората замърмориха, а Деклан каза:

— Ще заведе доктор ван Кърк в жилището ѝ, Халид. Тя е пътувала дълго.

— Едно на нула за вас — каза той, като влязоха в къщата. — И аз ви мислех за по-млада.

Жасмина го последва и влезе в малко, оскъдно обзаведено преддверие с току-що варосани бели стени. Видя бял хладилник от времето на Насър, когато бе популярен призивът да се купуват само местни стоки, както и една сравнително нова карта на Близкия изток, на която Израел бе определен като „окупирани палестински територии“ и медицински справочници, между които бе и книгата „Какво значи да си лекар“ от Грейс Тревертън.

Нубиецът тъкмо слагаше последните медикаменти в хладилника. Като затвори вратичката и се изправи, той сякаш изпълни цялото помещение.

— Добре дошла, госпожо — поздрави я той с неочаквано приятен глас.

— Това е Насър — представи го Конър. — Той е нашият шофьори механик. Халид също е от нашия тим. Той е ходил шест години в началното училище и ни съпровожда по време на обиколките из селата, като играе едновременно ролята на преводач и посланик, който, тъй да се каже, ни прокарва път към хората.

Насър леко се поклони и излезе.

— Стаята ви е там, отзад — каза Конър. — Опасявам се, че далеч не е онова, което бихме искали да ви предоставим, но...

— А, тук е истински дворец в сравнение с...

Внезапно ѝ се зави свят. Коленете ѝ омекнаха и тя се опря на хладилника.

— Какво ви е? Да не сте болна? — запита той и я хвана за ръката.

— Оправих се, оправих се — промърмори тя. — В ивицата Газа хванах малария, но в Лондон ме излекуваха от нея.

— Пуснали са ви прекалено рано.

— Много исках да дойда тук, за да ви помагам, доктор Конър...

Той се усмихна:

— Не мислите ли, че вече е време да ме наричате просто Деклан?

Жасмина усети ръката му върху своята. Застанал бе толкова близко до нея, че тя забеляза малък белег върху веждата му.

— Вече ми мина — каза тя и добави: — Деклан... — приятно ѝ бе да произнася името му.

Той се вгледа дълбоко в очите ѝ и сърцето ѝ подскочи. После отиде до вратата и каза:

— Селяните ви очакват. Преди да се появите при тях, празникът няма да започне.

— Моля ви, кажете, че след няколко минути ще дойда.

Той затвори вратата, а Жасмина си помисли в настъпилия полумрак: „Деклан се е променил. Но от какво?“

В последното му писмо, което получи преди две години, все още си личеше старият Конър — остроумен, амбициозен, истински авантюрист. Но явно нещо се бе случило след това. Тя усещаше колко е огорчен. В думите му прозираше песимизъм и неудовлетвореност. Никога не бе очаквала подобно нещо от него.

„Дали не е свързано със смъртта на Сибил? — помисли си тя. Как ли бе умряла жена му?“

Жасмина се огледа в малкия лекарски кабинет и реши да попромени обстановката. Усмихна се и реши да сложи няколко саксии с цветя, столове и табло на стената. Спомни си за кабинета на баща си и се учуди на това. Откакто работеше за фондацията „Тревертън“, непрекъснато се справяше и с най-примитивните условия. Не достигаха и най-елементарните неща — особено медицински — кадри

и медикаменти. Но ето че тук, в Ал Тафла, се сети за първи път за баща си.

Дали все още държеше кабинет срещу кино „Рокси“? Прииска й се да е сега тук, в това тясно помещение, за да му поиска съвет. Той сигурно би й казал как да извлече максимума от онова, което бе заварила.

Усмихна се и си спомни:

„Може би трябва да отидем по селата и да видим какво е положението там. Ако всички надойдат в градовете, няма да ни оставят намира...“

Да, така си бе помислила тогава, когато баща й почисти раната на момчето на бедната фелакка и му би инжекция срещу тетанус.

Е, сега й се удаваше възможността да осъществи тези си намерения. „Откъде се сетих изобщо за баща си“, замисли се тя. И изведнъж се сети. — „Аз съм отново в Египет. Завърнах се у дома.“

Жасмина отиде в спалнята и отвори куфара си. Най-отгоре имаше две писма, на които трябваше да отговори при първа възможност. Първото бе от Грег, който след смъртта на баща си бе отишъл да живее при майка си в западната част на Австралия. Пишеше й, че все още мисли за нея. Другото бе от Рейчъл. Сложила бе и снимка на двете си дъщерички.

През отворения прозорец дочу нечий груб, гръден глас:

— Ние уважаваме новата докторка, господарю. Ама как може жена, минала четиридесетте, да няма ни мъж, ни деца?

Говореше преводачът Халид. Жасмина се заслуша внимателно.

— В името на трите Бога, господарю! Та тази жена носи джинси. Заради нея младежите ще висят само в лечебницата и няма да ходят на полето. Всичките жени ще я ревнуват. Лошо е това, много лошо, господарю.

Амира се усмихна леко и затвори прозореца.

Деклан се опитваше да успокои селяните, като ги уверяваше, че доктор ван Кърк е много опитна лекарка и добре ще се грижи за тях. Но хората бяха разочаровани. Когато Жасмина излезе след няколко минути от къщата, всички замлъкнаха и се втренчиха в нея.

Сменила бе джинсите със сукман. Русата ѝ коса бе прибрана под черна кърпа. В едната си ръка държеше Корана, а другата — една снимка. Бавно пристъпи напред, поклони се и поздрави на арабски събралите се хора.

— За мен е чест, че бях избрана да дойда тук и да живеят сред вас. И аз съм правоверна като вас — тя вдигна тържествено Корана и селяните се поклониха. — Дано Аллах дари това село със здраве и благодат. Казвам се Жасмина Рашид, баща ми е паша. Но ми викат майката на Мохамед — тя вдигна високо снимката. — Това е моят син.

Чуха се възгласи „Бисмиллях!“ и „В името на трите бога!“ Селяните се загледаха с удивление в новата докторка.

— Имала син — зашепнаха си жените. — И била дъщеря на паша!

Едва старица с бели дрехи на поклонничка до Мека я запита:

— Простете, мъжът ви в Кайро ли живее?

— Аз имах двама съпрузи. Вторият се раздели с мен, след като пометнах. Освен този син имах още две деца, но не оживяха.

Аллах! — възкликнаха жените, замърмориха думи на съжаление и зацъкаха с език. Новата лекарка познаваше женската орисия и мъка. Те се стълпиха около Жасмина, хванаха я за ръцете и я отведоха на почетното място, където имаше избродирана възглавница. Веднага поднесоха яденето и извадиха музикалните инструменти. Мъжете седнаха отделно, запалиха чибуците и почнаха да си разказват вицове, докато жените се скупчиха около новата докторка. Те подканваха Жасмина да си хапне от това или онова. Разказваха ѝ разни истории от селото и ѝ съчувстваха за нещастната съдба. Всички бяха единомисленици, че на мъжете не може да се разчита. Как може да изоставят такава прекрасна жена?

Деклан се вгледа в снимката, която минаваше от ръка на ръка. Видя на нея един красив млад арабин. Но на момчето явно не му беше леко. Около устните му имаше гънка, издаваща упорство, по очите му личеше, че е нещастен и бе сбърчил чело, сякаш го дразнеше щракването на фотоапарата. Конър забеляза, че прилича на Жасмина и се усмихна.

Халид седна до него и каза:

— Докторе, новата лекарка здравата ни изненада.

— Вярно е — отвърна той. Загледа се в Жасмина, която седеше и оживено разговаряше с фелахките. Щом се усмихнеше, пак се появяваха трапчинките, които не бе успял да забрави цели петнадесет години. После се запита: „Какви ли други изненади ми готви?“

ДВАДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Кръвта на Мохамед Рашид бе отровна — отровата имаше руси коси, сини очи и фигура, от която му се замаиваше главата. Казваше се Мими и танцуваше в клуб Каж д'Ор. Мими дори не знаеше, че Мохамед съществува и естествено нямаше представа колко я обожава той.

Но младият потомък на Рашидовия род знаеше, че тя съществува. Ден и нощ мечтаеше за нея. Пламваше само при мисълта за нея. Беше отчаян, защото не можеше да обуздае страстта си.

Мохамед се огледа унило из малката канцелария, в която имаше бюро, шкафове и папки с формуляри и молби, струпани на купове от земята до тавана, както и един вентилатор с повреден контакт. Запита се как ли Мими ще забележи един толкова незначителен човек като него.

В университета и през ум не му минаваше, че някога ще потъне като песъчинка сред анонимната маса от дребни чиновничета.

Не беше виновен той, че така възторжено посрещнатото обещание на Насър да осигури служба в администрацията за всички абсолвенти се оказа чиста подигравка за Мохамед и неговите приятели.

Виж, по времето на баща му е било друго — Омар е получил веднага след дипломирането си влиятелен, добре заплатен пост. Но това е било преди двайсет години. Междувременно от университети излизаха повече висшисти, отколкото правителството можеше да назначи на работа. Затова започваха да натикват младите хора в и без това раздутата администрация. Те получаваха постове с гръмки наименования, но всъщност само си убиваха времето по канцелариите и бяха последната дупка на кавала.

Задълженията на Мохамед се свеждаха до това, да носи чай на началника си, да удря печат върху планини от ненужни формуляри и да препраща молителите из лабиринта на бюрокрацията. Задачата му бе да повтаря една-единствена фраза: „Елате утре.“

Но за тази цел не бе нужно да си учил в университета. След два месеца щеше да навърши двадесет и пет години, но каква кариера се

откриваше пред него?

Като се замислеше за бъдещето, винаги си представяше как и на трийсет, че даже и на четиридесет години ще мухлясва в тази прашна канцелария. При това мизерно заплащане така и ще си остане стар ерген. И най-лошото е, че Мими и в бъдеще щеше да бъде все тъй недостъпна за него.

Но той бе луд по нея. Единствената му мисъл бе как да я спечели, да я люби и притежава. Готов бе да я носи на ръце, да ѝ угажда, да изпълнява всяко нейно желание, а тя да танцува за него, да се отдава денем и нощем на неутолимата му страст. О, тя ще копнее за него и за страстните му целувки. Каква отрова! Направо ще го умори.

Да можеше поне да се ожени. Една жена може би щеше да разпръсне отровата, изгаряща жилите му.

Но не можеше да мисли нито за женитба, нито да притежава Мими. Като всеки младеж в Кайро Мохамед бе длъжен първо да спечели пари, да натрупа известна сума, за да докаже, че може да издържа семейство. После започваше безкрайното чакане да получи жилище в този град, който постепенно почваше да се пръска по шевовете.

Как би могъл да постигне това с жалката си заплата?

Не можеше да помоли баща си да го подпомогне. Омар трябваше да се грижи за една сюррия деца. А на гърба на дядо му Ибрахим тежеше цялата фамилия, събрала се в дома им на Райската улица. Очакваха той сам да си стъпи на краката.

— Готов съм на всякакви жертви, само и само да притисна поне веднъж Мими! — промърмори Мохамед.

Телефонът иззвъня и го изтръгна от бляновете му. Той избута купа документи, който нарастваше с всеки изминат ден. (И защо ли да бърза? За него подпечатването и регистрирането на документите беше чисто губене на време за този, дето духа!). След петото иззвъняване се обади с отегчен глас: „Офисът на господин Юсуф“. Смяташе да отпрати човека с думите „Господин Юсуф е много зает“. Така му бе наредено. Ако човекът не се откаже, ще му понамекне, че една солидна сумичка може да ускори решаването на въпроса. За лошо платените низши служители бакшишът бе единствената възможност да пооправят финансовото си положение.

Но за негова изненада чу гласа на дядо си. Беше явно потиснат и изморен:

— Мохамед, опитам се да се свържа с леля ти Дахиба, но телефонът в студиото явно пак не работи. Моля те, отбий се при нея като се прибираш и ѝ кажи да дойде ако може веднага в кабинета ми. Много е важно.

— Добре, дядо — обеща Мохамед и остави слушалката. Какво ли може да е толкова важно? Нямаше никакво желание да ходи при леля си. Затова хвана телефона и набра номера ѝ. Както винаги изчакваше да чуе леко изтракване след всяка цифра, но когато набра и последната, от другата страна се чу само пълно мълчание. Явно телефонът бе изключен.

Погледна часовника си. Наближаваше един. Работното му време беше от девет до два с едночасова обедна почивка. Но знаеше, че отсъствието му едва ли щеше да се забележи. Затова реши да заключи канцеларията, да занесе вестта на леля си и после да се отправи към единственото място в града, където можеше да се отдаде на спокойствие на своите блянове за Мими.

Ибрахим остави слушалката и погледна през прозореца на кабинета си. Обичайната гледка. Улици, задръстени от вонящи камиони, таксита, лимузини, колички, магарешки каручки и опасно полюшващи се автобуси. По тротоарите се движеше пъстро гъмжило от мъже в костюми или галабии и жени, облечени по най-новата парижка мода или увити в черни шалове.

Чувал бе, че населението на Кайро нараснало вече до петнайсет милиона души. Очакваше се през следващите десет години то да се удвои — трийсет милиона щяха да живеят в един град, предназначен за три пъти по-малко хора.

Спомни си с носталгия за прекрасните дни по времето на Фарук, когато движението не бе така оживено, по тротоарите не цареше тази блъсканица и целият град излъчваше спокойствие и елегантност. Откъде бяха надошли всичките тези хора? Той поклати глава и извърна очи от тази пот искаща гледка.

Ибрахим въздъхна. Знаеше, че градът, който все така обичаше, не бе причина за мрачното му настроение. Току-що бе получил

резултатите от изследванията.

Тестовете бяха положителни. Сега му предстоеше тежката задача да съобщи на сестра си истината.

Загледа се в двете снимки на бюрото: младата, сияеща и влюбена Алис и Жасмина, която като че ли вчера се бе родила. Ибрахим усети как сърцето му се изпълва с топлина. От всичките си деца, включително и Камелия и петте момичета, родени му от Худа, най-много обичаше Жасмина. Когато я прогони от семейството, тя наистина сякаш умря за него. Ибрахим не би тъгувал по-малко, ако беше я погребал. Известно време се утешаваше с мисълта, че поне Алис поддържа връзка с дъщеря им. Но след като тя се самоуби, прекъсна и последната свързваща ги нишка. Оттогава му се случваше да погледне към небето и да се запита, на кое ли място по света се намира тя в момента...

Въпреки всичко Ибрахим не можеше да се оплаче от живота. Решително се опита да си възвърне самообладанието, като си каза, че няма смисъл да тъгува за минали работи. „Трябва да загърбя бремето на миналото и да мисля за добрите страни на живота“ — каза си той.

И така стигна до извода, че животът му е донесъл повече радости, отколкото на повечето хора. Той бе почитан, заможен човек, уважаван член на обществото. В страна, чието здравеопазване се пръскаше по шевовете поради бедност и ужасяващ демографски взрив, не се намира лесно добри лекари, които вземат присърце съдбата на пациента. Затова Ибрахим бе много търсен. Всеки ден благодареше на Аллах, че още има здраве и сили, защото макар да бе минал седемдесетте, още работеше като млад мъж. А имаше и сериозно доказателство за съхранената си мъжественост — новата му съпруга бе бременна.

Краткият миг на утеха бързо изчезна. Ибрахим се сети пак за резултатите от изследванията и набра номера на Дахиба. Но и този път не чу никакъв сигнал.

— Завърти ханша, после преброй до осем и рязко спри — обясняваше Дахиба. Тя носеше пола върху трикото и показваше на ученичката си как да изпълни движението. Вдигна ръце и закърши снага, без да помръдва горната част от тялото си.

— А сега изчакай флейтата. Пусни музиката да проникне в теб като слънчева светлина. Трябва да усетиш как лъчите влизат в кръвта и в цялото ти тяло и най-накрая сама се превръщаш в слънчева светлина. Това е една много трудна част, защото трябва да усетиш музиката, за да можеш да изпълниш танца.

Двете погледнаха към магнетофона, заслушаха се в мелодията и се поддадоха на магията на флейтата.

Бяха сами в студиото. Дахиба вече не преподаваше на цели класове, а приемаше само отделни ученички, които сама си избираше. Естествено, всички искаха да се учат при нея, но не всяка получаваше този шанс. Мими бе убедена, че има голям късмет.

— Така — рече Дахиба, спря магнетофона и превъртя лентата. — Усети ли го? Можеш ли да танцуваш по него?

— Да!

Мими бе на двадесет и осем години. Осем години бе учили да играе кючек, а преди това бе посещавала две години балетното училище. Беше много способна и амбициозна. Все още участваше в програмите на нощните клубове, а не на хотелите с пет звезди, но въпреки голямата конкуренция кариерата ѝ вървеше стремглаво нагоре. Желанието да постигне много проблесна в очите ѝ, когато завърза по-плътно воала около ханша си и се приготви да покаже на учителката си какво е научила. Истинското и име беше Афаф Фаваз, обаче, следвайки новата мода в шоубизнеса, и тя си бе намерила френски артистичен псевдоним.

Дахиба включи магнетофона и се обърна към Мими, но забеляза племенника си Мохамед. Той бе застанал на вратата и така се бе втренчил в Мими, сякаш искаше с очи да я изпие.

— Ей, какво правиш тук? Я излез, Мохамед! — извика тя и се отправи гневно към вратата. — Ти срам нямаш ли?

Мохамед се отдръпна като замаян. Мими...

Мими в червено трико и черна балеринска поличка!

— Какво има? — запита Дахиба, излезе навън и затвори вратата.

— Тъ... дядо се обади... Каза да си отидела веднага при него в кабинета. Било важно — Мохамед се обърна и хукна. Подигравателната усмивка на Мими го преследваше като джин.

Любимото му кафене се намираше на един малък площад в края на улица „Фахми паша“, близо до административната сграда, в която работеше той. Беше малко и старо, а покритата му с плочки фасада бе украсена с елегантни суфитски писмени знаци. В полутъмното помещение имаше пейки покрай стените, на които мъжете прекарваха с часове, пиейки сладко кафе или ментов чай. Те хвърляха зарове или играеха на карти, докато се подиграваха на правителството, началниците си и дори над самите себе си.

Там се срещаха младите чиновници. В други кафенета се събираха артисти, интелектуалци, бедни фелахи, богати бизнесмени или хомосексуалисти. Всеки си имаше свое кафене, само жените почти не стъпваха в тези заведения.

Когато Мохамед сви от големия булевард в тясната уличка, не забеляза нито стените, покрити с надписи на ръка, нито червеният мотоциклет, на който четирима мъже се бяха накачулили като акробати. Тя се изсмя, защото леля му Дахиба го смъмри като глупав ученик, а той почервения до ушите от срам.

Досега беше виждал Мими само два пъти. Първият — когато слизаше от едно такси пред Каж д'Ор. Никога нямаше да забрави тази гледка. Първо протегна навън дългите си крака, после измъкна гъвкавото си тяло. Втори път я забеляза да крачи, праметнала театрален костюм през ръка, сред гъмжилото на улицата. Дотогава я познаваше само от телевизията — тя изпълняваше малка роля в популярен сериал. Любовта му лумна като пламък, който непрекъснато го довеждаше до безумие.

И ето че най-сетне я видя отблизо. По трико. Кажи-речи гола...

Той стигна до площада. От един магазин излезе египтянка, облечена по европейски. Носеше обувки с високи токове и едва успяваше да пази равновесие по неравния тротоар. Мохамед мигновено забрави Мими. Вниманието му се съсредоточи върху полюшващата се тясна пола пред очите му. Щом стигна до кафенето, където приятелите му вече се бяха настанили на една маса, той протегна светкавично ръка и я оципа по стегнатия задник.

— О! — извика жената, обърна се и го цапардоса с чантата си. Мохамед прикри главата си с ръце. Минувачите се стълпиха веднага около жената, заплашиха го с юмруци и го наругаха, но приятелите му се смееха и подсвиркваха.

Мохамед влезе с почервено лице в кафенето, където посетителите и собственикът го посрещнаха с подигравки.

Едноръкият ветеран от войната, който през повечето време играеше табла с приятели от казармата, му донесе чаша чай. Дебелата му жена, която по цял ден седеше на касата, облечена в черна рокля и фередже, като много обичаше да се смее заедно с младежите на мръсните вицове, извика:

— За Бога, Мохамед паша! Копчелъкът ви май не е на панталона, ами на ръкава!

Всички се засмяха, Мохамед — също. Седна при приятелите си и се опита да се вслуша в най-новите клюки и вицове. Но мислите му се върнаха бързо при Мими.

„Бисмиллях! Значи тя взема уроци при леля Дахиба! Може да намеря начин да се запозная с нея.

О, аз съм най-щастливият от всички смъртни! Съдбата бди над мен...“

При тази перспектива огънят отново лумна в сърцето му.

Салах, един млад мъж, който пишеше каталожни номера в Министерството на древната култура, умееше страхотно, да разказва вицове. Всеки ден донасяше по някой нов и затова бе душата на компанията.

— Слушайте сега — каза той широко усмихнат. — Един мъж от Александрия, един от Кайро и един фелах се изгубили в пустинята и вече умирали от жажда. Явил им се тогава един джин и казал: „Всеки от вас има право на едно желание.“ Мъжът от Александрия казал: „Отнеси ме на Френската Ривиера и ме остави сред куп хубавици“. И изчезнал. Мъжът от Кайро казал: „Отнеси ме на една яхта на Нил, където има богата трапеза и много жени.“ И той изчезнал. Най-сетне дошъл редът на фелаха. Той казал: „Ах, мили ми джине, толкова самотен се почувствах. Върни тук приятелите ми!“

Младите мъже се разсмяха и отпиха от сладкия чай.

— Ей, Мохамед паша! — извика един младеж с мустачки, който също като жената на собственика използваше старомодната титла като приятелско обръщение. — Донесъл съм нещо специално за теб — той извади от джоба си филмово списание и му го даде.

Младежите се наведоха с любопитство, докато Мохамед прелисти набързо списанието. Като отвори на една цветна снимка на

цяла страница, от гърдите на всички се изтръгна едно „О!“

Това бе портрет на Мими в главозамайващо прилепнала рокля.
— Направо бомба! — възкликна Салах.

Жените се бяха събрали в павилиона. Лелите, братовчедките и племенниците от Рашидовия род седяха на сянка и опитваха деликатесите от кухнята на Амира, докато самата тя наблюдаваше как подстригват току-що разцъфналия розмарин. Нежносините цветчета и сиво-зеленикавите листчета се събираха в две отделни кошници, които носеха две от правнучките ѝ — тринайсетгодишната дъщеря на Нала, която нямаше никаква дарба за лечителка и не отбираше от билки и десетгодишната дъщеря на Базима, която имаше вроден усет за тия работи.

Също както майката на Али Рашид ѝ бе предала на времето прастарите умения, които бе научила от майка си, така и Амира се бе постарала с годините да въведе жените от рода в тайните на билкарството. Някои от рецептите ѝ бяха толкова стари, че се говореше, че били още от нашата прамайка Ева.

— За какво се използва розмаринът, бабо? — запита десетгодишното девойче.

Амира я погледна с топла усмивка и изведнъж си спомни за Жасмина. „И тя бе такава любознателна“ — помисли си старицата с тъга. — „Винаги ме питаше коя билка какво лекува. Когато оплаквам нашите покойници, винаги роня сълзи и за теб, Жасмина...“

— От цветчетата правим мехлем, а от листата чай за подобряване на храносмилането.

Тя погледна към сивото февруарско небе и видя, че се заоблачава. Сигурно щеше да завали. Преди не валеше толкова много. По телевизията казаха, че едва се проявявали всички последици от построяването на Асуанския язовир през 1971 година. Една от тях бе увеличаването на валежите по поречието на Нил в резултат от изпаряването на вода от огромния язовир. Падна дъжд дори там, където никога не бе валило, влага и плесен почнаха да разяждат древните стенописи в гробниците, а в блатата покрай Нил, които всяка година се прочистваха при разлива му, сега се появиха преносители на зараза.

„Не само времената се менят — помисли си Амира, — но и светът, който ни заобикаля.“

Дните сякаш летяха. А тя имаше чувството, че Зейнаб се бе родила едва вчера, а Тахия и Омар — преди седмица.

Вече я мъчеше артрит в ръцете и от време на време — някаква стягане в гърдите. Навлязла бе в деветото десетилетие от своя живот. Благодарение на дисциплината и всекидневното усилие да постигне вътрешен покой, както и на старателните козметични грижи тя все още имаше гладко лице и будни очи. Вървеше изправена като млада жена и работеше толкова, колкото и преди. Но усещаше, че душата ѝ старее. Колко ли още страници в голямата книга на Аллаха ѝ бяха отредени?

Напоследък сънищата бяха разбудили повече спомени у нея. Амира имаше чувството, че животът ѝ се движи в кръговрат. Парадоксалното бе, че като че ли с всеки ден се приближаваше все повече до началото. Но между нея и събитията, предшестващи голямата, гибелна промяна все още съществуваше непрогледна стена. Колкото повече приближаваше до нея, толкова по-заплашителна и непреодолима ѝ изглеждаше тя. Страхът ѝ растеше. От колко време се заричаше: „Тази година непременно ще направя поклонение до Мека.“ Но времето ѝ се изплъзна като пясък между пръстите. След като се събудеше от мъчителните сънища, често решаваше, че ще тръгне още утре, но стената бе като зид на затвор и ѝ пречеше да научи истината за своя живот. В дома на Райската улица всеки ден ставаше нещо, което ѝ служеше за основателен предлог да не поема към Мека.

— Розмаринът помага срещу гърчове — каза Камелия и взе едно нежносиньо цветче от кошницата. Седеше със сина си в павилиона. Шестгодишният Наджиб бе красиво момче — имаше кехлибарените очи на майка си и също като баща си бе склонен към пълнеене. На китката му бе татуиран коптският кръст. Но Камелия и Якоб го възпитаваха в духа и на християнството, и на мюсюлманството.

След Наджиб Камелия не пожела да има повече деца, защото не искаше да се откаже от кариерата си на танцьорка. Якоб бе напълно доволен, че има син и дъщеря — осиновената от него Зейнаб.

След като се ожениха, двамата постигнаха невероятни успехи. Тиражът на вестника нарасна и статиите му предизвикваха все по-голям интерес. Той се превърна в авторитет, хората разчитаха на

преценката му и се съобразяваха с мнението му. Камелия бе станала най-голямата, безспорна звезда в египетското танцово изкуство.

Почитателите ѝ не се възмутиха от това, че се е омъжила за християнин, и не се отдръпнаха от нея, а читателите на Мансур не приеха с презрение факта, че се е оженил за танцорка. „Няма значение — заявяваха те. — Щом Аллах ви е събрал, значи такава е била неговата воля.“

Камелия хвърли поглед на лакомствата, които изнасяха от кухнята, но не посегна към тях. На коптските християни не им бе позволено по време на Великденските пости да ядат храни с животински произход. Трябваше да се задоволи с боб, зеленчуци и салати — сиренето се правеше от краве мляко, а яйцето идваше от кокошката.

Постите не ѝ тежаха, защото ги възприемаше като вътрешно пречистване. На сцената тя „говореше“ чрез тялото си. Не се щадеше и влагаше всичко в танца. Бракът с Мансур толкова бе обогатил живота ѝ! Той я въведе в мистичния и прекрасен свят на един народ, населявал Египет още преди времето на пророка Мохамед. Коптите изповядваха древното християнско учение и историята им бе изпълнена с легенди и чудеса: Якоб носеше името на човека, който излекувал малкия Исус по време на бягството на Светото семейство в Египет.

Камелия погледна към Зейнаб, която седеше под сянката на една глициния, взела в скута си бебето на една братовчедка. Тя бе вече на двайсет години и бе безкрайно чаровна. Само шината на крака разваляше магията на красивото ѝ лице и прелестната ѝ усмивка.

„Тя обича децата и децата я обичат“ — помисли си Камелия.

Братчето ѝ Наджиб преставаше да плаче в момента, когато тя го вземеше на ръце. Откакто се роди, Зейнаб трепереше над него като майка. Трябва да се намери мъж, който да пожелае да се омъжи за Зейнаб, като не обръща внимание на недъгавия ѝ крак, а види какво златно сърце има...

Когато момичето се засмееше или отметнеше назад русите си, къдри, Камелия откриваше у нея някаква далечна прилика с Хасан и се сещаше за истинската ѝ майка. Тогава отново я обземаше страх, че Жасмина може един ден внезапно да се появи и да каже на Зейнаб истината: че е била нежеланият плод на изнасилване и изневяра.

Тогава Зейнаб ще научи по най-жестокия начин, че баща ѝ е бил убит, а майка ѝ — отлъчена от семейството.

С годините страхът ѝ, че роднините може да научат нейната тайна, се уталожил. По-младите наистина смятаха, че тя е майка на Зейнаб, а по-старите пазеха истината за себе си. Но появата на Жасмина би разрушила тази старателно изградена илюзия. Камелия се страхуваше, че истината може да смаже Зейнаб.

Както обикновено, Нефиса веднага възрази:

— Розмарин ли? Всеки знае, че чаят от лайка е най-добрият лек срещу гърчове.

Тя погледна с умиление към детето в нозете ѝ — най-малката ѝ правнучка, дъщерята на Асмахан. Нефиса бе вече на шейсет и две. Увисналите ъгълчета на устата ѝ бяха потънали толкова надълбоко, че дори когато се смееше, устните ѝ се разтягаха надолу, а не нагоре.

Не обичаше да се сеца, че Тахия е станала вече баба, защото това я караше да се чувства престаряла. Дъщеря ѝ вярваше с безумно упорство, че Захария ще се върне при нея. Как можеше да се скопчва така в една налудничавата мечта, след като за петнайсет години не бяха получили никаква вест от него? Може да се е удавил в Нил, помисли си Нефиса и вдигна в скута си малката Фахима, защото се бе разревала.

Като чу смеха на Зейнаб, тя впи очи в младото момиче, в чиито коси проблясваше слънцето. Тя приличаше на Алис — по дългите, гладки ръце и тънките гъвкави пръсти. Погледът ѝ се спря на трапчинките в страните ѝ и тя си представи Хасан ал-Сабир.

Колко време мина от онзи миг, когато тя бе влюбена в него, а той ѝ се подигра, като я запита: „И защо да се женя точно за теб?“

Така и не разкриха кой го е убил. Полицията твърдеше, че човек като него имал естествено много врагове. Списъкът на хората, които имаха мотив да посегнат на живота му, бе прекалено дълъг и те не знаеха откъде да почнат. Заявиха, че заподозрените били цял легион. Така виновникът се измъкна безнаказано. Но Нефиса се питаше дали някой ден няма случайно да се изникне някоя улика, по която да установят все пак кой го е убил.

Малката Фахима се разрева още по-гръмко. Нефиса я занесе при майка ѝ, която разговаряше с Фадила. После слезе по стъпалата на павилиона и видя през отворената градинска порта, че мерцедесът на

сестра ѝ спря до бордюра. Любопитството ѝ се разпали. Защо Дахиба и мъжът ѝ не слизаха от колата?

— Ще отидем в Америка — рече тихо Хаким. Очите му бяха пълни със сълзи. — Ще отидем във Франция, в Швейцария. Ще намерим най-добрия специалист, сигурно има някакво лечение за болестта ти. Заклевам се в пророка, че ако ти умреш, и аз не бих искал да остана на тази земя. Без теб за мен няма живот, Дахиба.

Той се разхлипа, рухна, а тя го прегърна.

— Ти си най-прекрасният мъж на света. Не можах да ти родя деца, но ти нито веднъж не ме упрекна. Искях да танцувам и ти не ме спря. Пишех опасни статии по вестниците, а ти ме подкрепи. Създал ли е Аллах по-добър мъж от тебе?

— И аз си имам недостатъци, Дахиба. Не бях най-добрия съпруг, който можеше да имаш!

Тя взе лицето му в шепи: *Мъжете на другите арабски писателки им забраняват да пишат, затова някои да публикуват нищо приживе. Ти си добър човек, Хаким Рауф. Ти ме спаси от улица „Мохамед Али“.*

— Да дойда ли с теб?

— Искам да поговоря с майка ми насаме. После ще се прибера вкъщи.

Дахиба влезе в градината и махна на майка си от алеята. После се качи в къщата, без да поглежда към останалите. Амира се учуди. Дъщеря ѝ никога не се бе държала тъй неучтиво.

Щом влезе, Дахиба и съобща спокойно и сериозно истината.

— Отидох при Ибрахим, защото не се чувствах добре, мамо. Той направи някои изследвания и се оказа, че имам рак.

— В името на Аллаха!

— Брат ми се опасява, че вече е твърде късно. Ще се подложи на операция, но той не ми дава големи надежди.

Амира я прегърна и промълви: „Моята любимка Фатима“ и докато Дахиба говореше за операции хемотерапия и облъчвания, Амира си мислеше за един друг метод на лечение.

Аллах може всичко да изцери.

Мохамед влезе забързано вкъщи, като се надяваше, че никой не го е видял. Като чу гълчавата, идеща от големия салон, където жените говореха в един глас — явно бе станало нещо, но какво го интересуваше него — той бързо се прибра в стаята си в мъжката част. След като бе прекарал два часа в тъмното кино сред подсвиркващи млади мъже, той просто изгаряше от страст. Мими изглеждаше така прекрасна и развратна на екрана. Тя сякаш молеше да бъде съблазнена!

Седна на леглото си и закрепил с тиксо снимката на Мими до портрета на майка си. Като видя двете снимки една до друга, сякаш току го удари. Тъй като на фотографията майка му бе приблизително на същите години като Мими, двете изглеждаха почти връстнички. Той се взира дълго в тях и си помисли: „Как може красотата да е толкова разрушителна? Как може една жена да причини толкова страдания с чара си? Нима майка му не го бе направила нещастен за цял живот? И не го ли караше и другата руса красавица — Мими, да се чувства също тъй ужасно?“

Мохамед бе отчаян. Трябва да се освободя от тази отрова. Трябваше да притежава Мими, иначе животът му нямаше смисъл. Сълзи бликнаха в очите му. Всичко около него сякаш заплува. Двете снимки се сляха. Мохамед престана да различава едната жена от другата.

— Ще си отмъстя! — скръцна той със зъби.

ДВАДЕСЕТ И ПЕТА ГЛАВА

— Мъжът има нужда от жена — заяви хаджи Таджеб, докато Конър го преглеждаше. Старият фелах носеше стара, обшита с мъниста шапчица на главата и бял кафтан на мършавото си тяло. Носеше титлата „хаджия“, защото бе ходил до Мека. — Не е добре да задържате соковете в себе си — продължи той със старчески си, дрезгав глас. — Мъжът трябва да се освобождава от тях всяка нощ.

— Всяка нощ! — възкликна Халид, който принадлежеше към лекарския екип и затова заемаше почетното място до доктора. Останалите мъже бяха насядали на пейки и столове пред кафенето. — В името на трите бога! Че кой мъж може да го прави всяка нощ?

— Аз например — отвърна скромно хаджи Таджеб.

— Затова четири жени ти тежат на съвестта! — извика Абу Хосни и мъжете се разсмяха.

— Наистина, господарю — повтори отново хаджи Таджеб, — трябва да се ожените за докторката.

Останалите мъже се съгласиха и започнаха да му дават съвети за сватбената нощ. Конър хвърли бърз поглед към Жасмина, която преглеждаше жените в другия край на селския площад. Младите фелахки и подаваха бебетата си така, сякаш ги принасяха в жертва. Деклан си призна, че тъкмо таз мисъл му се въртеше напоследък из ума: искаше да спи с Жасмина.

Бе синьо-златисто пладне, изпълнено с мухи, прах и жега. Фелахите подготвиха площада за празника. Вечерта щяха да отбележат рождения ден на пророка, като си разказват разни истории, танцуват кючек, направят куклен театър и погълнат повече храна, отколкото изяждаха за цял месец. Празният кът щеше да започне след молитвата по залез-слънце. Младите жени ще се оттеглят на плоските покриви, за да наблюдават всичко отгоре, а мъжете, децата и жените, преминали възрастта, в която могат да раждат, ще се съберат на площада и ще седнат на празничната трапеза заедно с почетните гости, лекарите от екипа на фондацията „Тревертън“.

Мегданът бе сърцето на малкото безименно селце по поречието на Нил. Извити улички и пътища тръгваха радиално от него. Тук, в средоточието на живота на тези селяни, се намираха основните забележителности на всяко египетско село: кладенецът, който принадлежеше на жените, кафенето — царството на мъжете, малката варосана джамия, касапинът, който все още прерязваше гърлата на овцете според предписанията на Корана, и фурната. Там те отнасяха всяка сутрин хлябовете, в които бяха вдълбали отличителните си знаци, хлебрят ги мятеше в огнището и вечерта си ги прибираха. Селяните клечаха покрай дуварите и предлагаха портокали и домати, краставици и салати, а пътуващите търговци продаваха пластмасови сандали, комикси, шапчици или старателно подредени подправки — шафран, кориандър, босилек и черен пипер — като внимателно ги мереха и сипваха в хартиени кесийки. Площадът бе оживен и шумен — пълен с кози, магарета и кучета, чиито миризми се усещаха във въздуха. Децата играеха и търчаха наоколо, а селяните се трупаха с любопитство около двамата чуждестранни лекари, докато Конър и Жасмина преглеждаха пациентите под открито небе.

— Имате трахома, хаджи Таджеб — каза Деклан Конър на стария хаджия, който седеше на паянтов стол пред една реклама за пепси-кола и изписаното върху кирпичената стена с най-различни орнаменти име: „Аллах“.

— Може да се лекува, но трябва да вземате лекарството точно както ви кажа.

Абу Хосни, собственикът на малкото кафене между фурната и общарницата, извика весело:

— В името на пророка, господарю, хаджи Таджеб е прав. Защо не вземете докторката?

— Нямам време да се грижа за жена — отвърна Деклан и бръкна в лекарската чанта. — Ние двамата сме тук, за да вършим работа.

Хаджи Таджеб каза:

— Прощавайте, господарю, ама колко синове имате?

Деклан капна малко тетрациклин в очите на стареца и му даде шишенцето, като каза да си слага всеки ден в продължение на три седмици, след което отговори:

— Имам един син. Той е студент.

— Само един? В името на трите бога! Един мъж трябва да има много синове!

Деклан махна с ръка на следващия пациент — млад фелах. Той вдигна галабията и му посочи една възпалена рана. Конър я заоглежда, а Абу Хосни се провикна от кафенето:

— Кажете, господарю, какви са тия приказки за контрол над раждаемостта? Не ги разбирам тия работи.

— Светът е пренаселен, Абу Хосни — отвърна Деклан на кафеджията, който излезе на прага с мръсна престилка върху галабията. — Хората трябва да започнат да намаляват семействата си. — Като видя изумения поглед на мъжа, той добави. — Вие с жена ви имате пет деца, нали така?

— Така е, слава на Аллаха.

— И пет внуци?

— Да.

— Ето че първо сте били само двама, а сега са се появили още дванайсет човека. Да приемем, че от всяка двойка се появяват още десет души. Можете ли да си представите как ще се пренасели скоро светът?

Собственикът на кафенето посочи с ръка към пустинята:

— Там има достатъчно място, докторе.

— Но вашата земя не може да изхрани дори хората, които живеят сега тук. Какво ще стане с вашите внуци? Как ще живеят в един свят, в който броят на хората непрекъснато се увеличава?

— Не се тревожете, Аллах ще се погрижи.

Но хаджи Таджеб, който пушеше от наргилето, каза мрачно:

— Районната сестра учи нашите момичета. Опасно е да се налива много акъл в главата им.

Деклан отвърна:

— Ако пратиш един мъж да се учи, ще имаш накрая един умен човек. Но ако жената се изучи, цялото семейство ще поумнее — той отново се съсредоточи върху раната на фелаха и се опита да прикрие раздражението си, защото знаеше, че говори на вятъра. Прехапа си устните и се утеши с мисълта, че след пет седмици вече ще е далеч оттук. Същевременно се опита да не обръща внимание на смеха, който долетя от групата на жените, насядали до кладенеца.

Не можеше да откъсне мислите си от Жасмина.

През изминалите шест седмици те обикаляха от село на село и имунизираха децата. Не беше лека работа. Екипът, състоящ се от Конър и Жасмина, Насър и Халид, пристигаше в селото, настаняваше се на селския площад и с помощта на районната сестра или на някой лекар започваха да имунизират срещу туберкулоза и детски паралич бебето на възраст от три до осем месеца; после идваше ред на реимунизацията на малки деца срещу детски паралич и инжектирането с комбинирана ваксина срещу жълта треска и шарка. Имунизираха и бременните срещу тетанус поради голямата опасност от инфектиране при прерязване на пъпната връв.

Работа бе продължителна и изморителна, защото първо трябваше да убедят съпрузите да пуснат жените си въвн от дома. Освен това бе трудно да се поддържа документацията и да убеждават майките, че и дъщеричките им заслужават да получат ваксина. След това нубиецът Насър и санитарката прибираха лечебницата на колела и струпваха всичко в джиповете, докато двамата лекари преглеждаха поотделно селяните — Жасмина оставаше с жените при кладенеца, а Конър отиваше в кафенето или пред него.

— Раната ви е сериозна — каза Деклан на пациента си. — Ще трябва да отидете в болницата, иначе ще умрете.

— Рано или късно смъртта идва при всички ни — заяви хаджи Таджеб. — Писано е: „Където и да сте, смъртта ще ви настигне, дори и да сте в непристъпни замъци. Каквото и да направите, не ще можете да удължите живота си дори с минута.“

— Вярно е, хаджи, но когато един мъж отишъл един ден при пророка да му каже какво бъдеще го чака, запитал дали да върже камилата си пред джамията, преди да влезе вътре да се моли или да се надява, че Аллах ще му я пази. А пророкът отвърнал: „Вържи си камилата и се осланяй на Аллах“.

Другите се разсмяха и хаджи Таджеб се зае отново, мърморейки, с наргилето си.

— Сериозно говоря, младежо — каза строго Деклан. — Трябва незабавно да постъпите в болница.

Но фелахът увери Конър, че срещу десет пиастъра е получил от селския шейх магическо заклинание, написано върху къс хартия и си го залепил за гърдите.

— Заблудили са ви — каза Деклан. — Това парче хартия няма да излекува раната ви. Така са мислели хората едно време, не разбирате ли? Живеем в дваисети век. Трябва да отидете в болницата, за да ви почистят основно раната, иначе отровата ще се пръсне по цялото ви тяло.

Конър сложи антибиотик на раната и я превърза. В това време Халид започна да разказва историята за трима мъже и една проститутка. През изминалите шест седмици Деклан я беше чувал десетки път. Затова се зае с прегледа на следващия пациент, а очите му неволно се плъзнаха към Жасмина, застанала до кладенеца. Жените тъкмо ѝ показваха как забрадката се връзва по най-новата мода на тюрбан.

Макар че младите жени и възрастните им свекърви се смееха и шегуваха, като правеха комплименти на докторката, той знаеше, че тук не става дума само за мода.

Опитът, който бе събрал при работата си в поречието на Нил му показва, че жените са най-борчески настроените натури в тази страна. Мъжете прекарваха повечето време в кафенето. Те се наслаждаваха на щедрите дарове, с които Аллах бе ощастливил Египет — безкрайно много свободно време и слънчеви дни. Мъжете твърдяха, че за да постигнеш райското щастие на земята, трябва да имаш жена с широк ханш и много синове, които да работят на полето. Жените поддържаха връзките в рамките на рода и прокарваха за близките си, рода и селото пътя към бъдещето.

Деклан знаеше, че точно това правят те сега, застанали в кръг около Жасмина до кладенеца. Облечени в бабешки рокли с къдрички — традиционното облекло на фелахките — те изпълняваха един вечен ритуал. Жасмина носеше кафтан в пастелен цвят и се извисяваше по ръст над фелахките. Изглеждаше почти като жрица, към която всички се отнасяха със страхопочитание и любопитство. Жените от селото бяха учтиви и дружелюбни. Те си шушукаха нещо съзаклятнически и си споделяха тайни, които никога нямаше да достигнат до ушите на мъж.

Какви ли тайни молби ѝ нашепват в ухото, запита се той. Може би искат да научат как да заченат, как да се пазят от забременяване, има ли лекарства за помятане, как да предизвикат смъртта или появата на нов живот. За каквото и да се говореше около този скромнен селски

кладенец, там се решаваше бъдещето на народа, докато мъжете търкаха столовете в кафенето, разказваха си вицове и заявяваха: „Какво има да му мислим? Нивата ти ли не е родила? Нищо, и утре е ден, ако е рекъл Аллах...”

Деклан се загледа как Жасмина се опитва с помощта на хихикащите жени да върже само тюрбан на русите си коси. Сложи си триъгълна забрадка от розова коприна, кръстоса краищата зад тила, уви ги около главата и пъкна ъгълчетата под плата. Като вдигна ръце, той можа да види очертанията на тялото ѝ под кафтана, стройните бедра и твърдите гърди. Желанието прониза тялото му като горяща стрела.

Спомни си колко вечери бяха прекарвали заедно в кабинета, работейки над превода. Тогава бе петнайсет години по-млада. И макар да бе студентка, обиколила половината свят, тя му се струваше все още невинна като девойче. Сам той бе тогава идеалист и си мислеше, че светът може да бъде спасен. Спомни си първата им среща. Жасмина се появи в кабинета му през един дъждовен ден. Видът ѝ веднага го омагьоса, тя му се стори някак екзотична още преди да му каже, че е египтянка. Беше едновременно и плаха, и изпълнена с достойнство. Зад фасадата на свенливостта, която се възпитаваше у арабските момичета още от ранно детство, той долови изключително твърда воля. И докато през следващите дни превеждаха медицинският наръчник на арабски, докато работеха в тесния кабинет, като взаимно се размиваха, но и разговаряха сериозно, той усети, че в нея има някаква вътрешно противоречие, сякаш два свята се бореха в душата ѝ.

Жасмина му разказваше да Египет, понякога, споменаваше и за близките си, но когато той се опита да научи нещо за семейството ѝ, тя потъваше в мълчание. Конър видя, че в очите ѝ грее обич към Египет и неговата култура, особено когато подготвяха главата за местните обичаи и традиции. И въпреки всичко тя като че ли искаше да пререже пъпната връв, свързваща я с тази страна и нейните жители. Тя сякаш не можеше да реши къде ѝ е мястото и Деклан се сети за една книга, която по това време бе много популярна сред студентите: «Чужди в чужда страна».

Точно това бе тя тогава — една чужденка — помисли си той, но сега е вече у дома си.

След като работата приключи и изпратиха ръкописа в Лондон, Конър осъзна, че не знае почти нищо за младата жена, в която за своя изненада се бе влюбил. През следващите години също не научи нищо повече от спорадичната им кореспонденция. Жасмина му пишеше как върви следването, по-късно — специализацията ѝ в една детска клиника, а след това — и работата ѝ като лекарка, но не споменаваше нищо за личния си живот. Затова при пристигането си в Ал Тафла тя все още представляваше една голяма загадка за него.

Но през последните шест седмици бе настъпил странен обрат.

Екипът им бе отишъл в едно от околните села и фелахите обсадиха Жасмина с обичайните си въпроси: «Имате ли деца? Омъжена ли сте» и т.н. Тези неща определяха йерархията и протокола. В началото тя бе по-скоро сдържана, едва след известно колебание показваше снимката на сина си и споменаваше за двамата си съпрузи, единият от които я биел, а другият я напуснал, след като направила спонтанен аборт. Започна да разказва и за една голяма къща в Кайро, в която била израснала, за училището, в което ходила и за прочутите хора, които баща ѝ познавал.

Но така бе само в началото. След две седмици Конър установи, че тя започва да се поотпуска. Сякаш някой минаваше из една къща и отваряше прозорците един по един, за да влезе вътре въздух и светлина. Започна да споменава нови имена и да разказва цели истории. Говореше за баба си Амира, за леля ѝ Дахиба, за братовчедката си Дория. И смехът ѝ започнала звучи по-весело и по-спонтанно. Деклан забеляза дори, че почна да флиртува — със стария Халид и с Насър. Тя развеселяваше намусените жени и си играеше с децата.

«Тя отново се превръща в египтянка», — помисли си лекарят, докато за ужас на пациента си приготвяше една спринцовка. Тя се завръща към самата себе си.“

„И все пак“, каза си той, докато я гледаше през площада, „тя още не се е прибрала у дома.“ Доколкото знаеше, Жасмина нито бе писала, нито бе телефонирала на семейството си в Кайро. Не бе споменавала, че смята да ходи при тях. Като си помисли за нейната решимост, проличала още преди петнайсет години, за паническият ѝ страх да не я експулсират обратно в Египет и като я виждаше как отново живва в

селата, той се питаше какво ли я кара да върши всичко това. Защо бе тъй всеотдайна към чуждите хора, а обръщаше гръб на близките си?

Жасмина подпъхна краищата за розовата забрадка под тюрбана и хвърли поглед към Конър, който работеше отсреща пред кафенето.

Все още приличаше на мъжа, който бе грабнал микрофона в камионетката и бе призовал хората да осъзнаят своята отговорност и да се борят за едно по-добро бъдеще. Все още се усмихваше така предизвикателно, че сърцето ѝ отново подскачаше като преди петнайсет години. Но знаеше, че вътрешно се бе променил и се бе превърнал в човек, когото тя почти не познаваше.

Искаше ѝ се да го запита: „Какво ви промени така? Защо започнахте изведнъж да твърдите, че всичко ви било безразлично? Защо казвате, че усилията ви са отишли напразно?“

Като го гледаше как стои вечер мълчаливо в един ъгъл, вира се в мрака и пуши цигара след цигара и с присвити очи гледа цигарения дим, сякаш търси в него някакъв отговор, тя едва се сдържаше да не го помоли: „Не си отивайте. Моля ви, останете тук.“

Но след пет седмици щеше да го загуби.

Желанието да му помогне не бе породено само от любовта — тя знаеше, че се е влюбила в него още преди петнайсет години, когато в един дъждовен следобед направи онова съдбовно отклонение през административната част на университетската поликлиника. Тя се бе върнала в Египет заради него и цял живот щеше да му бъде благодарна за това.

— Кажете ми, докторке — запита една млада жена, която кърмеше бебето си, — модерната медицина наистина ли помага?

Жасмина тъкмо преслушваше една възрастна жена, която се оплакваше от висока температура и прималяване:

— Да, модерната медицина може да помага, но това зависи от пациента. Един ден при мен дойде мъж на име Ахмед, който кашляше лошо. Дадох му шише с лекарство и му казах всеки ден да пие по една голяма лъжица от него. Той отвърна: „Добре, докторке“, взе шишето и си отиде у дома. Дойде след седмица, но кашлицата му само се беше застинала. Попитах го дали е вземал лекарството. „Не, докторке, отвърна ми той, не можах да напъхам лъжицата в шишето.“

Жените се засмяха и заявиха, че ако не са жените да се грижат за тях, мъжете ще са безпомощни като малки деца. Жасмина се смееше заедно с тях. Не помнеше вече кога за последен път се е чувствала толкова щастлива и жива. Това бе истинско чудо.

Жасмина прегледа една мокреца екзема на ръката на старицата и си спомни за първите дни, прекарани в Англия. Преди повече от двайсет години бе отишла там, за да получи наследството си. Заварила бе единствено леля Пенелопи, сестрата на стария херцог — всъщност единствената ѝ жива роднина. В малката къщичка на възрастната дама я посрещнаха сърдечно и докато пиеха чай, леля ѝ каза: „Майка ти е наследила любовта към Близкия изток от баба ти, лейди Френсиз. Ние бяхме близки приятелки. Мисля, че ме води поне сто пъти да гледаме филма «Шейхът». И тъкмо на нея, горката, бе съдено да се омъжи за моя скучен, лишен от въображение и напълно неромантичен брат. Нали знаеш, Френсиз се самоуби.“

Жасмина не знаеше този факт и той я порази като гръм. Майка ѝ никога не бе споменавала как е умряла баба Уестфол, че един ден просто си пъкнала главата във фурната и завъртяла крана на газта.

Това откритие я накара да се замисли над неща, които по-рано просто бе подминавала. Твърдяха, че чичо ѝ Едуард се бил застрелял неволно, почиствайки оръжието си, а майка ѝ загинала при автомобилна катастрофа. Истински ли бяха тези истории или просто прикриваха истината? Дали склонността към депресия и самоубийство не бе наследствено заболяване в техния род?

Жасмина никога не бе мислила да посяга на живота си, но през първите месеци след напускането на родината изкара толкова тежка депресия, че се уплаши. Когато реши да се завърне в Египет и да работи съвместно с доктор Конър, тя очакваше в нея да избухне целият гняв и мъка, натрупали се в сърцето ѝ от мига, в който Ибрахим я обяви за мъртва, но за нейна изненада изпита съвсем друго. Тя преживяваше едно прекрасно прераждане. И в него в живота ѝ се завръщаше щастието, радостта, които някога бе изпитвала. Сякаш лошите спомени бяха погребали живеца в нея. Да говори отново арабски, който така естествено ѝ дойде пак на езика, да яде гозби, познати ѝ от детството, да слуша отново неповторимия, присмехулен смях на египтяни: те, които не приемаха много насериозно нито себе си, нито живота, да седи на брега на Нил и да наблюдава феерията на

багрите между залеза на слънцето и изгряването на луната, да усеща под ръцете си плодородната земя, а по раменете си — горещо слънце и да бъде втъкана в древния ритъм на поречието на Нил — всичко това я бе извело физически и духовно от вътрешното вцепенение и пълзящото отчаяние. Какво по-голямо щастие от това?

През изминалите седмици тя установи с голяма тревога, че у Деклан Конър, за разлика от нея, нещо бе умряло.

— Имате ли кръв в урината, майко? — запита тя с уважение старицата, забулена от главата до петите в черно. — Имате ли болки в долната част на корема?

Когато фелахката кимна утвърдително в отговор на двата въпроса, тя ѝ каза:

— Имате заболяване на кръвта. То се поражда от застояла вода.

Веднага би ѝ била инжекция, но напоследък имаха толкова подобни случаи, че бе привършила медикаментите.

— Ще трябва да се обърнете към районния лекар, майко — продължи тя и ѝ написа рецепта. — Лекарството ще прогони болестта от кръвта ви. Но вече не бива да минавате през локви или блата със застояла вода, иначе пак ще се заразите.

Жената се втрени за миг в рецептата и си тръгна, без да каже дума. Жасмина предположи, че вместо да отиде на лекар, ще свари рецептата на чай и ще я изпие като вълшебно питие.

— В името на света Айша, докторке! — каза жената, която кърмеше, дръпна бебето от гърдата си и си закопча роклята. — Можете ли да ми дадете някой илач за зачеване. Сестра ми е омъжена от три месеца, а още няма никакви признаци, че чака бебе. Много се страхува. Ако не зачене, мъжът ѝ ще си вземе друга жена.

Наобиколилите я жени закимаха съчувствено. Ако жената имаше късмет, прихващаше още в първия месец. Ако не, тежко на цялото и семейство.

— Сестра ви трябва да иде на преглед при лекар, за да разберат каква е причината да не забременява — отвърна Жасмина.

Фелахката поклати глава.

— Сестра ми знае причината. Разказа ми, че три дни преди сватбата минала по някакво поле и пред нея изведнъж прехвъркнали три врани. После кацнали на едно изсъхнало дърво и се втренили в

нея. Казва, че усетила как в този миг един джин се вселил в нея. Затуй сега е ялова, докторке.

Като погледна угриженото ѝ лице, Жасмина каза.

— Сестра ви може да е права. Нека сложи си тук — тя посочи долната част на корема си — две черни пера. Да ги носи седем дни и всеки ден да повтаря първата сура от Корана. После да ги махне за седем дни и след това пак да ги носи. Като прави така няколко седмици, ще прогони джина.

Не за първи път им „предписваше“ лечебни магии. Защото преди да следва медицина Амира я бе въвеждала дълги години в тайното знахарско изкуство. Усещаше, че с всеки златен изгрев и пурпурен залез Египет я завладяваше все повече и повече — древният мистичен Египет с праизворите на неговата култура. Благодарна бе, че може да използва това прастаро наследство, за да помага сега на селянките.

Като се заслушаше във вятъра тя долавяше виенето на джиновете, а при раждане произнасяше вълшебните думи, с които се предпазва от уроки. Жасмина познаваше мощта на хилядолетните тайни. Тя бе виждала как магията може да подейства там, където антибиотиците са безсилни и как суеверието побеждава в случаите, когато медицината е безпомощна.

— Вижте само как ви гледа докторът, госпожа — каза една фелакка и жените веднага погледнаха към другия край на площада, където бе Деклан. — Мъжът ми да ме напусне, ако докторът не е влюбен във вас!

Смехът на жените отекна на площада като плясък на птичи криле. Те се радваха на рядката възможност да се срещнат и да си побъбрят. Обикновено стояха затворени в кирпичените си къщи и се блъскаха от сутрин до мрак.

— Тази вечер на празника на пророка трябва да му дадете любовно биле, докторке.

— Няма полза — отвърна Жасмина. — Доктор Конър скоро ще ни напусне.

— Ами накарайте го да остане, докторке. Това си е ваш дълг. Мъжете могат да идват и да си отиват, когато им скимне. Обаче жените по-добре знаят кое е редно и кое — не. Трябва да ги насочваме, без да забелязват, защото иначе, каквито са глупави, ще си докарат сума ти беди!

Младите жени едва сега осъзнаваха властта си над мъжете. Постарите им помагаха и със съвети, и на дело. Те кимнаха в знак на съгласие и захихикаха, поглеждайки към Конър.

— Докторката трябва да вземе доктора и да му нареди деца — обяви една млада фелахка. По-възрастните жени я подкрепиха.

— Ние ще се погрижим да сте щастливи тук — заяви една старица.

— Вече съм много стара, за да раждам, майко — рече Жасмина, като свали стетоскопа и го прибра в лекарската си чанта. — Скоро ще навърша четиридесет и две. Но жената, която имаше вече двайсет и двама внуци, ѝ смигна и каза:

— А, ще можете, ще можете, докторке. Аз като родих последното, бях вече на петдесет. Мъжът ми да ме напусне — добави тя с доволна въздишка, — ако не е вярно, че съм родила деветнайсет деца и всичките са живи! Той не е и поглеждал друга жена!

Жасмина се засмя. Но си помисли каква болка я пронизваше понякога, когато ѝ подаваха някое бебе или виждаше майки и дъщери да седят заедно, а тя се сецаше, че бе изгубила две деца. Примирила се бе със загубата, но понякога си мислеше какво ли ще е да си има дъщеричка. Мислеше си за малкото ангелче, което умря в навечерието на Шестдневната война. Ако беше оцеляло, сега щеше да е на двайсет и една. Какво като е от Хасан ал-Сабир — тя би го обичала със същата всеотдайност, с която фелахките умираха за децата си. Всеки ден си мислеше и за сина си: дали Мохамед ме помни още? Споменава ли понякога за мен? Разпитва ли къде съм? Дали си мисли, че още съм жива или аз съм за него просто жената, чиито снимки са били махнати от семейните албуми, която е практически мъртва за тях, също като леля Фатима? Какво не би дала, само за да може поне веднъж да го види, дори отдалеч. Не искаше да му се обажда, да обърква живота му и да му причинява болка или срам. Мохамед бе вече истински мъж. Толкова години тя носеше в сърцето си спомена за онова момченце, но дори не можеше да си представи какъв е станал като мъж. Дали прилича на Омар? Дали е същият разглезен егоист като него? Мохамед бе частица от нея, частица от Алис. Неочаквано старата фелахка каза сериозно:

— Прощавайте, докторке, ами вие сте през цялото време с доктора. Не може толкоз време неомъжена жена и мъж да се срещат,

без...

— Не се тревожете за това — отвърна Жасмина, защото всъщност двамата рядко оставаха насаме и изобщо рядко общуваха. Щом пристигнеха в някое село, традициите на фелахите веднага ги разделяха. Тя отиваше при жените, а той — при мъжете. Настаняваха ги да нощуват в различни къщи. Единственото място, в което наистина бяха заедно и то толкова близо, че почти се докосваха, беше джипът, с който се тръскаха по осеяните с дупки улици или по пътищата между памуковите полета.

Жасмина пожела на жените да прекарат весело рождения ден на пророка и по-младите от тях се разпръснаха така бързо, както бяха се появили. Изчезнаха в тесните улички, понесли бебетата си на ръце или на гръб, дърпайки с ръка децата след себе си. По-възрастните жени си потърсиха сенчесто място, почнаха да ядат орехи, като мълчаха замислено или разменяха по някоя дума. За тях времето до тазвечерния празник щеше да изтече в обичайния ритъм на живота им — бавно, но неудържимо. Жасмина остана сама. Тя прибра всичко в лекарската си чанта и прогони спомените от ума си.

Погледна към другия край на площада и видя, че Деклан гледа към нея.

Като се усети, че е впил очи в Жасмина, той побърза да се извърне, затвори лекарската си чанта и каза на мъжете, насядали пред кафенето:

— Е, до тазвечерния празник, иншаллах — понечи да си тръгне, но един фелах в дрипава галабия застана пред него. Той стискаше в ръка древноегипетски скарабей.

— Искам да ви го продам, докторе — рече весело той. — Много е стар. На четиридесет хиляди години. Знам от коя гробница е взет. Ще ви го дам за петдесет лири.

— Съжалявам, приятелю. Не се интересувам от старинни предмети.

— Ама той е чисто нов! — възкликна фелахът и му тикна скарабей под носа. — Познавам мъжа, който го е направил. Той е най-добрият занаятчия в цял Египет. Трийсет лири, докторе.

Деклан се засмя, поклати глава и тръгна напърно през площада. На половината път срещна Жасмина.

— Обещах на хаджи Таджеб да го откарам до гробището — каза той. — Искан за празника да остави нещо на гроба на баща си. Освен това там наблизо живеел някакъв отшелник. Хаджи Таджеб ще му занесе както обикновено нещо за ядене от името на цялото село. Да ви оставя ли в мисията?

Жасмина нощуваше в мисията на един католически метох, докато Деклан бе настанен в другия край на селото в дома на имама.

Празникът щеше скоро да започне. Мястото на Жасмина бе при жените, а на Деклан — при мъжете. Щяха да бъдат отново разделени. Жасмира се зарадва на възможността да остане още малко с него, затова каза:

— Бих предпочела да дойда с вас, ако нямате нищо против. Чух, че близо до гробищата имало останки от древен храм. Селяните го почитат като свято място.

Джипът се заклатушка по изронените пътища. Скоро подминаха нивите и кирпичените колиби и пред тях се ширна пустинята. Хаджи Таджеб седеше между Жасмина и Деклан. Той се държеше за арматурното табло и им показваше пътя. Залязващото слънце ги заслепяваше — едно огнено кълбо на фона на бледосиньото безоблачно небе, което обагреше пустинята в златисто и оранжево, нашарени от многобройните сенки на скали и камънаци.

На запад от тях се намираще нещо, което отдалеч приличаше на селце. Но щом доближиха, видяха, че там няма признаци на живот. До ушите им достигаше само тишината на пустинята и свистенето на вятъра.

Тримата слязоха и старият фелах поведе Жасмина и Конър през града на мъртвите — тесни улички, като във всяко село, криволичеха между врати и прозорци, минаваха под изпокъртени каменни сводове. Всички „къщи“ бяха с куполи и на Жасмина й заприличаха на медни кошери от кирпич, покрит с дебел слой пясък и прах.

Щом стигнаха до гробницата на семейство Таджеб, старият хаджия посочи с костеливата си ръка на запад.

— Древният храм е там, до стария керванджийски път. Ще дойда след вас да донеса храна на отшелника.

Двамата го оставиха да се помоли на спокойствие и тръгнаха по каменливата равнина. Жасмина каза:

— Жените в селото твърдят, че колоните на храма имали лечебна сила. Селяните ходели понякога там и си отчупвали по някое камъче за лекарство.

Малко бе останало от храма, в който преди хиляди години пътниците в пустинята са отдавали почит на древна богиня. Издигаха се само две колони, останалите бяха паднали, изпокъртени и ерозирали, на земята. Там, където вятърът бе отвял пустинния пясък, личаха старинни калдъръмени плочи. Нищо повече не бе останало от древното светилище. Зад него скалата образуваше полукръг, в който имаше много отвори. Повечето бяха доста нависоко и не можеха да се достигнат. Проядената от времето скала приличаше на скелет на праисторическо чудовище, стърчащ сред равнината. Преди много хилядолетия скалистият масив бе изригнал от пустинната почва. Сега разделяше като защитен вал поречието на Нил от безбрежните пясъци.

— Оттук някога е минавал керванджийският път — каза Деклан, докато стъпваха предпазливо между камъните. Цареше пълна тишина. Древните стълбове сияеха в ръждивочервените отблясъци на залязващото слънце. — Навярно пътниците са си почивали тук и са отправяли молитви да не ги сполети нещо по пътя. Сигурно са се приютявали там горе, в пещерите.

— Явно отшелникът и днес живее там — каза Жасмина и подритна с върха на обувката си почернелите камъни на едно огнище. — Пустинниците обичат древните светилища. Повечето са мистици, суфити или християнски отшелници.

Жасмина откри овен, издялан от камък. Останал бе без глава. Тя седна на излъскания му врат и каза:

— Защо не са правили тук разкопки? Защо археолозите не са оградили мястото?

Конър погледна голата равнина, простираща се чак до хоризонта. В далечината забеляза няколко черни бедуински шатри.

— Вероятно поради липса на средства. Това светилище изглежда малко и незначително. Навярно не си струва усилията. А може и да са идвали тук египтолози през миналия век, когато европейските

археолози са разграбвали Египет. Хаджи Таджеб ми разказа, че заедно с Абу Хосни уговорили няколко екскурзоводи да доведат тук туристи, пътуващи с кораб по Нил. Но след дългото пътуване хората останали разочаровани. Сега вече не идват туристи и корабите подминават селцето.

Жасмина погледна Конър. Той се открояваше като тъмен силует на фона на лавандуловосиньото небе. Вятърът рошеше косите му. Все още имаше старомодна прическа, макар да си бе пуснал по-дълги коси. Косата по слепоочията му бе вече посребрена.

— Деклан — рече тя, — защо искате да си ходите в Англия?

Той се обърна и се отдалечи на няколко крачки от нея. Обувките му скърцаха по камъчетата и древния калдъръм.

— Трябва да си тръгна оттук. За мен това е въпрос на живот и смърт.

— Но тук имаме огромна нужда от вас. Моля ви, послушайте ме. Когато пристигнах в бежанските лагери в ивицата Газа, аз бях така ужасена от условията там и от начина, по който се отнасяха с палестинците, че ми се струваше, че няма да изкарам и един ден там. После влязох в болницата на фондация „Тревертън“. И като видях, колко полезна работа вършат там...

— Жасмина — каза Деклан. Той се облегна на едната колона и горчиво се усмихна. — Знам всичко за лагерите. Знам всичко за условията, при които живеят хората кажи-речи по целия свят. Но ние двамата нищо не можем да променим, абсолютно нищо. Вижте това... — той се извърна. Върху колоната едва-едва се различаваха вдълбани писмени знаци и фигурки. Но под лъчите на залязващото слънце те изпъкваха особено релефно. Само след няколко минути щеше да се спусне мрак. И двамата се взряха като омагьосани в тези послания от отдавна отминали времена.

— Виждате ли? — запита той и показа сцените с мъже, работещи на полето, биволи, вадещи вода и жени, мелещи зърно. — Тези картини сигурно са били издълбани преди около три хиляди години, но и до ден-днешен фелахите живеят по същия начин. Нищо не се е променило. Това е урокът, който научих след двадесет и пет годишна работа в Третия свят. Повярвайте ми, каквото и да правим, хората ще си останат такива, каквито са. Нищо не се променя.

— Нищо, освен вас — отвърна Жасмина. — Вие сте се променил.

— По-точно казано, отвориха ми се очите.

— И какво видяхте?

— Видях, че работата ни тук в Египет и в бежанските лагери е напълно безсмислена.

— Преди не разсъждавахте така. Смятахте, че можете да помогнете на децата по света.

— Просто безмерно надценявах възможностите си. Да, права сте. Тогава наистина вярвах, че ще мога да променя нещо.

— Все още можете да го промените — отвърна тя и го погледна предизвикателно.

Чуха стъпки, които отекнаха с необичайна отчетливост сред тишината на пустинята. Хаджи Таджеб пристигна запъхтян при тях.

— В името на трите бога! — възкликна той. — Аллах трябва да ме повика час по-скоро при себе си. Иначе няма да мога да се радвам на рая! А, гледате храма и пещерите. Селото ми може да забогатее, ако примами тук туристите. Но след като са видели Карнак, те викат „За тия две колони ли ни докарахте тук“? Двамата с Абу Хосни смятахме да сложим няколко нови колони, ама да изглеждат като стари. Но аз вече съм стар и уморен — той остави на земята кошницата.

— Ще докарам тук колата. Можем да отидем с нея до отшелника.

Докато чакаха, Жасмина предложи на стария хаджия да седне върху овена. Той прие с благодарност и се загърна в бялата си галабия. Загледа се в небето с присвити очи. Първите звезди бяха вече изгрели.

— Не обичам да идвам тук нощем — каза той и притисна ръка към гърдите си.

— Зле ли ви е? — запита Жасмина.

— Стар човек съм вече, Аллах да ме закриля.

Деклан се върна и тъй като Таджеб се оплака, че се чувства отпаднал, отвори лекарската си чанта, но хаджията поклати глава и каза:

— Не, първо трябва да ида при светия човек и да му дам да хапне. Не е далеч. Можем да идем и пеш — той стана и се отправи към пещерите. Жасмина и Конър взеха кошницата и го последваха.

Светилището на богинята бе издялано в скалата. То представляваше квадратно помещение, широко около три метра и

високо колкото човешки ръст. Наложил се да се катерят по скални отломъци и камънаци, за да стигнат до него. Жасмина се подхлъзна и Деклан я хвана за ръката. Отворът се намирал на източната стена и нищо не се виждало през него.

Таджеб запали светилничето, което носеше, привел се и изчезнал в отвора. Деклан тъкмо се канел да го последва, когато Таджеб извика отвътре:

— Докторе, докторе, елате бързо!

Деклан се привел и предпазливо влезе вътре. Под мъждивата светлина огледал земята пред един правоъгълен каменен блок, служил вероятно за олтар и забелязал мъж, облечен в одежди и тюрбан на суфитски мистик. Силни тръпки разтърсвали тялото му. На устата му била избила пяна, очите му се изцъклили.

— Той е свят човек — прошепнал Таджеб.

— Епилепсия — промълвил Конър, по-скоро на себе си. — Болестта на Божиите избраници. Ще трябва да изчакаме припадъкът да премине.

Чак след известно време тръпките попреминали и отшелникът се отпуснал. Най-сетне дишането му се успокоило и той отворил очи. Деклан казал с уважение:

— Абу, аз съм лекар. Ще ти помогна.

Но мъжът явно бил толкова отмалял, че не можел да говори.

— Жасмина — извика Конър, — донесете ми лекарската чанта от колата. Трябвала го прегледам.

След малко тя се появи на входа на пещерата с лекарската чанта в ръце.

Пустинникът вдигнал глава.

— Жена! Как е дошла тук тази жена? — възкликнал той с немощен глас.

— И двамата сме лекари, абу — казал Конър с успокоителна интонация. — Аз ще те прегледам, а тя ще ми помага.

Жасмина се приближила до мъжа. Той имал старческо, набръчкано лице и рядка сива брада. Но като я погледнал с чистите си зелени очи, тя сбърчило чело. Отшелникът разтвори попуканите си устни и тя видяла между тях здрави зъби. „Този човек не е старец“, промърморил Жасмина.

— Не, но положението му е тежко — отвърна Конър и внимателно се зае да измерва кръвното му налягане. — Много му е ниско. Слушай, абу, ние сме тук с кола. Ще те вземем и ще те откараме в болницата.

Пустинникът поклати глава.

— Не. Оставете ме тук... Не бива да ме водите никъде.

Жасмина бе донесла една манерка. Тя отвинти капачката, подхвана мъжа, за да го привдигне и допря манерката до устните му. Той отпи малко вода.

— Не изглежда добре — промърмори Конър, — но може би ще се оправи. Трябва непременно да го откараме в болницата...

Мъжът сякаш не го чу. Той се втренчи в Жасмина и дълго време не откъсна поглед от нея. Сякаш се опитваше да си спомни нещо. Вдигна много бавно ръка, докосна тюрбана ѝ и внимателно го побутна назад. Като видя русите ѝ коси, лицето му светна и той смаяно прошепна:

— Жасмина...

— Какво? — запита тя. — Какво каза, Абу?

— Ти ли си, Жасмина?

— Захария!

— Мислех си, че сънувам. Значи наистина си ти, Жасмина.

— Захария! Господи, Заки! — Жасмина погледна Деклан. — Това е брат ми. Този мъж ми е брат!

— Как така?

— Знаеш ли, аз тръгнах да я търся — промърмори Захария. — Търсих Сара и я намерих.

— За какво говори той? — запита Деклан.

— Обикалях селата и разпитвах за нея — продължи Захария с изнемощял глас. — Къде ли не питах и най-сетне я открих недалеч от тук... Върнала се бе в родното си село.

Той мъчително пое въздух и поиска да пийне вода. Жасмина допря манерката до устните му.

— Не говори, Заки, пести си силите. Трябва да оздравееш...

Захария се усмихна и поклати глава.

— Жасмина — въздъхна той. — Ето че те видях след толкова години. Слава на Аллаха. Всевишният чу молбите ми. Видях те, преди да ме прибере при себе си.

— Да — каза тя, — слава на Аллаха. Но защо си тук, Заки? Защо не се върна у дома?

Очите му се възряха в празното пространство.

— Помниш ли водоскока в градината. Жасмина?

— Да, Заки, помня го, но не си пилей силите.

— Там, където отивам, няма да имам нужда от сили. Ти виждала ли си близките ни, след като... татко... те прогони? Тогава обезумях от отчаяние, Жасмина.

Сълзите ѝ покапаха върху ръцете му.

— Не бива да говориш, Заки. Ще се погрижим за теб. Ще оздравееш, обещавам ти...

— Аллах е с теб, Жасмина. Виждам десницата му върху твоето рамо. Докосва те съвсем леко, но те докосва.

— Заки — изхлипа тя. — Не мога да повярвам, че те намерих. Кой знае колко ужасно те е измъчвала самотата.

— Аллах бе с мен...

— Трябва бързо да го отведем оттук, преди да е станало прекалено късно — каза Деклан.

— Жасмина, аз скоро ще умра. Отдавна го знам — той погледна Деклан и каза: — Ти страдаш, приятелю. Виждам го.

— Пази си силите, Заки, не говори.

Захария взе ръката на Деклан и каза:

— Да, страдаш — погледна го изпитателно право в очите и сякаш прочете нещо по тях. Поклати бавно глава — Не бива да се упрекваш сам. Не е твоя вината.

— Моля?

— Тя казва, че е намерила покой и че иска и ти да се успокоиш.

Конър отдръпна ръката си и се втренчи в него.

Захария каза на Жасмина:

— Остави ме да ида при Аллаха. Часът ми удари — той вдигна ръка и докосна русите ѝ коси. — Аллах те е върнал у дома, Жасмина. Времето на безсмисленото ти странстване по чужди земи трябва да свърши — той се усмихна. — Кажи на Тахия, че я обичам... Ще я чакам в рая...

Той притвори очи и издъхна.

Жасмина го прегърна, залюля безжизненото тяло и промълви: „В име го на Аллаха, Всемиловичивия. Аллах е един и Мохамед е неговият

пророк.“

Остана дълго сред тишината на пустинята. Сенките на нощта покриха светилището. В далечината зави самотен чакал, а до нея безмълвно се молеше хаджи Таджеб. Най-сетне Деклан каза:

— Трябва да го погребем, Жасмина.

— Селото ще му издигне гробница. Той беше светец — рече хаджията.

— Майка ми писа преди доста време, че по време на Шестдневната война Заки имал някакво мистично преживяване на Синай. На бойното поле изпаднал в клинична смърт, но после оживял. Оттогава станал друг човек. Твърдял, че бил попаднал в рая. Станал много набожен и баба ми казвала, че бил Божи избраник. После неизвестно защо тръгнал да търси нашата готвачка Сара, Явно тук я е намерил.

— Жасмина — каза Деклан, — вече е доста тъмно. Ще трябва да покрием отвора с камъни, за да не го нападнат животните. Идете в колата, аз ще се оправя тук.

Но тя му помогна заедно с хаджията да съберат камъни и скални отломъци. Когато прикриха добре отвора, на небето вече бе изгряла луната. Хаджи Таджеб избърса изтощен лицето си с ръкав и каза:

— Слава на Аллаха, докторке. Брат ви ще живее на две небеса, защото това място е посветено на старите богове.

Жасмина се разплака и Деклан я прегърна. Той дълго, дълго я притискаше към себе си.

ДВАДЕСЕТ И ШЕСТА ГЛАВА

Когато Амира слезе от колата, близките ѝ изведнъж се умълчаха.

Цялата рода бе пристигнала с колона от коли и се бе смесила, весела и шумна, с хората на кея. Те вдъхваха свежия морски въздух и се наслаждаваха на слънцето, сияещо в този празничен ден. Пустинният вятър бе обгърнал Кайро в облак от горещ пясък и прах. Но тук, в Суец, където бяха дошли да изпратят Амира, заминаваща на поклонение в Мека, слънцето грееше ясно на чистото синьо небе. Водата в залива имаше такъв наситено тюркоазен цвят, че очите те заболяваха, ако се взреш в нея.

Но в този момент вниманието на всички бе насочено към Амира, която слезе от кадилака и застана под ярката слънчева светлина, облечена в поклонническите си одежди. Приличаше на ослепително бяло видение и роднините замлъкнаха от страхопочитание.

Никой не помнеше да я е виждал в нещо друго, освен в черно. Меко падащата бяла одежда и нежният воал, чакали много, много години в раклата — предизвикаха странно превъплъщение. Амира изглеждаше млада и невинна, сякаш белотата бе смъкнала от гърба ѝ годините и бе заличила признаците на старост и немощ. Походката ѝ изглеждаше лека, гърбът ѝ не бе вдървен от болки — все едно че бе надянала вълшебно одеяние, възвърнало ѝ младостта.

Но не традиционното поклонническо облекло бе преобразило Амира. Това бе сторила увереността, че най-сетне се отправя към свещената Мека. Последните седмици прекара в молитви и пости, за да се очисти. Престана да носи бижута, престана да се гримира, свали от себе си всички символи на мирската суета, прогони от ума си всички мисли за този свят и насочи мислите си към Бога. Сега бе готова да поеме към свещения град, родното място на пророка, в който през последните четиринайсет столетия допускаха само правоверни.

Ибрахим изпрати майка си до пристана на фериботите, с които пренасяха само поклонници през Червено море до западния бряг на Арабския полуостров. Останалите членове на семейството ги последваха заедно с множеството пасажери и техните близки.

Дошли бяха всички, освен Нефиса, която си бе изкълчила глезена и поради това ѝ се наложи да остане в Кайро. Внукът ѝ Мохамед бе останал при нея да ѝ прави компания. Но дъщеря ѝ Тахия беше тук и стискаше две момиченца за лепкавите ръчички.

Тя току-що бе навършила четиридесет и три години и гледаше гордо към дъщеря си Асмахан, която имаше утре рожден ден. Ставаше на двайсет и една и вече чакаше второ дете. Тахия видя как Зейнаб предпазливо се приближава заедно с брат си Наджиб към брега. И тя щеше да празнува скоро двайсет и първия си рожден ден. Но недъгавата дъщеря на Камелия нямаше шанс да се омъжи и да има деца.

Но Аллах понякога правеше чудеса. Нали някога им бяха казали, че поради инфекцията, прекарана на млади години, няма да може никога да има деца? А ето че сред тях днес бе синът ѝ Наджиб — хубаво, чернокосо шестгодишно момченце с кехлибарени очи. Кой може да каже каква съдба е предначертана за Зейнаб в дебелия книга на Аллага?

Вярата в Божието милосърдие правеше по-лек живота на всички страдащи. Как щяха да я карат иначе? Колко често Тахия бе решавала да изостави семейството си и да тръгне да търси Захария! И само вярата в Бога я бе спирала. Щом изпълни дълга си, Заки ще се върне. Тогава най-сетне ще се оженят и ще заживеят в любов.

Жената на Ибрахим Худа вървеше зад Тахия заедно с петте си деца. Те бяха хубави момичета с типичните бадемови очи на жените от Рашидовия род. Най-малката бе на седем, а най-голямата — на четиринайсет години. Децата бяха за Худа най-важното нещо на света. Не каза нищо, когато Ибрахим си взе младата Атия за втора жена, защото това я освобождаваше от досадните съпружески задължения. Ако запиташа Худа дали обича Ибрахим, щеше да отговори утвърдително. Но всъщност не изпитваше никакво удоволствие от секса и изтърпяваше всичките му ласки само защото искаше да има деца. От време на време се опитваше тактично да му напомни, че на неговата възраст е добре да проявява сексуално въздържание, но нищо не можеше да го възпре в желанието му да има син. Когато наближи седемдесетият му рожден ден, а все още нямаше момче, което да докаже неговата мъжественост, манията му само се задълбочи. Е, сега бремето легна на плещите на Атия и Худа никак не ѝ завиждаше.

Докато водеше майка си през шумящото гъмжило, Ибрахим си мислеше за светлата си надежда. Хвърли поглед на Атия в мига, когато лекият ветрец притисна лятното ѝ манто към тялото и ясно се очерта заобленият ѝ корем. Тя трябваше да му роди син. Имаше седем дъщери — не, девет, ако броим малката Ина, която почина през лятото на 1952 и спонтанният аборт на Алис през 1963.

Ибрахим се утешаваше с мисълта, че Аллах е милостив. Ако и този път му се роди син, това ще с вече нечовешко наказание. Баща му Али все още очаква той да го дари с внук. Какво е цял един човешки живот за душата, която е във вечността? Може би за нея той е кратък като миг. Ибрахим имаше чувството, че осезаемо долавя нетърпението и негодуванието на Али. Баща му не бе доволен от него. Но сега коремът на Атия се бе заоблил многообещаващо...

Дахиба вървеше, облежната на ръката на Хаким. Ибрахим ѝ бе казал, че при операцията са отстранили напълно тумора, но въпреки това трябваше да се подложи на хемотерапия и облъчване, а те я изтощаваха.

Макар и изнемощяла физически, тя бе запазила силния си дух. Изминалият месец бе придал на живота ѝ и на брака им нов смисъл и нова цел. Те продължиха да живеят както обикновено, независимо, че бъдещето бе обвито в неизвестност. Примирили се бяха с Божиата воля и бяха готови да ѝ се подчинят.

Осъзнали бяха, че са смъртни и мисълта, че дните им са преброени, ги бе накарала да съсредоточат всичките си сили върху наследството, кое го щяха да оставят на света.

Хаким заснемаше последния голям филм в своята кариера. Макар че снимачните работи още не бяха приключили, той се очакваше в Кайро с огромен интерес, защото открито и реалистично изобразяваше историята на една жена, която убива мъжа си, защото семейството и обществото не ѝ — оставят никакъв друг изход.

Хаким предполагаше, че в Египет ще го забранят, но си представяше как жени от цял свят ще подкрепят героинята му в мига, когато посяга към оръжието — изобретеното от мъжете оръдие на смъртта.

Филмът трябваше да покаже символично как насилието води към задънена улица. Онзи, който унищожавя живота, става пленник на смъртта. С това убийство египтянката изразяваше едно своеобразно

предупреждение — че ако престъпим закона на живота, един ден земята може да произнесе смъртната ни присъда.

Дахиба преработи още веднъж ръкописа на романа „Жената в пустинята“, който бе написала преди десет години. Тогава издателите го отхвърлиха, като го обявиха за автобиографична творба. Обикновено с подобен аргумент се отхвърляха всички литературни произведения на жените — били прекалено субективни и лични. Този път ѝ приеха ръкописа. Президентът Мубарак бе създал по-либерален духовен климат в Египет и имаше надежда книгата да излезе в Египет, което означаваше, че ще я четат по целия арабски свят. Тази вест бе накарала Дахиба да забрави болките и отпадналостта си, така че тя дойде изпълнена с надежда в Суец, за да изпрати майка си.

Но близките ѝ не сваляха очи от нея. Камелия се преструваше, че се наслаждава на свежия морски въздух, на прекрасната гледка на ширналата се вода, на танкерите и корабите, които преминаваха покрай скалистия синайски бряг, но всъщност се тревожеше за леля си. Тя знаеше какво физическо натоварване представлява хемотерапията и че копринената кърпа върху главата на Дахиба прикриваше силно оределите ѝ коси. Но всички я подкрепяха и ѝ вдъхваха кураж. Камелия ѝ бе приготвила голяма изненада. Всички роднини, освен Дахиба и Хаким знаеха за нея, но я пазеха в тайна. Ако можеше да разчита на нещо, то бе на способността на семейството да пази тайни.

Време бе да се сбогуват. Поклонниците се разделиха с близките си и започнаха да се качват на ферибота. Зейнаб застана до Амира. Тя също бе облечена в бяло, защото щеше да я придружи.

Амира прегърна първо Дахиба, после Хаким и каза:

— Отивам до Мека, за да измоля изцеление за дъщеря ми. Кажиречи цял живот съм знаела, че мой дълг е да отида на поклонение до свещения град. Но едва твоето заболяване, дъще, ми помогна да надмогна слабостта си. В твоята книга, Дахиба се крие силата, която ни е нужна, за да разчистим руините на миналото. Аллах е милостив. Но той може да ни помогне само ако вършим онова, което изисква от нас.

А като притисна Камелия, тя ѝ прошепна:

— Не се тревожи, ще се върна навреме — и ѝ намигна съзаклятнически.

Ибрахим дълго държа майка си в прегръдка. Искаше да изпрати с нея някое от момчетата, може би Мохамед. Омар дори предложи самият той да придружи баба си, защото изтръпваше при мисълта, че баба му ще пътува сама из Арабския полуостров, Но Амира не се съгласи. Тя си бе избрала за спътница Зейнаб и наложи волята си.

— Ще се опитам да намеря пътя, по който сме тръгнали с майка ми, като съм била още момиченце — каза тя на Ибрахим. Той сбърчи чело. Не разбираше защо ѝ е толкова важно да възстанови в паметта си онова тъй отдавнашно пътуване. Тревожеше се и се опасяваше, че никога вече няма да види майка си.

— Бъди ми щастлив, синко — рече Амира, за да може по-леко да се сбогува с него. — Аз тръгвам с голяма радост на поклонение. Може би то ще се окаже най-важното събитие в моя живот.

Тя се качи заедно със Зейнаб на ферибота и зарея поглед в тъмносинята вода. Това ли бе лазурното море, явяващо ѝ се насън?

Мими носеше ориенталски танцов костюм, ушит по най-новата мода — прилепнала вечерна рокля в стила на петдесетте години, пурпурночервена на цвят и обшита с пайети, а към нея обувки на високи токове с тънка каишка и само една дълга ръкавица. Осветлението подчертаваше блясъка на русите ѝ къдри. Изглеждаше фатална и опасна, но и така съблазнителна, че все повече и повече хора се стичаха на представленията ѝ.

Мохамед бе застанал пред плаката при входа на Каж д'Ор. Пъхнал ръце в джобовете, той не забелязваше нищо наоколо — нито хората, които влизаха в нощния клуб, нито шумните туристи, слизащи от автобусите или гръмогласните арабски бизнесмени, дошли да се поразвеселят. Той копнееше за Мими.

Но не смееше да влезе в клуба.

Ех, да не беше се разболяла леля Дахиба! Вечерта, след като видя Мими по обед в студиото на леля си, той бе заспал със снимката на танцьорката в ръка. Единствената му утеха бе мисълта, че отново ще я види. Смяташе да помоли Дахиба да ги запознае.

Но тя постъпи в болница, затвори студиото и мечтите на Мохамед се пукнаха като сапунени мехури.

През последните четири седмици той идваше тук почти всяка вечер и се взираше в плаката пред клуба, където танцуваше тя. Но така и не събра куража да посети представлението ѝ.

Какво му пречеше? Имаше достатъчно пари, не беше малолетен — преди два дни бе отпразнувал двадесет и петия си рожден ден. Роднините му устроиха голямо тържество и го обсипаха с подаръци. Но нямаше достатъчно пари, за да му обърне внимание Мими. Тя едва ли би се заинтересувала от един дребен чиновник с празни джобове.

Така бе погълнат от мислите си, че не забеляза как някой застана до него. Като чу тихия глас, подскочи.

— Това е развращаващото въздействие на Запада...

Мохамед се обърна и видя до себе си Хюсеин. За втори път се срещаха през този месец — преди седмица едва не се сблъска с него на тротоара, когато се прибираще от работа. Странно, какво съвпадение...

— Моля? — запита той.

— Едно време ти беше от нашите, братко — каза мъжът с опасния поглед. — Помня те. Идваше на събранията ни. После изведнъж изчезна.

— Баща ми... — измънка Мохамед и изпита необяснимо чувство за заплаха.

Хюсеин се изсмя презрително.

— Ти правоверен мюсюлманин ли си или не?

— Да... но какво от това?

Хюсеин посочи снимката на Мими.

— Този разврат руши египетските обичаи и подкопава основите на исляма.

Мохамед погледна първо плаката, а след това Хюсеин. От клуба долетяха първите акорди на оркестъра. Възлюбената му Мими щеше скоро да се появи на сцената. Ще танцува пред чужди мъже и ще ги побърква така, както подлудява Мохамед. Обзе го завист и ревност. Започна да се изпотява.

Хюсеин се приближи по-плътно до него и тихо каза:

— Как може мъжът да насочва мислите си към бога, да остане верен на жена си и на семейството, след като дяволът му тика такива изкушения под носа?

Тъй като Мохамед го слушаше занемял, той продължи:

— В този нощен клуб са инвестирани долари. Парите, идващи от Запада, са част от империалистическия заговор. Неверниците се опитват да унищожат Египет, като подкопават гордостта, честта и морала на мъжете. Какво друго ти остава, освен да се превърнеш в послушно оръдие на сатаната?

Мохамед се вгледа в снимката на Мими, в гърдите и бедрата ѝ. Внезапно му се стори, че тя му се усмихна подигравателно.

Горещият пустинен вятър сякаш бодеше кожата му с хиляди иглички. Пот се стичаше по лицето му, проникваше под яката и се спускаше на струйка между плещите му.

— Трябва да освободим Египет от тази мръсна пяна — промърмори Хюсеин. — Трябва да се завърнем отново към Аллаха. Трябва да спазваме учение го на Корана. Трябва да се борим! Да унищожаваме злото с всевъзможни средства — иначе сме загубени!

Мохамед го изгледа уплашено, обърна му гръб и побягна.

Въпреки болките Нефиса се радваше, че си изкълчи глезена и не ѝ се наложи да изпрати Амира до Суец. Неприятният инцидент си имаше и хубави страни. Мохамед остана при нея.

Тя побесня, като научи, че Ибрахим и Омар искат да го изпратят заедно с баба му в Мека.

Тя подготвяше нещо за него, което никой, нито Омар и Ибрахим, нито самата Амира, не ще може да осуети...

Погледна неспокойно към часовника. Защо го нямаше? От ден на ден се прибираще все по-късно от работа. Къде ли скитосваше?

Като чу, че се отваря и затваря входната врата, тя въздъхна с облекчение и се облегна назад. Ето го и него.

Малко след това Мохамед влезе в хола, където тя лежеше, вдигнала навехнатия си глезен върху възглавница. Внукът ѝ я целуна леко и веднага се извърна. Но тя забеляза, че бе блед и разстроен.

— Как си тази вечер, мъничкият ми? — запита тя загрижено.

Той стоеше с гръб към нея. Като видя писмата, струпани на масата, той посегна с любопитство към тях.

— Добре, бабо... — той замълча и тя видя със задоволство, че се разстрои още повече.

— Какво има? — запита тя с привидна загриженост.

— Имам картичка за рождения ми ден — отвърна беззвучно той — Пак ми е писала...

Нефиса го проследи как седна на дивана и се загледа в плика, без да го отваря.

Някога успяваше да скрие писмата на Жасмина до Камелия, но никога не бе посмяла да лиши внука си от картичката за рождения му ден. Мохамед я очакваше с нетърпение всяка година. Знаеше в кое чекмедже си ги събира. Знаеше, че ако му забрани да ги получава, само би превърнала майка му в мъченица и той би я почитал като небесно създание. Като забеляза, че той изведнъж сбърчи чело, тя запита:

— Какво има, скъпи?

Мохамед дойде при нея и ѝ показа плика.

— Странна работа, бабо. Виж, марките са египетски.

Тя въздъхна и каза:

— Да, и аз забелязах...

Мохамед скъса плика и прочете познатата фраза:

„Завинаги в сърцето ми.

Майка ти.“

После погледна датата и пощенската станция на клеймото.

— Бисмиллях! Тя наистина е в Египет!

— Какво? — Нефиса изскубна картичката от ръцете му и я погледна под светлината на лампата. „Ал Тафла“.

Леденостудени тръпки минаха по гърба ѝ.

— В името на Аллаха! — промърмори тя. — Къде се намира Ал Тафла?

Мохамед отиде до библиотеката, извади един атлас и го разгърна с разтреперани ръце. Къде ли се намира Ал Тафла?

От възбуда изтърва атласа, вдигна го и най-сетне намери страницата, на която зеленото поречие на Нил разделяше две жълти пустини. Трескаво прокара път по синята линия на реката и възкликна:

— Аллах! Ето го! Та то е съвсем до... — той захвърли гневно атласа, който едва се размина с телевизора, удари се в стената и тупна на пода.

Нефиса се изправи с усилие, посегна към облегалката на един стол, опря се на нея и стана с изкривено от болка лице.

— Мохамед, съкровище мое — каза тя. — Моля те...

— Как може да е в Египет, а да не дойде в Кайро? — извика гневно той. — Защо не дойде да ме види? Що за майка е тя! О, бабо, бабо! И аз не знам какво да мисля...

Като го видя как се разхълца и обезумя, Нефиса се уплаши.

Жасмина бе в Египет! Е, добре, ако се върне и почне да претендира за него, ще установи, че няма никакви законни права върху него...

Но Мохамед беше вече пълнолетен. Майка му можеше да ѝ го отнеме завинаги само с две-три сладки приказки.

— Чуй, миличък — каза тя и посегна към ръката му. — Помогни ми. Искам да седна на масата. Разбирам те. Ти си добро момче. Ще ти кажа нещо, защото мисля, че е време да научиш истината за майка си.

Щом седна, тя го погледна сериозно.

— Не ми е лесно да ти го кажа, мили ми синко. Близките ни не споменават нищо за майка ти, откак ни напусна преди толкова години... Моля те седни.

Но Мохамед предпочиташе да остане прав. Жилището му се стори изведнъж тясно и горещо. Струваше му се, че се задушаваше. Накрая седна неохотно на килима, който баба му бе купила преди много години на един търг, защото по нейните думи, принадлежал някога на принцеса Фейса.

— Кажи ми всичко, бабо — помоли я той и се взря пред себе си. — Кажи ми какво е станало с майка ми.

Нефиса се изправи и отвърна:

— Бедното ми момче! Обещай ми да не го вземаш много присърце — той кимна мълчаливо и тя каза: — Майка ти бе хваната в изневяра с най-близкия приятел на дядо ти.

— Не... не вярвам — промърмори Мохамед и очите му се напълниха със сълзи.

— Попитай дядо си като се върне от Суец. Той ще ти каже истината. Макар да му беше дъщеря, ще признае, че Жасмина бе мръсница.

— Не! — извика той. — Забранявам ти да говориш така за нея!

— Това е истината. Майка ти опозори цялото ни семейство. Затова никой не споменава за нея. В навечерието на Шестдневната война дядо ти я прогони от дома ни и я обяви за мъртва. Това бе един черен ден за Египет и за всички нас.

Нефиса стисна устни. Предпочете да премълчи останалото. Няма да му каже, че Жасмина молеше за милост. Не бива да научи, че е искала Мохамед да остане при нея, но Омар се е възползвал от правото си и ѝ е казал, че никога вече няма да го види.

Внезапно тръпки разтърсиха цялото тяло на Мохамед. Той скочи и изтича навън. Нефиса го чу да повръща в банята.

Когато се върна пребледнял и разстроен в стаята, тя протегна ръце към него.

— Чуй ме, миличък. Имам една идея...

Но Мохамед се обърна, без да каже дума, и хукна навън от къщи. Бягаше по улиците и си мислеше само как да стигне час по-скоро в любимото си кафене. Надяваше се да завари там приятелите си Салах и Хабиб, които винаги го разсмиваха. Но не ги намери там. Затова пък срещна пред кафенето Хюсеин, който седна неканен на масата до него. Мохамед подпря главата си с ръце и се заслуша в думите на Хюсеин, който му изложи своя план.

Пред очите му изникна черен облак. Той плуваше към него като черна мъгла, като раззината паст на джин, готов да го погълне. Казваше „да“ на всичко, което възнамеряваше да стори мъжът до него. Гневът му растеше с всяка изминала минута. „Ще си отмъстя“, мислеше си той. — „Ще отида в Ал Тафла и ще я накажа. Тя трябва да си плати за онова, което причини на мен и на всички нас.“

Жасмина потърси на нощното небе Мирах — звездата, под която бе родена. Тя се намиреше в съзвездието Андромеда и може би щеше да ѝ вдъхне сили за онова, което смяташе да извърши.

Звездите блещукаха и грееха като фойерверк и бе невъзможно да се открие една от тях в безброя. Но видя луната над Нил. Беше едра, пълна и излъчваше нежна светлина. Жасмина вдигна умолително ръце.

След като отправи безмълвна молитва, тя пое назад по пътя към спящата Ал Тафла. Мина по тъмните улици и най-сетне стигна до дома на шейхинята, знахарката, която бе и гадателка. Трябваше да действа бързо. Оставаха само три дни до заминаването на Конър.

Деклан крачеше напред-назад по скърцащите дъски на верандата си. Не можеше да заспи. Непрекъснато спираше и гледаше към среднощното небе, с надеждата да забележи някое облаче. През целия ден се чуваше далеч гръмотевичен тътен. Въздухът бе наелектризиран, птиците летяха на големи ята. Дали не приближаваше буря? Но как е възможно, като няма облаци и вятър?

Деклан извади от джоба си кутия цигари, запали си една и се замисли за бурята, която бушуваше вътре в него.

След три дни трябваше да напусне Египет, но мисълта за Жасмина не му излизаше от ума. Непрекъснато си спомняше как преди месец, след смъртта на брат ѝ, я държеше в прегръдките си и я утешаваше. Преследваше го споменът за тялото ѝ, притиснато към него, за топлината ѝ, за гърдите, докосващи неговите, за сълзите ѝ, покапали по ризата му и за това, колко необходим ѝ бе в този миг. Никога досега не бе мислил тъй всепоглъщащо за някоя жена. Защо държеше толкова на нея? Може би просто искаше да я люби. Сигурно е това. Прокле се заради тези си желания. Нямахте право на подобни неща, след като Сибил гниеше в гроба.

Отиде до края на верандата и се загледа в мастиленочерната река, по която луната бе прокарала сребриста пътека.

Когато чу приглушеното барабанене, в първия миг реши, че пак гърми някъде надалеч. Хвърли цигарата и я стъпка. Не, това бяха барабани. Странно, по никое време...

Бавно тръгна от къщичката си, разположена на брега на Нил, към селото. Щом доближи, чу още по-отчетливо барабаненето, долови даже ритъма. Кой ли празнува посред нощ?

В Ал Тафла цареше пълна тишина. Не светеше нито един прозорец, дори и в кафенето. Заради джиновете и злите духове, които бродят по тъмна доба селяните избягваха да скитат нощем по улиците. Въпреки жегата вратите бяха залостени и капаците — спуснати, за да ги предпазят от демоните или от клетвата на някой завистлив съсед.

Лечебницата бе тъмна и заключена. В стаята на Жасмина също не видя светлина.

Но със смайване забеляза отблясък от факли между дуварите на задния двор, където се намираще огнището, коритото за пране и кокошарникът. Мина по уличката, която бе толкова тясна, че той докосваше с раменете си кирпичените стени на къщите, и видя в двора

мъже с музикални инструменти — дървени свирки, гъдулка и широки плоски барабани, които мъжете биеха ритмично над разпалената жаравата. Имаше и жени. Деклан забеляза жената на Халид, сестрата на Валид и старата, уважавана Бинт Омар. Те кръжаха около жаравата, кадиях някакви билки и мърмореха заклинания. Не можеше да разбере думите, не бяха на арабски.

Изведнъж се досети какво правят — изпълняваха заар, ритуален танц за прогонване на злите духове. При него танцуващите изпадаха в такъв транс, че губеха контрол над себе си. Обикновено не позволяваха на външни хора да присъстват или да участват в него. Но в Тунис наблюдава веднъж такъв танц, при който един човек получи инфаркт и падна възник.

Конър се разтревожи. Къде ли е Жасмина?

Понечи да влезе в двора, но една жена му препречи пътя.

— Не може! — каза тя.

Друга една жена — шейхкинята на селото, се приближи бавно към него. Тя се ползваше с огромно влияние в Ал Тафла. Татуировката на брадичката ѝ показваше, че произхожда, от гордите бедуини. Той бе влязъл веднъж в конфликт с нея заради обрязването на момиченцата, защото някои от децата бяха получили остри инфекции.

За негова изненада тя му се поклони и каза:

— Заповядайте, докторе.

Някои от жените, насядали на пейки покрай дувара, го поздравиха с усмивка или с леко кимване.

Танцьорките бавно обикаляха жаравата, вдигаха и отпускаха ръце, тропаха с крака или тръскаха главата и раменете си. Мъжете барабаняха, без да спрат, а гъдуларят изпълняваше жална, пронизителна мелодия. Шейхкинята запали свещи и благоухания. Скоро екзотични аромати изпълниха нощния въздух.

Деклан се тревожеше, че още не може да види къде е Жасмина. Как би могла да спи при такава врява? Барабаните отекваха гръмко в нощта. Странно, защо ли бяха устроили този заклинателен танц в самото село?

Потърси си място до зида и седна на земята. Ритъмът на барабаните засили безпокойството му и той отново стана.

Когато запали всички свещи, шейхкинята даде знак на музикантите. Замлъкнаха всички барабани, освен един. Барабанчикът,

облечен в бяла галабия и с бял тюрбан, бавно пое из двора, налагайки един монотонен ритъм. Жените в кръга спряха на място, притвориха очи и се залюляха бавно насам-натам. След като направи три обиколки барабанчикът смени ритъма, след още три го смени за втори път. Като контрапункт се появи втори барабан, после трети, четвърти и пети.

Деклан разбираше какво вършат. Според представите на фелахите различните ритми служеха като заклинания за различни демони. Всеки дух си имаше своя собствена мелодия, на която реагираше. Барабанчиците, тъй да се каже, хвърляха мрежи, за да хванат в тях джиновете. Една от жените изведнъж затанцува. Тя удряше крак в земята и потръпваше като риба, уловена в мрежа. Деклан загледа изумен с каква грация и гъвкавост кършеше едрата си снага. Но все още не бе изпаднала в транс.

Барабаните отново подеха единен ритъм, като все повече жените се впускаха да танцуват — всяка в различен такт и с различни движения, които отговаряха на вътрешния ѝ, индивидуален ритъм.

Деклан видя шейхкинята да изчезва през задната врата във вътрешността на къщата. Напрежението му нарасна.

И тогава се появи Жасмина. Тя не беше сама. Отстрани я крепяха две жени, очите ѝ бяха затворени, а главата отпусната. Сомнамбулските ѝ движения създаваха впечатлението, че е под въздействието на наркотици. Носеше яркосин кафтан. Веднъж бяха обяснили на Деклан, че синият цвят успокоявал и умилостивявал всички зли духове, защото бил цветът на небето.

Барабанчиците започнаха да кръжат около Жасмина. Жените все още я крепяха. Тогава шейхкинята нададе високи, пронизителни крясъци, сякаш призоваваше някого. Тя вдигна ръце. Сянката ѝ върху отсрещната стена бе гигантска. Макар да не се движеше, припламването на свещите създаваше чувството, че танцува.

Изведнъж Жасмина се свлече на земята. Деклан неволно скочи да я вдигне. Но нечи силни ръце го възпряха.

Жените пуснаха Жасмина и тя коленичи със затворени очи в центъра на кръга. Когато започна бавно да се превива ту на една, ту на друга страна, музикантите отново взеха инструментите си.

Музиката бе призрачна, писклива и хипнотизираща. Деклан стоеше като истукан и наблюдаваше как Жасмина се полюшва напред-назад, с отметната глава и протегнати ръце. Тюрбанът ѝ се изхлузи.

Шейхкинята веднага го взе и косите на Жасмина се пръснаха по раменете ѝ. Жените отваряха и затваряха кръга. Те я закриляха и окуражаваха. Движенията ѝ станаха по-бързи и по-резки. Тя се навеждаше и привдигаше в синхрон с ритъма на барабаните. Дългите ѝ коси метяха земята. Пълната луна изгря иззад покривите и ги обля в свръхестествена светлина. Когато Жасмина неочаквано скочи, синият ѝ кафтан засия сред черните жени като гребена на подгонена от вятъра вълна.

Музиката стана по-гръмка, ритъмът се усили. Някой запя. Жасмина следваше барабаните. Тя се движеше на тласъци и тропаше с крака. Крясъците на шейхкинята се извисиха до пронизителен писък.

Жасмина започна да върти главата си, разперила ръце встрани на равнището на раменете, сякаш опънати от невидими шнурове. Дългата ѝ руса коса блестеше на светлината на факлите, като описваше първо бавно, а след това все по-бързо кръгове във въздуха. Мелодията на гъдулката и кавала достигна до непоносими висоти. Заклинанието на шейхкинята премина в един-единствен протяжен вик.

Деклан имаше чувството, че главата му ще се пръсне. Но не можеше да откъсне очи от косите, които го омагьосваха, хипнотизираха и шибаха.

Очите на Жасмина бяха отворени, но се виждаше само бялото. Погледът ѝ бе насочен навътре. Тя беше в транс и вече не съзнаваше какво върши.

— Достатъчно! — извика Конър и влезе в центъра на кръга. — Спрете! — Шейхкинята се изпречи пред него.

— Не бива, докторе! — но той я избута настрана, взе Жасмина на ръце и излезе от двора.

Тя лежеше отпуснато в обятията му, докато той крачеше забързано по тесните улички. Едва когато стигна до Нил и внимателно я положи върху тревата, тя отново дойде в съзнание.

— Деклан... — прошепна Жасмина.

— Какво, по дяволите, означава всичко това? — рече той, коленичи до нея и отметна влажните ѝ коси от лицето. — Опасно е да участваш в такива танци, стигащи до транс. Уплаших се за тебе, дяволите да те вземат!

— Направих го заради теб, Деклан.

— За мене? Ти луда ли си? Знаеш ли, че от такива неща се умира?

— Но аз исках...

Той я прегърна и притисна устни до нейните.

— Жасмина — промърмори мъжът и зацелува лицето, косите, ръцете ѝ. — Толкова ме изплаши. Помислих, че няма да оживееш.

Жасмина отвърна на целувките му. Тя обгърна врата му с ръка и го притисна до себе си.

— Не биваше да допускам подобно нещо. Трябваше да ги спра преди още да са почнали...

— Любими...

— Господи, не искам да те изгубя, Жасмина — той зарови лице в косите ѝ.

Тя видя високата тръстика, която стигаше сякаш чак до небето. Вдъхна мириса на Нил, а Деклан ѝ прошепна в ухото:

— Обичам те, Жасмина.

Луната клонеше към хоризонта. Двамата вървяха по брега, хванати за ръка. Жасмина си мислеше, че Нил никога не е бил толкова хубав. Наслаждаваше се на допира на дланта му, обгърнала пръстите ѝ. Имаше чувството, че държи в шепата цялото ѝ тяло, че я обгръща отвсякъде. Така се чувстваше и когато се любеха — сякаш не се сляха, а се обгърнаха един друг. Макар той да проникна в нея, тя имаше чувството, че той я поема в тялото си. Деклан бе четвъртият мъж, с когото се любеше. Но за първи път имаше чувството, че преживява нещо истинско и съвършено.

— Деклан — каза тя, — тази вечер аз танцувах за теб — затова те пуснаха при нас. Нищо не ме заплашваше. Жените знаят какво да направят, когато някой изпадне в прекалено дълбок транс.

Той погледна към небето и се запита дали звездите греят винаги така ярко и са така безбройни.

— Уплаших се за теб — повтори тихо той, сякаш не искаше да смути покоя на реката. — Защо трябваше да правиш подобно нещо за мен?

— Исках да ти подаря нещо на сбогуване. След всичко, което направи за мен, аз ти дължах някакъв подарък.

— И какво съм направил за теб?

— Ако не беше ти, навярно никога нямаше да се върна в Египет.

— Аз не те доведох тук, Жасмина. Нямам нищо общо с това.

Тя спря и го погледна в очите. Лицето му едва се виждаше в нощния мрак. Никога досега не бе изпитвала такава любов.

— През цялото време си мислех какво да направя за теб. Спомних си как Захария каза, че страдаш. Затова си помислих, че единственият подарък, който мога да ти направя, е да те освободя от болката.

— И се опита да прогониш злите духове от мен, така ли?

Тя се засмя.

— Да, донякъде. Селяните, които присъстваха тази вечер на заклинанието, те обичат и почитат. Посъветвах се с жените и те ми разкриха тайната на заара. Събират се заедно, за да създадат подходяща атмосфера. Задружният им дух, музиката, песните и заклинанията помагат на добрите сили да победят злите. Те събират лъчите на пълната луна и на звездите и укрепват с тях тялото и душата ти. Разбираш ли, това тайнство владее само народи с много древна култура, при които безчет поколения са предавали до ден-днешен традицията и магическото познание.

Деклан въздъхна.

— На мен, за съжаление, не ми подейства. В момента съм напълно объркан — той пусна ръката ѝ и застана до водата. Звездите сякаш танцуваха по вълните, а отдалеч долиташе гръмотевичен тътен. Пустинната буря се приближаваше към тях.

— Веднъж ме запита какво ме накарало толкова да се променя. Всичко започна от смъртта на жена ми. Сибил беше... убита, Жасмина.

Тя застана до него.

— И ти смяташ, че си виновен за това?

— Не — Деклан извади от джоба си пакет цигари. — Не съм.

— Тогава защо?

Той се загледа в цигарата и кибритената клечка в ръката си и после хвърли и двете.

— Убих човек — каза той. — По-точно казано, аз го екзекутирах.

Жасмина вдъхна уханието на цъфнали портокали и плодородния мирис на Нил. Зачака Деклан да продължи.

— Двамата със Сибил работехме в Танзания, недалеч от Аруша — започна той след кратко мълчание. — Знам кой я уби — синът на главатаря. Сибил притежаваше малка видеокамера, на която той бе

хвърлил око. Преди месец я беше откраднал. Аз пуснах слух, че съм уговорил шамана да прокълне крадеца. Обещах обаче, че ако я върне, няма да го накажа и няма да разпитвам кой е. На другия ден видеокамерата беше в джипа ни. Но след месец намериха Сибил мъртва на пътя, водещ към лечебницата. Прерязали й бяха гърлото с панга — нож, който негрите използват в джунглата. Убиецът бе взел само малката видеокамера — нищо друго.

Погледът му попадна върху влажен кичур, залепнал за врата на Жасмина. Той нежно го отметна назад.

— Тъй като крадецът бе син на вожд, не вярвах, че ще го осъдят. Свиках старейшините на племето и те решиха, че най-добре е да получи наказание по бързата процедура, особено след като им доверих какво смятам да направя. Смятах, че постъпвам както е редно.

Четири едри мъже го хванаха и го държаха, докато му биех инжекцията. Казах му, че това е един специален серум. По въздействието му се познава дали някой е виновен или невинен. Ако не е убил жена ми, тогава нищо няма да му се случи. А ако е виновен, ще умре още преди залез-слънце — Деклан замълча и въздъхна. После тихо каза. — Умря привечер.

— Какво му инжектира?

— Дестилирана вода. Напълно безобидно нещо. Не вярвах, че ще умре. Очаквах просто да го сплаша достатъчно, за да си признае вината — Деклан погледна към тъмната река. — Беше само на шестнайсет години.

Жасмина сложи ръка на рамото му и каза:

— Смъртният час на Сибил е бил предопределен отдавна, също както часът на моята и твоята смърт. Пророкът казва: „Докато не настъпи моят час, нищо не може да ми навреди. Удари ли той, нищо не може да ме спаси.“ Искам да ти помогна, Деклан. Ти носиш тежко бреме. Аз също. Запита ме защо не отивам да видя семейството си в Кайро. Сега ще ти кажа — тя погледна към тъмната вода и после заразкава: — Семейството ми ме отлъчи. Отнеха ми сина и ме прогониха от къщи. Направиха го, защото един мъж ме изнасили. А аз забременях — погледна го въпросително и се опита да прочете реакцията по очите му. Но видя само лунната светлина, отразяваща се в тях. — Разбираш ли, аз не го обичах, бях просто негова жертва. Хасан ал-Сабир заплаши, че ще унищожи семейството ни. Как ли не го

молах, но той не отстъпи. Искаше да ме има и бе по-силен от мен. Въпреки добрите си намерения аз опозорих моя род. Знам, че трябваше първо да отида при баща си. Може би той не може да понесе мисълта, че не съм го сметнала за способен да се справи с Хасан. Така е, за мен той беше слаб, пречупен човек. В нощта, когато ме прогониха, той ми каза, че още с раждането си съм навлякла проклятие върху своето семейство. Затова не мога да се върна при тях.

— Жасмина — каза Конър и пристъпи до нея, — спомням си как дойде за първи път в кабинета ми и запита дали не мога да ти помогна. Много се страхуваше от известието на имигрантските служби. Никога няма да забравя страха, който се четеше в очите ти. Вече бяха експулсирали трима мои студенти. Те също се обърнаха към мен за помощ, но не изпитваха страх. Ядосвах се, гневяха се, неприятно им бе, че ги отправят в родината им. Но ти се страхуваше. Още го помня, защото си мисля, че дори сега се страхуваш. От какво? Да не е от този мъж?

— Не, Хасан ал-Сабир вече нищо не може да ми причини. Не знам дори къде е, дали живее в Кайро, а може и да е умрял. Просто не искам да имам нищо общо с тях. Семейството ми ме прогони. Аз вече не съм от рода Рашид — тя се извърна, но той я хвана за раменете и я обърна отново към себе си.

— Жасмина, нали каза, че искаш да ми помогнеш. Чуй ме сега. Трябва да ме забравиш и да помогнеш сама на себе си. Прогони своите демони, които все още те преследват.

Тя го погледна тъжно. После каза:

— Ти не ме разбираш.

— Разбирам само едно. Каза, че си ми благодарна, задето съм те върнал в Египет. Не аз те върнах тук, ти сама се прибра в родината си. Аз ти послужих само за предлог.

— Не е вярно...

— Всъщност още не си се завърнала напълно. Повярвай ми, полека-лека започвам да те разбирам. Работила си в Ливан, в ивицата Газа и край Нил. Сякаш се въртиш в кръг около някакво чудовище, защото се страхуваш да не го разбудиш.

— Да, Деклан, прав си. Искам да видя отново близките си. Толкова ми липсват... сестра ми Камелия, баба Амира и татко. Но не знам как да постъпя.

Той се засмя.

— Пътят до тях може да е дълъг, но ти ще се приближаваш с всяка стъпка към целта. Не бива да се отчайваш.

— Но ти си се отчаял — каза тихо тя.

— Да, аз се отчаях. Разбрах, че в подобни места науката ни е безпомощна и дори вредна. Осъзнах, че е безсмислено да се имунизират децата на тези хора. Те продължават да си мислят, че синьото мънисто, вързано на врата, е далеч по-ефикасно. Опитах се да им обясня, че в реката има паразити, които предизвикват болести и смърт. Показах им най-елементарните предпазни мерки, но те предпочитат да хвърлят амулет в заразената вода и да продължат да газят боси из нея. Денем идват при мен измършавели и болни, а нощем се промъкват до дома на знахаря и вземат от него змийски прах и талисмани. Стълбовете на онова светилище имат по-голяма целебна сила от моите инжекции. Дори самата ти, Жасмина, си повярвала, че заклинателният танц може да ми помогне. Не разбираш ли колко напразни са нашите усилия? Да, аз се предадох. Затова трябва да се махна отгук, преди цялото това безсмислие да ме убие така, както уби Сибил.

— Жена ти не е станала жертва на суеверието и магията.

— Да, но аз убих момчето, което ѝ отне живота заради някаква евтина видеокамера. Двамата със Сибил останахме в това село, защото искахме да убедим старейшините, че е необходимо да се имунизират децата. Благодарение на нейните неуморни усилия ние почти бяхме постигнали целта си. И тогава дойде моментът на изпитанието. Самият аз прибегнах до магията, която разобличавахме като неефикасна! След цялата разяснителна работа, свършена от Сибил, хората в селото бяха върнати по моя вина със сто години назад. Аз разочаровах жена си, Жасмина. Аз оскверних нейната смърт.

— Не, не си го направил — отвърна Жасмина и го погали по бузата. — Деклан, толкова искам да поема болката ти върху себе си. Кажи ми какво да направя. Искаш ли да замина с теб?

— Не — отвърна той и пак я притисна към себе си. — Ти трябва да останеш тук. Жасмина. Тук ти е мястото.

— И аз не знам къде ми е мястото — рече тя, положи глава на рамото му и се прилепи към него.

— Знам само, че те обичам, Деклан. Това е всичко.

— Сега друго не ни и трябва.

ДВАДЕСЕТ И СЕДМА ГЛАВА

— Не се тревожи, приятелю — каза Хюсеин, като нагласи часовниковия механизъм на бомбата. — Никой няма да пострада. Днес е понеделник и клубът не работи — той хвърли поглед на Мохамед, който седеше преbledнял и разтреперан на задната седалка на колата. — Бомбата ще послужи само за предупреждение — добави Хюсеин. — Нека всички разберат, че сме решени да прочистим Египет от тези упадъчни нрави. Нагласих часовника за девет вечерта.

Мохамед погледна към непрекъснатия поток от коли, преминаващи по моста. Нил бе придобил загадъчно зелен цвят под лъчите на залязващото слънце. Колата на Хюсеин бе паркирана недалеч от Каж д'Ор. Мохамед виждаше плаката, на който Мими грееше в яркочервената си рокля. После погледът му отново се спря на бомбата, измайсторена от Хюсеин, и той преглътна на сухо.

Какво търсеше сред тези фанатици, защо се замесваше в опасните им акции? Какво общо можеше да има с тях той — един дребен чиновник? Чувстваше се объркан. Последните седмици живееше като насън. Всичко започна от момента, в който узна, че майка му е в Египет. Всяка сутрин се събуждаше с надеждата, че през този ден тя ще дойде да го види. Всяка вечер погребваше своите надежди. Мъките и вътрешното му раздвоение станаха вече непоносими. В отчаянието си отиде една вечер при Хюсеин. Той чу как страстно говореха младите му съмишленици за Аллаха и за революцията. Мохамед не харесваше нито Хюсеин, нито приятелите му, но тяхната радикалност бе някакъв противовес на чувството му за безпомощност и на натрупалите се емоции.

Те твърдяха, че трябвало да прогонят развратните и аморални жени от Египет и Мохамед бе съгласен с тях. Като извикаха „Хайде да хвърлим клуба във въздуха!“, той си помисли: „Чудесно, тогава всичко ще свърши! Това ще е моето отмъщение.“ — макар че в объркването си не знаеше коя от двете жени иска всъщност да накаже.

Ето че вече седеше близо до клуба и гледаше как Хюсеин свързва с жици батериите на бомбата. Ужасно се страхуваше и му се искаше да

избяга от там.

— Ние вярваме в теб, братко! — каза Хюсеин и му пхна кутията в ръцете. — Сега можеш да докажеш колко си верен на Аллаха и на нашето дело. Ето ти ключа към задния вход на клуба. Ако срещнеш някой портиер или пазач, бутни му бакшиш. Ще кажеш, че носиш подарък на Мими и ти е наредено да ѝ го предадеш лично в гримьорната. Ще поставиш бомбата на онова място до сцената, което ти показах върху скицата. Аллах да те закриля!

От другата страна на клуба в същия миг излезе Камелия и се ръкува за довиждане със собственика. Подготовката за празника, с който тази вечер щяха да изненадат Дахиба, вървеше по плана. Ще дойдат всичките им роднини, приятелите на Дахиба, музикантите от стария ѝ оркестър и естествено — най-известните личности от киното и телевизията. Един представител на Министерството на културата ще връчи на Дахиба голямо отличие. Смятаха да я уговорят да им потанцува — за първи път щеше да се яви пред публика от четиринайсет години насам, — а най-сетне щеше да има и банкет. Когато благодари за последен път на съдържателя и се отправи към лимузината си, тя дори не подозираше, че в този момент племенникът ѝ се промъква към клуба с бомба под мишница.

Дахиба гледаше как залеза обагря в златисто куполите и минаретата на Кайро. Светът ѝ изглеждаше прекрасен, защото имаше чувството, че се е родила отново. Резултатите от последните изследвания показваха, че е оздравяла. Лечението бе приключило успешно. Ракът бе в отстъпление.

Хаким влезе в жилището с голям пакет под мишница и я погледна хитровато.

— Какво е това? — запита Дахиба, когато той ѝ го подаде с широка усмивка.

— Подарък за теб, скъпа. Отвори го и виж сама.

Дахиба развърза внимателно панделката, вдигна капака на кутията и като махна копринената хартия, от нея се изтръгна едно щастливо: „Ах!“

— Какво ще кажеш? — запита Хаким, засиял от радост.

— Нямам думи! — Дахиба извади внимателно роклята от кутията и я вдигна да я разгледа. В изящния черен плат бяха втъкани златни и сребърни нишки, които блещукаха под слънчевите лъчи. — Прекрасна е, Хаким.

— И е истинска. Доста се изръсих за нея. Това бе асиутска носия, направена от прекрасен рядък плат, който вече почти не се намираще. — Шита е преди повече от сто години — каза Хаким. Той я хвана за полите и поглади с ръка тежко падащия плат. — През 1944 година, при първото ти представление в Каж д'Ор, ти носеше подобна дреха, помниш ли?

— Но тя беше просто копие, Хаким. А тази е истинска!

— Хайде да вървим да празнуваме. Сложи си я и цяло Кайро ще ти ръкопляска!

Тя го прегърна и целуна.

— Какво ще празнуваме?

— Как какво? Аллах те изцели от рака. Това не е ли достатъчен повод?

— И къде ще ме заведеш?

Малките му очички светнаха.

— По-късно ще разбереш!

Амира погледна лазурното море до крайбрежното шосе, по което пътуваха, и си помисли за близките си в Кайро. В този момент сигурно всички се подготвят за празника, с който ще изненадат Дахиба. Съжаляваше, че двете със Зейнаб няма да присъстват на него. Обещала бе на Камелия да се приберат навреме, но бе принудена да поотложи завръщането си, тъй като точно пред Медина изпита остри болки в гърдите. Лекарят я посъветва да замине веднага за Кайро, но тя бе решила да намери керванджийския път, по който бе тръгнала в детството си. Нямахше да ѝ се удаде друга възможност за това.

Наблюдаваше кобалтовосините води на залива Акаба в приповдигнато настроение. След посещението в Мека, най-святото място на света, тя се чувстваше пречистена и доближена до Бога. Двете със Зейнаб се помолиха до каабата, големия черен камък, при който пророкът Авраам изразил готовността си да се подчини на Божията воля и да принесе сина си в жертва.

Потърсиха извора на Хагар и пиха от светената му вода, замериха с камъни колоните, които символизират дявола, за да го прогонят от себе си. После се спуснаха с кораб надолу по крайбрежието до Акаба и там наеха кола с шофьор, за да прекосят полуостров Синай.

Сега следваха древните пътища, по които евреите някога са напуснали Египет. Точният им маршрут не можеше да се установи със сигурност, казаха им, че имало и други варианти. Амира бе неспокойна. Преди много-много години майка ѝ бе казала: „Ще следваме пътя през пустинята, по който е минал пророкът Мойсей.“ Но Амира не знаеше дали е избрала верния маршрут. Може би трябваше да поемат по северния път, както ги бяха посъветвали. Шофьорът, йорданец с червено-бяла кърпа на главата, сякаш прочете мислите ѝ, обърна се и каза:

— По този път е минала Девета бригада, господарке.

Големият пращен буик се носеше с висока скорост по широкото шосе, вдясно, от което се издигаха стръмни голи скали от гранит. Отляво имаше палми, а зад златистите плажове се простираше тъмносиният залив с кубистично издигащия се над него лавандуловосин бряг на Арабския полуостров.

— Оттук ли е минал наистина пророкът Мойсей, като е извел народа си от Египет?

— Този маршрут е много популярен, госпожо — отвърна ѝ шофьорът. Монасите от „Света Екатерина“ ще ви разкажат всичко за него. Ако е рекъл Господ, ще пренощуваме там.

Най-сетне колата излезе от крайбрежното шосе и пое по непавиран, каменлив път. Наоколо растяха ниски храсти и кафяви пустинни авлиги и дроздове се носеха из въздуха. От време навреме се мяркаха дори пустинни зайци. Пътят бе осяян с дълбоки дупки. Те минаха покрай бедуини, които им махаха за поздрав, застанали пред големите си черни шатри. Амира се взираше напрегнато в голия пейзаж, разнообразяван единствено от китки палмови дървета, впили упорито корени в каменистата почва. Няма ли да види нещо познато?

Доста време мина преди манастирът да изникне пред очите им.

— Гебел Муса — рече шофьорът и посочи един висок, прорязан връх. — Мойсеевата планина — като видя стръмните сиви, кафяви и червеникави гранитни възвишения, сърцето ѝ подскочи. Дали не си

спомням тези планини? Дали не нападнаха тук някъде кервана ни? Тук ли ме изтръгнаха от ръцете на майка ми? Може би тя е заровена някъде тук и аз ще намеря гроба ѝ? Досега бе видяла лазурносиньото море, което ѝ се присънваше и бе чула познатите камбанки на керваните с камили. Обзе я чувството, че минава през добре познати ѝ места. Какви ли нови спомени щеше да пробуди това кътче?

Щом приближиха манастира, разположен в подножието на планината Синай, насреща им се появиха туристически автобуси, цели колони от микробуси и множество млади хора на колелета.

— Бисмиллях! — възкликна шофьорът. — Това не е добър признак. Май сме закъснели. Монасите са залостили портата за през нощта.

Шосето ставаше все по-лошо, докато накрая се превърна в обикновен коларски път. Минаха покрай малък бял параклис и шофьорът каза:

— Тук пророкът Мойсей е говорил за първи път с Бога.

Най-сетне стигнаха до една постройка, заобиколена от кипариси, която приличаше на крепост.

— Останете в колата, а аз ще ида да попитам дали можем да преспим при тях — каза шофьорът. Той паркира буика и бързо хукна нагоре по една каменна стълба. Но скоро се върна и каза:

— Съжалявам, госпожо. Монасите са затворили вече манастира. Много туристи минали днес. Казаха да дойдем утре.

Амира поклати глава. Болките, които изпита в Медина, я предупреждаваха, че не се знае дали утре ще е жива.

— Зейнаб — рече тя, — помогни ми да се изкача по стъпалата. Искам лично да поговоря със светите отци — тя прониза шофьора с поглед. — Ние не сме туристи, а поклонници, тръгнали да дирят Бога.

Когато стигнаха до портата в старинния зид, Амира вече едва дишаше. Наложил се да спре.

„Моля те, Боже, не ми отнемай живота, преди да науча истината, която търся.“ — помисли си тя.

Зейнаб позвъни и един брадат православен монах в тъмнокафяво расо отвори портата.

— Моля ви, отче — рече Зейнаб на арабски, — пуснете баба ми да влезе да си откъдне. От дълъг пъти идваме — като видя, че той не я

разбира, тя повтори същото на английски. Той кимна, каза, че познава поклонниците по белите одежди и ги пусна вътре.

Влязоха в двора на манастира с варосаните стени.

Докато вървеше след монаха по старинния плочник, Амира си мислеше: „Някога съм идвала“.

Следобедните сенки пълзяха по Ал Тафла. Жасмина обикаляше домовете на последните си пациенти, след което щеше да се прибере за приемния час в лечебницата.

— Докторът днес ли си заминава? — запита я една стара фелахка, докато ѝ мереше кръвното.

— Да, доктор Конър отива в Англия.

— В Англия ли? Това къде е? Мъжът ми да ме напусне, докторке, ако това не е голяма грешка! Трябва да го спрете.

— Или пък да отидете с него — добави съседката ѝ. — Още сте много млада! Рано е да оставате сама като нас, стариците!

Жасмина прибра апарата за мерене на кръвното налягане в лекарската си чанта. Днес не можеше да се съсредоточи върху работата си.

Колко прекрасна бе нощта, когато двамата с Деклан се любиха след заклинателния танц. После дълго-дълго разговаряха. На разсъмване отново се любиха. А сега? Жасмина усещаше, че сърцето ѝ е раздвоено. Старицата имаше право: как така ще го остави да си тръгне? Но Деклан не искаше да остане тук.

— Обичам те, Жасмина — каза ѝ той. — Но ако остана тук, с мене е свършено. Аз се раздавах, раздавах на тези хора, докато нищо не ми остана. Имам чувството, че ми изядоха душата и единственият начин да се спася, е да се махна оттук.

Жасмина се сбогува с фелахката и пое бавно към лечебницата под лъчите на следобедното слънце. Опитваше се да си самовнуши, че ѝ е писано да живее сама — Аллах сигурно имаше други планове за Деклан. Явно никога вече няма да го види.

Искаше да отиде в лечебницата, но установи, че се е озовала пред къщата до реката, където Деклан тъкмо товареше в джипа багажа си и явно се канеше да тръгне за Кайро.

Като видя под лъчите на залязващото слънце как гневно мята на задната седалка тежките найлонови чували, всичките ѝ колебания изчезнаха.

— Почакай! — извика тя.

Той се обърна и тя му се хвърли на врата.

— Обичам те, Деклан. Много те обичам и не искам да те загубя!

Той страстно я целуна и прокара пръсти по косата ѝ.

Тя се притисна плътно към него:

— Изгубих всички, които обичах — каза тя, — дори сина си. Но теб не искам да изгубя. Ще дойда с теб, Деклан. Ще ти стана жена.

Мохамед умираше от страх. Всичко се оказа някак прекалено лесно, точно както му бе казал Хюсеин. Никой не го запитва къде отива, когато влезе в клуба с кутията, опакована като подарък. Никой не забеляза как го остави на края на сцената. Преди да тръгне, провери отново часовниковия механизъм. Бомбата щеше да избухне точно в девет — тоест само след четиридесет и пет минути, както установи разтреперан той, докато се приближаваше към къщата на Райската улица. Предпочете да отиде там, защото никак не му се искаше да среща точно сега баба си или баща си. Добре, че Амира не се беше върнала още. Не би имал сили да ѝ се яви пред очите.

Как ли ще я погледне, като си дойде? Какво направи той! Следобедът премина като кошмарен сън. Прекара времето си в кафенето заедно с чиновниците от другите учреждения. Не биваше дума да обели за онова, което смяташе да извърши. Салах разказваше както обикновено вицове, а Хабиб го поднасяше, че бил занесен като влюбен. Мохамед се молеше да не забележат, че е изпотен от страх, че поглежда непрекъснато часовника си и няма сили да изпие даже сладкия чай. А сега, малко преди края на операцията, имаше чувството, че ще повърне.

„Господи, всъщност не исках да го направя. Ами ако някой бъде ранен или загине? Можел да е невинен човек! Ах, защо ли се поддадох?“ — мислеше той, докато прекосяваше градината.

Необичайната тишина в къщата го изтръгна от мислите му. Той застана удивен във фойето, защото не дочу музика, гласове и смях.

Откакто се помнеше, в дома на дядо му никога не е било така тихо. Какво става? Къде са отишли всички?

— Мохамед! — извика братовчедката му Асмахан, слизаща по стълбите в блестяща вечерна рокля и обгърната в облак от парфюм. — Защо не си се облякъл още?

— Да се обличам ли? За къде?

— Бисмиллях! Нали тази вечер е тържеството в чест на леля Дахиба! Още преди седмици ти казахме. Всички са вече там. Ако побързаш, ще те взема с колата.

„Какъв празник?“ — помисли си той. Изведнъж се сети. Искаха да изненадат леля Дахиба.

— Напълно бях забравил, Асмахан. Ей сега идвам. Къде ще бъде?

— В Каж д'Ор.

Амира се събуди с боджи в гърдите и в първия момент не можа да разбере къде се намира. После си спомни, че останаха да нощуват в манастира „Света Екатерина“. Зейнаб спеше дълбоко. Тя стана, без да я буди, облече белите си одежди и излезе навън, в студената пустинна нощ.

Надяваше се, че болките ѝ се дължат на вечерята, която им предложиха гостоприемните монаси. Но защо сърцето ѝ се разтупка така буйно?

Не беше сега време за умиране. Още не се бяха събудили никакви спомени в нея. Даже съновидения нямаше. Разведоха ги заедно със Зейнаб из манастира, който бе почти като малко село. Видяха красивата църква, градината и криптата, където се съхраняваха мощите на починалите монаси. Но нищо в нея не се разбуди. Дори и да е била тук като дете, в съзнанието ѝ не бе останал никакъв спомен.

Излезе в притихналия двор, огрян от лунната светлина и огледа скромните постройки, които го, заобикаляха. Отново се учуди, че в рамките на един християнски манастир бе запазена мюсюлманска джамия. Построили я отдавна, за да опазят манастира от набезите на арабските нашественици. Сега бедуините от околността я посещаваха по време на Рамазана и по други религиозни поводи. Амира започна да

зъзне и реши да се върне в спалното помещение. Но изведнъж замръзна на място.

Вдигна очи към обсипаното със звезди небе и ѝ се стори, че я направлява чужда воля. Тя се заизкачва бавно по стъпалата, вдълбани в дувара.

Лимузината попадна в задръстване. Дахиба се загледа във вечерните светлини, в хората, тръгнали да се позабавляват и любопитството ѝ, примесено с радостно очакване, се разпали.

— Моля те, кажи ми къде отиваме, Хаким! — каза тя усмихнато.

Той само стисна ръката ѝ и отвърна:

— Ще видиш, мила. Изненадата трябва да е пълна.

Мохамед погледна часовника си. Бомбата щеше да избухне след петнадесет минути. На челото му изби студена пот. Той натисна клаксона и се опита да си пробие път сред натоварения вечерен трафик.

След като Асмахан му каза, че тържеството ще се състои в Каж д'Ор, Мохамед се опита да се обади по телефона в клуба, но линията беше заета. Замисли се дали да не позвъни в полицията, но реши, че не разполага с никакво време. Трябваше сам да отиде там и да се опита да обезвреди бомбата или да я хвърли в Нил. Мохамед изхвърча от вкъщи и взе колата на Асмахан. Подаде се навън от прозореца и се загледа в безнадеждно задръстената улица.

„Аллах, Аллах. Помогни ми!“

Накрая изпадна в паника, заряза колата с включен мотор и хукна към Нил.

Входната врата не беше заключена. Той влезе, видя, че и спалнята ѝ е отворена, но не завари вътре никого. Излезе на двора, където преди две нощи се бе състоял заклинателният ритуал. Намери там Жасмина. Облечена в бял кафтан, с бял тюрбан на главата, тя бе коленичила на едно килимче и се молеше под лунната светлина.

Деклан се отдръпна под сянката и впи очи в нея. Никога не я беше виждал да се моли, затова сега се вираше като омагьосан в гледката пред очите си. Докато произнасяше думите, тя заемаше ритуалните пози. Сякаш танцуваше под лунните лъчи. Той долови думите и като видя колко самовглъбено бе изражението на лицето ѝ, по което се четеше и нещо друго — може би тъга или молба за прошка — хвърли цигарата, стъпка я и бързо си тръгна.

Хаким влезе в клуба, хванал под ръка смаяната Дахиба. Посрещнаха я с възторжени викове, а бившият ѝ оркестър засвири на сцената мелодията, с която някога започваше своите представления.

Мохамед се втурна запъхтян през задния вход, разбута келнерите и готвачите и като стигна в залата, видя там всичките си роднини — чичо Ибрахим, баба му Нефиса, мащехата му Нала, всички лели и чичовци, братовчеди и братовчедки — от най-старите до най-младите. Дори бременната жена на Ибрахим — Атия — бе дошла. Съпроводена от оглушителни ръкопляскания и светкавиците на фотоапаратите, Камелия поведе Дахиба през залата.

— Господи! — прошепна Мохамед. И се развика: — Излизайте! Веднага напуснете помещението! Всички вън!

Амира тръгна по широкия зид, опасващ манастира и усети как звездната светлина докосва раменете ѝ. Макар пустинният вятър да развяваше одеждите ѝ, тя не зъзнеше.

Спря и пое дълбоко въздух. Обгърна с поглед оскъдния пейзаж и се опита да си представи лагера от шатри, който ѝ се явяваше насън. Манастирският комплекс образуваше четириъгълник. Тя се загледа в тъмните очертания на стръмните планини, в зидовете и покривите. Най-сетне очите ѝ се спряха на един странен силует. В следващия момент разбра, че това е минарето на малката джамия, намираща се в манастира.

То бе четириъгълно — да, това бе минарето, което се появяваше в сънищата ѝ.

„Значи тук сме били.“ — каза си тя.

Неочаквано долови аромат на гардении — същото сладостно, небесно ухание от сънищата ѝ и чу гласа на майка си.

— Погледни нагоре, дъще моя. Виждаш ли онази красива звезда в съзвездието Орион? Това е Ригел, звездата, под която си родена.

Сякаш нещо избухна в нея! Стената, опасваща душата ѝ, се взриви. С духовния си взор видя планината, обляна в ярка слънчева светлина, пъстрите шатри и знамената, песните и танците около лагерния огън, шейховете на бедуините, облечени в красиви черни одежди. Седяха на коне с великолепни сбруи и малкото момиченце чуваше около себе си дълбок, весел смях. Всички бяха дошли, за да я приветстват.

Амира посегна да се хване за зида, защото спомените сякаш я отнасяха като пролетни води.

„Ние дойдохме до свещената планина, за да се помолим — спомни си тя. — Вождовете на племената се събраха тук, за да тръгнат с нас към Медина. Мама каза: «Баща ти много ще се радва да ни види отново. Принцът също те очаква. Като пристигнем, ще вдигнем сватба...».“

„Баща ми е владетел на най-голямото арабско племе и живее в дворец. Веднага след раждането ми съм била сгодена за принц Абдул, който един ден ще стане вожд на нашето племе.“

— Аллах! — възкликна тя, вдигна очи към звездите и падна поразена на колене.

Когато Мохамед изтърча на сцената, баща му го хвана за ръката и го погледна право в очите. Младежът се отскубна и изчезна зад кулисите.

Изведнъж се чу оглушителен гръм и всички бе погълнато от огнено кълбо.

Амира се загледа удивена в четириъгълното минаре, огряно от лунната светлина. Миналото се бе разкрило пред нея тъй отчетливо, както и настоящето — видя вътрешния двор и водоскока в Медина, сети се как се казват братята и сестрите ѝ. Годеникът ѝ застана пред нея и ѝ се поклони. Тя се надигна и му подаде ръка.

Изведнъж я прониза остра болка. Заля я ослепителна светлина...

Жасмина се събуди. Тя се заслуша в тишината. Усещаше, че се е случило нещо — нещо ужасно! Затова стана, сложи си халата и излезе навън в нощта.

Щом стигна до къщата на Деклан, видя, че вратата зее отворена. Нямаше го. Нямаше го и багажът му, а мястото, където стоеше джипът му, бе празно. Зад него течеше тъмният Нил.

ЕПИЛОГ В НАШИ ДНИ

Жасмина дръпна завесите на хотелските прозорци и видя как се развиделява над Нил и небето придобива опалов блясък. Градът се разбуждаше от виковете на моллите; рибарите бяха опънали вече триъгълните платна на лодките си, а черно-белите таксите се подреждаха на паркинга пред хотела. Уморена и прегладняла, изтощена от емоции — двете с Амира бяха събрали цял един живот в часовете на тази нощ — Жасмина се обърна и съжали жената, която седеше срещу нея. Воалът на Амира се бе изхлузил и под него тя видя оредялата бяла коса върху изящната ѝ глава, която изглеждаше толкова нежна и крехка, сякаш бе от порцелан.

— О, бабо — промълви Жасмина и се приближи до нея. — Толкова съжалявам, бабо. Всичко можеше да бъде съвсем различно, ако... — стана ѝ тежко на сърцето. — Толкова самотна се чувствах. Исках да се върна при вас, но не знаех как.

— Преди години — каза Амира — често сънувах едно дете изтръгнато от майка му. Сънищата ме измъчваха дълго време, защото си мислех, че вещаят бъдещи нещастия. Накрая разбрах, че насън преживявам нещо, което се бе случило с мен далеч в миналото. Като малко момиченце ме откраднали от майка ми. Но вечерта, когато баща ти те прогони, аз си помислих: ето, това предвещаваха сънищата ми, защото тогава ми бе отнета ти.

Амира погледна лицето на Жасмина, обляно в сълзи и запита:

— Защо се върна отново от Египет в Америка?

Жасмина стана и се върна при креслото си.

— След заминаването на Деклан се разболях. Имах тежък пристъп на малария. Изпратиха ме в Лондон, където полека-лека се оправих. Но тъй като болестта ме поваляше отново и от ново, фондацията временно ме освободи, за да се възстановя напълно. Тогава заминах при Рейчъл и живях известно време в Калифорния.

— Да, но и след това не се върна тук.

— Заминах с група лекари в Южна Америка. Там имаше холерна епидемия, излязла изпод контрол. Едва преди няколко месеца се прибрах в Америка.

— Сега добре ли си със здравето, Жасмина?

— Да, бабо. Заразила се бях с някакъв нов, неподатлив на лечение бацил. Но вече има ефикасни медикаменти срещу него и постепенно се оправям.

Амира я погледна изпитателно.

— А доктор Конър? Той къде е сега?

— Нямам представа. Когато бях в Лондон, му писах на адреса на фармацевтичната фирма. Но ми отговориха, че не е постъпвал на работа там. Във фондацията „Тревертън“ също не знаеха нищо за него. А той и до днес не се е опитал да се свърже с мен.

— Още ли го обичаш?

— Да.

— Тогава трябва да го намериш.

Жасмина бе осъзнала вече това. Като не успя да открие Деклан, тя си каза: „Явно държи да остане сам.“

Но през тази нощ, докато си разказваха преживелиците с баба й и си споделяха тайни, докато говореха за любов и вяност, за важните неща в живота, тя усети как любовта към Деклан я завладя изцяло. Имаше усещането, че чувствата й бяха заспали, но сега се пробудиха отново. Реши да търси Конър докато го намери.

Жасмина взе в ръка пожълтялата първа страница на вестника с едрото заглавие: „НОЩЕН КЛУБ РАЗРУШЕН ОТ АТЕНТАТ НА ТЕРОРИСТИ“.

— Тогава бях болна и нито четях вестници, нито слушах радио. Затова и не съм научила какво е станало — каза потресена тя.

— Откакто се случи това нещастие, баща ти е вече половин човек — каза Амира. Тя се надигна с усилие от креслото, в което бе седяла през цялата нощ и разкърши вдървения си гръб.

Съдържанието на старинното й ковчеже лежеше вече разпръснато върху масата: снимки, изрезки от вестници, вещи, обвеяни в спомени, бижута — и картичката на Жасмина за последния рожден ден на Мохамед.

— Баща ти загуби всякакъв интерес към живота. Лекарите твърдят, че е физически здрав, но силите му отпадат от ден на ден.

Скоро ще умре, защото не иска да живее повече.

Амира пристъпи до прозореца и се загледа навън. Под сияйните лъчи на утрото тя изглеждаше нежна и чиста като ангел. Старицата се извърна бавно към внучката си:

— Никой, освен Зейнаб не знае, че съм тук, Жасмина. Тя ти изпрати телеграмата. Искаше да дойде с мен и тук, но има пътища, които жената трябва да извърви сама.

— Зейнаб... — Жасмина повтори бавно това име. — Значи детето ми е останало живо. Дори не съм знаела, че имам дъщеря.

— Всички мислехме, че си я изоставила, Жасмина. Майка ти ни каза, че не си искала бебето.

— Мисля, че тя желаше само едно: да напусна Египет. И сигурно е знаела, че няма да се кача на самолета, ако науча, че детето ми е живо.

Жасмина се вгледа в снимката на Зейнаб.

— Изгубих сина си — рече тихо тя. — Но Аллах ме дари с дъщеря.

— Жасмина, не бива да казваш на Зейнаб истината. Иначе ще трябва да й кажеш при какви обстоятелства е била зачената.

— Може би си права... — тя се усмихна тъжно. — Знаеш ли, бабо, толкова се радвам, че Камелия не е издала тайната ми. Значи сестра ми не е излъгала доверието ми към нея. И е взела да отгледа детето ми, защото мислела, че съм го изоставила. Ах, колко ужасно е всичко!

— Не, сестра ти не те предаде. Запитах по-късно Нефиса откъде е узнала за срещата ти с Хасан и тя ми призна, че те е проследила. Камелия е опазила тайната ти.

Щом си помисли за бащата на Зейнаб, Жасмина остави снимката на масата.

— Кой уби Хасан?

— Не зная.

Жасмина отново се загледа в изрезката от вестника. Като забеляза това, Амира каза:

— Мохамед загина като мъченик. Всички, които са били край него, казаха, че се опитал да спаси хората в салона. Сигурно е забелязал бомбата или е видял как някой я поставя там, защото се отправил точно към мястото и се развикал всички да напуснат залата.

Тя отиде при внучката си и утешително сложи ръка на главата ѝ.

— Жасмина, синът ти е загинал при опит да спаси другите, макар че е можел да спаси собствения си живот. Той бе погребан като герой.

— Дано е отишъл в рая — каза Жасмина.

— Аллах опази двете ни със Зейнаб. И ние трябваше да присъстваме на тържеството в чест на Дахиба. Но сърцето ми се обади в Медина и се наложи да поотложим завръщането си. Иначе можеше и ние да сме сред онези, които... — тя посочи снимката във вестника. Нищо не бе останало от залата. Много хора бяха загинали.

Амира погледна замислено внучката си, преди да се върне отново на мястото си. Седна в креслото и се умълча. После тихо каза:

— Сега, Жасмина, ще ти доверя и последната тайна. Знаеш вече, че не помнех близките си, защото като малко дете ме бяха отвели от полуостров Синай. Но онова, което не знае никой, дори баща ти — а и самата аз не помнех, докато в манастира не ми падна сякаш було пред очите — бе по-нататъшната ми съдба. Трудно ми е да говоря за тези неща.

Жасмина погледна изчаквателно баба си.

— След като нападнали кервана, разположен близо до манастира — започна най-сетне Амира, — похитителите ме отведи в дома на един богат търговец в Кайро, който си падал по малки момиченца. Жените в харема ме нахраниха, изкъпаха, парфюмираха косите ми и ме отведоха гола в една великолепна стая. Там един едър мъж седеше на стол, приличащ на трон. Испитах панически ужас, когато започна да ме гали, да ме опипва и да ме уверява, че нищо лошо няма да ми се случи. После жените ме повдигнаха и ме сложиха в скута му. Испитах жестока болка. Развиках се — Амира погледна ръцете си. — Тогава съм била на шест години. След това богатият търговец започна да ме вика всяка вечер при себе си. Понякога ме даваше и на приятелите си или на някои важни гости и гледаше как ги „забавлявам“. Бях на тринайсет години, когато един ден в харема влезе Али Рашид, един от приятелите на богатия търговец. Харесах му и той се спазари с търговеца за откупа. Гърдите и бедрата ми се бяха поналели и онзи мъж бе изгубил интерес към мен. Али Рашид знаеше, че вече не съм девствена, но ми каза, че не държи на това. Искаше да ме притежава. Така се озовах в дома на Райската улица.

Тя се изкашля.

— По това време робството беше вече премахнато и както Али, така и търговецът можеха да бъдат наказани. Али ми обясни това и ме обяви за свободна. После се ожени за мен. След една година родих Ибрахим.

— О, бабо — въздъхна Жасмина. — Колко ужасно си страдала!

— Да, така ме е потресло, че съм го изтрила от съзнанието си. Като малко момиче толкова съм се съпротивлявала срещу действителността, срещу робския си живот, че съм зачеркнала миналото с цялата сила на волята си. Искала съм да забравя всичко и наистина съм го забравила.

Тя отпусна глава и промърмори по-скоро на себе си:

— Съзнанието е способно на подобно нещо, Жасмина.

Когато отново се изправи, гласът ѝ прозвуча спокойно.

— Заедно с непоносимите спомени за този харем аз съм погребала и всичко, станало, преди да попадна в него. Много по-късно разбрах, че забравата се е превърнала в затвор за личността ми. Аз се изправях пред миналото си като пред непреодолима стена, разделяща ме от моята душа.

Тя се усмихна и продължи:

— И така заживях с Али. Превърнах се в послушно оръдие в ръцете на мъжа си и на свекърва си. Търпях всичко, защото се стремях единствено към сигурност и закрила. Разбираш ли, страхът ме бе прекършил и омаломощил. Той растеше с всеки изминат ден, защото бях изгубила своето минало, своята идентичност.

Тя замълча и поклати бавно глава. Жасмина бе затаила дъх. Амира гледаше към реката, но думите ѝ долитаха сякаш от някакъв друг свят.

— Едва след смъртта на Али започнаха да ме спохождат онези съновидения... като някакви необясними предчувствия. С тях заживях сякаш втори живот. Жасмина, помниш ли как отидохме с таксито на Улицата на бисерното дърво? Баща ти те бе обещал на Хасан. Докато седяхме в колата пред входа на девическото училище, аз реших да не допусна това.

— Защо?

— Защото богатият търговец се казваше ал-Сабир. Хасан бе негов син.

Жасмина захлупи лицето си в шепи. Амира продължи спокойно:

— За щастие изобщо не си спомнях какво е ставало в този харем, но имах чувството, че семейството на Хасан е покрито с безчестие. Затова не можех да допусна той да се ожени за теб. Както знаеш, аз накарах Ибрахим да анулира брачния договор и затова те дадохме на Омар.

Двете жени се спогледаха и си спомняха за онзи далечен следобед, който бяха прекарвали заедно. Амира продължи.

— Днес разбирам, че преживяванията в детството ми — отвличането, харемът на Улицата на бисерното дърво, бракът с Али — са ме превърнали в това, което съм. Приела съм Рашидовия род за мое семейство, защото близките ми са били избити и съдбата на племето ни била решена. Затова и съм станала пленница на безпаметния си страх. Страхувах се да излизам навън от къщата на Райската улица, страхувах се да сваля фереджето. Страхувах се дори когато децата и внуците ми излизаха вън от дома.

— И сега си спомни всичко, така ли?

— Да, като по чудо. Знам как изглеждаше майка ми. Мога да опиша годеника си. Той бе принц Абдул. Чувам дори как майка ми казва: „Никога не забравяй, дъще, че произхождаш от род на шарифи, потомци на пророка.“

— Ще потърсиш ли сега истинското си семейство, бабо — братята си, сестрите?

— Аз вече си имам истинско семейство — отвърна Амира, поклащайки глава.

Жасмина се усмихна и каза:

— Бабо, искам да отидем веднага при баща ми.

Когато таксито спря пред къщата на Райската улица, Жасмина се забави за малко в колата. Искаше първо да овладее обзелото я вълнение. Щом баща ѝ е болен, сигурно цялото семейство се е събрало вкъщи. Тя ще види познатите ѝ, мили лица от миналото и много нови роднини.

Амира сякаш прочете мислите ѝ.

— Всички в този дом са ти близки, Жасмина. И те са от рода Рашид като тебе. Ние сме едно семейство и взаимно си принадлежим.

Тя мина през портата и ѝ се стори, че прекрачва прага на миналото. Нищо не се бе променило — и градината, и павилионът, и тежките резбовани криле на вратата бяха същите.

В къщата видя първо Камелия, оглеждаща критично една табла с ястия, която прислужничката явно се канеше да отнесе горе, в мъжката част. Камелия погледна към нея, усмихна ѝ се, но веднага се загледа пак в таблата. Внезапно вдигна отново глава и извика:

— Аллах! Да не би да ми се привижда? — тя пребледня като платно.

Жасмина разтвори ръце и я притисна към себе си. Сълзи бликнаха в очите им, но този път това бяха сълзи на радост.

Горе на стълбищната площадка занадничаха любопитни физиономии и се вгледаха удивено в Камелия и Жасмина. Личеше си, че са объркани, но тя забеляза как първо ѝ се усмихнаха един-двама, а после все повече и повече хора. Само след миг бе обградена от близки и непознати ѝ жени. С усмихнати и насълзени лица те протягаха ръце към нея. Всички искаха да я прегърнат и докоснат, за да се убедят, че пред тях наистина стои Жасмина.

Тя забеляза най-сетне Тахия. Двете се прегърнаха безмълвно.

— Слава на Аллаха! — промълви братовчедката ѝ. — Най-послед те върна при нас!

— Всъщност баба ме повика — поправи я Жасмина и се отдръпна от нея. Докато всички се смееха и радваха, тя си мислеше как да ѝ разкаже по-късно за Захария. Не беше забравила последните му думи. Запита Тахия: — Как е баща ми?

— Нито яде, нито пие. Даже не иска да говори с нас. Днес се навършва година от атентата... чу ли за него?

Жасмина кимна. Атентатът бе отнел живота на сина ѝ, на един келнер и двама музиканти. Загинал бе и Омар. Шестата жертва бе жената на Ибрахим. С нея си бе отишло и нероденото дете.

— Зле е. Вече повече от две седмици е в дълбока депресия. Мисля, че иска да умре.

Жасмина се качи по широкото стълбище и влезе в салона на баща си. Той ѝ изглеждаше така, сякаш вчера бе излязла от него. Както навсякъде, така и тук нищо не се бе променило от времето, когато като малка можеше да го посещава в мъжката част на къщата. Само че сега всичко изглеждаше по-малко и не така плашещо.

Мъжете, които седяха на диваните и столовете, скочиха от удивление като я видяха. Отново я запрегръщаха — този път бе в обятията на чичовците и братовчедите си. После я избутаха в спалнята и затвориха вратата зад нея. Жасмина остана насаме с болния.

Изтръпна като видя колко е остарял. Почти нищо не бе останало от онзи привлекателен, жизнен мъж, който съществуваше в спомените ѝ. Изглеждаше даже по-стар от майка си Амира.

Жасмина приседна на крайчеца на леглото и взе ръката му. Когато го докосна, усет и как изчезнаха всичките ѝ страхове, съмнения и гняв. Всичко, което ги разделяше в миналото, бе простено и забравено. Станало бе така, както им е било писано. Сега беше време да напишат редовете на бъдещето, което трябваше да посрещнат заедно.

— Татко — каза тихо Жасмина.

Тънките като пергамент клепачи се привдигнаха. Той се загледа за миг в тавана и после впи очи в нея. На лицето му се изписа изумление.

— Бисмиллях! Да не би да сънувам? Или вече съм умрял? Ти ли си, Алис?

— Не, татко. Не е Алис. Аз съм, Жасмина.

— Жасмина? О, о — той се закашля. — Жасмина? Любимата ми дъщеря? Наистина ли си ти? Наистина ли се върна при мен?

— Да, татко. Завърнах се. И Тахия ми каза, че не искаш нито да ядеш, нито да пиеш.

— Аз съм прокълнат, Жасмина. Аллах ме изостави.

— Прощавай, татко, но това са глупости. Я се огледай наоколо. Я виж колко хора са се събрали навън, пред вратата на стаята ти. Наистина ли мислиш, че те щяха да са при теб, ако Аллах те бе изоставил? Бог присъства до теб чрез близките ти.

— Никога няма да си простя, че тласнах Алис към самоубийство.

— Майка ми страдаше от болест, която се нарича клинична депресия. Не знам дали някой от нас би могъл изобщо да ѝ помогне.

— Нямам син — каза той.

— Ами ние с Камелия? Нищо ли не значим за теб?

— Господ ми прати теб и много други дъщери, мила Жасмина. Но баща ми искаше да го даря с внук.

— Няма никаква полза да лежиш тук и да се самосъжالياваш, татко. Писано е, че Бог помага на онези, които умеят да си помогнат сами. Защо да се грижи за човек, който си лежи в леглото и отказва да яде?

— Това е богохулство, ти се държиш неуважително — каза той. Но вече се усмихваше и очите му бяха пълни с радостни сълзи. — Отново си тук, Жасмина — каза той и погали с разтреперана длан лицето й. — Стана ли лекарка?

— Да, татко, и то доста добра.

Той се надигна и се облегна на възглавниците си. Тя му помогна.

— Браво, Жасмина — рече той и потърси пипнешком ръката й. — Знаеш ли, откакто лежа тук, правя равносметка на живота си. Сара ме откри до колата ми в едно поле със захарна тръстика в нощта, когато се роди Камелия. Бях пил толкова шампанско, че повръщах. Боже — поклати той неодобрително глава, — да се случи такова нещо на човек от рода Рашид... Тя ми даде вода, а аз й подарих един бял шал. Само след година тя ми даде в нощта, когато ти се роди, своя син — той погледна Жасмина — Това бе Захария.

— Да, баба ми каза.

— Жасмина, спомняш ли си крал Фарук?

— Помня някакъв дебел мъж, който ни раздаваше сладкиши.

— Тогава всички бяхме толкова невинни, Жасмина... а може и да не сме били. Знаеш ли, не бях особено добър като лекар. Едва по-късно се научих да лекувам — той се усмихна. — Всъщност аз станах истински лекар едва когато ти започна да ми помагаш в кабинета. Искан да станеш по-добра от мен. Надявах се, че някога ще наследиш кабинета ми.

— Ти беше добър учител, татко.

— Цял живот се опитвах да угодя на баща си — даже след като той умря. А ето че скоро ще го видя отново — той въздъхна. — Бих искал да знам как ще ме посрещне.

— Както всеки баща посреща сина си — каза Жасмина. — Татко, трябва да се помириш с Аллаха.

— Страх ме е, Жасмина. Разочарована ли си от това ми признание? Страхувам се, че Господ няма да ми прости.

Тя се усмихна и го погали по белите коси.

— Всичко, което правим, е предназначено. Каквото и да се случи, то е било определено още преди да се родим. Утеши се с тази мисъл и със съзнанието, че Аллах е милостив и състрадателен. Помоли го смирено и той ще ти даде покой.

— Ще ми прости ли, Жасмина? — той я погледна измъчено. — Ти прощаваш ли ми?

— Само Бог може да прощава — отвърна тя и нежно добави. — Да, татко, прощavam ти.

Наведе се, прегърна го и го притисна към себе си. Двамата заплакаха.

След малко Жасмина отново се надигна, изсуши сълзите му и каза:

— А сега ще се погрижа да хапнеш нещо.

Ибрахим се засмя през сълзи, но изведнъж стана неспокоен:

— Аз пропилях живота си! Аз изразходвах времето си в смешно самосъжаление! Погледни ме! Аз съм един стар глупак! Къде е Нефиса, нали трябваше да ми донесе супата? Къде се бави?

Жасмина стана и в този момент вратата се отвори. Четири жени застанаха на прага. Камелия заведе сияеща Дахиба до сестра си. Жасмина познаваше голямата танцьорка от плакатите и филмите на своята младост. Дахиба се приближи усмихнато до нея и каза:

— Аз съм леля ти Фатима. Мама ни съобщи, че си тук. Веднага дойдохме, за да ти кажем добре дошла. Слава на Аллаха.

Зад нея стоеше Нефиса. По лицето ѝ се четеше, че изпитва смесени чувства. Жасмина се учуди на голямата промяна, настъпила в леля ѝ. Макар да бе силно гримирана, тя изглеждаше направо старица до жизнената си, все още привлекателна сестра. Отправи се към нея с неуверен и питащ поглед.

— Добре дошла — каза тихо тя. — Добре че се върна у дома...

После се дръпна и пред Жасмина застана най-младата от четирите жени. Тя куцукаше леко, защото имаше шина на крака.

Жасмина се опря на леглото. Пред нея бе дъщеря ѝ Зейнаб.

— Добър ден, Зейнаб — каза тя. Камелия не я изпускаше от очи. Погледите им се срещнаха, Жасмина кимна едва забележимо и усмихнато рече на момичето. — Аз съм леля ти Жасмина.

— Слава на Аллаха! — възкликна Камелия, а сълзите потекоха неудържимо по страните ѝ. — Отново сме едно семейство! Трябва да

го отпразнуваме!

Жасмина поръча на другото утро такси, защото трябваше спешно да уреди нещо. Шофьорът я откара на посочения адрес и тя тръгна по дългите тесни коридори, като четеше табелите на вратите. Най-сетне откри скромния надпис: „Фондация Тревертън“.

Тя почука и влезе.

В малката приемна имаше само маса и няколко стола. По стените бяха залепени плакати на Световната здравна организация, на УНИЦЕФ и на фондацията „Спасете децата“. Една елегантно облечена млада египтянка погледна към нея и усмихнато я попита:

— С какво мога да ви помогна?

— Търся един някогашен сътрудник на фондацията — отвърна Жасмина. — Работихме заедно с него по поречието на Нил и си помислих, че може би вие знаете къде е сега.

— Бихте ли ми казали името му?

— Доктор Деклан Конър.

— А, доктор Конър ли? — каза младата жена. — Той се отби тук вчера да се обади, че се е върнал и веднага замина.

— Доктор Конър е тук? Накъде замина?

— За Ал Тафла.

Жасмина едва успя да прикрие вълнението си.

— Дали днес не лети случайно хеликоптер с медикаменти за Ал Тафла?

— Съжалявам. Доктор Конър замина вчера с него. Скоро няма да пращаме друга машина.

Жасмина се опита да размисли трезво. Трябваше да види Деклан час по-скоро. Можеше да вземе влака, но пътуването щеше да е дълго и изморително. Другият вариант беше да наеме кола, но резервациите се правеха един ден предварително, значи можеше да тръгне едва утре. Оставаше още една възможност — да помоли баща си да ѝ предостави колата и шофьора си.

Жасмина слезе в края на селото и каза на шофьора да се прибере в Кайро. Пое по добре познатите ѝ тесни улички, прекоси селския

мегдан с кладенеца и мина покрай кафенето на Валид.

На пейките пред лечебницата седяха пациенти и чакаха търпеливо: жените от едната страна, мъжете — от другата. Жасмина спря пред отворената врата и надникна вътре.

Конър преслушваше със стетоскопа едно момченце, което седеше на кушетката под зоркия поглед на майка си. Жасмина забеляза колко внимателно се държеше Деклан с него. Първо го накара да се разсмее, а после сериозно му каза: „И всичко да си изяждаш, чу ли?“ Обясни на майката, че синът ѝ трябва да пие всяка сутрин по една лъжица от лекарството, което ѝ даде. Тогава болките в стомаха ще изчезнат скоро.

Учуди се, като видя колко малко се бе променил. Арабският му звучеше все тъй ужасно и тя прехапа устни, за да не се разсмее.

— Така, а сега се прибери с майка си вкъщи — той помогна на момчето да стане и като погледна към отворената врата, замръзна.

— Жасмина!

— Деклан! Аз бях...

Седяха на верандата пред малката къщичка на брега на Нил. Той я прегърна и целуна пред пациентите си. После изпрати всички да си ходят. И без това беше време за обедна почивка. Поеха хванати за ръка покрай реката, докато моллата призоваваше всички за молитва. Чувстваха се тъй щастливи, както в онази лунна нощ.

— Господи, Жасмина! Толкова те чаках да се завърнеш тук! Къде ли не те търсих...

— Писах до онази шотландска фирма...

— Изобщо не отидох в Шотландия — каза той и отново я прегърна, сякаш за да се увери, че наистина е до него. — Хванах се на работа на един корабен лазарет в Малайзия, но не издържах дълго и там. Писах ти на адреса в Ал Тафла. Но по това време ти си била вече в Англия и вместо да ти препратят писмото, те ми го върнаха с бележката, че вече не си тук. После научих от лондонската централа на фондацията, че си получил отново пристъп на малария и си на лечение в Англия. Потърсих те в болницата, но вече те бяха изписали. Заминала беше, без да оставиш някакъв адрес и никой не знаеше къде си. Реших, че вероятно си заминала за Калифорния, само че не можах да се сетя как се казва приятелката ти. Скоро след това заминах на конгрес в Лос Анжелис. Опитах се да те открия чрез Лекарския съюз,

но не успях. Изнесох доклад за работата ни в Египет и след него при мен дойде приятелката ти Рейчъл. От нея научих, че си дошла в Египет. Пристигнах вчера в Кайро и веднага заминах с хеликоптер за Ал Тафла.

— Знам, казаха ми тази сутрин във фондацията. Деклан, повярвай ми, и аз се опитвах да те открия...

— Сега вече това е без значение — каза той и я целуна. Пред верандата изникнаха Халид, Валид и една стара фелахка и им подадоха кошница с храна. Имаха много доволен вид.

Отпразнуваха сватбата в къщата на Райската улица. Всички Рашидови се стекоха на традиционното тържество, включващо сватбено шествие и обилна гощавка. Трапезите се огъваха от печени агнета, дюнер кебап, сирене и салати, ориз с боб, сладкиши и кафе. Комици, акробати и танцьорки забавляваха младоженците, седнали на тронове. Конър бе облечен в смокинг, а Жасмина — в рокля от бледорозова дантела. Синът на Деклан също бе дошъл. Той бе едно двадесет и пет годишно копие на баща си. Тъй като току-що се бе дипломирал в Оксфорд, Ибрахим се впусна в оживен разговор с него, припомняйки си младините.

Рейчъл пристигна от Калифорния заедно с баща си Исаак Мизрахи. След като ѝ показа съседската къща, в която е бил роден — сега тя бе превърната в посолство на една африканска държава — той седя часове наред с Ибрахим и двамата си припомняха разни истории от детските им години. Рейчъл изпадна във възторг, като чу за първи път баща си да говори на арабски.

Камелия и Дахиба изпълниха онзи танц, който някога бе част от съвместната им програма. Якоб седеше най-отпред и гордо ги гледаше заедно с единайсетгодишния си син, пълничкия, хубав Наджиб. Но заварената му дъщеря Зейнаб трудно се съсредоточаваше върху танца, защото в другата част на салона седеше братовчед ѝ Самир, заради който от известно време не можеше да спи, и ѝ се усмихваше.

Квета също бе тук — тя трябваше да предскаже бъдещето на Деклан и Жасмина. Не беше онази Квета от времето на крал Фарук, нито другата Квета, която Амира бе посетила в дома ѝ. Тя бе внучка, а

може би и правнучка на старата астроложка и бе довела със себе си една млада жена, която също се казваше Квета.

Двама мъже наблюдаваха празника от портретите в позлатени рамки: Али Рашид паша в униформа на държавен чиновник и с фес на главата, който гледаше строго над мустаците си, заобиколен от жените и децата си, и крал Фарук — млад и красив.

Застанал пред портретите, Ибрахим ръкопляскаше заедно с другите, докато дъщеря му и сестра му танцуваха кючек пред младоженците. Тъкмо си мислеше, че е най-щастливият мъж на света, когато погледът му падна върху Зейнаб. Тя му се усмихна и като видя трапчинките на лицето ѝ, той се сети за баща ѝ Хасан ал-Сабир, който някога му беше приятел и побратим.

Най-сетне намери сили да извика в паметта си онази ужасна нощ, в която прогони Жасмина. Тогава сякаш светът се срути отгоре му и той се качи на колата и пое към дома на Хасан.

Не извърши убийството в състояние на афект. Отиде там с ясното намерение да убие човека, който бе изневерил на приятелството му и заплашваше, че ще унищожи Рашидовия род. Хасан му се изсмя, подиграваше му се дори в предсмъртните си мъки. В този миг Ибрахим грабна скалпела и с ловката си, опитна лекарска ръка отрязва органа, с който бе опозорил Жасмина.

Амира също ръкопляскаше в такт по време на кючека. Отдавна не беше се чувствала толкова млада и щастлива. Семейството бе отново обединено, а като поглеждаше към Исаак Мизрахи, при чието раждане беше бабувала, тя имаше чувството, че и Мириам е сред тях.

Помисли си за съня, който ѝ се бе явил наскоро. В него един ангел ѝ каза, че скоро ще умре. Тя се запита какво ли значи „скоро“ според ангелите. Имаше още толкова неща да върши. Я колко внуци и правнуци не бяха женени. Тя реши да поговори на следващия ден с майката на Самир, защото бе забелязала, че той цяла вечер се усмихва на Зейнаб. А и напоследък непрекъснато се промъкваше под някакъв предлог в дома на Райската улица и почервеняваше като срещне Зейнаб. реши да поговори и с Камелия и Жасмина. Двете ще трябва да купят на младите апартамент, защото момчето едва сега започваше кариерата си на лекар и имаше нужда от кабинет, за да започне частна практика. Е, няма да е първият сложен брак в това семейство...

Като погледнеше към Деклан и Жасмина и се замислеше за бъдещето, ставаше ѝ леко на сърцето. Нямаше защо да се тревожи — Рашидовият род вече бе освободен от проклятието. Амира бе сигурна в това, защото пазеше една последна тайна, но нея щеше да я сподели единствено с Бога.

Тя погледна огромния портрет на Али Рашид и си помисли: „Простих ти вече. И ти си бил само оръдие в ръцете на по-висши сили. Съдбата подложи и двамата ни на изпитание. Ако пожелае Аллах, един ден ти ще трябва да се върнеш пак на земята.“

Сега знам, че заедно с приятеля ти ал-Сабир сте организирали и осъществили клането, целящо да унищожи нашия род. Направили сте го по искане на един шейх, който ви се е отблагодарил пребогато. В резултат на тази интрига той заел престола, отреден за принц Абдул и станал вожд на нашите племена.

Али, ти ме направи твоя жена, защото искаше да имаш деца от висше потекло. Опитваше се по свой начин да заличиш сторената неправда. Но съдбата не може да бъде измамена — ето че синът ти има само дъщери, а аристокрацията изгуби влиянието си. Светът се промени скоро след твоята смърт.

Благодарение на дъщерите и внучките си разбрах колко силни сме ние, жените. Вече ясно виждам каква е нашата задача. Трябва да постигнем равновесие между мъжа и жената, но това ще е работа на бъдните поколения.“

Тя погледна Дахиба и Жасмина, които танцуваха под протяжните звуци и омагьосваха зрителите, и си помисли: „Трябва окончателно да преодолеем слабостта ми и да престана да бъда робиня на мъжа си. Това е женската орис, но аз успях да я надмогна.“

Танцът приключи с бесния ритъм на барабаните. Всички изпаднаха в еуфория. Амира също заръкопляска.

Да, Рашидови бяха вече истинско семейство. Но целта още не беше постигната. Младото поколение бе изложено на големи опасности, защото съзнанието му бе формирано от злополучното минало. Амира трябваше да ги подкрепя, докато прекрачат в новата ера.

Закле се пред Бога, че когато завърши делото си, ще се прибере при майка си в рая. Но се налагаше да поотложи това пътуване, защото

близките ѝ все още имаха нужда от нея. И на него ще му дойде времето — след година, а може и след две.

Издание:

Барбара Ууд. Прокълната любов. Том 2. Тайните на харема

ИК „Атлантис“, София, 1995

Редактор: Милко Петров

Коректор: Мария Димитрова

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.